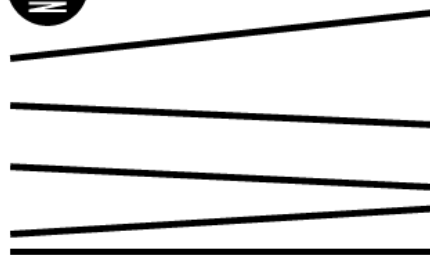

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Keller, Gottfried.; af Gottfried Keller ;
Oversættelsen ved Alfred Ipsen.

Titel | Title:

Folkene i Seldwyla : Fortællinger

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Vol. 2

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : Andr. Schous Forlag, 1883-84

Fysiske størrelse | Physical extent:

2 bd.

DK

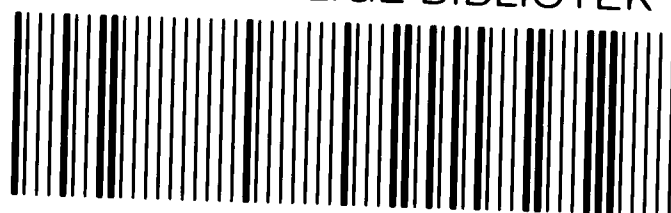
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020235463

Folkene i Seldwyla.

fortællinger

af

Gottfried Keller.

Anden Del.

Oversættelsen ved Alfred Ipsen.

Kjøbenhavn.

Andr. Schous forlag.

1884.

Kjøbenhavn. J. Cohens Bogtrykkeri.

Gottfried Keller.

Som Regnbufarver fryde hvert Øje,
malt paa en Væg af skyblaa Baggrundsfjelde,
saadan kan dine farver, dristig-grelle,
i Hverdagslivets Graavejr os fornøje.
Skønhed og Dyd, det dybe og det høje
formæler Du til Klang af Narrens Bjælde,
og uberørt af Tidens flugt og Vælde
Novellens Shakspeare nævnes Du med føje.
Tidt Dumhed nærved Altret søger Sæde,
bag Taaren gemmer sig et frigjort Vid;
men fromhedsmasken gemmer dobbelt fare.
Derfor, naar vi dit Tryllesland betræde,
da vaagner Digterkunstens gyldne Tid
til gensødt Liv med din Seldmylersfare.

Paul Heyse.

(I „Zwölf Dichterprofilen“).

Forord.

Idet jeg herved udsender anden og sidste Del af Gottfried Kellers: „folkene i Seldwyla“, griber jeg Lejligheden til at indhente, hvad der blev forsømt under Travlheden med Udgivelsen af første Del, idet jeg bringer Dr. Georg Brandes min Tak for Tillsættelsen til at omplante disse Noveller paa dansk.

De fortjene at læses i videre Kredse, end det hidtil har været Tilfældet, ti det er netop et af Kellers ubestridelige fortrin at være folkeskribent i dette Ords bedste Betydning. Det har derfor ofte forekommet mig, som om de Kredse, der i sin Tid fandt deres bedste Glæde i Bjørnsons fortællinger, og som maaske nu og da have slækket en Smule fremmede om i vore Dages realistiske Produktion, vilde kunne have særlig Glæde af at stifte Bekendtskab med denne Svejtserforfatter, hvis Livsanskuelse er saa alvorlig, og hvis

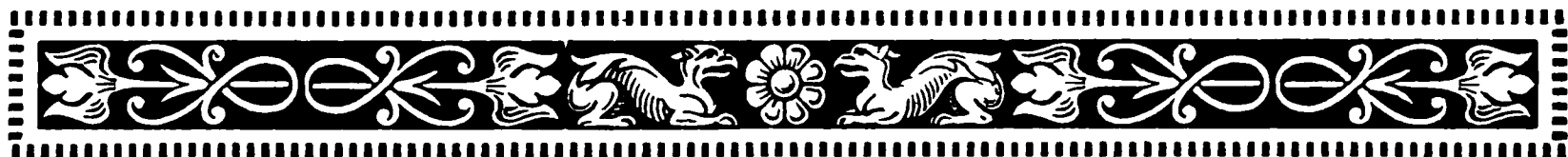
Humor er saa ægte og saa frisk. Det kan undertiden være lidt vanskelig at finde sin Vej i Nutidens Masseproduktion, men jeg tror, at hvis det skulde lykkes Højskoleungdommen at finde Vej til Keller, vilde den ikke let slippe ham igen, saa meget mere som han vinder ved hver ny Læsning, medens en første Læsning kun tjener til at afsløre de Kompositionsfejl og Mangler, som en langt ringere forfatter efter al Sandsynlighed vilde have undgaaet. Jeg antager ikke, at nogen vil forarges over disse Linier som „Reklame“; paa en Tid, da Reklamen benyttes i favør af meget middelmaadigt og slet, maa det dog vel være tilladt ogsaa at benytte dette Middel, hvor det drejer sig om noget virkelig godt og ægte.

Oversætteren.

Indhold.

	Bag.
Manden, der var sin Lyfftes Smed	1
De misbrugte Kærlighedsbreve	43
Dietegen	143
Jufundus	227

Manden, der var sin Lykkes Smed.

John Kabys, en vakker Mand, der var stærkt
hen imod de fyrrer, plejede at sige, at ethvert
Menneske skulde, burde og kunde være sin egen
Lykkes Smed, og det uden meget Spræl og Larm.

Han dvælede ofte ved dette Emne, hvordan den
rette Mand sindig og med ganske faa Mesterslag smeder
sin Lykke, og derved tænkte han da ikke blot paa Op-
naaelsen af de nødvendige Eksistensmidler, men paa
allehaande oversflødigt og attraaværdigt.

Allerede som ungt Menneske havde han gjort det
første af sine Mesterslag, idet han havde forandret sit
Døbenavn Johannes til det engelske John, som en
forberedelse til allehaande interessante og lykkelige Be-
givenheder, da han derved udsøndrede sig fra almindelige
Hansmænd og desuden omgav sig med en vis Nim-
bus af angelsaksisk foretagelsesånd.

Saa ventede han roligt i nogle Aar uden at
spekulere eller arbejde synderlig; men ogsaa uden at
slaa videre til Skaglerne, idet han fløgelig afven-
tede, hvad der nu vilde komme.

Da Lykken imidlertid ikke syntes at tage den fjær-

nesten Notits af den saaledes udfastede Madding, gjorde han sit andet Mesterslag og forandrede J'et i sit familienavn Kabis til et N. Derved erholdt dette Ord, der betyder Hvidkaal, et Anstrøg af noget ædelt og fornemt, og John Kabys ventede nu, som han troede, med større Berettigelse paa Lykken.

Men der hengik endnu adskillige Aar, uden at denne vilde indfinde sig, og allerede gik han i sit enogtredivte Aar og havde til Trods for sin sparsommelige og beregnende Maade at leve paa, næsten helt opspist sin beskedne Arvelod. Nu begyndte han for Alvor at sætte sig i Bevægelse og udgrundede et foretagende, der ikke skulde være Spøg. Tidt havde han misundt mange af Seldwylerne deres stadselige firmanavne, der vare opstaaede ved Tilføjelse af et Kvindenavn til deres eget. Man vidste ikke, naar eller hvorledes denne Skif var kommet op; men pludselig var den trængt igennem paa hele Linien, og den passede saa udmærket for disse Herrer med de røde Plydses Veste, at snart genlød hele den lille By fra Ende til anden af de pompøseste Dobbeltnavne. De straaledede fra store og smaa forretningsfilter, Husdøre, Klokkeregreb, Kaffekopper og Thesteer, og det stedlige Ugeblad struttede en Tidlang af Kundgjørelser og Erklæringer, hvis egenlige Hensigt var at præsentere Verden en saadan drabelig sjamesisk Underskrift. Navnlig hørte det til de Nygiftes første Glæder, saa snart ske kunde, at lade et saadant Inserat løbe af Stabelen. Naturligvis gav denne Skif ogsaa Anledning til megen Misnøje og Vergrelse; ti naar for Eksempel en sølle, snarset Skomager eller en anden stakkels Stymper ved Antagelse af et saadant Dobbeltnavn vilde gøre sig

delagtig i den almindelige Respektabilitet, saa blev dette taget ham meget ilde op, hvorvel hans Besiddelse af den paagældende Aegtehalvdel nturligvis ikke lod sig bestride. Det kunde ingenlunde kaldes ligegyldigt, om en eller flere ubesøjet ved Hjælp af dette Middel trængte ind i det almindelige Kreditvæsen; det var nemlig en Erfarings sag, at den aristokratiske Navneforlængelse var et af de virksomste og dog fineste Hjul i dette Maskineri.

For John Kabys kunde Nytten af en saadan Navneudvidelse ikke være tvivlsom, og Nøden var nu ogsaa stor nok til at berettigede til Anvendelsen af et saadant, længe opsparet Mesterslag, som en gammel, kyndig Smed da overhovedet ikke hamrer til enhver Tid paa Dagen, men vælger Tiden for sit Slag, og John begyndte følgelig at se sig om efter en Kone. Stille, men resolut havde han fattet sin Beslutning, og se! allerede selve Beslutningen syntes at hidfalde Lykken, ti endnu i samme Uge ankom der til Seldwyla en ældre Dame med en giftesærdig Datter og tog Ophold der. Den ældre Dame kaldte sig fru Oliva, Datteren frøken Oliva. Kabys-Oliva flang det straks for Johns Øren, og det vedblev at flinge gennem hans Drømme Nat og Dag. Grundet under et saa anseeligt firmanavn maatte en beskeden forretning i Løbet af faa Aar kunne vokse op til noget stort. Saa gav han sig da fløgelig til Arbejdet, dertil udrustet med alle sine Attributer.

Disse bestod i et Par Guldbriller, tre emaillerede Kraveknapper, der vare forbundne med hinanden ved forgyldte Kæder, en lang Guldurkfæde, der prydede en blomstret Vest og var forsynet med et Vedhæng af

alle Slags Dingeldangel, en stormægtig Kravenaal, hvori var indfattet et Miniaturmaleri af Slaget ved Waterloo, fremdeles tre eller fire anseelige Signetringe, en stor Rørstok, hvis Knap denkede en Theaterkikkert i form af en lille Perlemoerstønde. Iommen bar han et stort Læderfutteral, som han trak op og lagde ved Siden af sig, naar han satte sig ned. I dette hvilede en Cigarspids, udskaaet af Merskum, der forestillede Mazeppa bundet paa Hesten. Denne Gruppe var i Kabinetsformat, og naar han røgede af Cigarrøret, ragede den helt op over hans Øjenbryn. Endvidere et Cigaretui med forgyldt Luffe, hvori der laa smukke Cigarer med firsebærrøde, hvidplettede Dæksblade, et fabelagtig elegant Fyrstøj, en Sølvsnustobaksdaase og en broderetommebog. Heller ikke savnede han en saare kompliceret og sirlig Pengeportefølje med utallige, hemmelighedsfulde Rum.

Hele dette Udstyr syntes ham det rette for en Lyfens Aspirant, og han havde dristig foregrebet den forventede Lykke og anskaffet sig hele dette dens ydre Apparat, mens han endnu tærede paa de bestedne Rester af sin formue, dog ikke uden at have en dybere Tanke derved. Ti en saadan Samling af Rariteter var ikke saa meget Udtrykket for en forfængelig og smagløs Mands Pyntelyst, som det var en Skole i Udholdenhed og en trøstefuld forjættelse i Modgangens Tid, en forberedelse for Lykken, der dog en Gang maatte holde sit Indtog, og let kunde komme som en Tyv om Natten. Han vilde hellere være døet af Sult, end han vilde have skilt sig ved det mindste Stykke af sine Klenodier. Ti saa længe, han havde dem, kunde han hverken overfor Verden eller i sin

egen Betragtning synke ned til en Stodders Rang, og han øvede sig i hellere at give Afkald paa alt andet end at ofre det ringeste af sin Glans. Ligeledes syntes en uanfægtet, rolig og værdig Holdning ligefrem at være paabudt af Omstændighederne, naar han ikke skulde fordærve noget eller forskærtse nogen af de skønne fremtidsmuligheder. Han turde ikke tillade sig den aller mindste Kus eller noget af den Sort, ikke den ringeste Uregelmæssighed i sin Levevis, og nu havde han virkelig allerede haft sin Mazeppa i over ti Aar, uden at Hesten havde mistet saa meget som et Øre, endstige den opadrettede Hale, og Sukkerne og Laasene paa hans Etuis og Necessaires luffede endnu saa akkurat, som den Dag de vare købte. Han maatte ogsaa handle varsomt med Hat og frakke, ligesom det var nødvendigt altid at have et skinnende blankt Skjortebryst for at hans Knapper, Kæder og Naale kunde fremtræde paa skinnende hvid Grund.

Det kostede ganske vist noget mere Ulejlighed end han egentlig syntes at ville indrømme ved sit Valgsprog om de saa Mesterslag; men man har jo altid med Urette betragtet Geniets Arbejde som det, der ingen Møje fordrer. Naar nu de to Damer repræsenterede Lykken, saa syntes denne ingenlunde utilbøjelig til at lade sig fange i det af Mesteren udspændte Net; ti hans Ordenssans og hans mange Klenodier havde straks bragt dem paa den Tanke, at han just var den Mand, de ventede paa, Maalet for deres Søgen. Hans afmaalte, uforstyrrelige Lediggængereri lod formode, at han var en holden og veltilfreds Rentier eller Kapitalist, der havde sine Værdipapirer i bedste Orden liggende paa Bunden af en eller anden hemmelig, vel

aflaaset Skuffe. De lod af og til falde en Hentydning til deres egen smukke Status; men, da de troede at bemærke, at Hr. Kabys ikke lagde synderlig Vægt paa denne Omstændighed, holdt de fløgelig inde og antog nu, at det udelukkende var deres personlige Egenskaber, der øvede saa stærk en Tiltræfning paa den gode Mand. Kort at fortælle, inden mange Uger vare gaaede, var han forlovet med frøken Oliva, og nu rejste han straks til Hovedstaden for at lade udfærdige et rigt forfæret Adresskort med det herlige Dobbeltnavn og bestille et prægtigt firmaskilt, samt indlede Handelsforbindelser og aabne en passende Kredit for en Manufakturforretning. I sit Overmod købte han desuden straks en to-tre Alenmaal af poleret Blomme-træ, nogle Dussin Vekselsblanketter med mange mercurialske Emblemer, Prissedler og smaa Etiketter med forgyldt Rand til Paaflæbning, Kontorbøger og mere af slige Sager.

Nu skyndte han sig fornøjet hjem til sin fødeby og sin forlovede, hvis eneste fejl var et uforholdsmæssig stort Hoved. Han blev modtaget med Venlighed, ja endog med en vis Omhed, og hans Beretning om Rejsen gengældtes med den Oplysning, at Brudens Papirer, der vare nødvendige for Brylluppet, vare ankomne. Dog skete denne Meddelelse med en vis smilende Fordægtighed, der lod formode, at han maatte være forberedt paa, at der var en lille uregelmæssig, om end i og for sig ganske ligegyldig Omstændighed ved Sagen. Omfider opflaredes al denne Hemmelighedsfuldhed, idet man oplyste ham om, at Moderen ganske rigtig var en Enkefru Oliva, hvorimod Datteren var et illegalt Barn af denne fra den søærmeriske

Ungdomstid og bar hendes eget Familienavn, hvor Talen var om officielle og civilretlige forhold. Dette Navn var Häuptle! og det fremtidige firma vilde altsaa komme til at hedde: „John Kabys-Häuptle“ eller paa andet Sprog „Hans Kaalhoved“.

Længe stod den bedragne Bejler maaløs og bedrøvet og betragtede den ulyksalige Halvdel af sit nye Mesterværk. Til sidst udbød han: Og med saadan en Hovedform kan man hedde Häuptle!* Beskæmmet og ydmyget sænkede Bruden sit lille Hoved for at lade Uvejret trække over; ti endnu anede hun ikke, at hint skønne Navn for Kabys havde været hendes største Dyd.

Hr. Kabys vendte nu uden videre sine Fjed hjemad for at overveje Sagen nøjere, men allerede paa Vejen blev han af lystige Medborgere hilset som Hans Kohlköpfle, da Historien allerede var kommet ud. Tre Dage og tre Nætter søgte han i dyb Ensomhed at smede det mislykkede Arbejde om. Fjerde Dagen var hans Beslutning fattet, han begav sig igen til sin forlovedes Hus og begærede Moderen til Ægte i Stedet for Datteren. Men den fortørnede frue havde imidlertid bragt i Erfaring, at Hr. Kabys i Virkeligheden slet ingen hemmelige Grunker besad, og viste ham nu kort og godt Vintervejen, hvorpaa hun drog med sin Datter til en anden By.

Og saaledes saa Hr. John den straalende Oliva forsvinde som en skøn Sæbeboble i den blaa Luft og stod nu dér højest forbløffet tilbage med sin Lykkehammer i Haanden. Hans sidste Kontanter vare medgaaede

* Lille Hovede.

til denne Historie. Derfor maatte han nu endelig beslutte sig til at paatage sig et virkeligt Arbejde eller i det Mindste gøre et saadant til Grundlag for sin Eksistens, og idet han nu prøvede sig selv, saa fandt han, at der var kun én eneste Ting, som han til Gavn forstod, nemlig at barbere, samt slibe de dertil fornødne Knive og holde dem i tilbørlig Stand. Nu holdt han altsaa, udstyret med et Barberbækken, sit Indtog i en snæver Stuelejlighed, over hvis Dør han lod anbringe et „John Kabys“, som han egenhændig havde udsavet af hint stadselige Firmaskilt og i vemodig Stemning skilt fra den tabte Oliva. Ogenavnet Kohlköpfle beholdt han dog i Byen, og det tilførte ham mange Kunder, saa at han i flere Aar slog sig ret taaleligt igennem og syntes næsten helt at have glemt sit overmodige Valgsprog.

Da indfandt der sig en Dag i hans Frisørstue en Borger, der for ganske nylig var vendt tilbage fra lange Rejser. Skødesløs slængte han sig i en Stol for at lade sig sæbe ind, idet han bemærkede: Altsaa findes der, som jeg ser af Deres Skilt, dog endnu Kabysser i Seldwyla? — Jeg er den sidste af min Slægt, svarede Barberen ikke uden en vis Selvfølelse; dog hvorfor gør De mig dette Spørgsmaal, om jeg tør spørge. Den fremmede bevarede dog sin Tavs-
hed, indtil han var barberet færdig og astørret og havde afgjort sin Gæld. Først da udbød han: I Augsburg kendte jeg en gammel, rig Knast, der oftere forsikrede, at hans Bedstemoder var en født Kabis fra Seldwyla i Schweitz, og han talte tidt om, hvor vidt der endnu skulde være folk af denne familie i Live?

Derpaa gif Manden sin Vej.

Hans Kohlköpfe grundede længe over Sagen, og hans Sind kom i et mægtigt Oprør, da han tilsidst dunkelt erindrede, at et af hans families kvindelige Medlemmer for mange Aar siden skulde være bleven gift til Tyskland, hvem man siden intet havde hørt om. En rørende familiefølelse vaagnede pludselig i hans Bryst, en romantisk Interesse for Stamtræer, og han pintes af en frygtelig Tvivl om, hvor vidt hans Hjemmelsmand vilde komme igen eller ikke. Efter Besskaffenheden af hans Skæg at dømme og den Maade, hvorpaa han plejede det, maatte han komme igen i Løbet af et Par Dages Tid eller saa. Og ganske rigtig indfandt den fremmede sig igen efter et saadant Tidsrumms forløb. John sæbede ham ind og barberede ham, og under denne Operation var hans Haand ikke fri for at skælve en Smule af utaalmodig Nysgjerrighed. Da han var færdig dermed, kunde han ikke betvinge sig længere; han begyndte ivrig at forhøre sig om de nærmere Omstændigheder. Den fremmede svarede: Det er ganske simpelt; det er en Hr. Adam Litumlei, hun er gift med. Børn er der ingen af, og de boer i den og den Gade i Augsburg.

John sov en Nat paa det, og havde da fattet det bedste Haab om at Lykken nok en Gang endnu skulde tilsmile ham. Næste Morgen lukkede han Buktikken, pakkede sin Søndagsdragt i et gammelt Tornyster og alle sine Klenodier i en lille Pakke for sig, og, efter at have forsynet sig med de fornødne Legitimationspapirer og Udskrifter af Kirkebøgerne, tiltraadte han ufortøvet Rejsen til Augsburg, stilfærdig og uanseelig som en ældre Haandværksvend.

Da han fik Stadens Taarne og grønne Volde i Sigte, foretog han en Optælling af sine rede Penge og kom til det Resultat, at han maatte leve meget sparsommeligt, for det Tilfælde at han skulde blive nødt til at foretage Rejsen hjem igen. Derfor tog han ind i det beskedneste Herberg, han efter nogen Søgning kunde finde; han traadte ind i Gæstestuen og saa' forskellige Lænsvaaben hænge over Bordene, hvoriblandt ogsaa Smedenens. Under dette søgte han sin Plads, som den Mand, der vilde være sin Lykkes Smed og tog deraf et gunstigt Varsel; derpaa satte han en forsvarlig frokost til Livs, ti det var endnu tidligt paa Dagen. Han lod sig nu anvise et Værelse, hvor han begyndte at flæde sig om. Han pyntede sig det bedste han kunde, og hængte alle sine Pretiosa paa sig; heller ikke forsømte han at skrue Perlemoderskiiferten paa sin Stof. Saaledes udstyret forlod han sit Værelse i en Skikkelse, der uvilkaarlig bragte Værtinden til at fare sammen ved Synet af saa megen Pragt.

Det varede en rum Tid, før han fandt den Gade, hans Hjærte higede efter. Dog saa' han sig tilsidst i en bred Gade, omgivet af mægtige, gamle Huse; men intet levende Væsen var at se. Omsider opdagede han dog en Pige, der vilde smutte ham forbi med et blankt Krus fuldt af skinnende Øl. Han stansede hende i farten og spurgte efter Hr. Litumlei, og Pigen pegede paa det Hus, foran hvilket de netop stod.

Han saa' sig nysgerrig om og kastede et Blik derpaa. Over en anseelig Portal hævede sig flere Etagers med høje Vinduer, hvis mægtige Gesimser og Murflader præsenterede sig som et lodret Hav af dri-

stige forfortninger for den stakkels Lykkejægers Øje, saa at han blev helt beflemt og frygtede for, at han havde indladt sig paa et altfor dristigt foretagende; ti han stod jo foran et formeligt Palæ. Dog trykkede han sagte den svære Portfløj op, smuttede ind og befandt sig nu i forgaarden til Helligdommen. En Dobbelttrappe af brede Stensliser førte op til Lejlighederne og indfattedes af et sirligt Jerngelænder. Under denne Trappe og gennem den aabenstaaende Bagdør i Huset opfangede man et Glimt af Solskin og Blomsterbede. John prøvede først denne Vej i den Tanke muligvis dér at støde paa et Tyende eller en Gartner, men fandt intet uden en stor, gammelfrankisk Have, fuld af de skønneste Blomster og et Springvand af Sten med mange udhuggede figurer.

Alt var som uddøet; han vendte igen tilbage og begyndte at stige opad Trappen. Paa Væggene hang store, afblegede Landkort, Planer af gamle Rigsstæder med deres fæstningsværker og skønne allegoriske fremstillinger i alle Hjørnerne. En af de Egetræsdøre stod paa Klem, han tog sig den frihed at lukke den halvt op og saa' da en ganske pæn Dame, der laa henstrakt paa en Løjbænk; sit Strikketøj havde hun tabt og tog sig nu en lille Sur, skønt Klokken kun var ti om formiddagen. Da Værelset var meget dybt, hævdede John Kabys med bankende Hjærte sin Stof op til Øjet og betragtede det skønne fænomen gennem Perlemorskifferten paa denne. Hendes Silkefjole og runde former bestyrkede ham yderligere i den forestilling, at han befandt sig i et fortryllet Slot, og i stor Spænding traf han sig tilbage og steg langsomt og betænksom op ad Trappen.

Øverst oppe antog Trappegangen Karakter af et formeligt Rustkammer, idet den var behængt med Rustninger og Vaaben fra alle Aarhundreder; rustne Panserskjorter, Stormhuer, Gallatyradser fra Paryftiden, forgyldte Luntestokke, alt hulter til bulter, og i Hjørnerne stod sirlige, smaa Kanoner, der vare grønne af Ælde, kort sagt, det var rigtig en fornem Patriciers Trappegang, og Hr. John blev festlig til Mode.

Da lød der pludselig ganske tæt ved ham en Lyd, der lignede et Skrig af et større Barn, og da det ikke hørte op igen, tog John sig for at gaa efter denne Lyd for saaledes at komme til folk. Han aabnede den nærmeste Dør og saa' en anseelig Sal, der fra Øverst til Nederst var fyldt med Malerier. Gulvet bestod af sekskantede fliser af forskellig farve, Loftet af Gibsstuffatur med næsten fritsvævende Menneske- og Dyreskikkelser i naturlig Størrelse, med frugtfranse og adelige Vaaben. Men foran et ti fod højt Kaminspejl stod en lille dværgagtig og graasprængt Olding, ikke stort større end et Bedekid, iført en Slaabrok af skarlagensrødt fløjel og med indfæbet Ansigt. Han sprællede af Utaalmødighed og skreg i en ynkelig Tone: Jeg kan ikke mere barbere mig! Min Kniv vil ikke skære! Vil ingen hjælpe mig. Af, Herr Je! Da han opdagede den fremmede, tav han pludselig, vendte sig om og saa' — endnu bestandig med Kniven i Haanden — forbløffet og frygtfuld paa Hr. John, der nærmede sig med Hatten i Haanden og mange Bøjninger. Hatten satte han fra sig, og tog nu smilende Kniven ud af Haanden paa den lille Mand og prøvede dens Eg. Han strøg den nogle Gange af paa sin Støvle, derpaa mod den indre Haandflaade, prøvede derpaa

Sæben og piskede den til et tæt Skum, sluttelig barberede han den lille Mand paa det skønneste i mindre end tre Minutter.

Tilgiv, højtærede Herre! sagde derpaa Kabys, den Frihed, som jeg har taget mig! Men da jeg saa Dem i en saadan forlegenhed, troede jeg saaledes at kunne indføre mig hos Dem paa den naturligste Maade, for saa vidt jeg har den Ære at staa over for Hr. Adam Litumlei.

Gamlingen betragtede endnu den fremmede med forbauselse; derpaa kastede han et Blik paa Spejlet og opdagede, at han var barberet saa nyselig, som han ikke længe havde været, hvorpaa han med et Velbehag, hvori der dog endnu lurede nogle Stænk af Mistro, atter betragtede Kunstneren og til sin Tilfredsstillelse iagttog, at det var en anstændig Person. Dog spurgte han ham i en mut Tone om, hvem han var og hvad han vilde.

John rømmede sig og svarede, at han var en vis Kabys fra Seldwyla, og da han netop befandt sig paa Rejse og var passeret denne Stad, saa havde han ikke villet undlade at opsoge og hilse paa Efterkommerne af hans families Stammemoder. Og han lod, som om han fra sin Barndom af ikke havde hørt Tale om andet end om Hr. Litumlei. Men denne udbrod med ét i en Tone af glad Overraskelse:

Ha! Saa blomstrer altsaa Kabysfernes Slægt endnu! Er den talrig og anset?

John havde straks som en vandrende Svend, der staar for Portskriveren, pakket sine Papirer ud og fremlagt dem. Idet han pegede paa dem, sagde han alvorlig: Talrig er den ikke mere; ti jeg er den sidste

af min Slægt! Men dens Ære staar endnu urokket! forbauset og rørt over denne Tale rakte den Gamle ham Haanden og bød ham Velkommen. De to Her-
 rer bleve nu snart enige angaaende deres Slægtskabs-
 forhold, og atter udbrød Litumlei: Saa nær berøre
 vore Livsgrene hinanden! Kom, kære Fætter, her ser
 De Deres ædle og fortræffelige Oldemoder, min føde-
 lige Bedstemoder! Og han førte ham nu om i den
 store Sal, indtil de stod foran et skønt Kvindebilled i
 det forrige Aarhundredes Dragt. Virkelig var denne
 Dames Navn betegnet paa en Billet, der var stukket
 ind i et Hjørne af Rammen, ligesom ogsaa en Del af
 de andre Billeder vare forsynede med saadanne Sed-
 ler. Ganke vist fremviste Malerierne selv ogsaa andre
 Indskrifter i det latinske Sprog, hvilke ikke stemmede
 overens med de vedføjede Sedler. Men John Kabys
 stod rolig hensunken i Betragtninger og førte i al
 Stilhed følgende Enetale med sig selv: Saa har Du
 dog smedet godt; ti her skuer din Lykkes Stamme-
 moder huld og venlig ned paa Dig i den stolte Rid-
 dersal!

Og i melodisk Samklang med denne Enetale lød
 Hr. Litumleis Ord, idet han paastod, at der nu ikke
 kunde være Tale om en Fortsættelse af hans Rejse,
 men at den dyrebare Fætter nu først, saa længe hans
 Tid tillod det, maatte være hans Gæst, for at et
 nærmere forhold kunde begrundes. Ti de glimrende
 Klenodier, som hans Hr. Grandneveu bar, vare alle-
 rede faldne Hr. Litumlei i Øjnene og havde ud-
 ført deres Mission, idet de havde fyldt ham med
 Tillid.

Han traf derfor nu af alle Kræfter i en Klofte-

streng, hvorpaa nogle Tjenestefolk lidt efter kom stættende for at se til deres lille Herre, og endelig kom ogsaa den Dame til Syne, som John havde set sove nedenunder, med Kinder, der endnu vare røde af Sønnen og halvtillukkede Øjne. Men da den ankomne Gæst blev forestillet for hende, lukkede hun dem rigtig op, tilsyneladende nysgerrig og fornøjet over denne uventede Begivenhed. John blev nu ført ind i et andet Værelse og maatte indtage nogle forfriskninger, hvormed Ægteparret hjalp ham saa ivrigt som Børn, der til enhver Tid have Madlyst. Det glædede Gæsten meget at se, at han var kommen til folk, der forstod at nyde Livet, og som endnu vidste at sætte Pris paa et lækkert Maaltid. Men, han paa sin Side gjorde ogsaa et stadig mere vindende Indtryk, og allerede ved Middagsbordet havde han fuldstændig vundet det fortræffelige Ægtepar; de havde nemlig begge ladet dække op med deres Livretter, og John Kabys forsømte ikke at smage paa det Altsammen og at finde alt udmærket, og hans tilvante, rolige Værdighed gav hans Dom en forhøjet Værdi. Der blev spist og drukket tappert, og aldrig have tre vakre Mennesker i fællesskab nydt en rigere og paa samme Tid mere uskyldig Tilværelse. John havde fundet et Paradis, hvor intet Syndefald syntes muligt.

Kort sagt, forholdet udviklede sig paa den behageligste Maade af Verden. Han havde allerede levet otte Dage i det ærværdige Hus og kendte det nu ud og ind. Han fordrev den gamle Tiden med hundrede Smaating, gik Spasereture med ham og barberede ham saa let som en Zephyr, hvad der mest af alt behagede den lille Mand. Men nu bemærkede

John, at Hr. Litumlei begyndte at grublisere over et eller andet og at blive forskrækket, saa snart John kom med en eller anden Hentydning til sin Rejse, som muligvis har været fremsat i en paafaldende alvorlig Tone. Da fandt han, at det nu var den rette Tid igen at vove et Mesterslag, og om Aftenen paa den ottende Dag udtalte han i bestemtere Udtryk, at det var hans Hensigt at rejse med det første, hvortil han angav som Grund, at han ikke ved et længere Ophold, turde gøre sig Afskeden og sin Tilbagevenden til sine tarvelige Livsforhold tungere. Ti mandig vilde han bære sin Skæbne, som det sidste Skud af sin Slægt, der i Arbejde og Tilbageholdenhed skulde hævede Familiens Være indtil det sidste.

Kom med mig op i Riddersalen! svarede Hr. Adam Litumlei. De gik derop. Da den gamle havde vandret nogle Gange højtidelig op og ned ad Gulvet, begyndte han igen: Nu skal De høre min Beslutning og mit forslag, kære Grandneveu! De er den sidste af Deres Slægt, dette er en betydningsfuld Skæbne! Men en ikke mindre alvorlig Skæbne har jeg at bære! Se kun rigtig paa mig! Jeg er den første af min!

Han rettede sig stolt i Vejret, og John saa' paa ham, men kunde ikke opdage hvad det skulde betyde. Men Hr. Litumlei vedblev: Jeg er den første af min, det vil sige, jeg har fattet den Beslutning at grunde en saadan stor og berømmelig Slægt, som den, De ser malet paa Væggene i denne Sal! Det er nemlig ikke mine Aner, men Medlemmerne af en uddød Patricierslægt her i denne Stad. Da jeg for tredive Aar siden indvandrede her, var Huset netop til Salgs

med hele sit Indbo og sine Mindesmærker, og jeg købte straks det hele Apparat som et Grundlag for Virkeligjørelsen af min Nidlingstanke. Ti jeg besad en stor Formue, men intet Navn, ingen Forfædre, og jeg kender ikke en Gang min Bedstefaders Fornavn, ham der ægtede en Kabis. Jeg søgte i Begyndelsen en Erstatning for denne Mangel ved at erklære de her afbildede Herrer og Fruer for mine Forfædre og gøre nogle af dem til Titumlei'er og andre af dem til Kabisser ved Hjælp af de vedhængte Sedler, som De ser. Men mine familieerindringer strakte kun til for en seks eller syv Personer, alle de andre Billeder her, fire Aarhundreders Værk, spottede mine Anstengelser. Saa meget mere indtrængende var jeg henvist til fremtiden, til Nødvendigheden af selv at begrunde en længe blomstrende Slægt, hvis fejrede Stamfader jeg kunde blive. Mit Billede har jeg for længst ladet male, ligesom jeg ogsaa har anskaffet et Stamtræ, ved hvis Rod mit Navn staar. Men en haardnakket Danskebne forfølger mig! Nu har jeg allerede haft tre Koner; men endnu har ingen skænket mig en Datter, endfige da en Søn og Stamherre. Begge mine tidligere Koner, som jeg lod mig skille fra, have siden af Ondskab faaet adskillige Børn med andre Mænd, og hun, som jeg nu har, og som jeg allerede har haft i syv Aar, vilde ganske vist gøre det samme, hvis jeg lod hende løbe.

Synet af Dem, dyrebare Grandneveu! har nu givet mig en Idè, nemlig Tanken om et kunstigt Hjælpemiddel i Eighed med det, der finder almindelig Anvendelse i store og smaa Dynastier. Hvad siger De til det: De bliver her hos os som Barn af Hu-

set; jeg indsætter Dem lovformelig til min Arving! Til Gengæld indgaar De paa følgende forpligtelser: for det første giver De Afkald paa Deres egne familietraditioner (De er jo dog den sidste af Deres Slægt) og antager efter min Død, altsaa samtidig med at De modtager Arven, mit Navn! Jeg udbreder under Haanden det Rygte, at De er en naturlig Søn af mig, frugten af en Ungdomsletsindighed. De gaar ind paa denne Opfattelse, modsiger den ikke. Maaſke lader der sig siden opſætte et ſkriftligt Aftſtykke desangaaende, en Memoire, en lille Roman, et lille pikant Elſkorseventyr, hvori jeg spiller en fyrig, men utafnemlig Rolle, anretter en Del fortræd, ſom jeg ſiden paa mine gamle Dage gør godt igen. Endelig forpligter De Dem til at modtage den Huſtru af min Haand, ſom jeg til mit formaals yderligere fremme vil udſøge til Dem blandt denne Stads anſete Døtre. Dette er mit forſlag ſaa vel i det hele ſom i det enkelte!

John var under denne Tale afvekslende bleven rød og bleg, dog var det ikke af Undſeelse og Skræk, men af Glæde og Forbaufelse over Lykken, der nu endelig holdt ſit Indtog, og over ſin Viſdom, der havde hidført dette glædelige Reſultat. Dog lod han ſig ikke overrumple af Omſtændighederne, men tog en Mine paa, ſom om det koſtede ham en haard Kamp at ofre ſit ærlige Familienavn og ſin fødsels Ægthed. Han udbad ſig i høflige og velvalgte Ord en Betænkningſtid af fire og tyve Timer og gav ſig derpaa højſt betænkſom til at vandre frem og tilbage i den ſmukke Have. De nydelige Blomſter, Levkøjerne, Nellikerne og Roſerne, Keiſſerfronerne og Lillierne, Geranie-

bedene og Jasminlysthusene, Myrthe- og Oleanderbuskene smilede alle høflig til ham og hylde ham som deres Herre.

Da han en halv Times Tid havde nydt Blomsternes Duft og Solskinnet, Skyggen og Køligheden fra Springvandet, gik han med alvorlig Mine ud paa Gaden, drejede om Hjørnet og traadte ind i en Konditorbutik, hvor han bestilte tre varme Postejer og to Glas fin Vin. Derpaa vendte han atter tilbage til Haven og spadserede igen en Times Tid, dog med den forandring, at han nu røg sig en Cigar til. Da opdagede han et Bed, med smaa unge Radiser. Han trak hurtig et Bundt op af Jorden, rensede dem ved Springvandet, hvis Tritoner ærbødigt skottede til ham, og begav sig derpaa med sin fangst ind i et Bryggeri, hvor han drak et Krus skummende Øl til dem. Han underholdt sig fortræffeligt med de Borgere, som han der traf paa og gjorde allerede et forsøg paa at omdanne sin hjemlige Dialekt til det blødere svabiske, da det lod sig forudse, at han vilde komme til at spille en fremtrædende Rolle blandt disse folk.

Han forsømte med forsat Middagstimen og kom for sent til Maaltidet. For der at kunne optræde med en fornem Mangel paa Appetit, spiste han endnu paa forhånd tre Münchener Pølser og drak nok et Krus Øl, der smagte ham endnu bedre end det første. Endelig rynkede han Panden og tiltraadte saaledes Hjemvejen, hvor Maaltidet ventede ham og satte sig tankesfuld til at stirre paa Suppen.

Mandslingen Titumlej, der ved uventede forhindringer plejede at henfalde til en lidenskabelig Egen-

findighed og ikke kunde taale den mindste Modsigelse, befandt sig i en fortørnet og ængstelig Stemning ved Tanken om, at hans sidste Haab, Haabet om at blive Stifter af en Slægt, kunde gaa i Vasken og betragtede den ubestikkelige Gæst med mistroiske Blikke. Til sidst kunde han ikke længere udholde denne Uvished om, hvor vidt han skulde være Stamfader til en Slægt eller ej, og forlangte at John Kabys skulde afforte den betingede Betænkningstid af fire og tyve Timer og fatte sin Beslutning straks. Ti han frygtede for, at hans fætters strenge Principfasthed skulde vokse med hver Time, der gik. Han hentede egenhændig en ældgammel Flaske Rhinsvin op fra Kælderen, om hvilken John endnu ikke havde haft ringeste Anelse. Da nu den liflige Drif duftede i de blanke Krystalglas, som udmærkede sig ved deres fine Klang, og der hurtig syntes at fremspire en usynlig Blomsterhave under Næsen paa én med hver Draabe af det flydende Guld, der vædede Tungen, saa blødgjordes omsider John Kabys's strenge Sind og han gav sit Samtykke. Nu blev Notaren skyndsomt hentet og ved en hurtig Kop Kaffe blev et retsgyldigt Testamente opsat. Til Slutning omfavnede denne ved Kunst tilvejebragte naturlige Søn og den slægtgrundende Stamfader hinanden; men det var ikke som en varm Omfavnelse af Kød og Blod, men langt højtideligere, snarere som et Sammenstød af to store Grundfætninger, der var mødtes paa deres Baner.

Nu havde John gode Dage. Han havde intet at gøre uden at gøre sig fortrolig med sin skønne Bestemmelse, vise en Smule Hensynsfuldhed over for sin Hr. fader og for øvrig smause sine rigelige Lommepenge

op paa den Maade, der tiltalte ham mest. Dette foregik altsammen paa den anstændigste og roligste Maade af Verden, og han gik derhos klædt som en Baron. Af Værdigenstande behøvede han ikke at anskaffe sig det mindste nyt; hans Geni viste sig nu deri, at de Attributer, som han havde anskaffet sig for Aaringer siden, endnu viste sig tilstrækkelige og lignede et omhyggelig udarbejdet Skema, der nu blev fuldstændig udfyldt af Lykkens fylde. Slaget ved Waterloo lignede og tordnede paa et tilfreds Bryst, Kæder og Signeter gyngede paa en velfyldt Mave, gennem Guldbrillen stirrede et lykkeligt og stolt Øje, Stokken tjente mere til Pryd end til Støtte, og det smukke Cigarfoderal var fyldt med ægte Havanesere, som han røgede med megen Anstand af sit Mazeppa-Cigarrør. Den vilde Hest havde allerede faaet en glinsende brun farve, men den bundne Mazeppa var endnu kun lyserød, næsten kødfarvet, saa at dette Kunstværk, Billedskærerens og Røgerens, med Rette vakte de Sagfyn- diges Beundring. Ogsaa fader Litumlej var i høj Grad indtaget i dette Rør og ivrig i at lade sin Plejesøn lære sig at ryge Merskum til. Der blev anskaffet en hel Samling af saadanne Piber; dog var den gamle for urolig og utaalmodig til ret at blive Mester i den ædle Kunst. Den unge Mand maatte bestandig hjælpe til og gaa efter, hvad der da indgød den gamle ny Agtelse og Tillid.

Dog aabnede der sig snart en endnu vigtigere Virksomhed for de tvende Mænd, idet Papa holdt paa, at de nu i fællesskab skulde opfinde og nedskrive den Roman, ved hvilken John skulde hæves til hans naturlige Søn. Det skulde have Karakteren af et hemme-

ligt Familiedokument i form af en Række fragmentariske Memoirer. For ikke at vække Skinsyge og Uro hos fru Litumlei maatte det affattes i hemmelige Møder og skulde i al Stilhed anbringes under Laas og Lukke i det projekterede familiearkiv for først i kommende Dage, naar Slægten stod i fuld Blomst, at dragges frem for Dagens Lys og tale til Efterverdenen om Litumleienes Historie.

John havde allerede i sit stille Sind fattet det forfæet efter den gamles Død ikke længer simpelthen at kalde sig Litumlei, men Kabys de Litumlei, da han havde bevaret en tilgivelig forfærlighed for sit eget Navn, som han saa sirligt havde smedet. Ligeledes var han bestemt paa, naar den Tid kom, uden videre Omstændigheder at opbrænde det omtalte Aftstykke, hvorved han vilde blive berøvet sin legale Herkomst og faa en Taske til Moder. Dog maatte han nu medvirke ved dets Affattelse, hvad der forarsagede en let forstyrrelse i hans Velvære. Han føjede sig imidlertid fløgelig i Skæbnens Villie, og en Morgen indelukkede han sig med den gamle i Havestuen for at begynde paa Værket. Der sad de nu ved et Bord lige over for hinanden og gjorde pludselig den Opdagelse, at deres forehavende var vanskeligere, end de havde tænkt sig, da ingen af dem nogensinde havde skrevet hundrede Linier i Sammenhæng. De kunde aldeles ikke finde paa nogen Begyndelse, og jo mere de stak Hovederne sammen, desto mindre vilde noget falde dem ind. Omfider gik det op for Sønnen, at de egentlig først maatte have en Bog stærkt og smukt Papir, naar de skulde tænke paa at tilvejebringe et Aftstykke af Varighed. Dette var selvindlysende, de

begav sig begge afsted for at købe en saadan og gennemstrejfede samdrægtig Staden. Da de havde fundet, hvad de søgte, holdt de Raadslagning om, hvor vidt de først skulde gaa ind i en Vinstue, da det var en meget varm Dag, for dér at forfriske sig og samle sig til det forestaaende Arbejde. De havde allerede med Velbehag tømt adskillige Krus og spist Nødder, Brød og bayerske Pølser dertil, da John pludselig erflærede, at han nu havde udfundet Begyndelsen paa Historien, og at han straks vilde løbe hjem og skrive den op, for at han ikke skulde tabe den igen. Saa løb blot hurtig! sagde den gamle, jeg vil imidlertid her udspekulere Fortsættelsen, jeg mærker, at den allerede er under Vejs.

John ilede nu afsted med sin Bog Papir hjem paa det bevidste Værelse og skrev:

Det var i Aaret 17 . . , og det var et velsignet Aar. Et Anfer Vin kostede 7 Gylden, et Anfer Æblemost $\frac{1}{2}$ Gylden og en Pot Kirsebærratafia en halv Rigsort. Et topunds Hvedebrød kostede 6 Skilling, et dito Rugbrød 3 Skilling og en Sæk Kartofler 2 Rigsort. Høet var ogsaa lykkedes godt, og Hørren og Hampen var ikke lykkedes godt, men saa var der igen saa rigeligt med Oliven og Tælle, at man alt i alt blev Vidne til det mærkværdige forhold, at det borgerlige Selskab fik fuldt op at spise og drikke, men maatte gaa tarvelig flædt, mens det paa den anden Side havde god Belysning. Og saaledes nærmede Aaret sig uden videre Omstændigheder sin Slutning, og nu var enhver med Rette spændt paa at erfare, hvad det nye Aar vilde bringe. Vinteren teede sig som en tilbørlig og almindelig Vinter, fold og flar; et varmt

Snelag laa over Markerne og beskyttede den unge Sæd. Dog skete der til sidst noget mærkværdigt. Det sneede og tøede og frøs igen i Blidemaaned i en saa hyppig Skiften, at ikke blot mange Mennesker bleve syge, men der opstod ogsaa en saadan Mængde Is-tappe, at hele Landet saa ud som et stort Glasmagasin og alle Mennesker gik med et lille Brædt paa Hovedet for ikke at blive stukket af de nedfaldende Spidser. For øvrigt holdt Priserne paa Levnetsmidlerne sig endnu bestandig, som ovenfor bemærket, og svingede endelig et mærkeligt foraar i Møde.

Saa vidt var han naaet, da den gamle Herre kom farende ind, trak Bogen over til sig, og uden at læse det foregaaende igennem eller sige et eneste Ord, skrev videre:

Nu kom han og hed Adam Litumlei. Han forstod ingen Spøg og var født Anno 17 . . . Han kom stormende som et Jævnøgnsvej. Han var et Stykke af en Libertiner. Han bar en rød fløjelsfrakke, en fjæderhat og en Kaarde. Han bar en Guldbrofades Vest med Valgsprog: Ungdom og Galskab! Hans Sporer vare af Guld, og han red en hvid Hingst; han satte den ind i den første Gæstgivergaard og raabte: Jeg bryder mig fanden om det; ti det er foraarstid og Ungdommen maa rase ud! Han betalte alt kontant, og alle forundrede sig over ham. Han drak af Vinen og spiste af den Steg, de havde sat frem for ham, han sagde: Det regner jeg alt sammen for intet! Endvidere sagde han: Kom Du hulde Mø, Du er mig færere end Vin og Steg, end Sølv og Guld. Hvad bryder jeg mig om slikt. Tænk hvad Du vil, hvad der skal ske, det skal ske!

Her blev han pludselig stikkende og kunde aldeles ikke komme videre. De gennemlæste i fællesskab det skrevne og fandt det ikke daarligt, og nu holdt de en otte Dages Rast for at samle nye Kræfter, hvorhos de førte et lystigt Liv; ti de gik ofte paa Ølstuer for at hente en ny Inspiration; men Lykken søjede dem ikke hver Dag. Endelig fik John igen et Indfald, løb hjem og fortsatte:

Disse Ord rettede den unge Hr. Litumlei nemlig til en vis Jomfru Liselein Federspiel, som boede i et af de yderste Huse i Byen, hvor Haverne begynder, og hvor man befinder sig i den umiddelbare Nærhed af en lille Skov eller Anlæg. Denne unge Pige var en af de mest henrivende Skønheder, som Staden nogensinde har frembragt, med blaa Øjne og smaa fødder. Hendes figur var saa smuk, at hun intet Korset behøvede, og for de Penge hun saaledes opsparede, ti hun var fattig, kunde hun siden efter købe sig en violet Silkesjole. Men alt dette fik ligesom et Skær af noget forflaret fra en bestandig Sorgmodighed, der syntes at skælve ikke blot i hendes Ansigtstræk, men i hendes Lemmers hele bevægelige Harmoni, saa at man ved fuldstændigt Vindstille troede at høre de vemodige Akkorder af en Wolscharpe. Ti det var netop det Aar faldet ind med en højst besynderlig Majmaaned, i hvilken alle fire Aarstider syntes at løbe sammen. I Begyndelsen faldt der endnu nogen Sne, saa at Nattergalene sang med Snestoffer paa Hovedet, som om de havde Natkapper paa, derpaa indtraadte der en saadan Varme, at Børnene badede i det fri og Kirsebærrene modnedes, og Krøniken opbevarer til Erindring derom følgende Rim:

Is paa Enge
 og badende Drenge
 Kirsebær modne og blomstrende Vin
 fan altsammen findes i Volborgs Skrin.

Disse Naturfænomener gjorde Menneskene betænksomme og paavirkede dem paa forskjellig Maade. Jomfru Liselein Federspiel, som havde et dybsindigt Gemyt, hensant ogsaa i Grublen og gjorde for første Gang den Opdagelse, at hun bar sin Lykke og sin Ulykke, sin Dyd og sit Fald i sin egen Haand, og idet hun nu holdt denne Vægtstaaal og afvejede dette Frihedens Ansvar, saa blev hun just derover sørgmodig. Som hun nu stod dér, kom hin fororne Rødkjole til, og sagde øjeblikkelig: Federspiel, jeg elsker Dig! Hvorover hun ved et besynderligt Tilfælde pludselig faldt ud af sin forrige Tankegang og brød ud i en høj Latter.

Lad nu mig fortsætte! raabte den gamle, som nylig var kommet løbende i en ophidset Tilstand og havde læst over Skulderen paa den unge Mand, nu passer det netop for mig! hvorpaa han fortsatte Historien saaledes:

Se blot ikke, sagde hin, ti jeg forstaar ingen Spøg! Kort at fortælle, det kom, som det maatte komme; hvor den lille Skov strækker sig op ad Skrånten, sad min Federspiel i det grønne og smilede endnu bestandig; men allerede svang Ridderen sig paa sin Skimmel, og fór afsted mod det fjerne, saa at han snart fortonede sig blaat mod Horisonten. Han forsvandt, vendte ikke mere tilbage; ti han var en Djævel!

Ha, nu er det sket! raabte Litumlei og fastede

Pennen bort; nu har jeg gjort mit, nu maa Du føre Historien til Ende, jeg er ganske udtømt af disse djævelske Opfindelser! Ved Styks! Det undrer mig ikke, at man viser Stamherrerne for store Slægter saa megen Ære og maler dem i Legemsstørrelse, nu da jeg føler, hvilken Anstrængelse det koster mig at grundlægge min! Men har jeg ikke behandlet Sagen dristigt?

John skrev nu videre:

Den stakkels Jomfru Federspiel følte en stor Uro, da hun pludselig bemærkede, at den forføreriske Ungling var forsvundet næsten samtidig med den minderværdige Majmaaned. Dog havde hun Landsnær-værelse nok til hurtig i sit Indre at erklære det forefaldne for usket for saaledes igjen at kunne glæde sig ved forestillingen om en Vægtsskaal i fuldkommen Ege vægt. Men, det var kun en kort Tid, hun skulde glæde sig ved dette Uskyldighedens Efterspil. Somren kom, man høstede Kornet; det blev én gult for Øinene, hvorhen man saa', af al den gyldne Velsignelse; Priserne faldt igen betydeligt, Liselein Federspiel stod paa den lille Skrænt og iagttog det hele; men hun saa' intet for lutter fortrydelse og Anger. Efter-aaret kom, hver Vinstof var en sprudlende Kilde og der lød en uophørlig Trommen af Æblerne og Pærrerne, der faldt til Jorden; man drak, man sang, købte og solgte. Enhver forsynede sig, hele Landet var som en Markedsplads, og skønt der var Overflod paa alt, og alt var billigt, saa blev dog endog det overflødige rost, opsamlet og modtaget med Tak. Kun den Velsignelse, som Liselein bragte, skulde intet gælde og ikke være nogen Efterspørgsel værd, som om den i Over-

flod svømmende Menneſkehed ikke havde Brug for en eneste Mund mer. Da hyllede hun ſig i ſin Uſkylds Klædebon og bragte en Maaned for tidlig en munter lille Knecht til Verden, ſom ſaaledes ſtrafs fra fødslen af var henviſt til at være ſin egen Lykkes Smed.

Denne Søn opførte ſig ogſaa ſaa vakker under et mangfoldigt bevæget Liv, at han, da han ved underfulde Tilſkikkelſer af Skæbnen til ſidſt blev genforenet med ſin fader, af denne blev modtaget med Ære og indſat i ſine fulde Rettigheder, og dette er den anden bekendte Stamherre af Slægten Litumlei.

Under dette Dokument ſkrev den gamle: Gennemſet og bevidnet, Johann Polykarpus Adam Litumlei. Og John ſkrev ligeledes under. Derpaa ſatte Hr. Litumlei ſit Segl derpaa, hvis Daabensſkilt fremviſte tre forgyldte Fiſkefroe paa blaa Grund og ſyv hvidt og rødt kvadrerede Vipſtjerter paa en ſkraatløbende grøn Bjælke.

De undrede ſig imidlertid over, at Altſtykket ikke var blevet større; ti det fyldte neppe et Ark af den dertil anſkaffede Bog. Papir. Ikke deſto mindre nedlagde de det nu i Arkivet, hvortil de midlertidig havde beſtemt et gammelt Jærnsſkrin, og nu hengav de ſig til en glad og frejdig Stemning.

Under ſaadanne og andre Beſkæftigelſer forløb Tiden paa den behageligſte Maade; den lykkelige John følte ſig næſten en Smule uhyggelig ved Tanken om, at der nu intet mere var at haabe eller frygte, at ſmede eller ſpekulere paa. Men, idet han nu begyndte at ſe ſig om efter en ny Virksomhed, forekom det ham, at Hr. Litumleis Gemalinde viſte ham et noget utilfreds og fordægtigt Anſigt; det forekom ham kun ſaa,

bestemt kunde han ikke paaſtaa det. Paa Grund af ſine øvrige Beſtræbelſer havde han hidtil ikke givet ſynderlig Agt paa denne Dame, der næſten altid ſov, eller, naar hun var vaagen, altid ſpiſte noget godt, da hun ellers ikke blandede ſig i noget og ſyntes at være tilfreds med alt, naar man kun ikke forſtyrrede hendes Ro. Nu blev han grebet af en pludſelig Frygt for, at hun ſkulde kunne hidføre et uhehageligt Omſlag i Forholdene, omſtemme ſin Mand eller lignende.

Han lagde fingeren paa Næſen og ſagde: Stop! Her turde det være raadeligt endnu at gaa en Smule efter med ſilen! Hvordan kunde jeg dog ſaa længe lade dette vigtige Afsnit ude af Betragtning! Godt er godt, men bedre er bedre!

Den gamle var netop gaaet ud for i Stilhed at udfinde en paſſende Ægteſælle for ſin Arving, uden dog at røbe noget om ſine Planer til denne. John beſluttede ufortøvet at begive ſig til Fruen i Huſet med en ubestemt Foreſtilling om paa en eller anden Maade at gjøre Kur til hende og indſmigre ſig hos hende for ſaaledes at indhente det forſømte. Han vimsede ſtilfærdig og ærbart ned ad Trappen til det Gemak, hvor hun plejede at opholde ſig og fandt ſom ſædvanlig Døren ſtaaende halvt aaben; ti med al ſin Lædighed var hun dog nysgerrig og holdt nok af at høre, hvad der paſſerede i Huſet.

Han traadte forſigtig ind og ſaa' hende igen ligge ſlumrende dér med en halv fortæret Hindebærtærte i Haanden. Uden ret at vide, hvordan han egenlig ſkulde indlede Sagen, liſtede han ſig endelig paa Tæerne hen til hende, greb hendes runde Haand og kyſſede den ærbødigt. Hun rørte ſig ikke det mindſte, dog

aabnede hun Øjnene halvt og saa' paa ham, saa længe han blev staaende der, med et højt ejendommeligt Blik, men uden at aabne Munden. Forbløffet og stammende traf han sig endelig tilbage og løb ind paa sit Værelse. Der satte han sig ned i en Krog, medens hint Blik fra de halvt sammenfnebnede Øjelaag vedblev at svæve for ham. Han styrtede atter derned, fru'en forholdt sig ubevægelig ligesom før; men, da han traadte nærmere, aabnede hun atter Øjnene paa halv. Og atter drog han sig tilbage, atter sad han i Krogen af sit Kammer, for tredie Gang før han op, steg ned ad Trappen, smuttede derind og blev der nu til Herren i Huset vendte hjem.

Der forløb nu næppe en Dag uden at disse to stak Hovederne sammen og narrede den gamle, saa det havde Skik. Den søvnige frue blev paa én Gang munter paa sin Maade, og John henfaldt til den lidenskabeligste Utafnemlighed mod sin Velgører, stadig med den Bagtanke at befæste sig i sin Stilling og rigtig nagle Lykken til Væggen.

De to Syndere viste sig imidlertid dobbelt venskabelige og forekommeude mod den bedragne Litumlei, hvem dette behagede meget, og som antog, at han havde beskaffet sit Hus paa det bedste, saa at det var umuligt at afgøre, hvem af de to Herrer, der var mest tilfreds med sig selv. En Morgen syntes dog den gamle afgjort at have faaet Overtaget som følge af en fortrolig Samtale, som hans Kone havde haft med ham; ti han blev ved at trippe omkring med et besynderligt straalende Udseende, stod intet Øjeblik stille og prøvede snart paa at fløjte én snart en anden Melodi, hvilket dog mislykkedes af Mangel paa Tænder. Han syntes

at være vokset flere Tommer i Løbet af Natten, fortalt han var Indbegrebet af Selvtilfredshed. Men endnu samme Aften hældede Sejren igen til den yngres Side, da den gamle ganske uformodet spurgte ham, om han ikke havde Lyst til at foretage en længere Rejse for at lære Verden en Smule at kende og særlig, paa samme Tid som han uddannede sig selv, at iagttage de forskellige Metoder, hvorefter Ungdommen opdroges i de forskellige Lande og erkyndige sig om de i saa Henseende gældende Grundsætninger, særlig med Hensyn til de fornemme Familier?

Intet kunde være ham mere velkomment end et saadant Forslag, og han modtog det med Glæde. Han blev hurtig udrustet til Rejsen og forsynet med Kreditiver og drog afsted i stor Stads. Først besøgte han Wien, Dresden, Berlin og Hamburg; derpaa lovede han sig til Paris, og overalt levede han paa en pragtfuld og forstandig Maade. Han afføgte alle forlystelsessteder, Sommertheatre og lignende Etablissementer, gennemfør Slottenes Antikkabinetter og Raritetsskabe, og stod hver Middag i Solheden paa Paradepladserne for at høre Musikken og gabe paa Officererne, førend han gik til Bords. Naar han i forening med tusind andre Mennesker overværede slige Herligheder, saa blev han ganske stolt og tilskrev sig selv fortjenesten for al denne Glans og Pragt, medens han agtede enhver for en uvidende Stymper, der ikke var tilstede dér. Men med denne afmaalte Nyden forbandt han ogsaa den største Klogskab for at lade sin Velgjører se, at han ikke havde sendt nogen Dumrian paa Rejse. Ingen Tigger erholdt noget af ham, han afkøbte aldrig noget fattigt Barn den ringeste Ubetydelighed, Tyendet i Gæstgivergaardene

forstod han herligt at affpise for deres Drifkepenge uden selv at gaa tabt af noget, og han pruttede længe om enhver Tjeneste, før han modtog den. Men mest af alt morede det ham, naar han kunde have en lille Spas paa de fortabte Væseners Beføstning, med hvilke han i Selskab med to eller tre ligesindede morede sig paa de offentlige Baller. Med et Ord: han levede saa selvtillidsfuld og fornøjet som en gammel Vinrejsende.

Til sidst kunde han ikke nægte sig at foretage en Afstikker til sit Hjem i Seldwyla. Der tog han ind paa den første Gæstgivergaard, sad hemmelighedsfuld og ordknap ved Middagsbordet og lod sine Medborgere bryde deres Hoveder med at udfinde, hvad han vel kunde være blevet til. De vare overbeviste om, at der ikke kunde stikke store Hemmeligheder derunder, og dog levede han for Øjeblikket øjensynlig i Velstand, saa at de midlertidig holdt deres Spottegloser tilbage og med rynket Næse skævede til de Guldpenge, som han lod roulere. Men han traktered dem ikke med en eneste Flaske Vin, endskønt han for deres Øjne drak af bedste Sort, mens han i sit stille Sind overvejede, hvordan han videre skulde imponere dem.

Da kom han, nu henimod sin Rejsses Slutning, pludselig i Tanke om det Hverv, der var ham betroet, og som gik ud paa intet mindre end en Undersøgelse af Opdragelsesvæsenet i de forskellige Lande, han drog igennem, for at vinde Klarhed over de Grundfæstninger, hvorefter Børnene i den af Litumlei grundede og gennem ham, John Kabys, fortsatte Slægt skulde opdrages. Løsningen af denne Opgave kom ham ret til Pas her i Seldwyla, da han, hyllet i en højere Missions Klædebon, kunde optræde som en Slags Eduka-

tionsraad og dupere Seldwylerne endnu mere. Og han var netop kommet paa det rette Sted. I den seneste Tid havde Seldwylerne nemlig opfundet en herlig Erhvervsfilde, idet de opdrog alle deres unge Piger til Lærerinder og eksporterede dem. Kloge og dumme, sunde og sygelige Børn bleve paa denne Maade præparerede i særegne Anstalter og for alle mulige Behov. Ligesom man behandler Foreller paa forskellig Maade, koger, steger eller spækker dem, saaledes blev disse vakre, unge Piger uddannede mere i kristelig eller verdslig, mere i sproglig eller i musikalsk Retning, mere for fornemme Huse eller for borgerlige familier, alt efter den Egn, for hvilken de vare bestemte, og hvorfra Efterspørgslen kom. Men det mærkværdige ved Sagen var, at Seldwylerne forholdt sig fuldstændig neutralt og ligegyldigt til alle disse Øjemed og heller ikke besad det ringeste Kendskab til alle disse Livsomraader, saa at den gode Af sætning kun lod sig forklare derved, at Kunderne til denne Eksportartikkel vare lige saa uvidende og interesseløse. En Seldwyler, der agerede den uforsonligste Modstander af Kirken, kunde godt lade sine for England bestemte Børn indøve i Bønner og skrap Overholdelse af Helligdagen; en anden, der i sine offentlige Festtaler spærmede for den ædle Schweizerkvinde, denne Prydelse i det frie Schweizerhjem, havde ikke desto mindre banlyst sine fem — seks Døtre til Ruslands Stepper eller andre ligesaa hyggelige Afkroge af Verden, hvor de hensmægtede i ensom Trøstesløshed.

Hovedsagen var, at de vakre Borgere snarest mulig kunde befordre de stakkels Væsener ud i Verden, forsynede med et Rejsepas og en Paraply, for at de selv kunde gøre sig til Gode med deres hjemsendte Erhverv.

Men herved havde der snart dannet sig en vis Overlevering og Norm med Hensyn til Pigebørnenes udvortes Tilberedning, og John Kabys havde fuldt op at gøre med at indsamle og notere sig de furiose Grundfættninger, som havde udviklet sig i saa Henseende, hvorved han udfoldede en Opfattelsesevne, der var ikke mindre furios. Han vandrede omkring i de forskellige Fabrikker, hvor Pigebørn bleve tilberedte, udspurgte Forstanderinder og Lærere, og søgte navnlig at danne sig et Billede af, hvordan en Drengs Opdragelse i et stort Hus kunde foregaa standsomæssigt fra først til sidst ved Hjælp af Folk, som fik deres Betaling derfor, og uden Besværlighed eller Bryderi for Forældrene.

Desangaaende udfærdigede han et Memorandum, som — takket være hans flittige Notitser — i Løbet af nogle Dage skulmede op til flere Ark, og hvormed han beskæftigede sig paa en opsigtsvækkende Maade. Han gemte dette Aftstykke sammenrullet i en rund Blikfapsel, som han bestandig bar ved sin Hofte, fastgjort i en Læderrem. Men, da Seldwylerne bemærkede dette, troede de, at han var sendt for at aflure dem Hemmeligheden ved deres Industri og forplante den til Udlandet. De bleve derover rasende paa ham og fordrevede ham med Trusler og Skældsord fra Byen.

Opmuntret ved, at han havde kunnet ærgre dem, rejste han videre og naaede endelig Augsburg saa sund og frisk som en ung Gedde. Han traadte nok saa oprømt ind i Huset og fandt dette i en ikke mindre oprømt Stemning. En net og vakker Bondepige med højt Bryst var det første, der kom ham for Øje; hun gik med et fad varmt Vand, og han antog hende for en ny Koffepige og betragtede hende foreløbig ikke

uden Delvillie. Dog længtes han efter snarest mulig at hilse paa Fruen i Huset; men hun var ikke til at faa i Tale og laa i Sengen, omendskønt Huset genlød af en besynderlig Larm. Denne hidrørte fra den gamle Titumlei, der løb omkring og sang, raabte, flamredes og lo, og som til sidst kom frem pustende og stønnende, rullede med Øjnene og var ganske rød i Hovedet af Glæde, Stolthed og Hovmod. Han bød sin Hundling velkommen med en Blanding af Kaadhed og Værdighed og skyndte sig straks afsted igen for at forrette andre Ting; thi han syntes at have fuldt op at bestille.

Og alt imellem lod der sig høre en svag Kvæffen, som af en Trompet til to Kreuzer; atter skred det højbarmede Bondefruentimmer over Scenen med en Haandfuld hvide Tørflæder og raabte af fuld Hals: Strafs, min Unge! Strafs min Skat!

Hillemænd! sagde John; hvad er det for en Læfferbidsten?

Saa hørte han atter den omtalte Kvæffen, der stadig lod sig høre med smaa Afbrydelser.

Naa? raabte Titumlei, der igen kom trippende, synger fuglen ikke smukt? Hvad siger Du til det, min Dreng?

Hvilken fugl? spurgte John.

Ej, Herre Jesus! Du véd maaske slet ingen Ting, udbød den gamle; der er langt om længe født os en Søn, der ligger en Stamherre i Vuggen, saa munter som en lille Gris. Alle mine Ønsker, mine gamle Planer ere opfyldte! Lykkesmeden stod som en Billedstøtte uden at kunne udmaale Konsekvenserne af denne Begivenhed, saa simple de end kunde synes at være; han følte kun, at han blev alt andet end behageligt

berørt, gjorde store Øjne og spidsede Munden, som om han maatte kysse et Pindsvin.

Naa, fortsatte den gamle i en oprømt Tone, bliv nu blot ikke fortrydelig. Nogen forandring vil der jo ganske vist ske i vort forhold, og jeg har allerede omstødt og brændt mit Testamente tilligemed den lystige Roman, som vi nu ikke længere have nogen Brug for. Men Du bliver her i Huset, Du skal have den øverste Ledelse af min Søns Opdragelse, Du skal være min Raadgiver og Medhjælper i alle Ting, og Du skal ikke mangle noget, saa længe jeg lever. Hvil Dig nu ud efter din Rejse, jeg maa hen at studere paa et rigtigt Navn til den lille Kammerjunker! Nu har jeg allerede læst Almanakken tre Gange igjennem, dog vil jeg endnu gennemstøve en gammel Krønike, der indeholder nogle gamle Stamtræer med nogle ganske mærkværdige Døbenavne!

John begav sig omsider ind paa sit Værelse og satte sig i hin omtalte Krog; Blikkapselen med Opdragelsestraktaten havde han endnu hængende om Livet i en Rem, og han holdt den ubevidst mellem Knæerne. Han saa nu, hvordan Stillingen var, han forbandede den slette Kvinde, der havde spillet ham dette Puds og underskudt en Arving; han forbandede den gamle, der nu før omkring i den Indbildning, at han besad en ægte Søn; kun sig selv forbandede han ikke, hvorvel han dog var den egenlige og eneste Ophavsmand til den lille Skrighals og saaledes havde gjort sig selv arveløs. Han sprællede og sprællede i et uopløseligt Net, styrtede saa til sidst hen til den gamle for i sit Vanvid at aabne Øjnene paa denne.

Tror De da virkelig, sagde han til ham med dæmpet Stemme, at det er Deres Barn?

Hvad behager, hvad for noget? sagde Hr. Litumlei og saa' op fra sin Kronik.

Men John vedblev i afbrudte Talemaader at give ham at forstaa, at han selv jo aldrig havde formaaet at blive Fader, at hans Kone formodenlig havde gjort sig skyldig i en eller anden Utroskab o. s. v.

Saa snart den lille Mand rigtig fik fært af hans Mening, fór han i Vejret som en besat, stampede i Gulvet, snøftede og skreg til jidst: Bort fra mine Øjne, utafnemlige Afstum, forræderske Skurk! Hvorfor skulde jeg ikke være i Stand til at have en Søn? Tal, elendige! Er det Takken for mine Velgjerninger, at Du besudler min og min Hustrus Ære med din nederdrægtige Tunge? Hvilken Lykke, at jeg endnu i rette Tid erkender, hvilken Slange jeg har fostret ved min Barm! Hvor blive dog slige store Stamhuse alt fra Duggen af attaquerede af Egenkærlighed og Skinsyge! Fort! Ud af Huset med Dig straks paa Minutten!

Skælvende af forbitrelse fór han hen til sit Skrivebord, tog en Haandfuld Guldstykker, viklede dem ind i et Papir og kastede dem for den ulykkelige Johns Fødder.

Her er endnu en Tærepemning, og nu afsted for bestandig. Dermed fjernede han sig, stadig hvislende som en Slange.

John tog den lille Pække op. Dog forlod han ikke Huset, men listede sig ind paa sit Kammer med den, mere død end levende. Skønt det endnu ikke var Aften, aflædte han sig indtil Skjorten og lagde sig i Sengen, medens han rystede og stønnede noget ynkeligt. Da

han ikke kunde falde i Søvn, gav han sig til Trods for sin Elendighed til at tælle de erholdte Penge til- ligemed dem, han paa den ovenfor beskrevne Maade havde opsparet paa sin Rejse. Omsonst, sagde han, jeg tænker ikke paa at fortrække, jeg vil og maa blive her.

Da bankede to Politimænd paa Døren, traadte ind og bød ham staa op og flæde sig paa. Han efter- kom denne Ordre i stor Skræk og Angst; de befalede ham, at han skulde pakke sine Sager sammen; men de fandtes endnu samlede i den skønneste Orden, da han endnu slet ikke havde aabnet sin Rejsekuuffert. Derpaa førte de ham ud paa Gaden, én af Karlene bar hans Sager efter ham, satte dem fra sig paa Gaden og lukkede Døren i lige for Næsen af ham. Derpaa op- læste Mændene et trykt Aftstykke for ham, der forbød ham under Straf efter Lovens Strenghed nogensinde igen at betræde dette Hus. Derpaa gik de deres Vej; men han saa' endnu en Gang op til sin tabte Lykkes Hjem, da netop en af de høje Vinduesfløje aabnede sig en Smule og den smukke Amme kom til Syne med et Svøb, som hun havde tørret paa landlig Vis og samtidig lod Barnets Stemme sig høre.

Da flygtede han endelig med sin Bagage hen paa en Gæstgivergaard; dér flædte han sig af igen og lagde sig nu uforstyrret i Sengen.

Dagen efter løb han i sin fortvivlelse hen til en Advokat for at erfare, om der da slet intet mere var ved Sagen at gøre. Men, saa snart denne havde hørt det halve af Historien, raabte han opbragt: Se til at De kommer afsted, De Æsel, med deres taabelige Arve- spekulationer, eller jeg skal lade Dem sætte fast!

Ganske fortunlet rejste han til sidst tilbage til sit

gode Seldwyla, som han havde forladt for ikke mange Dage siden. Han satte sig igen ind paa Gæstgivergaarden og tærede i nogen Tid estertænksomt paa sin Kontantbeholdning, og jo mere den svandt ind, desto spagfærdigere blev han. I oprømt Stemning flokkedes Seldwylerne om ham, og da han nu var bleven mere tilgængelig, lykkedes det dem snart at erfare hans Skæbne saa temmelig, og da de saa, at det var paa Heldningen med hans Smule formue, købte de en gammel Sømsmedie til ham, som laa udenfor Porten, og som netop var tilfals, og om hvilken de erklærede, at den godt kunde føde sin Mand. Men for at afrunde Købesummen maatte han afhænde alle sine Uttributer og Klenodier, hvilket dog faldt ham saa meget lettere, som han nu ikke mere knyttede nogen forhaabninger til disse Ting; de havde jo altid bedraget ham, og han brød sig ikke længere om dem.

Med sin Sømsmedie, hvor der blev fabrikeret to eller tre Slags simple Søm, fik han en gammel Svend med i Købet, af hvem den nye Ejer uden altfor meget Besvær selv lærte Professionen, og efterhaanden udviklede han sig til en vakker Sømsmed, der hamrede væk, først med taalelig og siden med fuldkommen Tilfredshed, da han til sidst erfarede den Lykke, der følger med et simpelt og ufortrødent Arbejde, der befriede ham fra alle Betyrninger og rensede ham for hans slemme Lidenstaber.

Taknemlig lod han skønne Græskar og Snerler slynge sig op ad den lave, sværtede Hytte, der desuden var overskygget af et stort Hylde træ, og paa hvis Esse der altid skinnede en venlig, lille Ild.

Kun i stille Nætter kunde han endnu henfalde i

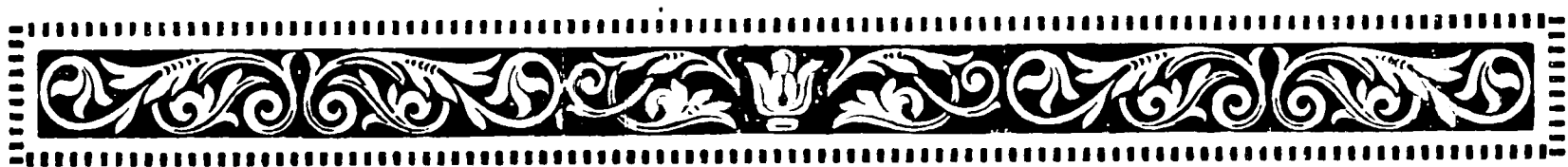
Betragtninger over sin Skæbne og flere Gange, naar den Dag vendte tilbage, paa hvilken han havde fundet fru Litumlei ved sin Hindbærtærte, stødte Lykkesmeden Hovedet imod Essen af Anger over den ubetimelige Haandsræfning, han havde villet give sin Lykke.

Men ogsaa disse Mindelser tabte sig efterhaanden, jo bedre de Søm lykkedes, som han smedede.

De misbrugte Kærlighedsbreve.

SECRET

Victor Störteler, der af Seldwylerne blev kaldt for Digg Störteler, levede i behagelige og vel ordnede forhold, da han drev en indbringende Speditions- og Butiksforretning og dertil besad en smuk, sund og godmodig Kone. Foruden sin egen meget behagelige Person havde Gritli, hans Kone, ogsaa medbragt ham en ret anseelig Formue, som var tilfaldet hende som Arv efter en bortrejst Slægtning. Nu levede hun stille og venlig hos sin Mand, og hendes Penge kom ham fortrinlig til Pas som en Hjælp til at udvide Forretningen, som han drev med stor Flid og Omhu, saa at den var i en blomstrende Forfatning. Herved støttedes han af en Egeniskah, som, skønt den ellers ikke er almindelig her i Landet, kom ham til god Nytte. Han havde nemlig udstaaet sin Læretid i en større By, hvor han siden var blevet nogle Aar, og havde dér været Medlem af en Forening af unge Kontorister, som havde sat sig videnskabelig og æsthetisk Uddannelse som Formaal. Da de unge Mennesker vare fuldstændig overladte til sig selv, saa toge de sig alt for store Opgaver paa og begik allehaande Dumheder. De læste de sværeste

Bøger og førte en forvirret Underholdning om det læste, og paa deres Theater spillede de Faust og Wallenstein, Hamlet, Lear og Nathan; de gav vanskelige Koncerter og forelæste skrækindgydende Opsatser for hverandre, fort sagt, der var ikke den Ting, uden at de vovede sig i Kast dermed.

Herfra bragte da Viggi Störteler en usædvanlig Smag for Dannelse og dertil svarende Belæsthed med sig tilbage til Seldwyla. Men paa Grund af denne Tilbøjelighed følte han sig for god til at slaa ind paa sine Medborgeres Skikke og Levevis. Derimod anskaffede han sig Bøger, indmeldte sig som Medlem i alle Hovedstadens Lejebibliotheker og Læsefredse, abonnerede paa „Gartenlaube“ og tegnede sig for alt, hvad der udkom i Leveringer, da der saaledes tilbød sig en bekvem Lejlighed til et fortløbende og smukt fordelt Studium. Og alt dette holdt ham til Hjemmet og bevarede ham mod allehaande Udskejelser, der kunde voldet ham Tab. Naar han da munter og forsigtig havde endt Dagens Slid, saa tændte han sin Pibe, tog et Par bløde Filtsko paa og hengav sig til Nydelsen af sin Lektüre, som han med stor Behændighed forstod at finde Rede i. Men han gik endnu videre. Snart begyndte han paa at skrive forskellige Afhandlinger, som han i Samtale med sin Kone betegnede som „Essays“, og han ytrede imellemstunder, at han troede, at hans Naturanlæg nærmest anviste ham en Virksomhed som Essayist. Da disse Essays imidlertid ikke bleve optagne i de Tidsskrifter, til hvilke han indsendte dem, begyndte han at skrive Noveller, som han under Navn af „Kurt vom Walde“ indsendte til alle mulige Søndagsblade. Her gik det ham bedre; de løb nok saa højtidelig af Stabelen

under det herlige forfatternavn i de forskjelligste Egne af det tyske Rige og skulde snart begynde at fremkalde et smerteligt Stik hos en Roderich vom Thale, en Hugo von der Insel og en Gänserich von der Wiese over den nyopdukkende Konkurrent. Han forsømte heller ikke nogen Opfordring til en Konkurrence paa Novellens Omraade, og alt dette afgav et underholdende Kryderi for hans indgetogne Tilværelse. Et yderligere Opsving vandt han altid paa sine kortere eller længere forretningsrejser, da han paa Gæstgivergaardene traf mangan Landsfælle, med hvem han kunde faa sig en dannet Samtale. Ogsaa Besøgene paa venligsindede Redaktionskontorer omkring i Provinsbyerne afgav i forbindelse med Handelsforretningerne en dannende Udspredelse, der rigtignok nu og da kostede ham en flaske Vin.

En sjælden Triumf fejrede han en Gang ved Aftensbordet i Hotellet i en mellemtysk Stad, hvor foruden nogle gamle Stamgæster fra Byen selv flere unge rejsende vare til Stede. De værdige, gamle Herrer med det hvide Haar førte en livlig Konversation om allehaande literære Materier; de talte om Cervantes og Rabelais, Sterne og Jean Paul, som ogsaa om Goethe og Tied og lovpriiste den Glæde, man har af at forfølge Stilens og Kompositionens smaa Hemmeligheder, uden at dog Tilegnelsen af selve Indholdet lider derved. De anstillede indgaaende Sammenligninger og søgte den røde Traad, der altid gaar igennem sligt; snart gottede de sig i en lille, samdrægtig Latter over én eller anden Erindring, snart glædede de sig med alvorlige Ansigter over en eller anden nyopdaget Skønhed, altsammen uden Støj og Ophidselse, og da endelig den ene var færdig med sin The, og den anden havde tømt

sit Krus Øl, bankede de deres lange Kridtpiber ud imod Bordet og vaskede paa noget gigtsvage Ben hjem til deres Nattevarter. Kun én af dem blev ubemærket siddende i en Krog for endnu at læse sin Avis og nyde et Glas Punsch.

Men nu udspandt der sig en Samtale blandt de yngre Gæster, der hidtil havde siddet stille og hørt til. En af dem gav Signalet ved en spottende Hentydning til den Gammelmandspassjar, de nylig havde maattet døje. Den kunde være god nok for en fyrretyve Aar siden, da disse Gamlinger agerede Skønaander her i denne Ravnegrog. Denne Bemærkning vandt livligt Bifald, og før man vidste et Ord deraf, havde der atter udviklet sig en Samtale af belletrististisk Natur, men af en hel anden Slags end den tidligere. Ti disse unge Mennesker vidste ingen Bæst med de gammel-dags Æmner, som hine æsthetiserende gamle havde drøftet, naar undtages nogle forslidte Stikord fra daarlige Literaturhistorier. Derimod røbede de et indgaaende og uovertræffeligt Kendskab til de daglig opdukkende fænomener af lettere Art og alle de Smaapersonligheder og Godtkøbsnotabiliteter, der under de vidunderligste Navne fra Uge til Uge tumlede sig i Bladenes Spalter. Det viste sig snart, at man ikke havde med slige Ignoranter af gamle Kancelliraader og Amatører at gøre, men at disse vare folk af faget. Ti efter en kort Tids forløb hørte man intet uden Ord som Honorar, Forlægger, Klippe, Koteri, og hvad andet, der ellers kan tjene til at opirre slige folks forbitrelse og beskæftige deres fantasi. Der var allerede en Larm og forvirring, som om tyve Mennesker kunde talt i Munden paa hinanden, de blinkede snedigt til hinanden med forslagne

Øjne og en glimrende Demaskering kunde ikke udeblive længe. Da gav én sig til Kende som Guido von Strahlheim, en anden som Oskar Nordstern, en tredje som Kunibert vom Meere. Da tøvede Viggi, der hidtil kun havde taget liden Del i Samtalen, heller ikke længe, men fremkom med adskillige undseelige Antydninger, hvoraf det med tilstrækkelig Tydelighed fremgik, at han var Kurt vom Walde. Han var kendt af alle, ligesom han selv kendte alle; ti disse Herrer, der lode en god Bog ligge ulæst hen i Aaringer, slugte øjeblikkelig alt, hvad der kom fra deres jævnlige, idet de opsogte det omkring paa Kaféerne, dog ingenlunde af virkelig Deltagelse, men af en besynderlig Narvaagenhed.

De er Kurt vom Walde? ringede det nu i Kor; ha, velkommen! Og nu blev der straks bestilt adskillige flasker af en uægte, billig og sur Vin, den billigste af de forseglede Vine, der fandtes i Huset, og nu begyndte først ret et energisk Liv at røre sig. Nu gjaldt det om at vise, at man havde Haar paa Tænder! Alle Mænd, der havde udrettet noget virkelig og indlagt sig nogen ægte Fortjeneste, og som maaske i dette Øjeblik sov de retfærdiges Søn i over hundrede Mils Afstand, bløve nu paa det grundigste demolerede. Enhver paastod at have det paalideligste og mest detaillerede Kendskab til deres Gøren og Laden, der var ikke den Skændselsdaad, som ikke blev tillagt dem, og Omkvædet var stadig: For Resten er han en Jøde! en Bemærkning, der altid blev fremført med en vis forretningsmæssig Tørhed, hvorpaa hele Koret gentog i samme Tonart: Ja vist, han skal være en Jøde!

Viggi Störteler gned sig fornøjet i Hænderne og tænkte ved sig selv: Der er Du kommet til den rette

Mølle! En forfatter blandt forfattere! Og hvad det er for drevne fyre! Hvilken forstaaelse, hvilken moralsk Indignation!

Og i denne Nat og ved denne spovlede Vin blev det nu for at gøre en Ende paa den bestaaende Elendighed og hidføre en ny Morgenrøde paa højtidelig Maade vedtaget at stifte en ny Sturm- und Drangperiode, ved hvis videre Udvikling man dog skulde følge en bestemt Plan for paa kunstig Vis at frembringe den Gæring, hvoraf alene den nye Tids Klassikere kunde fremgaa.

Da de havde tilendebragt denne verdenshistoriske forhandling vare deres Kræfter ogsaa udtømte og de begyndte at nikk, og maatte kort Tid efter gaa til Sengs; ti disse Profeter kunde ikke en Gang taale god, endsiige da daarlig Vin; men maatte sone enhver lille Overskridelse med Katzenjammer og Mathed i Søkkerne.

Da de havde truffet sig tilbage, spurgte en af de gamle Herrer, som var bleven siddende og havde gottet sig kosteligt over det Optrin, han havde været Vidne til, én af Opvarterne om, hvad det var for folk. To af dem, svarede denne, ere Handelsrejsende, en Hr. Störteler og en Hr. Huberl; den tredie hedder Hr. Stralauer; men kun den fjerde af dem kender jeg noget nærmere til. Han kalder sig Dr. Mewes og opholdt sig her nogle Uger sidste Vinter. Han holdt forelæsninger over tysk Literatur i Dansesalen i „den blaa Karpe“, hvor jeg den Gang konditionerede, hvilke han affkrev ordret af en Bog. Denne Bog, som han formodenlig, efter Bindet at dømme, har stjaalet fra et eller andet Bibliothek, var ganske fuld af Æselsører, Blæfflatter og Oliepletter. Foruden denne Bog havde han ogsaa en laset Ledetraad til fransk Konversation

og et Kortspil med obskone Billeder i, naar man holdt det op mod Lyset. Han plejede gerne at foretage Afsskrivningen af den omtalte Bog liggende i Sengen for paa den Maade at spare Ildbrændsel; men til sidst væltede han Blækhufets Indhold ud over Sengetæppet og Lagenerne, og da vi førte ham en moderat Skadeserstatning paa Regning, truede han med, at misrekommendere „den blaa Karpe“ i sine Skrifter og feuilletoner. Da han desuden ogsaa i andre Retninger havde allehaande stygge Vaner, blev han tilsidst smidt paa Døren. Han skriver for Resten under Navn af Kunibert vom Meere alle Slags sødlige og plagiate Historier.

Hvad for noget! sagde den gamle, I taler jo som en Mand af faget om alle disse Ting, Mester Georg! Kelneren blev rød i Hovedet, stammede og sagde: Jeg kan lige saa gerne tilstaa, at jeg selv i halvandet Aar har været forfatter! — Hille den gloende! raabte den gamle, og hvad har I da skrevet? Ja, det véd jeg knap selv rigtig, svarede den anden. Jeg tjente som Opvarter paa et Kaffehus, hvor der hele Dagen gik og drev en forsamling omtrent af samme Surdejg, som dem, der nylig sad her. De drev Dagen bort, som de kunde bedst, flanerede, ræsonnerede, gennemstøvede Bladene, ærgrede sig over andres Lykke og glædede sig over andres Ulykke og løb nu og da hjem for hurtig i største Letsindighed at smøre et Dusin Sider op; ti, da man intet havde lært, havde man heller ikke fjærreste Begreb om nogen Slags Ansvarlighed. Jeg blev snart igaaet med disse Herrer, det Liv, de førte, syntes mig langt at foretrække for min underordnede Stilling, og jeg blev ligeledes forfatter. Paa mit

Sovkammer havde jeg liggende en Pafke gamle, maffulerede Numre af franske Blade, som jeg havde samlet mig sammen i de forskellige Konditioner hvor jeg tidligere havde tjent, fra først af med den Tanke, at jeg derigennem kunde stave mig en Smule ind i det franske, som det sømmer sig for en ung Kelner. Af disse forslidte Blade oversatte jeg nu et Miskmaske af Historier og alle Slags Sliddersfladder, ogsaa angaaende Personer, som jeg ikke havde det fjærneste Kendskab til. Af Ukyndighed i det tyske Sprog beholdt jeg ofte ikke blot fransk Ordstilling og Sætningsbygning, men ogsaa alle mulige Gallicismer, og det Pølsesnak, som jeg tilføjede for egen Regning, skrev jeg da ligeledes paa dette Kaudervælske, som jeg ansaa for rigtig stilistisk. Da jeg paa den Maade havde oversmurt en Bog Papir, betroede jeg det som et originalt Arbejde til mine Herrer og Venner, og se! de skænkede det al mulig Opmuntring og lode det straks befordre i Trykken. Der findes et besynderligt Kammeratskab imellem de flette forfattere. Skønt de tage hver for sig ere de mest ufordragelige og hadefulde Mennesker af Verden, have de dog en uimodstaaelig Tilbøjelighed til at flumpe sig sammen og stifte Parti for saaledes at øve et vist mekanisk Tryk opad til. Min lille Bog blev straks udbasunet som et meget lovende Begynderarbejde af en aandrig, ung forfatter, hvis Domme forbandt tysk Skarpsindighed med fransk Elegance, hvortil man søgte Aarsagen i et fleraarigt Ophold i Paris. Jeg havde nemlig virkelig opholdt mig et halvt Aar i denne Stad som Opvarter i en tysk Restauration. Da der iblandt det Tøjeri, som jeg havde oversat i min Bog, fandtes flere pikante, men

glemte Anekdoter, saa kom disse nu snart under Henvisning til min Bog til at cirkulere gennem en Mængde Blade. Jeg havde paa Titelbladet kaldt mig for George d'Esan, hvilket er det omvendte af mit ærlige Navn: Georg Nase. Nu hed det overalt: George Desan fortæller i sin interessante Bog følgende Træk om Dit eller Dat, og jeg blev derover saa opblæst og selvtilidsfuld, at jeg uden mindste Betænkning fór afsted paa den betraadte Bane som en affkudt Kanonfugle.

Men for Pokker! udbrod nu den gamle, hvad havde J da at skrive om? J kunde dog ikke altid tære paa jeres gamle Avishistorier?

Nej! Jeg havde intet Stof undtagen saa at sige selve mit Skriveras. Saa snart jeg fik fat paa Blæk og Pen, skrev jeg om selve Blækket. Næppe var jeg bleven udnævnt til forfatter, før jeg begyndte at skrive om forfatterlavets Pligter og Rettigheder, dets Værdighed og Fornødenheder, om Nødvendigheden af dets Sammenhold over for de andre Stænder, jeg skrev om Oprindelsen til selve Ordet „forfatter“, hvorefter jeg ikke havde mere Begreb end bag paa en Haand, og foreslog det afløst af adskillige, som jeg troede, mere aandrige Bencævnelser, som jeg havde udfækket i mine ledige Timer saasom: Bogmager, Penneskunstner, Blækhornist, Ordsmeder o. s. v. Jeg optraadte ogsaa som forsvarer af Tanken om en Sammenslutning af alle skrivende med det formaal at tilvejebringe et smukt og sikkert Udkomme for enhver Deltager, kort sagt, jeg vakte i nogen Tid et forfærdeligt Røre med alle mine Dumheder og gik og gjaldt for en Allerhelvedeskarl blandt de andre Blæksmørere. Alle mulige Spørgsmaal bleve inddragne og diskuteret under dette Synspunkt,

og stadig vendte vi tilbage til Forfatterstandens Interesser. Skønt jeg var et Vidunder af Uvidenhed og Ubelæsthed, skrev jeg dog snart udelukkende om Forfattere, og uden af egen Erfaring at kende disses Karakter, forfattede jeg snart „En Time hos X“, eller „Et Besøg hos N“, eller „Et Møde med P“, eller „En Aften hos fru Q“ og mere af samme Sort, hvilket jeg altsammen serverede med en kolossal Nærvished og Frækhed og frydrede med en uhyre Barnagtighed. Desuden drev jeg en livlig Industri med en Artikel, som kaldtes for „meddelt“, idet jeg gjorde mig til Organ for allehaande Kaffépassjar og Byfladder. Naar Øjeblikket tilfældigvis ikke frembød noget af Interesse, saa omplantede jeg vel for tyvende Gang Seseheimer Idyllerne fra Goethes skønne Sprog til min egen gemene Jargon, og indsendte dem under den beskædede Titel af „Studier“ til et eller andet Ravnkragsblad. Jeg brugte ogsaa den Trafik at uddrage saadanne Steder af bekendte Forfattere, som man netop i den sidste Tid ikke havde beskæftiget sig med — i al Fald ikke efter hvad jeg vidste — hvilke jeg derpaa, forsynede med nogle taabelige Bemærkninger, lod vandre ud i Verden som lige saa mange nye Opdagelser. Eller jeg plukkede et Brev eller et Digt ud af et nylig udkommet Bind og satte det i Omløb som haandskriftlig Meddelelse fra Forfatteren, og jeg havde altid den Tilfredsstillelse, at se det vedkommende Produkt nok saa muntert passere Revy gennem hele Pressen. I Særdeleshed ydede Digteren Heine mig mangan fed Mundfuld, og jeg trivedes ved hans Sygeseng som en Rotte i en Mistbænk.

Men I har jo været en udlært Hallunk! udbød

den gamle Herre forbauset, og Mester Georg fortsatte: Jeg var ingen Hållunk, men en stakkels, enfoldig Dumrian, der førte sine Opvartermanerer med sig over i en Virksomhed og i Forhold, som han hverken havde noget sædeligt eller usædeligt, men overhovedet aldeles intet Begreb om. Desuden bragte min Aldfærd ikke nogen i virkelig fortræd.

Og hvordan er J da igen kommet bort fra dette herlige Liv? spurgte den gamle.

Det gik lige saa let og simpelt, som jeg slap ind i det! svarede Eksforfatteren. Trods al min Glans, befandt jeg mig dog ikke rigtig vel derved, og navnlig savnede jeg den bedre forplejning og de gode Rester af Vinen, som jeg havde nydt i min tidligere Livsstilling. Min Klædedragt gik ogsaa i forfald, og jeg maatte nu Sommer og Vinter gaa med en gammel, lusflidt Opvarterfrakke under en tynd Overfrakke. Da tilfaldt der mig uventet en lille Pengesum hjemmefra, og da jeg fra tidligere Tid havde bevaret en gammel Svaghed for at gaa fint klædt, saa bestilte jeg mig straks en ny frakke og en smuk Vest og købte mig en forgyldt Urkæde og en fin Skjorte med Kravebryst. Men, da jeg nu havde pudset mig saaledes op og saa' mig selv i et Spejl, faldt det som Skæl fra mine Øjne; jeg fandt mig pludselig altfor god til at være forfatter, men derimod fuldstændig moden for en Plads som Oberkelner i et Middelflasses Hotel og søgte derfor en Plads som saadan.

Men hvoraf kommer det, spurgte Gæsten, at J nu formaar at dømme saa fornuftigt og sundt om eders tidligere Digten og Tragten?

Det kommer formodenlig deraf, svarede Georg Nase

smilende, at jeg først nu har begyndt at sørge for min Uddannelse i mine fritimer, men blot for min private Fornøjelse!

Og nu betalte den gamle endelig sin fortæring og fjernede sig efter først at have opmuntret Opmarteren til for fremtiden at tage Del i Gæsternes Samtale og ikke forsømme at meddele dem saa meget som muligt af sine muntre Bedrifter og Oplevelser. Og saaledes føjede det sig, at i denne Gæstgivergaard de daglige Stamgæster og Kelneren besade inere Dannelse og Skole end den lille Forfatterkongres, der for Øjeblikket sov under samme Tag.

Næste Dag spredtes disse Herrer til alle Verdens Kanter, efter at de først endnu en Gang kraftig havde indvarslet den projekterede Sturm- und Drangperiode og aftalt det fornødne med Hensyn til Iscenesættelsen. Idet man nu rent foreløbig fordelte nogle af Rollerne, priste man det som en lykkelig Tilskikkelse, at Schweiz havde fundet en saa fortræffelig Repræsentant i Viggli Störteler, og at forholdet til dette Land saaledes var kommet i den bedste Gænge, og han paatog sig midlertidig i sig at forene baade Bodmer og Lavater og at modtage og opmuntre de rejsende, nybagte Klopstock'er, Wielander og Goethe'r.

Og saaledes vendte han nu tilbage til sin Hjemstavn aldeles opblæst af store Udsigter og Forsæt. Han lod sit Haar vokse langt, strøg det bag Ørerne, anskaffede sig et Par Briller af almindeligt Rudeglas og anlagde et lille Fipstæg, for at hans Ndre paa værdig Maade kunde svare til det betydningsfulde Indhold, som han gennem sine nye Bekendtskaber havde vundet med ét Slag. I Overensstemmelse med den Mission,

han havde paataget sig, begyndte han nu at se sig om blandt sine Medborgere i den Hensigt at vinde Tilhængere. Saa snart han fik Nys om, at én eller anden havde skrevet en lille Historie til Almanakken eller forfattet nogle satiriske Rimerier — den eneste Slags Literatur, som dyrkedes i Seldwyla — saa gjorde han straks et Forsøg paa at hverve et Medlem af Sturm- und Drangperioden. Men, saa snart de gode Folk lugtede Lunten og begyndte at forstaa Hensigten med hans besynderlige Opfordringer, gjorde de ham selv til Genstand for deres Latter og for nye Spottedigte, som til hans store Vergrelse bleve oplæste rundt om paa Byens Beværtningssteder. Og, da han til sidst ved et offentligt festmaal tid tog Bladet fra Munden og i forblømmet form spurgte Byfrieren, om hvad han egentlig mente om Kurt vom Walde, svarede denne: Kurt vom Walde? Hvad er det for en Kalv? Da havde han nok deraf og trak sig igen tilbage indenfor Hjemmets snevrere Sranke.

Da faldt hans Blik paa hans Kone, og da han saa, hvor fortryllende Gritli tog sig ud ved sin Spinderok med sin lille Kappe paa, med den lille røde Kirsebærmund, den sagte spulmende Barm og den sirlige fod, da gik der et Lys op for ham; han besluttede i sit stille Sind at ophøje hende og at gøre hende til sin Muse. Straks bød han hende at sætte den med Benringe og Klokker kunstig prydede Rok til Side og at tage det grønne Baand af den bløde Hør. Til Gengæld gav han hende en gammel Anthropolgi i Haanden og befalede hende at læse i den, medens han arbejdede paa sit Kontor, for at Tidens store Opgave dog ikke skulde ligge ganske braf. Derpaa begav han sig til

sine forretninger, særdeles fornøjet med dette Indfald. Men, da han kom hjem til Middagsmaaltidet, og var meget opsat paa at faa den første aandrige Samtale med sin Muse, da rystede hun paa Hovedet og vidste aldeles intet at sige.

Jeg maa begynde med at anslaa blidere Streng! tænkte han, og gav hende efter Bordet et Bind „for-aarsbreve fra en ensom“, som hun skulde læse i til Aften. Derpaa gik han hen paa sit Magasin for at lade bortføre en Bunke farvetræ og derpaa ud i Skoven for at overvære en Auktion over Egebarf. Der gjorde han en god Handel og fornøjet derover foretog han sig yderligere en Spaseretur, dog ikke uden en bestemt Bitanke dermed. Han stak den forretningsmæssige Notitsbog til Side og traf en mindre do. frem, der var forsynet med et Lufke af Staal.

Med denne stillede han sig op foran det første, det bedste Træ, betragtede det nøje og skrev: En Bøgestamme. Lysegraa med endnu lysere Pletter og Tværstriber. To Slags Mos beklæde den, den ene er næsten sort, den anden er af en fløjelsagtig glinsende grøn farve. Desuden gulagtigt, rødligt og hvidt Lav, der jævnlige løber over i hinanden. En Vedbendranke slynger sig op ad dens ene Side. Belysningen maa studeres en anden Gang, da Træet staar i Skygge. Muligvis anvendeligt i Røverscener.

Derpaa stansede han ved en i Jorden nedrammet Pæl, hvorpaa et Barn havde ophængt en død Staalorm. Han skrev: Interessant Detail. Lille Stav stukket i Joroen. Derom slynget Eget af en sølvgraa Slange, knækket i Dødens Stivkrampe. Myrer komme frem af det hule Indre, eller vandre derind, oplivende den

tragiske Scene. Slagsfyggerne af nogle gyngende Græs-
straa, hvis Spidser ere forsynede med rødliges Alfs,
lege over det hele. Er Merkur død, og har her efter-
ladt sin Stav med døde Slinger? Sidste Hentydning
særlig egnet for en Handelsnovelle. NB. Staven eller
Pælen er gammel og raadden, af samme farve som
Slangen; hvor Solen skinner paa den, er den beklædt
med smaa, sølvgraa Haar. (Den sidste Jagttagelse
turde være ny.)

Strafs efter stansede han ved et Hjulspor og skrev:
Motiv for Landsbyhistorie: Vognfure, halv fyldt med
Vand, hvori smaa Vanddyr svømme omkring. Hulvej.
Jorden fugtig, mørkebrun. Ogsaa fodsporene ere
fyldte med Vand, som er rødt, jærnholdigt. Stor Sten
paa Vejen, tildels med friske Beskadigelses som af
Vognhjul. Hertil lod der sig knytte en Eksposition
med væltet Vogn, Strid og Overlast.

Idet han nu fortsatte sin Gang, stødte han paa
en sølle Bondepige, hende stansede han straks, gav
hende nogle Skillinger og bad hende at blive staaende
stille i fem Minutter, hvorpaa han gav sig til at be-
trachte hende fra Top til Taa, medens han nedskrev
følgende: Klodset figur, barfodet, tilføjet af Gadesnavs
op over Anflerne; blaastribet Kjole, sort Livstykke,
Lerning af Nationaldragt, Hovedet indhyllet i rødt
Tørklæde, hvidstribet — men lige med ét stak Tøsen i
at rende i strakt Galop, som om Pokker selv kunde
været i Hælene paa hende. Viktor stirrede graadig
efter hende og skrev ivrig: Kosteligt! Dæmonisk-populær
Skikkelse, elementært Væsen. Først i en betydelig Af-
stand blev hun staaende og saa' sig ængstelig tilbage,
da hun saa' ham endnu bestandig optaget af at skrive,

vendte hun ham Ryggen og slog sig flere Gange med den flade Haand bagved Hosterne, hvorpaa hun forsvandt i Skoven.

Saa vendte han hjemad saa belæst med Udbytte som en Bi, der vender tilbage til Kuben. Naa, kære Mus'chen! raabte han til sin Kone; har Du læst din Bog? Mig er det gaaet fortræffeligt, jeg medbringer udmærkede Studier, om hvis Anvendelse vi endnu i Dag ville passjare. Men atter vidste hun intet at sige, fordi hun hele Eftermiddagen havde siddet i Haven og i al Magelighed afskallet grønne Ærter. Denne Gang var det ham, der rystede paa Hovedet, medens han tænkte: Besynderligt! Maaske er det bedre straks at begynde med Præksis og løbe an paa den kvindelige Skarpsindighed! Altsaa forelæste han hende ved Aftensbordet de Notitser, som han havde gjort paa sin Udsflugt, indledte en Samtale om Nytten af slige Betragtninger, og idet han opfordrede hende til ligeledes at lægge sig efter saadanne Jagttagelser og Notitser og meddele ham, hvad hun saaledes maatte samle, opfordrede han hende til at sige ham sin Mening om alt dette. Jeg forstaar ikke det mindste af det, var alt hvad hun svarede. Han bekæmpede sin Utaalmodighed og sagde: Saa ville vi straks skride til Betragtningen af en Helhed, som maaske vil være Dig klarere, og hvori Du — hvor kunsthærdig den end er — let vil kunne iagttage Indfletningen af saadanne Enkeltheder!

Altsaa tog han sit nyeste Manuscript frem og begyndte at forelæse det, ofte afbrudt af de forstyrrelser, som de overstregede og forbedrede Ord forvoldte. Ligeledes maatte han hvert Øjeblik rette paa sine Briller, der blændede ham. Dog bemærkede han først

efter en halv Times forløb, at hans Ægtemage blidelig var indslumret.

Da lod han sin Kniv flirre mod Metallysestagen og sagde, idet Gritli forskrækket slog sine Øjne op, i en alvorlig og bebrejdende Tone: Det kan ikke blive ved at gaa saaledes, kære Kone! Du ser, hvordan jeg gør mig al mulig Ulejlighed for at hæve Dig op til mig; men dog kommer Du mig ikke i Møde! Du véd, at jeg har betraadt Digterens tornefulde Løbebane, Du véd, at jeg trænger til at finde forstaaelse, begejstrende Tilskyndelse og kærlig Deltagelse hos et kvindeligt Væsen, hos en ligesindet Hustru, og dog lader Du mig i Stikken, Du sover ind!

Men, kære Mand! svarede fru Gritli, idet hun rødmede over denne Tiltale, jeg har altid tænkt mig, at en rigtig Digter skulde kunne øve sin Kunst uden en saadan kvindelig Amme!

Godt! raabte Diggi, spot mig kun oven i Købet i Stedet for at opmuntre mig og støtte mig! Godt! Jeg vil i Guds Navn vandre min Vej alene!

Og han gik bitter og forgræmt til Sengs og hans Kone lagde sig ved hans Side, ængstelig for, at der kunde være noget i Vejen med hans forstand. Han surmulede nu flere Dage i Træk og gik sin Gang alene; dog kunde han ikke i Længden udholde dette Liv; men fattede nu den Beslutning med mandig Streng-
hed at føre sin Villie igennem og at tvinge sin Kone til det, som hun en Gang i Tiden vilde være ham taknemlig for. Han udkastede hurtig en Opdragelsesplan, lagde et Antal Bøger til Rette, tog sig en sikker Mine paa og nærmede sig derpaa til sin Kone og beordrede hende uden Modsigelse at læse og lære,

hvad han maatte forelægge hende. Derved kom hun slemt i Knibe; hun saa', at der var Fare for at Freden ganske skulde blive forstyrret; hun dristede sig heller ikke til at hente Raad nogetsteds, da hun derved vilde forraade sin Mand og udsætte ham for folkesnak, da man vilde betragte Historien som „gefundnes fresen“ og le ham dygtig ud. Hun føjede sig altsaa, skønt med bittert Sind, og gjorde som han forlangte, idet hun tog Bøgerne i Haanden, og saa opmærksom som mulig forsøgte at læse i dem; hun lyttede ogsaa flittig til hans Taler og Foredrag, tog sig vel i Agt for at sove ind og anstillede sig endog, som om mangt og meget nu begyndte at gaa op for hende, fordi hun bedst troede saaledes at kunne afvende Ulykken. Men hemmelig, i Enrum fældede hun bitre Taarer; hun skammede sig for sig selv i sin taabelige og nedværdigende Stilling, og tidt slængte hun Bøgerne hen i en Krog eller traadte dem under fødder. Ti det maatte være Ganden selv, der red hendes Mand, at han altid skulde overdænge hende med alt, hvad han blot kunde slæbe sammen af fedtsommelig og hjærteløs Affectation og Sniksnak.

I Begyndelsen var han ret tilfreds med hendes Søjelighed; men, da han efter nogle Ugers Forløb blev opmærksom paa, at det begejstrende Pust fra hendes Side endnu bestandig lod vente paa sig, sagde han en smuk Morgen: Nej, den Vej fører os ikke til Maalet. Velan, lad os kalde den skønne Lidenstid til Hjælp og stole paa Livet selv. Jeg vil i Dag tiltræde en længere Rejse, da jeg maa indlede Efteraarsforretningen. Nuvel, vi ville da nu begynde en Brevveksling, der en Gang skal kunne lade sig se! Nu gælder det, min kære

Hustru, at Du kan bringe flugt i dine følelser og Tanter! Jeg vil straks fra nærmeste By skrive Dig et Brev til, som Du saa besvarer i samme Aand. Lad mig nu se, at Du ikke kommer med alskens dagligdags Passiar, at Surkaalen allerede er skaaret, at Du har bestilt mig nye Natstjorter, at Du vil nappe mig i Øret, naar jeg kommer hjem, og at Du nylig har sovet med min Nathue paa og ikke bemærket det om Morgen, men sat Dig til at spise Frokost med den paa, og alle den Slags Trivialiteter, som Du ellers plejer at skrive. For Guds Skyld! Mand Dig en Gang op eller kvindeliggør Dig en Gang, skulde jeg hellere udtrykke mig; det vil sige, lad din skønnere Kvindelighed raade og lad de Harmonier tone fuldt og rent, som dog ogsaa maa sove i Dig, saa vist som der bør en skøn Sjæl i et skønt Legeme! Kort sagt, mærk Dig Tonen og Aanden i mine Breve og ret Dig efter den, mere kan jeg ikke sige Dig nu!

Da han nu stod rejsefærdig i Stuen, overraskede Gritli ham med en allerfæreste lille Haandkoffert af broget Kurvesletning, hvori var nedlagt en stegt Høne, adskillige franskbrød, to flæbne flasker med gammel Vin og Liker, et Sørbæger, et Etui og to smaa Servietter alt indpakket særdeles nydeligt og appetitligt. Det havde hun alt ladet anskaffe, fordi han tidt havde beklaget sig over at maatte lide Hunger og Tørst paa de endeløse, trættende Jernbanerejser. Nu modtog han det imidlertid takkeløst, optaget, som han var, af sine egne Idéer, og ved Afskeden yagde han endnu en Gang i en kold og streng Tone: Vend nu dine Tanter fra slige materielle Ting og tænk paa det, som jeg

har sagt Dig. Betænk, at vor fremtids Fred og Lykke afhænger af denne sidste Prøve!

Dermed fjernede han sig og aabnede, inden to Timer vare forløbne, den smukke Kurv for at indtage et lækkert Maaltid og derved ærgre sine medrejsende. Hønen var fortræffelig parteret og derpaa kunstfærdig sammenføjet igen, Brødene vare særdeles velbagte; kun var han tvivlraadig, om han skulde drikke af den gamle Sherry eller af den fine Kirsebærratafia og besluttede sig derfor til sidst til at prøve dem begge. Da han nu havde nydt et delikat Maaltid, følte han sig ret i Stemning, og tændte sig nu en Cigar af det vel spækkede foderål, som hans Kone havde stukket ham i Lommen.

Denne sad imidlertid nu derhjemme og var just ikke i det bedste Humør; hendes Hjærte var tungt, ti, topmaalt Nar, som han var, havde Viggi Störteler fundet et udmærket Middel til at plage hende, endog under sin fraværelse, og i Stedet for at der ved hans Bortrejse skulde være væltet en Sten fra hendes Hjærte — en Tanke, der dog endnu var hende ny og forvirrende — maatte hun nu vente et nyt Skræmmebillede i Postbudets Skikkelse. Og at Historien vilde blive betænkelig, derom vidnede flart nok hans sidste Ord. Saa ventede hun da med beflemt Hjærte, hvad der maatte komme, og foresatte sig at gøre sit yderste, for at besvare sin Mands Breve, saaledes som han ønskede det. Og ganske rigtig ankom inden tresindstyve Timers forløb følgende Brev:

Min Sjæls dyrebare Veninde!

Naar to Stjerner kysse hinanden, gaa to Verdner under! fire glødende Læber isne, naar en Giftdraabe

blandes i deres Kys! Men denne Isnen og hin Undergang ere Salighed, og et saadant Øjeblik opvejer Evigheder! Nøje har jeg overvejet det, og længe har jeg tænkt og finder ingen Ende paa min Tænken: — Hvorfor er Adskillelse til? — ? — Kun ét véd jeg at møde dette frygtelige Spørgsmaal med og slynger dette Ord i Vægtstaaalen: Min Elskovsvillies Blød er stærkere end Adskillelsen, ja var det Tilintetgørelsen selv — — saa længe dette Hjerte slaar, er Universet endnu ikke et horror vacuum! Elskede! fjernt fra Dig betages jeg af Mismod — jeg er inderlig træt! Ensom søger jeg mit Leje — — sov vel! — —

Indeni dette Brev laa en lille Seddel af følgende Indhold.

P. S. Kære Kone! Jeg har med Villie gjort dette første Brev kort, for at Begyndelsen ikke skal synes Dig altfor uoverkommelig! Du ser, at det i disse Linier kun drejer sig om et enkelt Motiv, om Begrebet Adskillelse. Udtryk nu dine følelser desangaaende, og føj hertil et nyt Motiv, som jeg vil overlade dit Hjerte og din gode Villie at udfinde. I Dag sover jeg for første Gang siden min Afrejse i en Seng, blot der nu ikke maa være Væggetøj! Den unge Müller fra Burggasse, som jeg tilfældig traf paa, pumpede mig for 40 francs i Nærværelse af andre rejsende og ganske en passant, saa at jeg ikke fik Tid til at sige nej. Da jeg véd, at hans forældre endnu have et Parti Oliefrø, saa lad vor Kommiss straks gaa derhen og købe det og lade det føre paa Regning. Men det maa ske straks, for de saa at vide, at Knechten skylder mig Penge, ellers saa vi hverken Oliefrø eller Penge.

NB. Vi ville afhandle forretningsspørgsmaal og

huslige Anliggender paa saadanne Ekstrabilag, for at de siden kunne udsondres. Forventende dit snarlige Svar, din Husbond og Den Viktor.

Nu sad hun dér med dette Brev i Haanden og læste det atter og atter og vidste intet at svare derpaa. Om hun end til sit eget Brug havde anstillet nogle hjemmegjorte Betragtninger om Bedrøveligheden eller Nytten af en Adskillelse, saa manglede hun dog fuldstændig ethvert Indfald i Retning af nye Variationer over dette Thema, eller hvis hun havde noget saadant, saa stod det saa dybt under det med de kysfende Stjerner og den salige Undergang, at det fuldstændig blegnede og slap hende af Tanke. For øvrigt havde disse hendes Betragtninger om Adskillelse kun drejet sig om Nødvendigheden og Nytten af en forretningsrejse, da der ikke var hende nogen anden Grund bekendt.

Hun søgte ogsaa denne Gang ned i Haven med Brevet, og medens hun vandrede frem og tilbage i denne, blev hun overfaldet af en stadig voksende Angst; da fik hun Øje paa Handelsbetjenten og fik pludselig det Indfald at gøre ham til sin fortrolige, klage ham sin Nød og formaa ham til at yde sig en Haandsræfning. Men hun forfastede straks igen denne Tanke, fordi den let vilde undergrave Respekten for hendes Mand. Da faldt hendes Blik paa en lille Have, der hørte til Nabohuset, som kun var adskilt fra deres ved en grøn Hæf, og pludselig anviste hendes kvindelige Instinkt hende en ejendommelig Udvej, som hun ogsaa uden stor Betænkning og ligesom opflaret af et højere Øys, øjeblikkelig betraadte.

I Nabohuset boede nemlig en fattig Underlærer der i Byen, som hed Vilhelm, en sølle Fyr, der gif

for at være noget indskrænket, og som for Resten besad et Par mørke, noget sværmeriske Øjne. Han beundrede Kvinderne over alle Ting, men var overordentlig stille og forlegen af sig, og turde desuden paa Grund af sin uanseelige og tarvelige Stilling ikke tænke paa at gifte sig eller paa anden Maade bringe det smukke Køn sin Hyldest. Han nøjedes derfor med at betragte de skønne i fjærn og ærbødig Afstand, og da det for hans formaal var fuldstændig ligegyldigt, om det var en gift Kone eller en Pige, han gjorde til Genstand for sin Beundring, saa byttede han nu og da i al Ærbarhed Genstand, og valgte snart den ene, snart den anden til Maal for sine Tanker. Saaledes levede han i sit Hjærte som en Pascha, og alle de kaffedrikkende og strømpestrikkende skønne tilhørte paa en vis Maade ham. For at kunne forsvare eller dog besmykke dette letjindige Liv ad videnskabelig Vej, havde den gode Vilhelm forladt Kristendommen, og, skønt han hver Søndag ved Børnegudstjenesten maatte synge for og overvære Katekismeforflaringen, var han dog drevet hen imod en hedensk Filosofi. Alle Guder og Gudinder, som vare forekomne i de Mythologier, han havde læst, faldte han til Liv paany og befolkede til Tidsfordriv Jorden med dem. Han var afvekslende Germaner, Græker eller Indier, alt efter Karakteren af den Himmel, der tilfældig hang over Seldwyla og behandlede hemmelig sine Kvinder efter de respektive Nationers Skik. Kun, naar Vejret var altfor graat, Kosten altfor knap, og der intetsteds var et venligt Kvindesøje at se, jog han undertiden alle sine Guder fra hinanden og paastod, at til et saadant Liv behøvede man aldeles ingen Gud.

Saa snart den k  nne frue kom til at tænke paa denne unge Skolemester, valgte hun ham straks til sin Redningsmand. At han gerne betragtede hende, havde hun allerede i nogen Tid lagt Mærke til, og hun vidste ogsaa, at han var et stille og forlegent Menneske, ti hver Gang han mødte hende, rødmede han og slog øjnene ned, og han syntes hende just den rette at betro en Hemmelighed til. Hun satte sig da til at skrive sin Mands Brev af, men paa den Maade, at hun forandrede eller tilføjede enkelte Ord, som om det kunde være skrevet af en Kvinde til en Mand. Derpaa lagde hun det særligt sammen og forseglede det, men uden at skrive nogen Udskrift derpaa.

Ved Aftentid gik hun igen ned i Haven, og saa da Vilhelm beskæftiget med at vande sine saa Blomster tæt ved Hækken, der skilte Haverne ad. Hun gik saa tæt hen til ham, som hun kunde, og faldte ham sagte ved Navn. Og, da han saa i Vejret, viste hun ham skælvende og hemmelighedsfuld Brevet og spurgte ham, idet hun aff  d et forunderlig straalende Blik; om han ogsaa kunde tie. Denne Gang glemte han at slaa øjnene ned og lo uden selv at vide af det som en Marsunge, naar man viser den en blank Genstand, og var, idet han lod Vandkanden falde, allerede i Begreb med at gribe efter hendes Hoved for ogsaa at føre det til Munden, saaledes som man ser det hos Børn, der endnu ikke have noget Begreb om Rum og Afstand. Dog svarede han ikke, f  r hun havde spurgte ham endnu en Gang, hvorpaa han nikkede med Alvor. Saa tag dette Brev, naar ingen ser det, og skriv mig et smukt og passende Svar derpaa og l  g det paa samme Sted! Det drejer sig om en Spøg, og J skal ikke tabe

noget derved! sagde hun og staf Epistlen igennem Bladene i Hæffen og skyndte sig derfra, som hun kunde været bidt af en Slange, for at gemme sig i sin Stues Ensomhed.

Wilhelm stirrede efter hende som én, der har set et Syn; saa listede han sagte Brevet ud af Hvidtjørnen, gjorde en Omvej, saa stor som den lille Grønthave tillod ham, og smuttede ind i sit beskedne Gemak, der stødte umiddelbart op til Haven. Der fór han hurtig Brevet igennem én Gang og to Gange og udbød da, medens hans Hjerte begyndte at slaa som en Allarmflokk: O, Herre Jesus! Det er et rigtigt Kærlighedsbrev! Og straks begyndte han at kysse Papiret sønder og sammen, derpaa studsede han igen, men erindrede nu det Blik, som hun havde tilkastet ham, og ansaa sig nu for elsket. Han saa' sig om i sin lille Stue. Tætte Konvolvulus med blaa og røde Blomster tilhyllede næsten helt de lave Vinduer, dog trængte Aftensolen ind igennem dem og strøede nogle gyldne Glimt paa Væggen, paa hans tarvelige Seng, hans tre eller fire Mythologier og Skrivetøjet. Den første Tanke, der fór gennem hans taknemlige Sind, var den fære Gud og tilmed den eneste og fristelig anstændige. Ja, det er flart! raabte han, mens han heftig bevæget gik frem og tilbage paa Gulvet med Brevet i Haanden som en Depesche — det er flart, der er en Gud til! Forstaar sig, det er indlysende! Og han følte sig ganske lykkelig over, at han paa en saa behagelig Maade kunde slutte Fred med Skaberen, der havde skabt de skønne Kvinder. Men nu studsede han atter. Hvad fanden skal jeg med hende? Hun har jo en Mand! — Men holdt! Det maa blive hendes Sag! Hvad hun

befaler, det gør jeg! Forlanger hun det saaledes, saa taler jeg aldrig et Ord til hende; ønsker hun det, saa kryber jeg ned i Jorden med hende, og begærer hun det saadan, saa gør jeg det alene! Nu satte han sig paa Sengen og hensank i huldsalige Drømme; sluttelig gennemlæste han Brevet endnu en Gang i den fremrykkede Skumring; det syntes ham dog lidt furøst og en smule naragtig affattet. Ak! sagde han og smilede blidt hen for sig, ogsaa om et skænket Hjerte gælder Ordsproget: Givet Hest skal man ikke skue paa Tænderne! Jeg vil skrive mit Svar i hendes eget Sprog, siden hun en Gang elsker og forstaar det saaledes!

Han tændte nu en lille Stump Lys, fandt efter nogen Roden et Stykke Papir og skrev derpaa et Svar paa Viggis Brev, der vel maatte overtræffe dennes dristigste Forventninger, ikke uden Aand, men derhos gennemglødet af al den hjærtelige Varme, som han i dette Øjeblik følte. Han foldede Brevet sammen og bar det ud i Hækken. Derpaa gik han tilbage til sin Værtinde for at spise til Aften; men se! hvor forbausedes han ved at opdage, at han kun kunde spise faa Mundfulde, saa mæt var han allerede af alle de gode Ting, der var hændet ham, medens han ellers under alle sine indbildte Kærlighedsforhold altid havde haft en uhyre Madlyst. Derfor begav han sig straks til Sengs og var nu spændt paa, om han ogsaa vilde drømme om sin elskede; ti uden dette syntes Sønnens lange Timer ham et uforsvarligt Spild af Tid og Kræfter. Men, neppe laa han i sin Seng, førend han, for første Gang i umindelige Tider, ganske uvilkaarlig begyndte at bede og at takke den fære Gud i de inderligste og varmeste Udtryk for den gode Gave, han

saa uventet havde skænket ham, et Hjerte, der bankede for ham; men, midt i Bønnen gif han ganske forvirret i Staa, da det faldt ham ind, at den hele Affære dog vist ikke rigtig egnede sig for Bøn, og han var ikke langt fra at fortryde, at han saa uforsigtig havde genindsat den fristne Gud i sine Rettigheder, da han ikke saa lystig lod sig springe omkring med som Alphabetguderne fra hans Ordbøger. Og dog var det en skøn følelse, der besjælede ham; ti i sine værste Dage havde han aldrig bedt om saa meget som en Bid Brød. Beständig stjal hans Tanke sig tilbage til den skønne Kvinde, indtil Morgenens brød frem og han faldt i en dyb Søvn. Da havde han en Drøm. Det syntes ham, at han sad og malede et Pund duftende, friskbrændt Kaffe, og Kaffemøllen spillede en sød, himmelsk klingende Musik, saa at han følte sig ganske lykkelig til Mode, og dog drømte han ikke om fru Gritli.

Denne havde imidlertid søgt og rigtig fundet sit Brev og affkrevet det endnu samme Nat med de nødvendige forandringer. Herved hændtes der hende nu to Ting; for det første bankede hendes Hjærte paa en egen ængstlig og urolig Maade, mens hun saa betænksom affkrev Wilhelms Brev, da hun godt følte den Varme, der glødede bag hans Ord; men dernæst var det ejendommeligt, at det denne Gang ikke med en Tanke faldt hende ind enten i Brevet selv eller i den forordnede, forretningsmæssige Efterskrift til samme at indslette et af hine gemytlige Udbrud om at nappe ham i Øret eller om Nathuen, saa at hendes Mands eftertryffelige forbud denne Gang viste sig ganske overflødig. Men hun gav ikke videre Ngt paa disse Smaaomstændigheder, da hun var saa optaget af Betyrningen for at gøre

sin Mand til Pas. Hendes Efterskrift lod denne Gang saaledes: Vor Kommis gif straks til Müllers i Burggasse og købte Oliefrøet; men knap to Minutter efter, før vi endnu kunde afhente det, lod de hente 100 blaa Slibestene for Beløbet. De maa altsaa have faaet Efterretning fra deres Søn om, at han har laant de fyrretyve francs af Dig; ti, da vi fort efter vilde lade Oliefrøet afhente, bad de undskyldte, at Konen uden sin Mands Vidende for to Dage siden havde solgt det til en Bonde. Altsaa have de nu de 40 francs og Slibestenene oven i Købet. Jeg haaber til Gud, at mit Brev ikke ganske maa mishage Dig; det har kostet mig en Del Anstrængelse, dog ikke altfor meget, og jeg mærker nu, at det nok kan gaa.

Hun affendte Brevet med første Post og erholdt allerede efter to Dages forløb et Svar paa fire Sider med følgende Bilag: Her har Du det andet Brev fra mig, kære Kone! Jeg er ordentlig stolt af, at jeg nu endelig har truffet den rette Streng; ti, jeg siger det uden at smigre, Du har flaret Dig fortræffeligt! Men hold nu Stand! Du ser, at jeg ikke har ligget paa den lade Side, men fyldt fire Sider med energiske Tanker og Billeder. Jeg vil ingen videre forskrifter give Dig, men blot tilraabe Dig et opmuntrende: følg efter! Müllers skal pokker tage, naar jeg kommer hjem! Deres Udfærd har ærgret mig og forbitret mig en skøn Dag, paa hvilken jeg stiftede de interessanteste Bekendtskaber! Jeg glemte Underskriften under mit første Brev; underskriv det derfor nøjagtig saaledes: Kurt v. W. Eller lad det hellere være, jeg vil dog selv gennemgaa hele Samlingen, naar jeg kommer hjem.

I Løbet af de sidste to Dage havde Britli overvejet Sagen alvorligt og besluttet at afbryde forholdet til Wilhelm. Hun vilde endnu i betimelig Tid sige ham, at det havde drejet sig om en Spøg, som hun agtede at forklare ham nærmere med et eller andet Paafund; hun havde ogsaa fattet nyt Mod ved Afskrivningen af de to Breve og haabede til sidst at kunne klare sig uden fremmed Hjælp. Men da hun nu holdt den nye Skrivelse i Haanden, blev det hende gult og blaat for Øjnene, og naar hun betænkte, at der stadig vilde stilles større Krav, alt som man mere og mere nærmede sig Skyerne i den vilde flugt, saa skyndte hun sig i et nyt Anfald af Svaghed at afskrive de fire nye Sider og henlægge sin Afskrift paa det aftalte Sted.

Wilhelm, der havde tilbragt to slemme Dage, fordi han intet havde hørt eller set til sit Hjertes Dronning, styrtede sig som en Høg over sit Bytte og udfærdigede i mindre end en Time et Svar, som i Tankens Sving og følelsens Varme ikke stod meget tilbage for Viggis Kunstværk. Da Britli afskrev dette, følte hun sig dybt bevæget, og der randt endog nogle Taarer ned paa Papiret; ti slige Ting havde endnu aldrig nogen sagt hende. Ja, det forekom hende endog, at det vilde falde hende lettere, hvis hun skulde skrive til et Menneske som Wilhelm end til Vigi? Hun opgav nu enhver Tanke om at føre Brevvekslingen ved egen Hjælp og lod Tingene gaa deres Gang, idet hun stolede paa sin kvindelige Snarraadighed, der nok i Nødsfald skulde finde paa en eller anden Udvej. Denne Gang tilføjede hun følgende Efterskrift: Af Nyheder véd jeg ingen uden en latterlig Historie, som

jeg ikke vovede at meddele i Hovedbrevet. Den stakkels Smalhans, der bór udenfor Østerport og som har bedre Tid paa Vittigheder end paa flæsk og Brød, skulde sidste Søndag ind til Hovedstaden med sin Husleje. Da han ikke fik saa meget til overs, at han derfor kunde tage ind paa en Beværtning i Byen og nyde en Hjertestyrkning, sagde han til sin Kone: Jeg vil rejse mig Klokken fire om Morgen og løbe alt, hvad jeg kan, for der er syv Mil, og saa kan jeg naa derind til Middag og faar maaske en Tallerken Suppe og et Glas Vin med af Herren. Som sagt saa gjort, og han løb med sine Penge, som det gjaldt et Væddemaal. Men omtrent Klokken ti blev han saa sulten, at han knap troede, han kunde vinde til Byen, og spurgte derfor de folk, som han mødte paa Vejen, hvor langt der var tilbage? Naar I løber godt til, sagde de, saa kan I være der om en Time! Og hvornaar mon de spiser til Middag derinde? Om Søndagen Klokken elleve! svarede de. Saa løb det sølle Skind af alle Livsens Kræfter, for han tænkte paa den lange Vej, naar han skulde hjem, og han havde ikke en rød Skilling i sin Lomme. Endelig naaede han Byen, netop som Klokken slog elleve, og fór straks ganske forpustet ind i Stuen tilligemed Tjenestepigen, der skulde melde ham, og gjorde jo en farlig Støj med sin Pengepose. Familien sad netop ved Bordet, og Suppen var lige bleven baaret ud. Lidt gnaven over hans Paatrængenhed sagde Herren: Godt, min gode Mand! Sæt jer ned paa Bænken ved Kaffeovnen og hav Taalmodighed lidt! Saa satte han sig udaset og sørgmodig paa Bænken og saa' paa Herskabet, hvordan de spiste og drak, og hørte Børnene

prøve og le og blev ogsaa delagtig i Lugten af den mægtige Steg, der nu blev baaret ind. Ingen tænkte paa ham, før Herren tilfældigvis vendte sig om imod ham og sagde: Naa, hvad nyt er der saa derude hos jer, gode Ven!

Ikke noget videre, svarede Smalhans resolut, uden at en So i sidste Uge har fastet tretten Grise! Ved denne fortælling slog fruene Hænderne forbarmeligt sammen og raabte: Du gode Gud! Hvad gør de dog med din Verdensorden! En Modersø har jo kun tolv Patter, hvor skal da den trettende Gris patte!

Smalhans traf smilende paa Skuldrene og svarede: Den har det ligesom jeg, den maa se til! Da lo Husbonden og sagde: Kone, lad Manden faa en Tallerken og lad ham faa noget af hver Slags. Og saadan gik det til, at han fik Suppe, Steg og alt godt, og Herren skænkede for ham af den gamle Vin og gav ham en god Drifkeskilling, da han skulde gaa. Jeg meddeler Dig kun denne Historie, fordi der faldt mig noget ind, da jeg hørte den. Jeg vilde nemlig ønske, at Du, der har saa mange forbindelser, kunde udsmykke denne lille Spas, saadan at den kunde bruges som et Bidrag til et af disse Underholdningsblade. Du kunde da med Angivelse af Hensigten forlange et lille Honorar, en halv Snes francs for den, og dem kunde vi da give Smalhans, der vist vilde glæde sig meget over et saadant uventet Udbytte af sit Indfald!

Dette Brev blev af Diggi besvaret med et endnu større med følgende Bilag: Sagen gaar fortræffelig, kære Gritli! Vi kunne nu dristig skride til Værket og ville fra nu af daglig skrive hinanden til, daglig, hører Du. Maaſke vi om nogen Tid kunne skrive to

Gange om Dagen for rigtig at benytte min fraværelse og bringe en anseelig Samling til Veje. Jeg har ogsaa allerede begyndt at søge efter et idealt Navn til Dig; ti dit prosaiske Hverdagsnavn kunne vi ikke bruge her. Hvordan synes Du om Isidora eller Alwine? Med din Historie om Smalhans har Du intet opnaaet uden at paaføre mig en Udgift af den dobbelte Porto; ti for det første lader der sig ikke lave noget af denne taabelige Spas, og selv om der kunde, vil Du dog ikke forlange, at jeg skal sysselfætte min Muse med slige smaalige Anliggender. Var der Tale om en offentlig Velgørenhedsag, lod det sig endda høre; jeg er ogsaa allerede engageret for adskillige saadanne ærefulde Hverv. Hvis Du derimod vil udbetale dem et Par Francs af Butiksskuffen, har jeg intet derimod; ti jeg vil ikke hindre Dig i at følge dit Hjertes kærlige Indskydelser. Jeg ønsker, at Du maatte bestemme Dig for Navnet Alwine.

Nu gik da den sælsomme Brevpost daglig og efter nogen Tids forløb endog to Gange om Dagen. Gritli maatte nu hver Dag affrive fire lange Breve, og hendes smukke, rosenrøde fingre vare næsten altid oversmurt med Blækflatter. Hun sukede jævnligen over dette uvante Arbejde, og maatte snart græde og snart le over de to Brevskriveres Indfald og Meddelelser, som alle gik gennem hendes Haand, og hun underskrev Brevene til Viggi Alwine og dem til Wilhelm Gritli og tænkte ved sig selv: Han er da i det mindste tilfreds med mit stakkels Navn! Hun havde i den sidste Tid begyndt at lægge Mærke til, at Wilhelm ikke var aller bedst forsynet med Papir, da han stadig til sine Breve benyttede Papir af en ny farve og et nyt

format. Hun købte derfor en Pakke smukt Brevpapir og lagde den hen paa det aftalte Sted med følgende Anvisning: Der maa nu skrives to Gange daglig! Spørg ikke hvorfor, lad, som I ikke kender mig og se ikke efter mig! Hemmeligheden vil siden opklares!

Hun gjorde sikker Regning paa hans Godlidenhed, Enfoldighed og stille Hengivenhed, der, selv om den en smuk Dag skulde lide en Skuffelse, dog vilde bevare sin Hemmelighed, stolt over at eje en saadan. Saa gik da Korrespondancen igen, saa det havde Skik, og paa tre Steder ophobede der sig en Bunke vældige Kærlighedsbreve. Viggi opbevarede omhyggelig sin Kones formentlige Breve, Britli gemte Originalerne fra begge Sider, og Wilhelm gemte Britlis smukke Afskrifter i en tyk Brevtaske paa sit Bryst, medens han ikke bekymrede sig det mindste om, hvor hans egne Produkter blev af.

I en Efterskrift bemærkede Viggi: Jeg har med Glæde troet at opdage Spor af Taarer mellem dine Linier (hvis Du da ikke tilfældigvis har haft Snue!). Men, lige meget, jeg omgaas nu med den Tanke, om ikke saadanne Taarer imellem Linierne ved en eventuel Udgivelse af Samlingen lode sig antyde ved et fint Contryk? Rigtignok maatte vel da, hvad der først i dette Øjeblik falder mig ind, hele Værket facsimileres. Jeg skal imidlertid overveje Sagen. Wilhelm skrev derimod i et Brev: O dyrebare, lille Hjærte, det er dog sørgeligt at skulle være saa ubønhørlig skilte og altid at maatte tale med det sorte Blæk, naar man dog gerne vilde tale med det røde Blod! Jeg har i Dag allerede maattet tilintetgøre to Afskrifter Brevpapir, fordi mine Taarer randt ned derpaa, og det

tredie blev kun reddet ved at jeg hurtig holdt Haanden over. Naar Du kun elsker mig en lille Smule, vil Du ikke foragte mig for denne min Svaghed!

Saadanne Steder, som i følge deres Mening særlig angik hende, udelod hun omhyggelig i Afskriften; til Gengæld ombyttede hun ofte sin Mands højtravende Talemaader, saasom: Min Sjæls dyrebare Ledfager! og mere af samme Surdejg, med fortroligere Benævnelser i Brevene til Wilhelm, saasom „min søde Glut“ eller „mit kære Barn“, hvad der da straks efter fyldte hende med Unger og Ruelse, hvorimod hun haardnakket lod de store og hule Talemaader blive staaende i Brevene til Manden. For hver Dag, der gik, længtes hun inderligere efter sin Mands Hjemkomst, for at der snart kunde blive gjort en Ende paa den pinlige og ængstlige Stilling, hvori hun befandt sig. Da skrev han en Dag ganske uventet, at hans forretninger i enhver Henseende nu vare til Ende. Men deres Brevveksel var nu kommet i et saa lykkeligt Spor, at han vilde opsætte sin Hjemkomst endnu fjorten Dage, for at denne Korrespondance, der var ham saa magtpaaliggende, kunde udvikles til den højeste fuldkommenhed og lykkelig føres til Ende. Han vilde nu i disse to Uger udelukkende ofre sig for den, og han formanede hende at være tro til Enden, hvorved hun for bestandig vilde sikre sig en Plads blandt de udmærkede Kvinder.

Og nu fortsattes Skrивeriet igen, saa at Pennene fløj som Raketter. Britli blev bleg og angrebet; ti hun maatte skrive trods nogen Kontorchef, og Skolemesteren svandt fuldstændig ind til en Skygge og vidste ikke mere, hvordan han var vendt, da han oven i Købet

undfangede sine Breve i oprigtig Eidskab, til han til sidst vidste hverken ud eller ind. Gritli vovede sig ikke mere ud i Haven, for at han ikke skulde se hende, og naar hun mødte ham paa Gaden, vovede han paa sin Side ikke at løfte sine Øjne til hende, som om han kunde været den skyldige.

Viggi derimod forsømte ikke at nyde Tilværelsen, hvor meget han end skrev, og levede i alle Maader som en rigtig Verdensmand, da han i det hele taget, som mange andre af hans jævnlige, plejede at betragte sine Rejser som en passende Lejlighed til at frigøre sig fra Trykket af den huslige Orden. Hver Aften havde han en ny Skønhed med i Theatret eller i en offentlig Dansesal, hvorved han da navnlig viste en afgjort Mani for at lokke enhver af disse smaa Evadøtre til at fortælle ham sin Livsførelse og binde ham en Mængde artige Historier paa Vermet. Mod Slutningen af en saadan Aften plejede han da at blive sentimental, fandt alt yderst betydningsfuldt og begyndte at gøre Optegnelser, medens man udlo ham bag hans Ryg og drak hans Champagne. Omsider tiltraadte han dog Hjemreisen, efter at han endnu havde fundet Lejlighed til at gøre en god forretning i Straavarer.

Han steg ud ved den sidste Station, og da det var en smuk Høstdag, vilde han tilbagelægge Vejen til Seldwyla til fods. Notitsbogen havde han i Haanden for at studere en „Vandringsmands Hjemkomst“ og i den gyldne Aftenbelysning udfinde en rigtig glimrende Titel for den lykkelig tilendebragte Brevveksling. Han var tilfreds med sig selv, med Verden, med sin Kone og med Himlen og bar en højst besynderlig lille Hat paa Hovedet, halvt af Straa og halvt af Silke, hvis

Baand dinglede ham ned paa Ryggen. I Grunden, ræsonnerede han ved sig selv, behøves der slet ikke nogen kunstig Titel. Det simpleste vil være det bedste, en Sammenslyngning af de to Navne giver for Eksempel en udmærket flangfuld Titel: Kurtalwino, Breve fra to samtidige! Det er fortræffeligt, aldeles fortræffeligt! Og i sit Overmod. begyndte han, aller bedst som han gik gennem Skoven, paa Melodien af Renaldinivisen at synge: Kurtalwino, lød en Stemme, Kurtalwino, vaagn dog op! Dine folk er alt i Sadlen, Solen ler bag fjeldets Top o. s. f. Med denne forrykte Sang vækkede han en slank, ung Mand, der sad under et Grantræ og støttede Hovedet i sin Haand, medens han i dybe Tanker skuede ned i Dalen. Det var Vilhelm, der ved de første Toner af Hr. Størtelers Sang fór op og skyndte sig derfra. Til Gengæld satte denne sig paa den Plads, hvor den anden havde siddet, og saa' da en Brevtaske ligge dér, som han øjensynlig i sit Hastværk havde glemt. Hvad Pokker, udbød han, har den fattighuskandidat at bestille her ude i Naturen, og hvad er det for et Arkiv, han dér har efterladt sig? Og nu aabnede han uden Omstændigheder Brevtasken og fandt det Utal af Breve, som Gritli havde tilskrevet ham, hvilke, skønt de vare skrevne paa fint Postpapir, dog næppe længere kunde rummes i Brevtasken. Han lukkede straks det første det bedste af dem op; ti, tænkte han, hvem véd, hvilken interessant Hemmelighed, hvilken nyttig Studie man her kan finde.

Brevet begyndte: Naar to Stjerner kysse hinanden osv. Han gav nøjere Agt paa Haandskriften; det var hans Kones. Han aabnede et andet Brev og et tredie,

han vendte hele Bunken og begyndte fra den anden Ende og traf affurat det sidste, han havde skrevet. Alle vare de sirligt skrevne og forsynede med Skolemesterens Adresse. Han sprang op og udbrød: Hvad i Pokkers Skind og Ben betyder det? Er jeg gal, eller er jeg ikke gal?

Nogle Minutter stod han som forstyrret; saa stak han Lommebogen med dens Indhold ned i sin Rejsetaske, som han bar over Skulderen, svingede sin Stok, trykkede Hatten ned i Øjnene, saa at det knagede i Straaet, og skred nu med faste Skridt ad Hjemmet til Paa Vejen smuttede Skolemesteren ængstlig og hurtig forbi ham; han gik Vejen tilbage, aabenbart i den Hensigt at søge sine tabte Breve. Viggi lod, som om han ikke saa ham, og gik videre.

Da han skred igennem Byens Gader, vare Seldwylerne forundrede over hans stive Holdning og over, at han ikke hilsede nogen. Viggi Störteler er vendt tilbage! gik det fra Mund til Mund: en Mand i Ordets rette Betydning! Se blot, hvor han fører sig! Men han skred uanstelig fremad og skyndte sig uopholdelig ind i sit Hus. Der saa han Kælderøren staa aaben, gik ind i Huset og saa sin Kone med et Lys i Haanden i færd med at sortere nogle Tøbler. Da traadte han pludselig frem for hende, saa at hun blev helt forkræffet og endnu blegere, end hun var. Han lagde Mærke til denne forandring og betragtede hende et Øjeblik opmærksomt, hun stirrede paa ham igen, og ingen af dem sagde et Ord. Pludselig tog han Lyset ud af Haanden paa hende, rev hende Nøglebundet fra Siden, gik ud, lukkede Kælderøren af og stak Nøglenippet til sig. Derpaa gik han ned i Daglig-

stuen, hvor hendes Skrivebord stod, et lille, spinkelt Møbel, som hun en Gang havde faaet som fødselsdagspresent og lidet skiftet til at gemme farlige Hemmeligheder i. Derfor behøvedes der overhovedet slet ingen Nøgler, naar man kun kendte Skufferne og vidste, hvordan man skulde tage dem. I én af Bordskufferne fandt han da ogsaa ganske rigtig sine egne Breve, og, hvad der paa ny vakte hans højeste forundring, ogsaa Originalerne til sin Kones Breve i en fremmed Haandskrift og undertegnede med Skolelærerens Navn. Han gennemsaa' dem et for et, aabnede dem og sammenfoldede dem igen og kastede dem alle paa et rundt Bord, der stod i Værelset. Derpaa trak han ogsaa Brevene op af sin Rejsetaske, besaa dem endnu en Gang og kastede dem ligeledes paa Bordet; der blev en ganske køn Bunke til sidst.

Og nu begyndte han med et halvt forvirret Blik at vandre rundt omkring Bordet, idet han nu og da slog med sin Stok i Bunken, saa at Brevene fløj i Vejret. Endelig gispede han efter Lust og stønnede: Kurtalwino! Kurtalwino! Far hen, Du skønne Drøm!

Efter at have vandret endnu nogle Gange rundt om Bordet, stansede han, strakte sin Arm ud, hvori han holdt Stokken, og vedblev: En Bolerfke med glat Ansigt og tomt Hoved, for dum til at flæde sin Skændsel i Ord, for uvidende til at kunne kildre sin Elsker med det mindste Kjærlighedsbrev, og dog snu nok til at begaa det mest himmelraabende Bedrag, som Solen nogensinde har set. Hun tager sin Ægtefælles tro og ærlige Udgyselser, sin Husbonds Breve, ombytter Konnet og forvansker Navnet, og saaledes trafterer hun den forblindede Deltager i sin Synd dermed, pra-

lende med de stjaalne fjædre! Optændt af en syndig Blød afloffer hun ham lignende Udgydelse, hun svælger i dem, hendes Armod tærer som en Vampyr paa fremmed Rigdom. Dog ikke nok dermed! Endnu en Gang gør hun Vold paa Kønnen, ombytter atter Navnene og bedrager med træst Sjæl sin troskyldige Ægtefælle med de nye, tilsnegne Elfskabsbreve, atter smykkende sit tomme og dog saa forslagne Hoved med fremmede Fjær. Saaledes lader hun to indbyrdes ubekendte Mænd, den lovlige Ægtefælle og den bedragne Elsker føre en Kamp i Luften med deres nedskrevne Hjerteblood; den ene overbyder den anden og bliver igen overbudt af denne i Kraft og Eidsenskab; hver af dem tror, at han taler til en elsket Kvinde, medens den uvidende, men djævelske Sirene sidder usynlig i Vævens Midte og gatter sig ved sit dæmoniske Spil. O, jeg gennemskuer det hele; men jeg forstaar det ikke. Hvo, der nu kunde betragte hele denne Historie som en fremmed, udenforstaaende, jeg tror i Sandhed at kunne paastaa, at han havde fundet et godt Stof for en --

Her stansede han pludselig med en heftig Gestus, da der i dette Øjeblik vaagnede en Anelse hos ham om, at han nu selv var blevet Helten i en formelig Roman, og det vilde han ikke, han vilde føre et roligt og uanfægtet Liv. — Hvor er min Munterhed, min Sindsro henne, sagde han, hin jævne Ligevægt, der kun blev forstyrret af smaa forretningsforger, som jeg legende beherskede? Denne Kvinde ødelægger mit Liv først og sidst; jeg tog hende for en Gaas, og det er hun virkelig, men en Gaas med Gribbefløer!

Han brast i Latter og fortsatte: En Gaas med Gribbefløer! Det var godt sagt! Hvorfor faar jeg ikke

slige Indfald, naar jeg skriver? Jeg bliver gal, skal vi se; men det maa have en Ende med denne Sag!

Dermed gik han ud, lukkede Værelset af efter sig og forlod Huset. Paa Trappen løb han paa Tjenestepigen, som forundret og raadvild løb om og søgte efter sit Herskab; men han puffede hende til Side og gik videre.

Fuld af Bitterhed og Betymring over den Krænkelse, der var tilføjet hans forfængelighed og Egenkærlighed, gennemvandrede han de mørke Gader. Hovedsagen, hans Hustrus tabte Kjærlighed, syntes han ikke at tage sig synderlig nær; i det mindste fortærede han et stort Stykke udmærket Laksørred i Raadstuekælderen, hvor han begav sig hen, og hvor Byens ansete Borgere plejede at tilbringe Lørdagaften, og en god Del af Natten med, med Drik og Svir. Der sad han nu, ordknapp og forvirret, eller han indlod sig rast væk i en Passjar om alle mulige og umulige Ting, hvorved han snart blev Genstand for adskillige Stikpiller, da han ikke hørte til Stamgæsterne, og hans Nærværelse generede Selskabet. Han bar endnu bestandig sin nye Lapsehat paa Hovedet, som heller ikke fandt Naade for Herrernes Øjne. Ti hvorvel de samvittighedsfuldt antog enhver Mode, saa snart den først var anerkjendt, saa syntes de dog slet ikke om slige forhastede foraarsbebudere og vogtede sig i det hele taget omhyggeligt for det altfor pyntelige eller naragtige. Nu havde for nylig en Spøgefugl fra Paris hjembragt den Vits at kalde en Cylinderhat en Hornskjuler (*boîte à cornes*), et Udtryk, som blev optaget med almindelig Jubel. Fra nu af brugte man kun det ene Udtryk: Hornskjuler i Stedet for Navne som „Rør“, „Cylinder“, og hvad

andre Benævnelser, man tidligere havde benyttet for de forskellige Slags Hætte, og de faldte nu ogsaa Viggis Hovedbeklædning for Hornskjuler og mente, at hans Horn maatte være endnu ganske unge og smaa, da han vel ellers vilde benytte sig af et solidere Futteral. Han troede da, at hans Ulykke var bekendt over hele Byen, og at man nu benyttede den første Lejlighed, der tilbød sig til at gøtte sig over, hvad der var hændet ham; han spidsede Ører, gav igen paa deres Spydigheder for saaledes at aflokke dem flere Stikpiller og udholdt saaledes i flere Timer en pinlig Krig ganske alene mod hele Raadstuekælderens, uden at der kom andet ud deraf end at han i sin forbitrelse drak sig en Røg og blev højst ulykkelig. Da han intet andet Resultat naaede, gav han dem til sidst paa utvetydig Maade at forstaa, at de allesammen var nogle lumpne Karle, hvor over de kom i en ikke mindre opbragt Stemning og nu i en fart satte ham til Dørs. Han rettede paa sin ilde medhandlede Hætte og storkede bitterlig grædende hjem, frøb straks i Seng og sov som et Mørmeldyr, indtil det ringede til Kirke, og vilde endnu have sovet en god Stund, naar ikke Karlen og Pigen havde vækket ham med deres Klage og Spørgsmaal i Anledning af fruens forsvinden. Da traadte paa én Gang alle den foregaaende Dags Begivenheder med forbausende Tydelighed frem for hans Erindring, fordrejede og forstørrede ved forvirringen i hans Hoved; han fór op i frygtelig Vrede og med vilde Fagter; men stansede pludselig og gned sin Pande, indtil Kældernøglen kom ham i Tanke. Han blev til Mode, som om han kunde have holdt sin Kone indespærret i Uger, saa helt fra Sans og Samling var han; men det syntes ham kun

at give hele Sagen forøget Betydning, og at forstørre hendes Brøde, og han skyndte sig nu med rullende Øjne at fuldføre Dommen. Han løftede op til Kælderen, hvor Gritli sad, dødbleg og forfrosen paa en gammel Skammel. Hun havde hele Tiden forholdt sig rolig og stille i det Haab, at hendes Mand vilde komme uden Vidner og løfte hende ud, og hun kunde da tale med ham; ti straks ved det første overraskende Møde var det gaaet op for hende, at han allerede var kommet under Vejr med hendes Misgreb, uden at hun kunde fatte, hvorledes det var gaaet til. Da hun derfor nu saa ham i den aabne Dør, stod hun op, greb hans Haand og vilde anmode ham om dog at høre sig nogle faa Minutter; men da hun saa Tjenestefolkene staa bagved ham, kunde hun intet sige, og desuden tog han hende straks ved Armen og førte hende ublidt ud paa Gaden med de Ord: Hermed forstøder og forjager jeg Dig, forbryderske Kvinde! og Du skal aldrig mere overskride denne Tærskel!

Hvorpaa han smækkede Gadedøren i og i en barsk Tone befalede sine folk at gaa til deres Arbejde.

Derpaa gik han, da hans Munterhed dermed var udtømt, til Sengs igen og sov som en Sysover til langt hen paa Eftermiddagen.

Udenfor Huset var der imidlertid sammenstimlet en Sværm af Koner fra Nabolaget, som nysgjerrig omringede den udstødte og fulgte hende Skridt for Skridt med Hysten og Lamentationen. Hun følte det, som maatte hun synke i Jorden af Udmattelse, Skam og Forvirring, hun vovede ikke at se op og vendte sig tvivlsraadig snart ad denne, snart ad hin Kant; ti hun havde ingen forældre eller Slægtninge mere i Sels-

wyla med Undtagelse af en gammel Tante, som endelig faldt hende i Tanke. Hun rettede da strax sin Gang henimod dennes Bolig og naaede den uden at lægge Mærke til de mange Kirkegængere, hun maatte passere paa sin Vej; der herskede netop for Øjeblikket igen en stærk religiøs Stemning hos en Del af Indvaanerne, hvilket dog ikke hindrede, at adskillige af disse nu afvege fra Vejen til Guds Hus og med Salmebogen i Haanden rendte efter den brødefulde Hustru.

Gritli fandt for øvrig en god og venlig Modtagelse hos den gamle Dame. Da hun var kommen en Smule til Samling og til Kræfter, brast hun i en heftig Graad, og da det var overstaaet, svor hun, at hun aldrig mere vilde vende tilbage til Viggi Störte- lers Hus, og Tanten, som var en resolut Dame, lod endnu samme Dag Gritlis vigtigste Sager afhente.

Da Viggi omsider havde sovet ud, følte han en vældig Hunger og vilde straks sætte sig til Bords; men den forfjamskede Pige havde ingen Mad faaet lavet, og Bordet var i Stedet for at være dækket med et lækkert Middagsmaaltid fuldstændig begravet under tvende samtidiges Brevveksling. Nu larmede han paany og befalede straks at tilberede ham et Middagsmaaltid af, hvad Huset formaaede, hvorpaa han til videre gemte Brevene i sin Pult. Da han havde spist, følte han sig endelig noget beroliget, og begyndte da at blive opmærksom paa sin Ensomhed, og nu først begyndte han at blive noget hed om Ørerne; ti efter den foregaaende Nats Begivenheder vilde han ikke en Gang kunne søge Tilflugt i sine Medborgeres Selskab. Og, da der endelig indfandt sig en Udsending, og han maatte samle sin Kones duftende Smaating sammen

fra forskellige Skabe og Skuffer og udlevere dem, da stod det klare Vand ham i Øjnene og han ønskede næsten, at han kunde gøre det hele usket, og begyndte at overveje, om ikke hendes Brøde maaske efter nærmere Prøvelse lod sig tilgive.

• Han ventede derfor to Dage, om hun ikke skulde lade høre fra sig, og da dette ikke skete, begav han sig til Sognepræsten for at gøre Anmeldelse om den stedfundne Skilsmisse. Han haabede, at Sagen maaske vilde gaa i Orden under de Mæglingsforsøg, som paahvilede den geistlige Øvrighed. Men, han blev højlig forundret, da han erfarede, at Gritli allerede havde været der i samme Ærinde, og at Præsten allerede kunde meddele ham Sammenhængen med Brevene, at Gritli indsaa sit fejltrin i saa Henseende, men ansaa det for udsonet, og paa Grund af det Overflud af Straf, hun havde lidt, og den øvrige ufornuftige Behandling, for hvilken hun havde været Genstand fra hans Side, ønskede at lade sig skille fra ham.

Han antog denne fortælling for Opdigtelse og tænkte, at det nok skulde lykkes ham at omvende Synderinden til at afstaa fra sit forsat, og lod derfor Sagen gaa sin Gang. Da han kom hjem, fandt han dér et Brev fra en Dame ved Navn Kätter Umbach. Denne Dame var en Frøken langt op i tredverne, som fra sit fjortende Aar af havde spillet første Elskerinde ved alle Dilettantkomedier i Seldwyla, og det ikke paa Grund af sin Skønhed, men formedelst sit aandelige Pund og sit fremtrædende Væsen. Ti, hvad hendes Udre angik, saa udmærkede hun sig ved en uforholdsmæssig lang Overkrop, der vandrede omkring paa to

usædvanlig forte Ben, saa at hendes Krop kun var fjærnet fra Jorden ved en Trediedel af hele Personens Længde. Fremdeles havde hun en ualmindelig kolossal Underkjæbe, hvormed hun kunde knuse en ordentlig Dosis Kød eller Brød, men som forvandlede hendes Ansigt næsten udelukkende til Hage, saa at det lignede en uhyre Soffel, hvorpaa der hvilede et ganske lille Hus med en snæver Kuppel og en ubetydelig Karnap, nemlig Næsen, der trak sig noget tilbage, ligesom imponeret af den overvældende Hagemasse. Paa hver Side af Ansigtet hang der en enkelt, lang Lof ned, medens Nakken omsnoedes af en tynd Rottehale, der altid lurede paa at frigøre sig fra Kammen og Naalen med sin yderste Spids. Ti, stak man en Naal igennem den, saa gik den fra hinanden og opløste sig i en Slangetunge og smuttede ud gennem den tætteste Kam.

Hvad hendes Aand angaar, saa var den, som ovenfor bemærket, af en højere Art, hvad man straks vil erfare af den Skrivelse, som Viggie forefandt ved sin Hjemkomst:

Ædle Mand!

Der gives Tilfælde i Livet, der lade os for- glemme Hverdagslivets smaalige Hensyn, og som give selv den blidere Kvinde Mod, ja ligefrem gøre hende det til en Pligt at træde ud af sin beskednere Kvindeligheds Skjul for aabent at vende sig med sin ædleste Deltagelse derhen, hvor miskendt mandig Sjælsstorhed fortærer sig selv i ufortjente Lidelser. I en saadan Stilling synes jeg undertegnede at befinde mig, og ophøjet over alle smaalige Betænkeligheder, saavel ved min Verdenskundskab som ved min Dannelse, vover

jeg derfor at nærme mig Dem, højtærede Herre, i den ædlest Hensigt og frimodig at tilbyde Dem saadanne Tjenester, som maaske kunne lindre deres Ulykke! Længe har jeg i Stilhed beundret Deres Landslivs Blomster, og jeg har med saa meget større Inderlighed optaget dem i mig, som jeg sørgede over, at en Mand som De skulde være saa uforstaaet og ensom i denne barbariske Egn. Men saa meget lykkeligere, tænkte jeg, maa han være i Hjemmet, i Huslivets aller helligste, ved en sjælsfuld Ægtefælles Side. Nu staar ogsaa Deres Hus øde, en pinlig Efterretning gennemfarer vor Stad — tilgiv om jeg her drager den ædle Kvindeligheds Slør for! For at sige det i Korthed: Skulde De i Deres nuværende forladte Tilstand i nogen Henseende tiltrænge et medfølende Hjertes Deltagelse, en Kvindes ordnende Haand eller en Venindes Raad og Hjælp, saa vilde jeg bede Dem betragte mig som en Ven og ganske ugenert disponere over min Tid og mine Kræfter, ti jeg er fuldstændig uafhængig med Hensyn til Anvendelsen af min fritid og vilde let daglig kunne ofre Deres Anliggender en Time nu og da. Om end Deres stærke Sjæl ikke behøver nogen saadan mildnende fortrolighed, saa trænger Deres Husførelse til Gengæld saa meget mere til et saadant samvittighedsfuldt Tilsyn; dette forstaar den dannede Kvindes sikre Taft langt bedre end hine simple Kvinders raa Instinkt, og jeg vil derfor ikke lade mig røve den Glæde i Dag eller i Morgen personlig at indfinde mig ved deres forladte Urne for at modtage Deres eventuelle Ønsker og Anmodninger. Saa snart Deres forhold igen maatte worde ordnede paa en heldbringende og lykkelig Maade, vil jeg med den ædlest Uegennyttig-

hed straks trække mig tilbage til mit Arbejdsværelses stille Fred.

Modtag den hjærteligste forsikring om den dybt-følte Højagtelse, hvormed jeg tegner mig

Deres oprigtigt hengivne

Käthchen Umbach.

Da Viggi havde læst dette Brev, blev han betaget af modstridende følelser. Han havde som alle andre Mennesker været vant til at more sig over Kätter og havde just ikke det behageligste Indtryk af hendes Mdre. Og dog havde han en følelse, som om han allerede længe havde ventet paa et saadant Brev, som om han her havde fornummet en Røst fra en bedre Verden, som om han havde truffet paa et forstaaende Gemyt. Og mens han nu grundede over disse Gaader, indfandt Kätter sig i egen Person.

Hun var iført en Kjole af sort Bomuldsfløj, et rødt Schawl og en lille rund, graa Hat med en fjær i. Dette Syn øvede en bestikkende Virkning paa ham, og da hun nu i Tavshed gav ham Haanden og betragtede ham med et vemodig deltagende Blik, glemte han fuldstændig, at han nogensinde havde let af hendes Person og følte sig straks gunstig stemt for det foreslaaede Arrangement.

Den Underholdning, som nu fandt Sted mellem disse to Stjerner, lader sig slet ikke beskrive; men, da den var til Ende, følte Viggi sig trøstet og var fuldstændig indtaget i Kätter. Mest havde hun rørt ham, da han havde fortalt hende Historien med Brevene og som Illustration til denne havde forevist hende hele Bunken. Hun havde da ikke svaret et eneste Ord,

men sukket og fældet en stille Taare, og det i temmelig Oprigtighed, fordi det foresvævede hende, hvor ganske anderledes skiftet hun selv vilde have været til en saadan Opgave; ti at skrive Breve var hendes halve Liv.

Til Slutning afholdt hun et forhør over Pigen, besigtigede Køkkenet, udstedte nogle overflødige Ordre, løftede saa til sidst sin Kjole op og steg med mange Omstændigheder og højroftet Snak ned ad den mage- lige Trappe, som i Sammenligning med den Høns- stige, hun havde hjemme, behagede hende særdeles vel. Den nybagte Enkemand fulgte hende helt ud paa Gaden, hvor en højtidelig og betydningsfuld Afsked fandt Sted.

„Krage søger Mage“, sagde en Seldwyler, der netop gik forbi og blev Vidne til det skønne Optrin.

Den ulykkeligste af alle var Wilhelm, Skole- læreren. Han havde halvt om halvt taget Mod til sig og søgt at opnaa en Samtale med fru Britli; men det var slaaet ham fejl, da hun ingensteds lod sig se og ikke lod høre det mindste fra sig. Da skrev han hende et Brev til, hvori han fortalte hende Sammenhængen med Brevtasken og bad hende under- rette sig om, hvordan hun ønskede, at han skulde for- holde sig. Andet lovede han ikke at skrive, undtagen at han vilde gøre alt, hvad hun ansaa for rigtigt. Dette Brev gik han flere Mil med til Posthuset og erholdt kun faa Linier til Svar derpaa af følgende Indhold: Han skulde forholde sig ganske rolig, indtil han blev spurgt for Retten; da skulde han sige, hvad han vidste, hverken mer eller mindre, nemlig at han efter hendes Ønske havde affattet Svarene paa de ham meddelte Breve.

Saaledes overladt til sig selv, forfulgt af allehaande Rygter og i fuldstændig Uvidenhed om, hvad det altsammen skulde betyde, vovede han sig ikke mere udenfor sin Dør, ikke en Gang det Par Skridt ud i Haven, og den flinke Brevskriver følte nu en ikke ufortjent frygt for alt, hvad der levede og rørte sig i Nabohuset eller dettes Have.

Medens saaledes de stakkels Syndere ikke en Gang saa' hinanden, levede Störteler og Kätter snart i den fortroligste Omgang. Hun besøgte hans Hus regelmæssigt to Gange hver Dag og forstod i hele Byen at fremstille Sagen, som om hun af lutter Opofrelse maatte udrive Manden af de sørgelige forhold, hvorunder han for Øjeblikket levede, eller dog i al Fald mildne hans Ensomhed noget for ham. Desuden skildrede hun, hvor hun kom, den Uorden, hvori Gritli havde efterladt Huset, som noget ganske frygteligt, og vendte selv op og ned paa stort og smaat i Diggis Hus, idet hun flyttede omkring paa alle Møblerne, anbragte Epheuranter i alle Hjørnerne, flippede Gardinerne itu og lavede nogle besynderlige takkede smaa flag af dem. Under Paaskud af at rydde op tømte hun alle Skabenes Indhold ud og rodede især noget forfærdeligt omkring i Gritlis smukke Udstyr, der endnu befandt sig i Huset. I Køkkenet førte hun en storartet Kommando, og Diggis var ikke lidet forbauset og opbygget over altid at faa friskt Kød og aldrig opvarmet Gemyse paa Bordet; ti Kätter spiste selv de kolde Rester i Køkkenet med store Brødhumpler til, og naar der ikke var andet at finde, kom hun store Skiver Stegefedt paa Brødet. Ligeledes spiste hun halve fade fulde af kolde Bønner, Kaalrabi og Kar-

tosler, og seks store Glas, som Gritli havde fyldt med syltet frugt, havde hun udhulet, og det til Gavn. Efter disse Bedrifter satte hun sig saa en Times Tid ind til Diggi, trøstede ham, gennemlæste hans Arbejder med ham, sværmede med ham og forstod under Uskyldighedens Maske at ophidse ham mod hans Kone, og sluttelig indpakkede hun hans nyeste forfatterarbejde og tog det med sig hjem for at studere det om Natten. Desuden slæbte hun saa mange af hans Bøger med sig hjem, som hun paa nogen Maade kunde have under Armen, men læste kun de mest spændende og underholdende Partier af disse, som Børn, der pille Rosinerne ud af Julefagen.

Under disse Omstændigheder var det ikke at undres paa, at Autoriteternes Mæglingsforsøg fuldstændig strandede, og Slutningsprocessen, Skilsmisken, nærmede sig med stærke Skridt. Fru Gritli blev ikke i mindste Maade skaanet, idet der blev afhørt et betydeligt Antal Vidner, som Kätter Ambach havde været behjælpelig med at skaffe til Veje. Ogsaa Wilhelm maatte gentagne Gange i forhør; dog fremkom der ved forhørene intet, der kunde overbevise de to Misdædere. Kun et Barn havde flere Gange set dem gemme Breve i Hækken eller tage dem ud deraf, men at en saadan Brevveksling havde fundet Sted, havde Gritli og Wilhelm allerede selv tilstaaet.

Saa oprandt da den store Dommens Dag, og Wilhelm holdt en streng og vel indstuderet Anklage-tale. Han skildrede i de skønneste og mest gribende Ord sin ædle, aandige Stræben, hvorledes han med hellig Møje havde stræbt at gøre sin Hustru delagtig i denne og at tilvejebringe den Harmoni imellem

Gemytterne, uden hvilken et lykkeligt Ægteskab var en Umulighed, men hvordan hun havde forbitret hans Liv, først ved haardnakken fastholden af sin Uvidenhed og Dorsthed og derpaa bedraget ham ved underfundig forstillelse, og endelig benyttet sig af hans fraværelse paa en anstrængende forretningsrejse, hvis Bitterhed han havde villet borttage og mildne noget ved en fortrolig og dannet Brevveksling med sin Ægtefælle, til at begaa et formeligt Trofskabsbrud og spille den mest oprørende Komædie med ham, den trofskyldige, intet anende Mand! Han henstillede tillidsfuldt til Dommerne at afgøre, hvor vidt et fortsat Samliv med en saadan med Gribbefløer bevæbnet Gaas var muligt!

Med denne haanlige Triumf, som han ikke kunde nægte sig den fornøjelse at spille ud, sluttede han sit foredrag, der hilsendes med almindelig fnisen. Den frænkede Hustru tilhyllede nogle Øjeblikke sit Ansigt og græd. Derpaa stod hun op og forsvarede sig med en Harne og en Veltalenhed, som straks satte hendes forfængelige Mand i en forbavsset og yderst skamfuld Stemning.

Om hun var raa og uvidende, sagde hun, var noget, som hun ikke selv kunde bedømme, men endnn vare de Lærere og Gejstlige alle i Live, som havde ledet hendes Opdragelse, ti det var ikke saa længe siden, hun havde været Barn. Hendes Mand havde ægtet hende som en jævn Borgerdatter, og hun havde giftet sig med en Købmand og ikke med en lærd eller en Skønaand. Det var ikke hende, der havde forandret sin Karakter, men ham, og før denne forandring var foregaaet, havde hun levet trofast og tilfreds i Ægteskabet med ham, og han tilsyneladende ogsaa med

hende. Den Gang da han havde slaaet sig paa disse nye Kunster, saaledes som det var Gud og hvermand bekendt, havde hun let deraf med de andre, men da hun havde set, at deres Husfred stod paa Spil, havde hun oprigtig besluttet sig paa at gaa ind paa hans Ideer, saa længe det blot paa nogen Maade lod sig gøre, uagtet den pinlige og lidet smigrende Stilling, hun derved var kommet i. Men til sidst havde han forlangt det umulige af hende, nemlig at hun skulde fremlægge sine kvindelige følelser for Offenheden i lange Breve i et opstyltet og forskruet Sprog, og, i Stedet for at varetage sine husmoderlige Pligter, hengive sig til en uvant og meningsløs Virksomhed, der var hendes hele Natur imod. Det var ikke hende, der havde vist forstillelse, men tværtimod ham, idet han uagtet sit tørre og alt andet end begejstrede Væsen havde tvunget sig selv og hende til i alenlange Breve at spille en højst latterlig Komedie. Og dog havde hun i den Angst, hvori hun var, og i det Haab, at hele denne forstyrrelse saa meget snarere vilde faa Ende, søgt at stille ham tilfreds, men havde da i sin Nød og forvirring valgt en forkert Vej, hvad hun uforbeholdent tilstod.

Enhver Seldwylerinde vidste, at den unge Lærer Wilhelm var et lige saa sværmerisk som beskedent, ængstligt og ærbart Menneske, med hvem man til Nød kunde tillade sig en uskyldig Spøg uden derved at kompromittere sig. Og hun havde saa meget mere troet at kunne tillade sig en saadan List og overlade ham Besvarelsen af hendes Mands Breve, som det ikke var usædvanligt, at man bestilte lignende skriftlige Arbejder og særlig da ogsaa Kærlighedsbreve hos

Skolelærerne, hvorpaa hun paaberaabte sig mange brave Tjenestepigers Eksempel. Det var jo ikke hende, der havde forfattet de Breve, paa hvilke Wilhelm havde svaret, men hendes Mand selv, og dermed maatte vel Beskyldningen for Utroskab være gendrevet. Hele Affæren henhørte efter hendes Mening og hendes svage Begreber under en literær og ikke under en Ægteskabsdomstol. Og dog havde hun underkastet sig en saadan, fordi det passerede havde fastet et nyt og uformodet Lys over Beskaffenheden af dette Ægteskab. Hun følte ikke mere nogen Kærlighed til Hr. Störteler, og dette var hende tilstræffelig Grund til, siden Sagen nu en Gang var kommet saa vidt, ligeledes at andrage paa en endelig og afgørende Skilsmisse.

Skønt Retten nu, da hele Historien saaledes var reduceret til et rent ydre Fejltrin, ikke behøvede at affige nogen Skilsmisshedom, saa syntes det dog saavel de Herrer Dommere som hele Byen en altfor kostelig Spas at berøbe den sølle Duggi hans kone, vakre, lille Kone og fæste ham i Armene paa den naragtige Kætter, til at de skulde have ladet en saadan Læfferbidsken gaa fra sig. Skilsmisshedommen blev altsaa udtalt paa Grund af uovervindelige Antipathier og uforenelige Karaktermodsatninger, samt raa Mishandling fra Mandens Side, saasom Indespærring i Kælderen og hensynsløs Udvisning af det fælles Hus, og letsinde Fejltrin paa Konens Side, saasom Brevvekslingen med Læreren. Dog skulde Konen ikke dermed lide nogen Skade paa sit gode Navn og Rygte, hver af Ægtefællerne skulde beholde sin Formue og ingen af dem være pligtig til nogen Hjælp til den anden, saa

at Störteler uden Henstand skulde udbetale Gritli den Medgift, hun havde bragt ham, eller i Mangel deraf stille Kaution for samme.

Diggi vendte hjem snarere nedslaaet end opmuntret over dette Sagens Udfald, hvad der undrede ham selv, da han nu saa' sig befriet for den utaalelige Byrde af en aandløs og usympathetisk Hustru. Men det skulde ikke mangle ham paa Noter og Kommentar; ti næppe var han sluppet udenfor Retsalen, før nogle af de forsamlede tilraabte ham: O Du Erkenar! Du maa jo have druffet Blæk, at Du kan skille Dig ved en saadan Kone! Og den dejlige formue, de runde Skuldre, den fortræffelige Holdning! Har Du ikke set, sagde en til en anden, hvordan de allerfæreste guld-gule Krøller paa alle Kanter tittede frem under hendes Hat? Ja, svarede den anden, og saa' Du den fortryllende Drede, den trofaste Ild, som brændte i hendes smilende Øje. Sandelig, hvis hun var min, jeg skulde gøre hende vred hver Dag, blot for at kunne kysse hendes Drede bort! Naa, Gud være takket, hun kommer nok endnu i gode Hænder!

Og paa Vejen hjem hørte han i forbigaaende en Mand sige til en anden: Der gaar den Dumrian, der smider Apriskoser ud af Vinduet og spiser Skov-æbler i Stedet! — Vel bekomme ham! svarede den anden i samme Tone. En Skomager raabte: Han slaar sig selv paa Nyserne, og tror alligevel han er en stor Fægtemester! Og en Knapmager: Lad ham gaa, han er rigtignok en stor Poet; men der er flere Slags Poeter, der er ogsaa Natpoeter. Kobbersmeden endelig, der fór omkring med sit Værk i en fortinnet Pande, raabte efter ham: Han har det ligesom Fanden;

jeg maa forandre mig, sagde han, satte en Kulglød under Halen og satte sig paa en Krudttønde.

Disse Bemærkninger frænkede og bedrøvede Viggis paa det føleligste; han traadte helt nedslaaet ind i sin Stue og hensank i en dyb Sorgmodighed. Men snart spredtes disse Skyer for den Sol, der nu gik op for ham. Ti nu traadte Kätter Umbach ind i en flot Tafteskjole, smykket med et tyndslidt, havareret, gammelt Guldur, der ikke havde været trukket op i de sidste femten Aar, fordi det i umindelige Tider ikke havde haft nogen Fjær i sig. Hun kastede sit Shawl fra sig og satte sig ved Siden af Viggis i Sofaen og greb deltagende hans Haand, og nu hildede hun ham fuldstændig i sit Barn, og det fortræffelige Par blev i en Rus enig om at gifte sig og vise Verden Mønsteret paa et Ægteskab, grundet paa Aandrighed og skøn Lidenkab. Og saaledes havde den lystige Kätter lykkelig naaet sit Maal, at blive gift, og hun blev der nu med det samme til Middag, hvorved de hengave sig til en saadan Karesseren, at Pigen, der hængte ved sin gamle frue, skammede sig derved. De drak sig en let Rus i Viggis bedste Vin og droge om Eftermiddagen Arm i Arm gennem Byens Gader, indtil de omsider havnede i Kätters Bolig, hvor de nu tilfaldte nogle Venner og fejrede forlovelsen straks. Det bedste af det var, at Kätters gamle Moder ved denne Lejlighed blev Vidne til en rigelig Tilførsel af Levnetsmidler og for første Gang i mange Herrens Tider spiste sig rigtig mæt; ti i tredive Aar havde hun kun haft én Betyrning, nemlig at fodre den forslugne Datter, og havde ofte set til, naar denne indtog sine rigelige Maaltider, uden selv at nyde noget syndeligt.

Og dog tænkte hun nu, da Kätter endelig tilførte Huset en velhavende Svigersøn, at nu vilde hun gerne dø, da Datteren, der ikke forstod at arbejde, dog ikke vilde staa forladt og hjælpeløs tilbage, og saaledes er ethvert Uhyre endnu knyttet til Menneskeheden ved et lille gyldent Baand.

Brylluppet blev holdt saa snart som muligt og med al mulig Pragt og Overdaadighed; ti Kätter vilde ret nyde denne Begivenhed i alle Enkeltheder og føle sig som Midtpunkt for en stor Fest, og Viggie indbød en Mængde Mennesker og benyttede Lejligheden til atter ved det flotte Trafement at komme paa en bedre fod med sine Medborgere. Den nye fru Störteler var ikke stemt for at føre et stille og indadvendt Liv, men vidste at formaa sin Mand til at fortsætte den Lystighed, der var begyndt ved Brylluppet, at ledsage hende til alle mulige Selskaber og aabne sit eget Huses Døre paa vid Gab, kort sagt: at sætte afsted i raske Galop.

Han befandt sig for øvrigt ypperligt ved denne Maade at leve paa og følte sig rigtig i sit Es midt i al denne selskabelige Kommers; ti hun fremhævede ham ved enhver Lejlighed som et Geni og vidste overalt at gøre ham til Genstand for Samtalen og saa alt til at dreje sig om ham. Ogsaa kaldte hun ham simpelthen Kurt.

Min Kurt har sagt dette eller hint, hed det hvert Øjeblik; hvordan var det dog Du nylig udtrykte Dig, kære Kurt, det var ganske udmærket! Jeg kan ikke andet end beundre Dig, min kære Kurt, at Du ikke er helt udmattet af Dine Arbejder og Studier! Al, jeg føler ret, hvilken tung Pligt det er at være Hustru

for en saadan Mand, naar man skal fylde sin Plads! Skal vi nu ikke hellere gaa hjem, gode Kurt? Jeg synes, jeg kan mærke paa Dig, at Du er træt; tag nu Din Plaid ordentlig om Dig, mit Barn! Men i Dag faar Du ikke Lov at skrive mere, naar Du kommer hjem, det siger jeg Dig paa forhaand!

Og alle disse Udgysninger sørgede hun for at fremføre i saa mange Personers Nærværelse som muligt, og Viggi indsugede det som Honning og faldte til Bengæld sin Kone „min kæffe Hustru“ eller „min elskede Pige“ og gav den lidende eller den fyrige, alt efter som hans fortbenede fama fandt for godt at præsentere ham.

Men Seldwylterne smagte alt dette endnu bedre end Østers og Hummersalat, ja selv en stegt fasan havde neppe lokket dem bort, naar Viggi og Kätter gave deres Scener til bedste. De vare nu forsynede med Latterstof for Aar og Dag, dog spillede disse udlærte Skælmer deres Kort meget fint for saaledes at forlænge Fornøjelsen, og man opfandt et helt nyt Kunststykke, som beroede paa i en snæver Vending at stikke en forforen Vittighed ud og da lade, som det var den man lo ad, naar man ikke længere kunde holde Mundvigerne i Tømme. Paa denne Maade tilberedtes der et formeligt Arsenal af slige Brandere og Vitser, der altid holdtes i Beredskab, og forraadet blev stadig forøget og forbedret, saa at det tilsidst voksede til en Samling af selvstændigt Værd. Der gaves Seldwylere, Haandværkere og Embedsmænd, som kunde ofre hele Dage, ja Uger paa Tilfilingen af en saadan Spas. Der Historien først tilstræffelig gennemtænkt og afrundet, saa blev den først prøvet paa en eller anden

Knejpe, om Pointen gjorde den rette Virkning, og selv efter, at den saaledes var godkendt, blev den ofte yderligere forbedret under Tilfaldelse af Sagfyndige og efter alle Kunstens Regler. Gentagelser, Udtværing og Overdrivelser bleve strengt paatalte eller tillodes dog kun, naar der laa et særligt Øjemed til Grund.

Om denne prisværdige flid havde Viggi imidlertid ingen Anelse, og naar slige Historier bleve givne til Bedste i Selskaber, hvor han var til Stede, og afledte Latteren fra ham, hørte han dem med overlegen Medynk. Hvor man dog maa prise sig lykkelig, sagde han til sin Kone, naar man er ude over den Slags Barnagtigheder og kender noget højere!

Dette højere styrede han nu for fulde Sejl løs paa, opblæst af al den Vind hans Kone gjorde med sit enestaaende Snakketøj. Og den skar nu saa godt, at han i Løbet af et Aars Tid med Katters Hjælp landede dér, hvor de fleste Seldwylere ere bestemte til at lande, i Særdeleshed, da hans Kapital havde lidt en betydelig formindskelse ved at Gritlis formue var uddraget af forretningen. I Stedet for at tage sig af denne, drev han med et lille Kompagni af lignende Spradebasser, som han havde drevet op paa forskellige Steder i Landet, en ren fanden-i-voldsk litterær Virksomhed, der til Trods for sine evige Gentagelser udgav sig for noget splinternyt og aldeles uhørt, endskøndt det kun var en Bænkbevælling af allehaande literært Skrafsammen og Affald, eller, hvor den gjorde et Tiløb til noget nyt, løb fast i det rene Vanvid. Mod enhver, der ikke stillede paa deres højroastede Kommando, blev Spydet hævet, og enhver saadan Enkeltmand betegnet som en ondskabsfuld og skadelig

Klikke. Men indbyrdes foragtede de hinanden i al Hemmelighed, og Viggi, der hidtil havde ført et roligt og sorgløst Liv, maatte nu gøre Bekendtskab med allehaande Trafassier og Forviklinger, ikke at tale om den Marter, som en afmægtig og utilfredsstillet Ærgerrighed forvoldte ham. Han følte allerede Vanskelighed ved at udrede Postpengene for alle de indholdsløse Breve, for alle de trykte eller lithograferede Sendebreve, Opraab og Prospekter, som daglig fór frem og tilbage og vare mindre end intet værd. Hver Dag bemærkede han sukkende, at hans frimærkebeholdning smeltede sammen, medens de solide, indbringende og frankerede forretningsbreve stadig bleve sjældnere. Til sidst havde han slet ingen frimærker mer i Huset, og Katter maatte nu i Overensstemmelse med sin Mission bringe Brevene paa Posthuset for at frankere dem dér; men hun smed dem ufrankerede i Postkassen og forbrugte Pengene til Slif. Var det formiddag gik hun til en eller anden Pølseflagter og spiste en Grisetaa; efter Bordet derimod besøgte hun Konditoren og spiste en Æblekage. Til Gengæld erholdt Viggi dobbelt saa mange ufrankerede Sendinger fra hævngherrige Korrespondenter med „Hilsen og Haandslag“ og hemmelige Forbandelser.

Og i al denne Tid var Britli som forsvundet fra Jordens Overflade. Man saa' hende intet Steds og hørte aldrig det mindste om hende, saa indgetogen levede hun. Naar hun gik ud, forlod hun Huset, der laa ved Byggen, ad en Bagdør, og gik sine Spaserture alene; ogsaa forsvandt hun nu og da hele Maanedag ad Gangen, som hun tilbragte paa andre Steder, hvor hun kunde adspredde sig lidt og nyde et beskedent

Maal af frihed. I Seldwyla modtog hun ikke nogen Bejler, dog hed det nu og da, at hun paa en af sine Rejser var bleven forlovet paany; men ingen vidste noget nærmere derom. Alt hun heller ikke syntes at bekymre sig om Wilhelm og aldrig saa' ham, undrede ikke nogen; ti ingen troede, at hun for Alvor havde brudt sig noget om det unge Menneske.

Saa meget værre gik det Wilhelm. Hvad ham angik, betvivlede ingen, at han var forelsket i Britli op over begge Øren, og baade Mandfolk og Fruentimmer toge ham det yderst ilde op, at han havde kastet sine Øjne paa hende, medens han paa samme Tid blev udlet for sit naragtige Brevskriveri. Selv Pigerne ved Brønden sang, naar han gik forbi:

O Skolemester vogt Dig smukt!
Rør ej ved den forbudne frugt!

Han skammede sig ogsaa frygtelig, dog ikke saa meget for andre Mennesker som for sig selv. Den Maade, paa hvilken Britli havde prisgivet ham for Retten, var gaaet ham som et Stik gennem Hjertet, og havde, som han mente, flaret hans Blik paa sig selv og paa Kvinderne, og han jog nu den hele Skare ud af sine Tanker. Han gik nu i sig selv, lod alle Taabeligheder fare og vendte sig med flid og Kærlighed til sine Skolebørn. Imidlertid nærmede det skæbnesvangre Tidspunkt sig, da hans Stilling ved Skolen skulde afgøres; han havde nemlig ikke fast Ansættelse, men var kun Vikar. Men, da han nu skulde vælges paany, tog Sognepræsten, der var formand i Skolekommissionen, sig for at hindre hans Ansættelse, idet han gav en Beretning om hans Andel i en betænkelig

Elfskovshandel og indstillede den unge Synder til en heldbringende Straf. Han hadede Skolemesteren formedelt hans Vantro og hans mythologiske Uvæsen; ti han vidste ikke, at Wilhelm havde omvendt sig til den eneste og sande Gud, saa snart han havde troet sig elsket. Og nu blev han for to Aar suspenderet fra sit Embede, og stod nu dér uden Virksomhed og Erhverv.

Han snørede derfor sin Kantsel for andetsteds at søge sit Udførelse, og i sin nedtrykte Stemning besluttede han at trække sig tilbage i Dunkelhed og at tjene sit Brød som simpel Markarbejder ude blandt Bønderne; ti da han var udgaaet af en nu for længst forsvundet Bønderfamilie fra Byens Omegn, kendte han noget til det landlige Arbejde, hvilket han som Barn havde maattet deltage i. I denne Tanke vandrede han en trist Martsmorgen op ad Bjerget; men, da han havde naaet op paa Højden af dette, forvandlede den flamme Taage sig til en heftig Regn; Wilhelm saa' sig om efter et Ly, da han haabede, at Regnen snart vilde høre op. Han opdagede da i nogen Afstand en Vingaardsmands Hytte, der laa paa Toppen af et stort Vinbjerg i Udkanten af Skoven. Det fremspringende Tag paa dette maatte kunne yde ham et Ly mod Regnen, og han gik herhen og satte sig paa Stentrappen under det. Det var et malerisk, gammeldags lille Hus med en Vejrsøj og runde Vinduesruder. Det fremspringende Tag hvilede paa to Træsøjler, Trappen var forsynet med et Rækværk af Jern og udvidede sig foroven til en Altan, hvorfra man i smukt Vejr kunde se vidt ud over Landet, mod syd og vest helt ud til de sneflædte Bjerge. Træværket og

Vinduesruderne vare malede med brogede farver; men det hele saa' noget forfaldent og vejrslaaet ud.

Som han nu sad der, hørte han noget røre sig i den lille Stue, Døren aabnedes, og Ejeren af Vinbjerget traadte ud og opfordrede Wilhelm til at træde indenfor og slaa sig lidt til Ro, mens Regnen traf over. Paa Bordet stod der en flaske med Kirsebær-ratafia; Manden tog et Glas frem af et Væggeskab og fyldte det for sin Gæst. Brød har jeg ikke heroppe, sagde han, men, lad os ryge en Pibe sammen! Han fremtog nu ligeledes af Skabet to lange, nye Kridtpiber tilligemed god Knaster; ti, da Seldwylerne vare blevene fede af Cigarer, var det just for Øjeblikket igen bleven Mode at ryge Tobak af værdige, gammeldags Kridtpiber i Lighed med de hollandske Købmænd.

Skønt denne Seldwyler oprindelig havde været Overskærer, havde han pludselig faaet det Indfald at kaste sig over Landvæsenet, da Landbrugsprodukter for Tiden stode i høj Pris, og da denne Virksomhed desuden gav Anledning til en Mængde smaa Spasereture. Vinbjerget havde i forening med flere store Engdrag og et Stykke Ugerjord oppe i fjældene tidligere udgjort en Statsdomæne, som Overskæreren nylig havde købt, og han var nu steget derop for at se til sine Vinstofke, da det var paa den Tid, at forarsarbejdet snart skulde til at begynde. Han spurgte Wilhelm, hvor han skulde hen, og hvad Ærinde, der havde kaldt ham ud; ti han vidste endnu intet om hans Afskedigelse. Wilhelm sagde, at han vilde søge sig et Udkomme blandt Landbefolkningen ved at deltage i alt forefaldende Arbejde, og da han ikke behøvede meget,

saa haabede han nok, at han i al Stilhed skulde slaa sig igennem. Dette vakte Overskærerens forundring, og han trængte nu ind paa ham, indtil han til sidst erfarede den virkelige Aarsag til Skolemesterens Udvandren. Det er, sagde han, ret en nedrig Streg af Præsten, der ikke kan skelne mellem en Barnagtighed og en virkelig Slyngelstreg. Vi skal for Resten nok ved Lejlighed sætte en Pind for hans Lysten og Smisken med hans Konfirmandinder; de kenne og de fornemme skal han altid sørge for at have omkring sig; men de puffelryggede, de enøjede og de fattige sætter han i Baggrunden og taler neppe et Ord med dem, og det er mere forargeligt end hele jeres Brevskriveri. Naar jeres Stiløvelser har syntes ham slet anvendte, saa er hans Skønhedsfans os endnu mindre paa sin Plads! Men forstaar I jer da i det hele taget noget paa Landvæsenet og paa Markarbejdet?

Saa temmelig, svarede Wilhelm; under mine afdøde forældres Sygdom tog jeg Del i alle Slags, og først i mit attende Aar, da de døde og vor Ejendom blev solgt, tog jeg paa Seminariet for Resterne af vor formue; det er kun fem Aar siden, og paa Seminariet maatte vi ogsaa deltage i Markarbejde. Og hvorfor vil De ikke hellere gøre Brug af Deres Kundskaber og søge en bedre Virksomhed end at tjene hos Bønderne? spurgte den anden; men Wilhelm havde nu én Gang fattet sin Beslutning og var ikke oplagt til at indlade sig paa en videre Drøftelse af sine Planer.

Imidlertid var Regnen virkelig trukket over, og Solen skinnede ud over det vidtstrakte Landskab. Vinbjærgets Ejer lavede sig nu til at gaa ud at bese Vinplantningen og opfordrede Wilhelm til at gøre

ham Selskab endnu en Times Tid, da han dog sagtens vilde naa langt nok i Dag.

Da de kom ud i Dinggaarden, opdagede Seldwyleren snart, at Wilhelm besad saavel paalidelig Indsigt som naturlig god forstand paa disse Ting, og, da han nu og da bestaar en Vinstof eller bandt en Ranke op for at tydeliggøre sin Mening, viste han ogsaa en øvet Haand. Han tog ham derfor ogsaa med ud i Engen og paa Markerne og spurgte ham dér om hans Mening om et og andet. Wilhelm raadede ham fort og godt til atter at omdanne Agrene til Eng, hvad de tidligere havde været; ti hvad der avledes af Korn heroppe, var ikke værd at tale om, medens der var Vand nok i Skoven til at overrisle Engene med. Paa disse vilde der kunne holdes en Kvægbestand, der kunde give et godt Udbytte af Mælk og Sælgecreaturer. Alene Efteraarsgræsningen var en ren Gevinst. Dette gjorde Indtryk paa Overskæreren; han tænkte sig lidt om og foreslog saa Læreren at tage Tjeneste hos ham. Han var villig til at give ham, hvad han mente at kunne fortjene andensteds, og dertil behandle ham med al mulig Hensynsfuldhed. Wilhelm betænkte sig nu ogsaa i nogle Minutter og slog da til, men paa den Betingelse, at han maatte bo i det lille Dinggaardshus paa Bjerget og være fritaget for alt Samkvem med Byen. Det var netop efter den andens Hoved, og saaledes havde flygtningen fundet et Asyl straks ved Begyndelsen af sin Vandring.

Overskæreren lod endnu samme Dag en Seng bringe derop fra Byen og et Proviantforraad, som fra Tid til anden kunde fornyes. Et lille Køkken fandtes der, for at man under Druehøsten kunde fuge

og stege deroppe; ligeledes var der i Stueetagen et forraads-kammer, og under Trappen var der med ringe Møje indrettet en Gedestald for altid at kunne have Mælk ved Haanden. Og saaledes var Wilhelm pludselig forvandlet til en skikkelig Landarbejder, og udfoldede i denne sin nye Stilling al mulig flid og Dygtighed. Han lod Ugrene omhyggelig tilberede af Daglejere, som Overskæreren ansatte, og rensede dem omhyggelig for Sten, og derpaa tilsaade han dem med Græsfrø. Vinranterne bearbejdede han næsten ganske alene og blev færdig med Arbejdet længe før nogen havde tænkt, som det da ofte er Tilfældet, at saadanne, der undtagelsesvis eller efter lang Afbrydelse begynde paa en Virksomhed, i den første Iver udrette mere end de, der stadig gaa over Arbejdet. Efter faa Ugers Forløb fandt han Tid til at anlægge en lille Køkkenhave udenfor Huset for at kunne have noget Kaal og nogle Roer til det flæsk, som man sendte ham to Gange hver Uge. Og i en mørk Nat tog han sig for at hente Afslæggere af sine Nelliker og Levkøjer nede i Byen og satte dem, hvor der var en Smule Plads; uden om den lille Have opelskede han en Hæk af vilde Roser; op ad Trappegelænder og Søjler lod han Gedeblad slynge sig, og da Somren kom, saa' det hele saa broget og pynteligt ud, at det var en Lyst.

Allerede før Solen steg op i Øst, var han hver Dag paa Benene og søgte Fred i rastløs Bevægelse, indtil det sidste Rosenskær var blegnet over Højskjældene. Derved opnaaede han at faa sin Tid til at slaa godt til, saa at han kunde tage Tingene med Ro og tage sig et Pusterum, naar han havde Lyst, uden derfor at

komme i Baghaanden med sit Arbejde. For at samle sit Ildebrændsel foretog han lange Spadsereture omkring i Skoven, hvor det var en let Sag at samle en Dragt Brænde. Han benyttede dertil den hede Tid af Dagen for da at kunne være i Skygge og tillige for at søge en behagelig forfriskelse fra det tunge Markarbejde. Ti Skoven var nu hans Skolestue og hans Studerekammer, om end ikke i høj Lærdom, saa dog i forstandig Anvendelse af det lidet, han vidste. Han udspejdede fuglenes og de andre Dyrers Levesæt og vendte aldrig hjem uden at medbringe nogle af Naturens Gaver, vel forvarede i sit Risknippe; snart var det en smuk Mosart, snart en kunstfærdig fuglerede, som fuglene havde forladt, snart en mærkværdig Sten eller en paafaldende Misdannelse af et Træ eller en Bust. Fra et forfaldent Stenbrud hentede han mangt et Stykke med ældgamle Rester af Planter og Dyr. Han anlagde ogsaa en fuldstændig Samling af Bark af alle Slags Træer i forskellige Aldere, idet han udskar smukke, firantede Stykker, der vare bevoxede med Mos og Lavarter, og undertiden sammenføjede han dem med Konst, Naaletræerne endog med de glinsende Harpiksdraaber, saa at ethvert Stykke var et helt lille Kunstværk for sig. Og med slige Sager smykkede han da Loftet og Væggene i sit bestedne, lille Værelse. Kun bragte han ingen levende fangst med hjem at smykke sin Bolig med; jo skønnere og sjældnere den Sommerfugl var, som han saa' flagre forbi sin Næse — og der fandtes flere smukke og sjældne Arter paa disse Højder — desto andægtigere lod han den flyve. Ti, sagde han ved sig selv, hvad véd jeg, om ikke den sølle Fyr allerede har giftet sig? Og, selv om det

ikke skulde være Tilfældet, saa er det dog en hæslig og utafnemlig Bedrift med et Greb at udslette saadant et smukt og uskyldigt lille Dyrs Stamtale, som er en Pryd for Landet og en Glæde for Øjet. Udrydde og ødelægge saadan en Slægt af farte, flyvende Blomster, der har bestaaet igennem saa mange Aartusinder fra Begyndelsen af, og som maaske var den sidste af sin Slægt i hele Egnen! Ti, hvem tæller de fjender og farer, som lurder paa en saadan lille fyr?

For denne fromme Handlemaade blev han belønnet af en uddød Slægt, idet han fandt en lille Jordforhøjning midt i Skoven, som syntes ham mistænkelig. Han gav sig da til at grave i den, og opdagede nu, at det var en feltist Krigsmands Grav. Et langt Skelet med Smykker og Vaaben viste sig for hans Blik. Men han fastede Graven omhyggelig til igen, uden at tale til nogen derom, for at den døde skulde have Ro i sit Gemme. Imidlertid gennemforskede han Skoven opmærksomt, opdagede flere andre lignende forhøjninger, hvorpaa hist og her vare anbragte Sten, og han forbeholdt sig paa et senere Tidspunkt at gøre Anmeldelse derom. Med de fundne Smykker og Vaaben forøgede han den Kuriositets-samling, som han allerede havde i sit Enebo.

Og saaledes erfør han, hvordan Guds grønne Jord har Trøst for de forladte, og hvilken velsignet velsignet Skole Ensomheden er for enhver, der ikke er ganske raa eller tom.

Saa meget hurtigere vidste han at gøre sig usynlig, naar Overstæreren nu og da kom anstigende med et større Selskab, der skulde beværtes i det lille Vingaardshus og trave omkring paa de grønne Enge.

Navnlig vare de lystige Damer meget opsatte paa at faa et Glimt at se af den ungdommelige Eremit, der skiftede sig saa vel, og hvem Friheden, Solen og Bjerg-luften havde forenet sig om at give en bronzeagtig Lød. Og nu syntes det paa én Gang at være blevet dem en magtpaaliggende Sag ikke at lade flygtningen blive altfor uafhængig af deres Øines Magt. Ogsaa enkeltvis udstrakte adskillige nysgerrige nu og da deres Spadsereture helt op til disse Højder og spøjte ligesom tilfældig omkring i Nærheden af Huset. Men Wilhelm var som forvandlet. I Stedet for at slaa Øjnene ned og være hemmelig forelsket, maalte han disse Blænkere med et roligt, halvt spottende Blik og gik sin Vej uden aller mindste Anfægtelse. Det var et nyt Vidunder og gav rigeligt Stof til nye Samtaler nede i Byen.

Overskæreren var over al Maade tilfreds med sin nye Bestyrer. Nede paa Sletten, hvor han ogsaa besad et Stykke Jord, havde han bygget en rummelig Stald og en Ladebygning. Der stod Kreaturerne, hvis Pasning var Wilhelm betroet, ligesom han ogsaa forestod Salget af dem med megen Dygtighed. Den fordoblede Høavl bragte han ligeledes lykkelig under Tag, og Druehøsten, som fulgte kort efter, viste, at ogsaa Vinplantningen var i gode Hænder.

Da Overskæreren nu gjorde sit Overslag, fandt han, at fremtidsudsigterne ikke vare saa gale, hvis det blev ved at gaa i den Gænge, og i Stedet for blot at have en forbigaaende Morskab af Sagen, som det ellers var Skik dér paa Stedet, besluttede han sig til at holde ud for Alvor og se til, at det kunde tage en god Ende. Omendstøndt han ogsaa var en lystig

Overskærer, skjulte der sig dog et godt Anlæg i hans Natur fra et eller andet hemmeligt Kildespring, hvorfor hans Omtanke blev vaft ved Wilhelms friske Arbejdslyst, Forstand og Ufortrødenhed, i Særdeleshed da han saa', at den drømmende og forelskede Skolemester lige med ét havde lagt sig disse nye Dyder til, som om han kunde have fundet dem paa Gaden. Hvad en anden kunde gøre — saaledes ræsonnerede han hos sig selv — det vilde heller ikke være uoverkommeligt for ham, og saaledes blev han, tilskyndet af sin Ærgerrighed, en omhyggelig og agtpaagivende Mand. Han stod tidlig op, tog selv Haand i Hanke med og inddelte sin Tid paa en fornuftig Maade. I Stedet for at overlade alt til Arbejderne i sit Overskæreri, førte han selv Tilsyn med Arbejdet og saa' efter, at det blev forsvarlig gjort og gik rask fra Haanden, og dog fik han tilstrækkelig Tid til at tage sig af Landbedriften. Han affortede bestandig mer og mer sine Ophold i Forsamlingerne og Værtshusene, hvor Spottefuglene til enhver Tid sad og holdt blaa Mandag, og han øvede sig i at rive sig løs og bryde op til en hvilken som helst Tid uden derfor at blive en Tørretriller. Han bemærkede, at den rette Eystighed først indfinder sig efter fuldendt Arbejde, og at folk, som altid sidde i den samme Værtshusluft og føre den samme Passjar, netop derigennem blive udlærte Spidsborgere; at den løsagtige og uesterrettelige Snuspatron ikke er et Haar bedre end den solide, og at i det hele taget Mænd, der se hinanden hver Dag og flere Gange daglig, til sidst snakke hinanden dumme. Og dog havde hans Omvendelse store Vanskeligheder at kæmpe imod, og han maatte gøre de tapreste Anstrængelser for ikke

at falde tilbage. Men, naar Fristelserne bleve for store, forlod han Byen og flygtede op til Wilhelm, som han havde faaet en Del til overs for og havde gjort til sin fortrolige. Derved blev denne igen opildnet, saa at han ikke blev rokket i sine priselige Forsætter. Men Djævelen saaede igen Ufrugt, idet Overskærerens Kone ikke vilde opgive det gamle Leben og stadig fornyede Samkvemmet med Dagdriverne og Sladderkompagniet. Manden flagede sin Nød for Eneboeren; Wilhelm overvejede Sagen og raadede ham da til at lade sin Kones Haar afflippe lige ved Hovedbunden, saa at hun i et helt Aar blev forhindret i at gaa ud. Ti, han regnede sig for en Kvindehader og glædede sig ved at kunne paaføre én af dem en Bod. Men Overskærerens sagde, at det gik ikke an; hans Kones Haar var altfor smukt dertil, og da hun i andre Henseender ikke duede til stort, var det et Hovedstykke i hendes Inventarium. Da overvejede Wilhelm Sagen paany og raadede ham derpaa til at overdrage Konen Mælkehandelen og overlade hende en Andel af Indtægten. Derved blev hendes Begærlighed ægget, hun vilde ikke undlade at blande Vand i Mælken, vilde derved lægge sig ud med hele Byen og saaledes komme i en velgørende Isolering. Denne Plan faldt i god Jord hos Overskærerens og bestod ogsaa saa temmelig sin Prøve. Konen gik med Iver op i den indbringende Forretning og var bundet til Huset, navnlig om Aftenen, da hun skulde overvære Mælkningen og se til, at hun ikke kom til fort.

Imidlertid var Efteraaret kommet, og for Wilhelm var der ikke andet at gøre end at vogte Kvæget, der nu blev drevet paa Græs. Han lod ikke denne beskedne

Bestilling gaa fra sig, og vilde i det mindste forsøge det et Efteraar alene paa Græsgangen med de smukke Dyr. Men netop denne Overdrivelse, idet han forrettede en almindelig Hyrdedrengs Arbejde, befom ham ilde og berøvede ham igen paa én Gang den frihed og Sindsro, som han havde arbejdet sig op til. Ti bedst som han nu sad dér paa de solbeskinne Højder og lyttede til Klokketlangen fra Kvæget og saa' Staden ligge dér nede i den gyldne Efteraarsdis, dukkede Gritlis Billede stadig tydeligere frem for ham, som det da ogsaa hedder i Ordsproget: Lediggang er Djævelens Hovedpude! I Grunden var det én af disse ufærdige og afbrudte Historier, der, ligesom et affkudt Ben eller Arm, altid vende tilbage ved forandring i Vejret og ved Overgangen imellem Aarstiderne. Enhver tilbagebleven Gnist af Haab om at genvinde en tabt Lykke fornyer tusinde Smerter, saa snart Sindet kommer i Ro, og lader denne Gnist komme i Brand.

Da han en Dag, medens Middagsklokkerne ringede nede i Dalen, gik hjem til sit Hus for at tilberede sit simple Maaltid, opdagede han pludselig en sirlig Dame, som stod paa Verandaen og saa' ud over Egnen. Han var neppe to hundrede Skridt fra hende og troede at kende Gritli. Han stansede, som truffet af et Lyn, og sagde: Hvad vil hun her? Hvad søger hun her?

Han skjulte sig bagved et vildt Pæretræ og vovede de næste fem Minutter ikke mere at se derhen; men, da han til sidst gjorde det, havde Skikkelsen vendt sig om og kiggede gennem Vinduet ind i det Indre af Huset og syntes opmærksomt at mønstre den lille Stue; derpaa satte hun sig paa det øverste Trappetrin og trak, saa vidt han kunde se, et Brød eller noget lignende

op af Kommen og begyndte at spise, og der var ingen Udsigt til, at hun vilde fortrække med det første. Wilhelm gjorde da raske omkring og gik uden at se sig om og uden at have nydt saa meget som en Bid tilbage til sin Hjord, da han fandt sin Bolig saaledes okkuperet. Der blev han nu i stor Sindsbevægelse indtil Aften; men til sidst drev Sulten ham igen hjem. Han nærmede sig forsigtig til sin Hytte og fandt Pladsen rømmet. Engelen med flammesværdet spærrede ikke længere Døren. Wilhelm betragtede alt opmærksomt, især Vinduet og Trappen, og fandt alt saaledes som det havde staaet før, uden at have lidt nogen Overlast. Kun hans Sindsro var borte, endskønt han ikke en Gang vidste bestemt, om det havde været Gritli.

Uden at ville tilstaa det for sig selv, viste han fra den Dag af mere Omhu for sin Paaflædning, saa at han var næsten alt for sin for en faarehyrde, og ikke sjælden nærmede han sig forsigtigt til det lille Hus; men denne Aabenbaring vendte ikke mere tilbage. Men til Gengæld befolkedes hele Bjerget med hendes Billede, det traadte ham i Møde paa Vej og Sti, det tittede til ham ud fra de runde Vinduesruder. Det syntes ham utaaleligt at være hende saa nær, og dog havde han ikke for nogen Pris villet forandre Opholdssted; ti den Omstændighed, at hun nu var fri, bidrog til yderligere at forøge forvirringen i hans Sind. Til sidst blev han dog atter Herre over disse Anfægtelser og stod igen støt paa Benene.

Da den første Sne faldt, var det igen forbi med dette Hyrdeliv; Overskæreren vilde nu tage Wilhelm til sig i sit Hus; men denne strittede imod og bad, at han maatte blive boende paa Bjerget. Den anden

lod ham da have sin Villie, sendte en lille Kaffelovn derop og forsynede ham med allehaande Arbejde fra sig selv og andre. For den Løn, han fik, anskaffede han sig ogsaa nogle Bøger, som Overfæreren købte til ham for at han kunde udvikle sin Aand, og nu sneede han snart inde og befandt sig mere ensomt end nogenfinde.

Dog kun saa ensom som en rigtig Eneboer kan have det; ti en saadan er stadig Genstand for alle Slags Besøg. Saaledes fik ogsaa Wilhelm nu en besynderlig Praksis. I flere Miles Omkreds gjaldt han nemlig blandt Bønderne for en halv Vismand og Profet, hvilket hovedsagelig hidrørte fra hans Omflakken i Skoven og den mærkværdige Maade, han havde udstufferet sin Bolig paa. Saa snart Bønderne opdage en saadan Helgen, der grebet af Anger over et eller andet hemmeligt Fejltrin søger Hjælp ad overordentlig Vej, drager sig tilbage i Ensomhed og fører et usædvanligt Liv, saa kommer deres Fantasi straks i Bevægelse, og de tilskrive en saadan Særling besynderlig Indsigt og Kraft, som de straks føle en uovervindelig Lyst til at føre sig til Nytte i Modsatning til Købstadboerne og de oplyste, der hente Raad hos dem, der altid have holdt sig paa den gyldne Middelvej og aldrig gaaet en Smule over Stregen.

Først kom en ulykkelig Enke med et vanartet Barn, der intet vilde lære i Skolen og stadig havde allehaande Skarnstreger for. Hun flagede sin Nød, idet hun indviede ham i al Barnets Vanart, og bad ham sluttelig om et godt Raad. Wilhelm talte venlig med Synderen, spurgte ham, hvorfor han gjorde dette eller undlod at gøre hint og formanede ham til det gode,

da han vilde befinde sig bedre derved. Den lange Vandring, Moderens højtidelige Beflagelser, Profetens ejendommelige Indretning af sin Bolig, og hans alvorlige og dog venlige Ord gjorde et saadant Indtryk paa Barnet, at det virkelig forbedrede sig, og Enken udbasunede nu Wilhelms Ry.

Snart efter kom en anden Kone, der beklagede sig over en slem Naboeriske; derpaa kom en gammel Bonde, der vilde vænne sig af med at snuse, fordi han holdt det for en Synd. Wilhelm sagde, han skulde blot blive ved at snuse, da det ikke var nogen Synd, og Bonden lovede og prisede nu sin Raadgiver over al Maade, hvor han kom. Til sidst kunde der ikke gaa en Dag, uden at han modtog et eller andet saadant Besøg, og han fik et dybt Indblik i alle Slags huslige og moraliske Brøst. Flest Besøg havde han dog af Piger og Kvindfolk, der bad ham om at skrive hemmelige Breve for dem, hvilke de tiltroede en særlig Virkning, naar de bleve skrevne af ham, ja endog overtroiske folk kom der, hvem han skulde vise stjaalne eller tabte Sager igen eller give allehaande hemmelighedsfulde Raad for legemlige Svagheder, nogle vilde endog spaas. Alt dette blev dog til sidst den gode Wilhelm en Smule for broget, han blev betænkelig derved og søgte at afvise sine Klienter med Spøg eller med barske Ord. Men dette forhøjede kun hans Ry; ti nu hed det sig, at han havde sine Luner og ikke var at faa i Tale for enhver, hvad man fuldstændig gav ham Ret i. Helst tog han sig af de Børn, der ikke gjorde fremgang i Skolen, hvilke man hyppig bragte til ham, saa at de siden efter kunde komme alene. Dem gav han sig gerne af med og var glad

ved ofte at kunne have et eller flere om sig. Han bragte næsten alt i Rigtighed og erhvervede sig derved Tak og Anseelse og en stor Skare Tilhængere blandt de smaa, der tidt besøgte ham i hele flokke paa smukke Søndage og bragte ham barnlige Gaver, for Eksempel et smukt Væble hver, saa at der til sidst blev en hel Kuro ud af det, eller ti Nodder hver, saa at han til sidst kunde fylde en hel Skuffe dermed. De maatte da synge for ham og, naar de gik hjem, fulgte han dem et Stykke paa Vej.

Om disse Gerninger hørte fru Gritli hyppig Tale og tog levende Del deri, uden at lade sig mærke dermed. Hun var meget nysgerrig og ønskede ivrig selv en Gang at se hans Beboelse og høre ham tale. Og, da hun nu tilfældig fik liggende Besøg af en god Veninde fra en fremmed By, der skulde hjælpe hende at forslaa Tiden, besluttede de i forening at besøge Eneboeren. De klædte sig ud som unge Bønderpiger, farvede deres Ansigter med megen Kunst og indhyllede oven i Købet Hovederne i store Tørklæder. Saaledes udstafferede begav de sig paa Vej en klar Vintermorgen og steg op ad Bjerget, der i sin hvide Dragt stak besynderlig blændende af mod den blaa Himmel. Da de naaede det lille Eremitthus, stansede de udenfor og betragtede det med forbavsede Blik. Ti det glinsede og straaledede som lutter Krystal og Sølv. Fra Taget hængte mange store Istapper ned med fine Spidser, hvoraf nogle næsten naaede Jorden. Vejrhnen, forfiringerne i Jerngelænderet, der skrev sig fra Paryftiden, og Gedebladsranterne vare overdrysfede med sin Rim, og det hele blev indrammet af Solen med syvfarvede Straaler. Paa Stensliserne under det frem-

springende Tag vrimlede det med større og mindre Skovfugle, som dér piffede føde op og hoppede lystig omkring mellem hverandre; de vare saa tamme, at de knap gjorde Plads for de valfartende Kvinders fødder og satte sig i Række paa Gelænderet og udenfor Vinduet. De to Kvinder puffede hinanden i Siden for dermed at opfordre hinanden til at banke paa; den ene hostede, den anden fnisede; men ingen af dem vilde gøre Begyndelsen.

Da tog endelig Veninden Mod til sig og slog paa Bondemanér nogle kraftige Slag paa Døren, som hun paa samme Tid aabnede og skred ind i Stuen med drabelige Skridt.

Wilhelm sad med en stor Bog foran sig, hvori fandtes Afbildninger af Planter. Han blev ikke videre fornøjet over denne forstyrrelse saa tidlig paa Dagen, saa meget mindre, som han saa' to unge, friske Piger nærme sig ham. Men Veninden, Anna, tog straks Ordet og begyndte i et flydende Kaudervælsk at gøre ham en Mængde Spørgsmaal og faste en Mængde Sager hulter til bulter. Hun vilde have forklaring over en Regning paa noget solgt Halm, hvorfor hun havde tilbyttet sig en Kælbefo; derpaa traf hun et Papir frem med noget smeltet Bly, som hun forlangte en forklaring paa. Dernæst skulde han spaa hende af hendes Haand og oplyse hende om, naar det var bedst at saa Havre, om man maatte forlove sig to Gange i ét Aar, om han ikke kunde gøre en forhefset Kaffemølle i Stand, hvori der sad en Koboldt; endvidere fremtog hun et stort Bundt Høns-, Ande- og Gaasfjær og bad ham om at skære dem for gode Ord og Penge; hun vilde da hente dem ved Lejlighed;

ti at skrive var hendes Liv og Lyst; men hun havde ingen Penne. Til sidst ønskede hun at vide, om det nye Aar vilde være godt at gifte sig i for en ærbar, ung Bondepige. Alt dette, Halmen, Kælvæoen, Havren, Blyet, Kaffemøllen, Koboldten, Pennene og Ægteskabet, viklede hun sammen med en saadan Behændighed, at det var umuligt, at noget Menneske kunde svare derpaa, og saa snart Wilhelm luffede Munden op, afbrød hun ham straks og sagde ham imod, hun havde ikke ment det saadan, men helt anderledes; det hele blev en artig, lille Komedie. Og, imens stod Gritli bagved med Hænderne under forklædet og rørte sig ikke ud af Pletten af frygt for, at hun skulde røbe sig. Hun betragtede med levende Opmærksomhed Wilhelms mærkværdige Bolig, der saa' endnu eventyrligere ud indvendig end udenfra. Væggene vare helt bedækkede med mosbegroet Træbark, Ammonshorn, fuglereder og glinsende Kvartsstykker, Loftet med besynderlig forvredne Grene og Trærødder og alle Slags Skovfrugt og Granfogler, blaa og røde Dufte af Bær hang imellem dem. Vinduerne vare frosne til paa det skønneste; ethvert af de runde Glas fremviste et nyt Billede, et Landskab, en Blomst, en slank Trægruppe, en Stjerne eller et sølsfunflende Damaskmønster; der var sikkert hundrede saadanne Ruder, og der var ikke én, der lignede en anden; det var som et Værk af en gothisk Bygmester, der bygger en Korsgang og stadig opfinder nye Mønstre for de hundrede Spidsbuer.

Alt dette behagede Gritli, der af Viggis og hans Katter var bleven udfreget som en lav og prosaisk Natur; dog lod hun ogsaa nu og da sit Blik strejfe Helligdommens Beboer, og han behagede hende ikke

mindre. Han var indhyllet i en rødlig Ræveskindspels, som Overskærereren havde foræret ham til Vinteren; hans mørke Haar var blevet langt og tæt, hans Overlæbe forskønnedes af en lille, mørk Knebelsbart, og hele fyren havde vundet en selvbevidst og fri Holdning. Et langt, rødt Tørflæde, som han havde slynget løst om Halsen, forøgede yderligere hans Udseendes Raskhed, der dog næppe vilde have været saa kæft, havde han vidst, hvem han havde for sig.

Men Annine flarede sine Sager saa udmærket, at han ikke fattede den ringeste Mistanke; men troede at se et forbovent Stykke fruentimmer, ledsaget af en undseelig og lidt indskrænket Veninde. Men, da det til sidst blev ham altfor broget, afbrød han den besværlige Sladdertaske i en heftig Tone og sagde: Jeres Regning paa Halmen og Koen udgør saa og saa meget, alt det andet er Pølsesnak, som I maa gaa andetsteds hen med, kære Kone!

Saa? sagde Annine i en kostelig Tone, og Wilhelm svarede: Ja—a! Gaa saa i Guds Navn og lad mig have Ro!

Naa saadan! svarede Annine. Ja, saa det var Meningen! Saa skal I have Tak, Hr. Høfsemester og godt skal I faa. Herren være med jer, bliv blot ikke vred. Kom fru Barbel!

Men da hun allerede var kommet udenfor Døren, vendte hun sig endnu en Gang om og raabte: Det er sandt; nu havde jeg nær rent glemt at bringe jer den Hilsen. Eller har jeg maaske allerede gjort det? — Nej, fra hvem? — Jh, det er fra en fin og nyselig lille frue; I kender hende nok for Resten

bedre end jeg, for jeg véd ingen Navn paa hende! — Jeg forstaar jer ikke, jeg kender ingen saadan frue! — Hih, saa tænk jer dog lidt om, hun bór ved Bymuren, er ikke synderlig stor, men pænt skabt og har et Hoved fuldt af brune Lokker ligesom en Pudel!

Da Barbel og jeg nys var nede hos hende med Æg, sagde vi til hende, at vi vilde herop for at lade os spaa, og da var det, at hun gav os en Hilsen med!

Wilhelm blev brændende rød, men skyndte sig at sige: Jeg véd ikke, hvem I mener! og vendte sig til sin Bog uden at værdige Kvinderne et Blik mere. Saa gjorde de da omkring og sjokkede overgivent ned ad Trappen i deres tunge Sko.

Næppe var de udenfor Hørevidde, før Annine udbød: Hør, hvis jeg ikke allerede havde en Mand, saa vilde jeg snappe ham væk for Næsen af Dig! Det er jo en net fyr, endskønt han er en rigtig Grobrian!

Ja, han behager mig kun altfor godt, sukkede Gritli; men jeg stoler ikke paa ham! Han kunde let til Trods for de satte Manerer, han har antaget, faa et nyt Tilbagefald til den gamle Wilhelm, der løb efter ethvert Skørt, og da vilde det være af Asken og i Ilden. Han maatte da først stilles paa én eller anden Prøve.

Ja, det kan man jo gøre! sagde Veninden. De drøftede nu, hvordan de skulde udføre denne Plan, og Annine lovede, at hun nok skulde finde paa en Udvej, saa snart Vinteren var forbi. Da sukkede Gritli igen og sagde: Al, der er længe til, og til foraar skulde det helst være i Orden!

Da svarede Annine hende: Saa véd jeg ingen Raad, for nu maa jeg tilbage til min Mand. Jeg har heller ikke Lyst at flatre tiere igennem Sneen op til denne Vildmandshytte, hvor smukt indesnet den ogsaa er! Altsaa Taalmodighed! Saa snart Violerne springe ud, kommer jeg igen for at prøve din Bjergtrost, men paa din Risiko!

Gritli føjede sig i det uforanderlige; hun tilbragte Resten af Vinteren i stor Stilhed; men Sneen syntes hende slet ikke at ville vige, og mangen Gang vaklede hun, om hun virkelig skulde anstille en Prøve, eller om hun ikke hellere straks skulde gøre en Ende paa Sagen. Da kom tilsidst den vældige Søndenvind og gød sine varme Regnskyl i skraa Striber ned over Bjerg og Dal. Snemaserne smeltede i ilende fart og Vand strømmede fra alle Skrænter og Skraaninger, leende, talende og syngende med tusind Tunger. Gritli lyttede til denne Klang, som om det kunde været en Bryllupsklokke. Saasnart den nærmeste Eng var tør, løb hun ud for at se efter Violer; hun fandt ingen, men til Gengæld nogle Vintergæffe, og da hun kom hjem, var alligevel Veninden ankommet med en stor Koffert, hvori hun medbragte det nødvendige Apparat til sit forehavende.

Det var en fuldstændig og stadselig Søndagsdragt saaledes som Bønderkonerne bruge den, med flere Stykker til at veksle med, alt nyt og pynteligt, ja forarbejdet med næsten kunstnerisk Omhu. Den første Søndag iførte Annine sig med Gritlis Hjælp meget omhyggelig denne Pynt og gav med overmodig Beregning sin Skønhed Tøjlen. Over et kort Skarlagens Skørt iførte hun sig et kort Skørt, der var nøjagtig

lige saa langt, saa at det inderste kun kom til Syne ved en raske Bevægelse og lod den blændende hvide Strømpe synes dobbelt saa fortryllende. Ryggen, Skuldrene og de runde Arme fremhævedes fortræffelig af en tætsluttende, brun Silketrøje; men Brystet var frit, kun dækket af en Brystsmæk af sort fløjl, der var snøret med Baand af samme Stof, der løb igennem Sølvringe. Over Panden var der ved Hjælp af Krøllejernet anbragt nogle lokke, bondeagtige Smaalokker; det øvrige Haar hængte i fyldige fletninger næsten helt ned til Jorden og endte i brede, kniplingskantede fløjelsbaand. For hvert Stykke, hun hjalp den leende Veninde med at binde eller fæste, blev fru Gritli mere alvorlig og bekymret, og da den overmodige forføreriske til sidst var helt smykket og spejlede sig i bevidst Skønhed, fortød hun hele dette Arrangement og fremsatte allehaande Betænkeligheder. Men hun blev kun let ud, og den overgivne Annine raabte: Hvad man beslutter at gøre, det skal man gøre til Gavn. Vil Du maaske friste din Skovbroder med et fugleskræmsel? Den Slags hellige har altid haft en bedre Smag!

Hun skulde dog i det mindste ombytte sine hvide Bomuldsstrømper med sorte Uldstrømper, mente Gritli, ti det var endnu koldt og fugtigt! — Derfor har jeg taget solide Sko paa, svarede Annine. Og Læggene forføler et fruentimmer ikke, det véd Du nok, min Skat! — Men tag dog i det mindste noget mere om Halsen! bad den bekymrede Gritli i en ynkelig Tone, og den uforbederlige Veninde svarede: Ja dér siger Du en Gang noget fornuftigt! Giv mig det lille Silketørklæde dér,

jeg kan siden efter stifke det i Lommen, saa snart jeg kommer i Solvarmen!

Derpaa aabnede hun Vinduet og stirrede ud i den friske Morgen; det var Søndag og endnu var alt stille, den gunstige, lovende Time sneg sig just forbi. Men Britli opholdt hende saa længe som mulig med frokosten og forstod ved Hjælp af alle Slags smaa Delikatesser og Himmerigsmundfulde at skyde Øjeblikket ud; og dog kom det, og da Annine til sidst gik, vidste den bekymrede ikke nogen anden Tilflugt end Taarer. Da vendte Veninden sig om, og, idet hun saa' paa hende med store Øjne, sagde hun alvorlig: Naa, Du lille Nar! Naar Du virkelig mener, at det ikke er raadeligt, saa lade vi det ganske simpelt være! Tag nu en Bestemmelse. Jeg er snart flædt om igen!

Britli græd endnu heftigere; men hun kæmpede med sig selv og udbød til sidst i en bestemt Tone: Nej, gaa Du blot og gør, hvad Du finder for godt! Det maa jo en Gang være saaledes!

Fru Annine skred altsaa i det bedste Humør gennem det forarsfrodlige Landskab og badede sig ret af Hjertens Lyst i den skinnende Luft. Der var et Præg af foretagelsesiver udbredt over hendes Person. Hendes Kjole bevægede sig rytmisk under Gangen i smaa Sæt, saa at den røde Skarlagenssøm lyste frem for hvert Skridt hun tog; under Armen bar hun en friskbagt Kringle og en Tave indviklet i et blaatavlet Tørflæde. Snart havde hun naaet Vingaardshuset; men denne Gang bankede hun mindre kraftig paa Døren og traadte med god Anstand ind i Stuen. Wilhelm kendte hende ikke straks; men blev lidt for-

bløffet over den skønne fremtoning. Han var netop i færd med at fuge sin Søndagskaffe, der udbredte en frydret Duft i Værelset. Annine gjorde et jirligt Kniks og sagde: Naa, her har J mig igen! Har J skaaret mine Penne, Hr. Heksemester? Jeg vilde gjerne hente dem, og her har jeg en lille Gave til jer for jeres Ulejlighed, blot for at vise jer min gode Villie! — Og dermed gav hun sig til at vikle Kringlen ud af det blaatærnede Tørflæde og lagde den foran ham paa Bordet. — Den foræring kan J tage med jer igen, svarede Wilhelm; ti jeres Fjedre duede ikke til at gøre Penne af, og jeg har smidt dem paa Møddingen! — Ja saa; naa, saa faar jeg købe mig nogle Penne i Byen; men det gør ingenting; J skal have Kringlen alligevel, og jeg vil selv tage en Bid med, hvis J vil give mig en Kop Kaffe til. Det vil J nok, ikke sandt? Og uden videre Omstændigheder satte hun sig ned ved Bordet og begyndte at partere Kringlen. Wilhelm vidste ikke, hvad han skulde sige eller gøre, han havde en følelse, som om der blæste en farlig Luftning gennem hans stille Hus og forarsolen funklede noget forunderligt gennem de klare Ruder og paa den smukke Bondepige. Han føjede hende imidlertid, hentede en af Overskærerens Porcelænskopper, som denne gemte heroppe og delte ærlig og redelig sin Kaffe med den paatrængende Gæst.

J forstaar sandelig at lave dejlig Kaffe, Hr. Heksemester, sagde hun, hvor har J dog lært det? — Det glæder mig, at den smager jer! sagde Wilhelm, dog beder jeg jer holde op med at kalde mig Heksemester ved hvert andet Ord, for jeg kan desværre ikke hekse! — Ikke? Det troede jeg saamænd! spa-

rede hun smilende og sendte ham derhos et straalende Blik — i al fald tror jeg nok J har forheksset mig en lille Smule, skønt J just ikke er af de høfligste! Men et smukt Menneske er J! Keder J jer nu ikke heroppe saadan ganske alene? — Det maa jeg vel ikke gøre, svarede Wilhelm og blev rød, ellers kunde jeg jo blande mig imellem folk; J synes ellers at være i godt Humør, min smukke Frøken!

Smukke Frøken! Se det flinger straks bedre! J skulde have lidt mere Skolegang, saa kunde der endnu blive noget af eder! Men desværre trænger jeg selv til at gaa i Skole. Jeg har endnu et Anliggende paa Samvittigheden, lad mig ikke glemme det; det er Hovedsagen, og det er derfor jeg med jeres gunstige Tilladelse er taget herhen i Dag! Det Regnskab, som J nylig bragte mig i Rigtighed saa hurtig, at jeg ikke en Gang mærkede det, har været mig til stor Nytte. Jeg har nemlig en stor Gaard, skal jeg sige jer, og der er ikke nogen Mand til at tage sig af Sagerne og holde Orden i Regnskabet. Da jeg var Skoletøs, var jeg aldrig opmærksom og lærte intet og var i alle Maader en rigtig Dumrian. Det spier nu til mig, kan J tro, for jeg véd aldrig, hvordan jeg sidder i det, og om jeg bliver narret eller ikke. Godt, siger jeg til mig selv, Du er endnu ikke for gammel til at lære, kun en fem seks og tyve Aar, Du gaar altsaa til Heksemesteren og beder ham vise Dig, hvordan man bærer sig ad med at regne et og andet ud. For gode Ord og Penge gør han det nok, og det skal ikke komme mig an paa en Sæk Kartofler eller en Side flæsk, naar han vil hjælpe Dig en Smule til Rette, saa at Du kan omgaas med de forbandede Tal.

Og se nu har jeg taget en Table med og et Stykke Kridt. Ja, hvor har jeg nu gjort af Kridtet?

Hun lagde Tablen fra sig paa Bordet, stak Haanden i Kjoledommen og rodede ganske forskrækkelig omkring i denne. Derpaa trak hun en Haandfuld op af alle Slags og fæstede det paa Bordet, en daarlig Lommebrev, et Jærnfingerbøl, nogle Pengestykker, nogle Brødkrummer, en Hundesløjte, en tørret Pære og et lille Stykke Kridt. Pæren stak hun uden Betænkning i Munden og sagde, mens hun tyggede nok saa gemytligt: Der er det forbandede Kridt! Begynd nu bare! Og med det samme trak hun sin Stol tæt hen til hans og fæstede sit Blik forventningsfuldt paa hans Ansigt.

Saa store Elever er jeg egentlig ikke vant til, sagde Wilhelm forlegen og rykkede sin Stol en Smule af Vejen; men, naar I vil være smukt opmærksom, skal jeg dog se, hvad der er ved den Ting at gøre! Derpaa begyndte han at forklare hende de fire Specier, og hun anstillede sig, som om det var noget splinternyt, hun hørte. Hun rykkede igen nærmere hen til ham, tog hvert Øjeblik Kridtet ud af Haanden paa ham, ødelagde Regnskabet og havde tusinde Narrestreger for, og alt imens stirrede hun nu og da paa ham med store Øjne. Han maalte hende med et forbavset, dog ingenlunde uvenligt Blik uden dog at tabe fatningen, og tidt, naar hun stirrede paa Tablen, betragtede han rolig det skønne Hoved, omtrent som man betragter en ædel Plante. Imidlertid var han blevet noget tavse, og glemte et Par Gange at svare, naar hun spurgte ham om noget. Pludselig rejste hun sig og sagde: Nu maa det være nok for i

Dag, ellers bliver jeg altfor lærd! I Overmorgen Aften kommer jeg igen, hvis I da har Tid; Guds Fred saa længe!

Og dermed fjærnede hun sig uden at vente noget Svar, lige saa uventet som hun var kommet.

Wilhelm saa' efter hende uden at rejse sig fra sin Stol. Saa sad han lidt og tumlede med sine egne Tanter og udbød til sidst: Det ender med, at jeg ogsaa bliver fordrevet herfra. Der er noget fordægtigt ved dette Fruentimmer!

Fru Annine befandt sig saa vel i sin Bondepige-dragt, at hun blev ved at drive omkring ad ensomme Markveje, indtil Middagsflokkerne ringede. Snart betragtede hun taktfuld den unge Sæd, snart fængsledes hendes Blik af en lille, munter Bæk, der skyndte sig afsted, som om det gjaldt et Kapløb; dog var det hverken Kornet eller Bækken, hun tænkte paa; men hun overvejede, hvor vidt hun skulde drive Spillet med den unge Mand; hun troede at kunne raade for Udfaldet, og hun var kun tvivlraadig, om hun først skulde drive Spillet en Smule til sin egen Placer, eller om hun skulde handle som ærlig Veninde. Ti Eneboeren syntes hende just den rette til at spille Heltens Rolle i et saadant lille, gemytligt Eventyr, og hun havde allerede saa smaat tildelt ham en Rolle i et Lystspil til sin egen Fornøjelse. Hvis Wilhelm lod sig løkke og gik i fælden, blev jo hendes Veninde befriet for en ubeständig Mand, og hun vilde gøre hende en god Tjeneste paa samme Tid, som han fik en velfortjent Straf i form af et lystigt Puds. Hun var bleven staaende ved en lille Vandpyt, hvori hun saa' sit eget Billede. Hun syntes næsten, hun var for smuk for sin

egen uskønsomme Mand; men paa den anden Side, var det dog et noget roveligt Eventyr og kunde let faa et betænkeligt Udfald og forstyrre hendes behagelige Sindsro; hun ønskede ogsaa Veninden det bedste, og hun vidste nok, at Gritli vilde holde fuglen fast, naar hun først havde faaet fat paa den. Saaledes streedes hendes Tanker i hendes Indre, og hun besluttede til sidst at lade Afgørelsen bero paa et visst Blad, der langsomt kredsede i den lille Dam og søgte en Udvej. Sagde det sig ved den højre Side, vilde hun sørge for sin Venindes Interesser, blev det derimod hængende ved den venstre Bred, vilde hun følge sine egne, gale Indskydelser. Men pludselig drev Bladet helt ud af den lille Pyt og blev aldeles borte og hun besluttede da at lade Tingene gaa, som de vilde. Da hørte hun Kloffen ringe til Middag, og Annine søgte nu uden at blive iagttaget af noget menneskeligt Øje ned til Bagdøren i Bymuren; ti det var paa det Tidspunkt, da Pan plejede at sove i gammel Tid, og da Seldwylerne nu om Stunder samles i sluttet Kreds om Søndagsstegen, saa at Gaderne vare fuldt saa tavse og forladte som ved Midnatstid.

I ængstlig Forventning slugte Gritli den overgivne Veninde med Øjnene, da hun leende traadte ind i Stuen. Men Annine omfavnede hende og kysede hende straks paa staaende Fod, idet hun udbrød: Kom her, jeg er rigtig kommet i Kyssehjørnet deroppe hos din Skovbroder! — fy! hvor Du er styg, raabte Gritli bebrejdende, Du har da ikke indladt Dig paa slige, gale Streger! Hvordan gif det? Hvordan stod han sig. — Vær blot rolig. Han holdt sig saa stiv som et Stykke fyrrebrænde! sagde Annine og

Gritli raabte: Gud ske Lov og Tak: Saa ville vi lade det være nok med den Spas! Lade det være nok? Det var en net Historie! afbrød Annine hende, saa kunde vi først rigtig sige, at vi vidste hverken ud eller ind! Han var rigtignok som et Stykke fyrrebrænde; men nu kommer først den egentlige Prøve, hvor han endnu dejlig kan vende sig til det onde, ganske vist ogsaa til det gode! Naa, som han reder, saa faar han ligge!

Da opmandede Gretchen sig igen og sagde: Ja, det maa føres til Ende! Hvis han undslyr disse Djævels Kunster, har han forbedret sig og vil være saa meget mere rosværdig!

Altsaa begav fristerinden sig igen paa Vej den næste Dag, og denne Gang henimod Aften. Hun var iført den samme Dragt, kun med nogle smaa forandringer, hvorved dens Udseende var blevet noget simplere og lignede omtrent den Dragt, en Bondefone bærer paa en Hverdag, naar hun skal fra By. Men hun havde sørget for, at hendes Tøj alligevel sad godt og flædeligt. Haaret havde hun mærkelig nok flettet paa Købstadmaner og fastet et Tørflæde over det.

Wilhelm var med forsat gaaet sin Vej i den Tanke at lade den paatrængende Elev gaa en forgæves Gang, hvis hun virkelig skulde komme igen. Men, da det skumrede, skyndte han sig mere end strængt nødvendig ad Hjemmet til, hvad enten det nu var af Nysgerrighed eller af Lyst til at søge Oplivelse i det muntre fruentimmers Selskab. Og, ganske rigtig skulde han netop træffe hende udenfor Døren, som hun just forgæves havde banket paa. Ih se, kommer I dér! sagde hun blidt, jeg begyndte allerede saa smaat

at tænke, at J havde ladet mig i Stikken! Her har J mig nu igen, jeg kunde ikke komme før. Han tændte Lys og sagde: Naa, hvordan staar det sig? Har J beholdt noget af det, J lærte sidste Gang, eller har J allerede glemt det igen? — Jeg véd det knap selv, svarede hun beskedent og syntes i det hele taget at være i en blødere Stemning, saa at Læreren igen befandt sig i et fuldstændigt Vildrede.

Da hun begyndte at regne, viste hun sig stille og adspredt, men denne Adspredthed forhindrede hende ikke i at regne sine Opgaver som et Smørrebrød og saa dem rigtige ligesom ved et rent Tilfælde, hvorpaa hun selv gjorde Prøve paa dem. Hun kunde nu paa én Gang regne lige saa godt som Skolelæreren selv, men syntes ikke at vide det. Han betragtede hende en rum Tid, medens han blev helt besynderlig til Mode. Da slog det ham paa én Gang, hvilken forbausende hvid Haand denne Bondekone havde, og hendes kunstig flettede Haar duftede ganske tæt ved hans Næse. Da udbød han pludselig: De er ingen Bondekone! Hvor kommer De fra? Hvad vil De her?

Hun slap forskrækket Kridtet, saa' frygtsomt paa ham og derpaa ned for sig, medens hun lagde Hænderne i hinanden. Der var dødsstille i Stuen. Endelig drog hun et let Suk og sagde i en dæmpet Tone: Jeg er en ung Enke, der af Kedsommelighed allerede har begaaet adskillige Daarskaber. Nylig aftalte jeg med en Veninde, at vi skulde aflægge et Besøg hos den vise Eneboer her oppe, som der har været saa meget Tale om. De har set, hvorledes vi udførte

vort forfæet; men denne Nysgerrighed er kommet mig dyrt til at staa!

Og hvorfor det? spurgte Wilhelm leende, endskønt det begyndte at blive ham hedt om Ørerne. Da sagde hun i en endnu sagtere Tone: Jeg har desværre forelsket mig i Dem! Og samtidig saa' hun smilende op paa ham. Det var ganske vist ikke noget ægte og følt Blik, men et fabrikeret, en böhmsk Brillant, det følte Wilhelm ret vel, og dog var det ildfuldt nok til at vække en hel Hær af følelser og Tanter hos ham, hvoraf den ene hurtig som Lyn tændte den anden.

Man maa dog, naar alt kommer til alt, omgaas Kvinderne som Skorpioner, man læger den enes Stik med den Saft, man presser ud af den anden! Og, hvad nytter det saa at kaste Drag paa Kvindernes Sødme, fordi de ere svage og bedrageriske. Pluf Roserne forsigtig af uden at berøre Stænglen, saa bliver Du ikke stufket! Drik Vinen og sæt Bægeret bort, saa vil Du leve i fred! Hvo der vandrer gennem Ørkenen, han drikker af den Kilde, han møder paa sin Vej, og, hvo der er ensom, han lokker Drosler! Se! den ene gaar, den anden kommer, den ene er brun, den anden gyldenhaaret: bedst er hun, som kysser Dig!

Ikke disse udførlige Ord, men deres giftige Mening gennemtrængte i et Nu Wilhelms Blod, idet han greb Annines Haand og saa' paa hende med et smilende, men raadvildt Blik. Dog vare hans Handlinger ganske vist langt spagfærdigere end hans Tanter og saaledes gif det til, at det ikke var ham, der efter en Minuts forløb holdt den skønne fristerinde i

sin Arm, men derimod hende, der havde slynget sin Arm om ham og netop vilde trykke et Kys paa hans Mund, da i samme Øjeblik atter en Række af Tanter og Forestillinger fór igennem Wilhelm.

Dette er altsaa, tænkte han omtrent ved sig selv, den meget attraaede Lykke i Kvindearme. Naar, det er jo skønt nok og slet ikke til at kimse ad! Gud ske Lov, at jeg engang har faaet én saa nær ved mig! Hvad mon Gritli vilde sige dertil, hvis hun saa' mig i denne Situation?

Og alt imens disse Tanter fór gennem hans Hoved, saa' han i Aanden Gritli staa paa Trappen udenfor og derpaa sætte sig ned. Hvorledes! tænkte han. Hvad om hun skulde have opsoget Dig? Hvad om hun endnu havde Dig fær? Han blev grebet af en heftig Medlidenhed med hende, han blev helt forfærdet over sin egen Haardhjærtethed. Udspreedt og fordybet i disse Tanter fór han pludselig tilbage og unddrog saaledes uventet sin Mund det Kys, som Annine netop havde tiltænkt ham. Han stirrede ud i Rummet og troede bestandig tydeligere at se fru Gritlis formentlige Skikkelse, hvordan hun sad stille udenfor hans Dør og syntes at vente paa ham. Da besindede han sig og sagde som efter en pludselig Indskydelse til Annine: Hvordan hængte det egentlig sammen med den Hilsen, som De bragte mig fra den Dame, første Gang De var her? Hvad tager hun sig til? Og hvordan lever hun?

Hvilken Dame? Hvilken Hilsen? spurgte hun noget forbløffet og forlegen, og da han havde forklaret sig nærmere, sagde hun foldt: Na, det var kun noget Skælmeri af mig! Jeg kender slet ikke den

Dame!. Dette kolde og undvigende Svar behagede ham ikke, men vakte en følelse hos ham, der lignede Krænkelser. Uvilkaarlig gjorde han sig fri og traadte hen til Vinduet; han aabnede det og stirrede forstemt ud i Mørket.

Den stjernebesaaede Himmel rundede sig over Dalen dernede, hvor Lysene fra Seldwyla skinnede i en samlet Hob; over dette Syn glemte han, hvad der var i Stuen, hans Tanker flakkede vildsomt omkring den mørke Stadmur dernede i Løvningen, og han drog netop et forsvarligt Suk, da en Kvindeskikkelse smuttede forbi udenfor Vinduet med de Ord: Godnat, Hr. Heksemester! Det var fru Annine, som ubemærket var listet ud af Stuen, og som nu leende fór ned ad Bjerget. Han gjorde en uvilkaarlig Bevægelse og en Stemme hvædede indeni ham: Lad hende ikke undslippe! Men dog veg han ikke fra Pletten og hans Længsel fløj bort over Hovedet paa denne gøglende fremtoning og ned i Dalen, hvor Gritli var. Alle Lidenstabs Aander vare nu slupne løs i ham og tumlede sig som drufne Kobolde omkring i hans Hjerte, og han tilbragte en søvnløs Nat i en ophidset og feberlignende Tilstand.

Det skal vi nok finde paa Raad for! udbød han, da Solen allerede stod højt paa Himlen og han vaagnede af en urolig Morgenslummer, jeg vil for nogen Tid rømme Pladsen her og søge anden Luft! Som sagt, saa gjort! For anden Gang hængte han Rejsetasken over Skulderen, tog en Stok i Haanden, lukkede Vindueskoder og Døre og begav sig paa Vejen for at bringe Overskæreren Nøglen og tage Orlov for nogen Tid.

Lette og hurtige Skridt vækkede ham pludselig af

den drømmende Tilstand, hvori han havde foretaget sine forberedelser. Han troede at kende disse Skridt og lyttede nogle Øjeblikke, før han rovede at se op. Allerede lagde Morgensolen ligesom et let Slør over den solbeskinnede Vej nedenfor; Solskinnet ombølgede et Par rundtformede Skuldre. Wilhelm følte sig med ét Slag som hensat i en Skærsild, og dog bemærkede han i sin forvirring, at de velsklingende Skridt næsten umærkelig tøvede. Til sidst saa' han op og saa' fru Britli tæt foran sig, der rødmede og saa' hen for sig med et forlegent Smil. I deres grænseløse forvirring fremskyndede de begge deres Gang og ilede hinanden forbi, formodenlig for aldrig mere at mødes. Da rev Wilhelm Hatten af og Britli besvarede hans stumme Hilsen med en rask Hovedbøjning. Som paa Kommando saa' de sig begge to om, stansede og vendte sig med mere eller mindre Langsomhed; til sidst fór de sammen som to Stykker Træ, der flyde paa det samme Vand, og nu skred de ufortøvet med raske Skridt af Sted ved Siden af hinanden. De vil dog ikke rejse bort? Jeg ser De har udrustet Dem med Taske og Stok, sagde Britli. Wilhelm svarede, at han ganske rigtig vilde rejse, og da hun spurgte ham hvorfor og hvorhen, talte han om Forretninger, om det smukke Vejr, om Dit og Dat, og Britli indflettede lige saa mange betydningsløse Genstande i Samtalen, og alt dette i den dybeste Sindsbevægelse. De gik rask til, aandede hurtig og skiftedes til at se paa hinanden, og saaledes var de, uden at vide af det, komne ind paa en Skovsti og befandt sig allerede dybt inde mellem Træerne, da Britli udbrød: Men hvor er vi dog kommet hen? Er det den Vej, De skal? Jeg, sagde Wilhelm alvorlig,

nej! — Naa, det kan blive godt, sagde hun leende; men nu maa vi se til, at vi snarest mulig hitte ud igen! — Saa vil vi skyde Genvej her, sagde han og drejede ind paa en smal Tværsti, der løb igennem Skoven. Efter kort Tids forløb naaede de en lille aaben Plads, der var omgivet af høje fyrretræer, hvis Kroner slyngede sig ind i hinanden. Under fyrretræerne var der opstablet en Stendysse af store, rødlige Sten; ti det var en feltist Krigsmands Grav, og rundt om var Pladsen oversaaet af Anemonernes hvide Stjerner.

Her er smukt! udbød Gritli; her maa jeg hvile mig lidt, jeg er bleven træt! Hun satte sig ned paa Stenene, og Wilhelm blev staaende foran hende. Se til, at han ikke vaagner, der ligger dernede! sagde han. Hun spurgte forskrækket, hvad han mente, og han fortalte hende Gravens Historie. Efter nogen Tids Tavshed bemærkede hun: Hvor mon hans Kone ligger? Det kan dog ikke være langt borte! — Ja, det kan man ikke vide! svarede Wilhelm leende, maaske ligger hun paa en Slagmark i Gallien, maaske paa et andet Bjærg i denne Egn, maaske her lige ved Siden af, og maaske har han slet ingen haft!

Derpaa indtraadte der en fuldstændig Tavshed imellem de to, og enhver af dem syntes helt fordybet i sine egne Tanter. Gritli havde taget sin Hat af, og han saa' nu i Stedet for de Løkker, som tidligere havde stuet ham i Øjnene, et skinnende, glatstrøget Haar og et lille rundt Hoved. Dette berøvede ham fuldstændig fatningen; ti fru Gritli syntes ham ved denne overordentlige forandring skønnere end nogensinde. Hun var ogsaa overordenlig smukt og smagfuldt flædt,

skønt uden Overdrivelse, men alt var friskt og flædeligt; det enkelte sprang ikke i Øjnene, og dog gjorde det hele et indtagende Indtryk, der atter fuldstændig underordnede sig det smukke, ungdommelige Hoveds Herredømme. Denne Kvinde var hjemme i sine Klæder og hjemme i sit Hus, og, hvo der tog ind dér, befandt sig ikke i nogen Markedsbod. Det hele satte Wilhelm i en dyb melankolsk Stemning og han saa' paa den smukke frue, som man ser ud mod en forårsblaa Himmelrand, fordi man ikke kan naa den.

Da den dybe Stilhed havde varet nogle Minutter, medens Gritlis Bryst steg og sank i urolig Bølgegang, kuffede Gøgen dybt inde fra Skoven, rigtignok kun en eneste Gang, men højt og klart, saa det gav Genlyd. Da saa' de begge paa hinanden og, uden at spille mere Tid, sagde Gritli med et venligt Smil: Det glæder mig, at jeg har truffet Dem; ti det var halvt om halvt min Hensigt at opsoge Dem i Deres lille Hus!

Wilhelm betragtede hende med store Øjne; disse Ord vækkede ham op af hans drømmende Tilstand og gjorde ham det forhold nærværende, hvori han egentlig stod til fruen. Han udstødte derfor kun et kort og mistroisk: Hvorfor! og følte en brændende Hede stige op i sine Kinder ved Tanken om, at han maaske var udsat for en ny Komedie. Men Gritli sagde: Jeg vilde gerne spørge Dem, om De endnu er vred paa mig for den Historie med Kærestebrevene?

Jeg har egentlig aldrig været vred paa Dem, men kun paa mig selv, og dog var det, som De sagde om mig for Retten, ikke smukt og dertil utafnemligt; ti jeg satte Deres Skønhed og Vnde saa højt, at jeg ikke vidste at hjælpe mig paa nogen anden Maade

end ved at tro paa en Gud, der havde skabt Dem og givet mig Dem, hvilket dog ganske vist var en forfængelig og egennyttig Tanke!

En straalende Rødme bedækkede Gritlis Kinder. Jeg var ikke utafnemlig, sagde hun, idet hun trak sine Handsker af og betragtede sine fingerspidser; da jeg sagde disse Ord, tænkte jeg — hun stansede og Wilhelm sagde med næsten tonløs Stemme: Naar, hvad tænkte De? — Jeg tænkte, hviskede hun og slog Øjnene ned, nuvel, jeg tænkte i mit Hjerte, at min hele Person, som den nu en Gang er, til Gengæld skulde tilhøre Dem en Gang, naar Tiden kom! Og nu er jeg her!

Og med det samme rakte hun ham begge sine Hænder og hævede sit Blik mod hans. Det var ikke saadan et Synblik som det, hun én Gang havde tilfåstet ham gennem Hækken, men dog langt dybere og klarere. Han greb hendes Hænder, hun rejste sig; dog vidste den gode Pascha, der i sine Tanker havde behersket en hel Stad fuld af Kvinder, i Øjeblikket slet ikke, hvad han skulde gøre med denne ene, men begyndte som en forrykt at gaa frem og tilbage med hende paa den aabne Plads, medens han stadig lo til hende uden at slippe hendes Haand. Til sidst fortsatte de deres Vej. Wilhelm gik foran, men saa' sig nu og da om, om hun ogsaa fulgte ham paa den smalle Sti, og altid gik hun smilende bagved ham. Men én Gang gik hun om bag et tæt Bøgetræ og skjulte sig dér, og da han nu igen saa' sig om, saa' han hende ikke mer. Uvis og forskrækket stansede han, og da hun intetsteds var at høre eller se, gik han langsomt omtrent en Snes Skridt tilbage, og for hvert Skridt blev hans fod tungere; ti han blev grebet af den

sorteste Mistanke om atter at være Genstand for et Bedrag, saa eventyrligt det ogsaa kunde synes; ti han kunde endnu ikke finde sig til Rette i sin nye Stilling som lykkelig Elsker. Da lød der en skælmst Hosten bagved Bøgen, og da han nærmede sig, bredte den favnede Armene ud imod ham. Og nu først omfavnede han hende og overvældede hende med Kys, der med hvert Øjeblik lykkedes bedre, og hun hvilede trygt i hans Arm og opdagede først nu, at hun heller ikke havde kendt stort til Kærlighed tidligere.

Da Wilhelm foreløbig følte sig en Smule beroliget, nedlod han sig ved den elskedes Side paa en mægtig, mosbeflædt Rod af Bøgetræet. Han flappede hendes Kinder og spurgte, om hun en Gang før, en Middagsstund sidste Efteraar, havde været ved hans Hus. Saa har Du altsaa dog set mig, svarede hun. Han fortalte hende nu aabenhjertig denne Begivenhed og ogsaa det lille Eventyr med fru Annine, og hvorledes hun Erindringen om hint Øjeblik, da Gritli havde siddet paa hans Trappe, havde bevaret ham fra fald.

Gritli flappede ham igen, kyskede ham og sagde: Saa er Du dog én af de rette, paa hvem ingen Møje er spildt!

Og da Maj kom, holdt de et muntert Bryllup under de blomstrende Træer. Og medens de tilendebagte deres Bryllupsrejse, søgte Overskæreren en større Landejendom ud til dem, som de ved deres Hjemkomst købte, og nu flyttede de herhen. Wilhelm passede sin Ejendom med flid og Omsigt og forøgede den, saa at han blev en anset og velstaaende Mand, medens hans Kone altid blev sig selv lig i Mildhed og Næde. Naar hendes Mand kunde faa et Anfald af Gnaven-

hed, eller det kom til en lille Rivning, saa udfoldede hun sine Loffer, og naar de ikke længere vilde gøre deres Virkning, saa strøg hun dem igen bag Øret, hvorpaa Wilhelm atter var slaaet af Marken. De havde velopdragne Børn, som, da de voksede til, toge sig andre velartede til Ægte. Ogsaa Overskæreren vedblev at høre til deres Venner og holdt tappert Stand, saa at der efterhaanden fremvoksede en lille Koloni af retskafne, der — uden at give Alfsald paa en eneste af Livets uskyldige Glæder — dog forstod at holde Maade og at holde sig oven Vand. Seldmylerne kaldte dem ironisk for „de halvlystige Pligtgendarmer“ eller „fiffikusserne“; men de vare dog vel lidte, fordi de vare nyttige i mange Maader, og i det hele øgede Byens Anseelse.

Men Viktor Störteler og hans Katter og de Kærlighedsbreve, som de af Nød og Trang igen havde draget for Lyset, omredigeret og under daglig Riv og Splid forøget, vare for længst sporløst forsvundne i Glemmel og Mørke.

Dietegen.

Paa det nordlige Affald af de Høje og Skove, syd for hvilke Seldwyla ligger, blomstrede endnu mod Slutningen af det femtende Aarhundrede Staden Ruechenstein i kolige Skygger. Graat og mørkt var det sammentrængte Komplex af Mure og Taarne, jævnt og uceremonielt var Raad og Borgerskab, men barskt og strengt tillige, og dets Nidlingsbeskæftigelse bestod i Udøvelse af deres nedarvede Myndighed, i Haandhævelse af Lov og Ret, Mandat og forordning, i Dom og fuldbyrden. Deres højeste Stolthed var Besiddelsen af et eget, stort og tykt Blodreskript, som de i Tidernes Løb havde samlet sammen og afrundet af forskellige mindre Blodretter, hvilke de havde tilforhandlet sig af Kejser og Rige med en lignende Iver og Offervillighed, som andre Stæder udvise, hvor det gælder deres Samvittighedsfrihed eller jordiske Gods. Paa de fremspringende Klippeterrasser rundt om Byen knejsede Galger, Stejler og Rettersteder af enhver tænkelig Art, Raadhuset var fuldt af Jernlænker med Halsjern, paa Taarnene hang der Bure af Jern, og paa alle Gadehjørner fandtes der Drejemaskiner, hvori Kvinderne bleve drillede. Selv ved den mørkeblaa

farvede de med en djævelsk farve hans lange Næse sort og lod ham saa løbe hjem under en triumferende Haanlatter. Derfor saa' man altid i Ruechenstein en og anden snige sig omkring med et paafaldende bistert Udtryk og med en sværtet, langsomt blegnende Næse, der i ordknapp Menneskesjendskab snusede efter Forbryderblod.

Den omtalte farve havde Seldwylerne altid parat i en Jerndunk, hvorpaa de havde malet Ruechensteinernes Byvaaben, og som de benævnedes „den venlige Nabo“, hvilken med tilhørende Pensel var ophængt i Hvælvingen af den Port, der førte ud ad Ruechenstein til. Var Bejtsningen hentørret eller opbrugt, saa blev den under naragtige Optog og Festiviteter fornyet til Tort for de stakkels Naboer. Herover blev disse en Gang saa opbragte, at de drog ud med fane i Spidsen for at give Seldwylerne en alvorlig Revselse. Disse blev i Tide underrettede derom, drog ud imod Ruechensteinerne og gjorde et tappert Angreb paa dem. Men Ruechensteinerne havde forstærket deres Avantgarde med et Duzin graaskæggede, vejrbidte Bysvende, der bar nye Strikker paa deres Kaardegehæng, hvorover Seldwylerne bleve grebne af en saadan Skræk, at de begyndte at vige, og Slaget vilde have været uoprettelig tabt, hvis ikke et lykkeligt Indfald havde reddet dem; ti de havde for Løjers Skyld taget „den venlige Nabo“ med sig, og i Stedet for fane et langt Uhyre af en Pensel. Fuld af Landsnærværelse dypede Bæreren denne i den sorte farvepotte, fór dristig ind paa de forreste af fjenderne og oversmurt med Lynets Hurtighed deres Ansigter dermed, saa at alle de, der vare mest udsatte for den frygtede Sværte,

toge flugten og ingen mere vilde være den forreste. Derved begyndte hele fjendens Hær at vafle; de bageste blev grebne af en ubestemt Skræk, medens Seldwylerne med fornyet Mod trængte fremad og drev Ruechensteinerne tilbage, henimod deres egen By. Saa snart de forsøgte at rejse nogen Modstand, rykkede straks den frygtede Pensel frem paa sit lange Skaft, hvorved der ikke desto mindre udvistes et betydeligt Heltemod; ti allerede vare to af de forvorne Penselbærere faldne, gennemborede af fjendens Pile, og hver Gang havde en anden grebet det sælsomme Vaaben og paa ny svinget det mod fjenden.

Men til sidst blev Ruechensteinerne fuldstændig slaaet af Marfen og flygtede i vild Panik tilbage gennem Skoven med deres Banner, skarpt forfulgte af Seldwylerne. De naaede med Nød og næppe at slippe indenfor i deres By og faa Porten lukket efter sig, hvilken nu deres forfølgere overmalede med den forbandede Pensel, saa længe til Ruechensteinerne genvandt deres fatning og begyndte at overdænge de støjende Malere med vaad Kalk i Potter.

Men da nogle af de ansete Seldwylere i Kampens Hede vare trængte ind i Staden og blevne indelukkede der, og da ligeledes et Dusin Ruechensteinere vare faldne i Hænderne paa Sejrherrene, saa enedes man efter nogle Dages forløb om Udvæksling af disse fanger, og heraf opstod der da en formelig Fredsslutning. Man havde nu raset ud paa begge Sider og følte atter Trang til et roligere Naboskab. Man enedes da om Betingelserne for et venskabeligere forhold. Seldwylerne lovede til en Begyndelse at udlevere deres farvepotte og for bestandig afskaffe denne

Institution, og til Gengæld skulde Ruechensteinerne højtidelig frasige sig deres egenmægtige Rettergang mod spaserende Seldwylere, og alle derhen hørende Bestemmelser bleve omhyggelig reviderede.

Til Stadfæstelse af denne Overenskomst blev der fastsat en bestemt Dag, og den Eysning i Bjergene, paa hvilken Hovedtræfningen havde fundet Sted, blev valgt til Mødested. Fra Ruechenstein indfandt der sig nogle yngre Raadsherrer; ti de gamle kunde ikke befremme sig til at mødes med Seldwylerne i Venskab og god forstaaelse. Disse gave virkelig ogsaa Møde ved en talrig Deputation, der i lystigt Optog førte „den venlige Nabo“ med sig og desuden et lille fad af Byens ældste Vin, samt nogle Drickeskaaler af Sølv og Guld. Dermed bedaarede de nu de unge Herrer fra Ruechenstein, der kom i et saadant Solskinshumor, at de lode sig forlede til, i Stedet for ufortøvet at vende hjem, at følge med forførerne tilbage til Seldwyla. Der førte man dem op paa Raadhuset, hvor der var beredt en lille Smaus. Skønne fruer og Jomfruer gave Møde, og stadig bleve flere Stob, Kander, Bægre og Skaaler baarne frem, saa at de stakkels Ruechensteinere fuldstændig glemte sig selv over al den Glans af straalende Øjne og ædelt Metal. De slog sig rigtig løs, de sang, og da de ikke kunde synge andet, sang de den ene latinske Salme efter den anden midt iblandt Seldwylernes Drickesviser, og endte højst letjindig med paa det mest indtrængende at indbyde Seldwylerne til at aflægge dem et Genbesøg i deres By, medtagende deres Hustruer, og lovede dem den venligste Modtagelse. Dette forslag blev besvaret med et almindeligt Tilsagn, derpaa ny Jubel, kort sagt, de

Herrer Underhandlere fra Ruechenstein toge Afsked i en fuldstændig salig Tilstand, knipsede med fingrene og ansaa sig for lykkelige Erobrere, da de bleve ledsagede til Porten af de oprømte Damer.

Ganske vist viste Sagen sig i et noget andet Lys, da de muntre Herrer vaagnede næste Dag i deres mørke Stad og nu maatte aflægge Beretning om den hele foregaaende Dags Begivenheder. Der manglede ikke meget i, at de vare blevene arresterede og undersøgte som forhæksede, da de kom til det kildne Punkt med Indbydelsen. Imidlertid var de ikke Ruechensteinere for intet, og Herskerdriften var dem i Kødets baaret, og skønt de i deres stille Sind angrede den foregaaende Dags Lætsind, saa firedede de dog ikke, men holdt paa, at det givne Løfte maatte indfries og forestillede de gamle, at deres Bys Være simpelthen frævede, at Seldwylerne fik en god Modtagelse. De vandt Stemning for deres Anskuelse blandt Borgerskabet, navnlig ved deres Beskrivelse af det glimrende Bordstel, hvormed Seldwylerne saa udfordrende havde pralet, og af den Pynt og Stads, deres Kvinder havde udfoldet. Mændene fandt, at det var noget, man ikke turde lade sig byde, man maatte framme sin egen Rigdom og Herlighed frem, der funkede i tunge Jernskrin, og Kvinderne følte en hæftig Lyst til at omgaa de strænge Paaflædningsmandater og en Gang pynte sig til Gavn under Politifens Skalkeskjul. Ti Stadsen havde de alle liggende i deres Skrin, ellers vilde de strænge Forordninger for længe siden være blevene dem utaalelige og være blevene omstyrtede ved et forsvarligt Oprør. Til stor Vergrelse for det ældre Borgerskab blev det altsaa vedtaget, at man skulde

modtage de nye Venner og gamle Modstandere. De misfornøjede vare straks betænkte paa at fejre den med saa megen Ærgrelse imødesete Dag med en højtidelig Henrettelsesaft og saaledes lægge en Dæmper paa den altfor overhaandtagende Munterhed. Medens de yngre Herrer vare beskæftigede med deres forberedelser til festen, traf de andre i al Stilhed deres foranstaltninger og tog en ung, endnu umyndig sølle Stymper ved Kraven, som netop sprællede i deres Net. Det var en nydelig Dreng paa elleve Aar, hvis forældre vare komne af Dage under en frigersk Perodes Omvekslinger, og som nu blev opdraget paa det offentliges Bekostning. Det vil sige, han var lejet i Kost hos en nederdrægtig fattigfoged, der holdt den slanke, velskabte og kraftige Dreng næsten som et Husdyr, hvori han blev trolig understøttet af sin Kone. Drengen hed Dietegen, og dette hans Døbenavn var alt, hvad han ejede og havde, hans Urvelod fra forældrene og hans Tærepeng og Sykkessilling paa Livets usikre Vej. Han gif gudsjammerlig flædt, havde aldrig ejt et Sæt Søndagsflæder, og vilde om Helligdagen, da alle mødte i deres bedste Puds, have set ud som et fugleskræmsel i sine Pjalter, hvis han ikke havde været saa smuk. Han maatte skure og feje og forrette alle Slags Pigearbejde, og naar fattigforstandersken ikke selv havde noget Trællearbejde at sætte ham til, lejede hun ham for Betaling ud til Naboerskerne, og lod dem tage den Gavn af ham, de kunde. De holdt ham til Trods for hans Dygtighed for en dum Dreng, fordi han stiltiende fandt sig i alt og aldrig gjorde nogen Modstand; og dog formaaede de ikke ret længe

at udholde hans straalende Blik, naar han i ubevidst Driftighed saa' sig omkring.

Nu var Dietegen for nogle Dage siden bleven sendt til Vinkyperen for at hente Eddike, da hans Plejeforældre havde faaet Lyst til en Salat. Eddiken var i umindelige Tider altid bleven hentet i en lille Kande, der var sort anløbet, og som derfor altid var bleven antaget for at være af daarligt Blik, og som fattigforstanderskens Moder en Gang i sin Tid havde købt sammen med noget andet Skrammel for nogle faa Penninge. Men i Virkeligheden var den af Sølv. Kyperen, der lavede Eddiken, boede i et afsidens Kvarter tætved Bymuren. Idet nu Drengen kom gaaende med sin Kande, listede en gammel Jøde sig ham forbi med sin Sæk og kastede et hurtigt Blik paa den smukt forarbejdede, skønt snarvsede Kande, og bad Drengen med indsmigrende Ord om at maatte se lidt nærmere paa den. Dietegen rakte ham den, og Jøden gned den i al Hemmelighed en Smule med sin store Kommelfinger-negl og bød straks den forbarvsede Dreng et Pragt-exemplar af en flitsbue i Bytte, hvilken han halede frem af sin Sæk, samt nogle Pile, som han trak op af en mølædt Bæverskindstaske. Drengen greb ivrig efter dette Vaaben og spændte den straks med øvet og kraftig Haand, medens Hebræeren i Stilhed gik sin Vej, uden at Drengen brød sig det ringeste derom. Tværtimod gav han sig straks til at skyde efter Døren i et lille Taarn, der var bygget i Muren, og da ingen forstyrrede ham, glemte han snart alt andet over denne Leg og blev ved med den, indtil Mørket faldt paa, og endda fortsatte han ved Skinnet af den opgaaende Maane.

Imidlertid var fattigfogden ogsaa gaaet en Runde omkring Byen og havde fanget Jøden, som netop vilde smutte ud af Porten. Da Jødens Sæf blev undersøgt genkendte fogden med forundring sin Eddikefande, som han selv for ikke længe siden havde givet sin Myndling i Haanden. Jøden, der skælvede for sin Hals, tilstod straks, at den var af Sølv og foregav, at et ungt Menneske med Magt havde paa-
tvunget ham den i Bytte for en dejlig flitsbue, der dog maaske ikke havde saa stort Pengeværd. Nu løb fattigfogden straks og fik fat paa en Guldsmed; han undersøgte straks Kanden, og bekræftede, at den var af gammelt Sølv og fint forarbejdet. Derover kom fattigfogden og hans Kone, som imidlertid ogsaa var kommet løbende til, i den største Ophidselse og forbitrelse, for det første fordi de havde besiddet saa kostbar en Eddikefande uden at vide det, og dernæst fordi de nær kunde have mistet den. Verden syntes dem et Sammensurium af den mest himmelraabende Uretfærdighed, Barnet syntes dem den onde selv, der paa et hængende Haar havde narret dem for den evige Salighed, Lønnen for utallige Skuffelser og Fortjenester. De anstillede sig pludselig, som om de altid havde vidst, at Kanden var af Sølv, som om den aldrig i deres Hus havde gaaet og gældt for andet. Med de skrækkeligste forbandelser anklagede de Drengen for det skammelige Tyveri, og medens denne i sorgløs Uvidenhed endnu bestandig var beskæftiget med sine Pile og med hvert Skud traf bedre, vare allerede tvende Skarer af Rettens folk dragne ud for at søge efter den bortrømte; den ene Skare blev ledet af fattigfogden selv, i Spidsen for den anden gik

hans Kone, der ikke vilde lade denne Lækerbidsten gaa fra sig. Snart stødte de fra to forskellige Sider paa den lille Skytte, der endnu skød nok saa muntert i Maaneskinnet og følte sig, som om han vaagnede af en Drøm, da han pludselig saa sig omringet fra to Sider. Nu først kom han sin forsømmelighed i Hu og med det samme den lille Kandes forsvinden. Men han mente at have gjort en god Handel, og rakte nok saa straalende flitsbuen hen imod fattigfogden, for at denne skulde beundre det smukke Købmandsskab. Ikke desto mindre blev han øjeblikkelig bundet og slæbt i Kachotten. Der blev straks holdt forhør over Synderen, og han tilstod øjeblikkelig hele Sammenhængen uden i mindste Maade at kunne forsvare sig.

Det stakkels Barn blev nu dømt til Galgen og Henrettelsen blev henlagt til den Dag, da Seldwylernes Besøg skulde finde Sted.

Disse mødte da ogsaa paa den berammede Dag i stadseligt Optog, i straalende farver og med deres Stadstrompeter i Spidsen. For øvrig vare de alle bevæbnede med gode Sværd og Dolke, men førte ikke desto mindre et Duzin af deres kæfeste, unge Damer med sig i fuld Puds i Midten af Processionen, ja endog nogle Børn, klædte i Byens farver, som medbragte foræringer. Deres Venner, de unge Raadsherrer fra Ruechenstein kom ridende dem i Møde et Stykke udenfor Porten, hilse dem velkommen og førte dem i en noget spagfærdig Stemning ind i Byen. Selve Porten var fikset en Smule op, den var nylig hvidtet og behængt med noget tyndt, grimt Krimskrams. Men indenfor Porten stode samtlige Bysvende opstillede

i fuld Rustning, der raslede og flirrede, da de nu ledsagede Toget gennem de dunkle, skyggefulde Gader. Folk gloede tavse, men nysgerrige ud af Vinduerne, som om det kunde været en skinbarlig Søslange, der havde væltet sig gennem Gaden, og naar en Seldwyler tilfældig saa' fornøjet op til Ruderne og hilste, traf fruentimmerne skyndsomst deres Hoveder tilbage. Deres Mænd derimod trykkede Næserne fuldstændig flade mod de grønne Glasruder for at iagttage det uvante Syn af blottede Kvindehalse.

Imidlertid naaede Toget den store Raadhusal. Denne havde et pragtfuldt, men mørk ærværdigt Udseende. Loft og Vægge bestod af et sortmalet Egetræspanelværk med forgyldte Tavler. Et langt Bord stod dækket med fint Linned, hvori der med grøn Silke og Guldtraade var indvævet Løvværk og Hjorte, Jægere og vældige Hunde. Ovenpaa Dugen var der igen anbragt smaa, sjirlige Servietter af ganske hvidt Damask, som ved nærmere Jagttagelse fremviste en kunstfærdig fremstilling af overgivne mythologiske Episoder, som man mindst havde ventet at finde i denne gravitetiske Sal. Paa dette prægtige Dækketøj stode nu alle de Herligheder beredte, som høre til ved et offentligt Gæstebud, hvoriblandt ogsaa et stort Antal kostelige Drickeskaaler og andet Stel, som snart i ophøjet, snart i halvt ophøjet og snart i indgraveret Arbejde fremviste en glimrende Verden af livlige Nymfer, Najader og andre Halvguder; selv Hovedstykket, et smukt tiltaklet Krigsskib af massivt Sølv, der for Resten saa' yderst ærbart og statsmandigt ud, bar som Gallionsfigur en Galatea af de dristigste former.

Langs med dette Bord gik en Del af Raads-
herrerne fruer frem og tilbage i stive sorte eller
blodrøde Silkefjoler, tæt tilslørede fra det stive Knip-
lingshovedtøj og helt ned til Hagen. De bar en
Mængde gyldne Klæder, Belter og Huer, og ovenpaa
Handsterne havde de en Mængde Ringe paa alle
fingrene. Disse Damer vare ingenlunde hæslige,
snarere maatte man kalde dem smukke; i al fald ud-
mærkede de sig næsten alle ved en fin, gennemsigtig
Hudfarve og friske, røde smaa Kinder; men de saa'
saa uvenlige, ja saa strenge og sure ud, at man
maatte tvivle om, hvor vidt de nogensinde i deres Liv
havde let, det skulde da være, da de første Gang i
en bælgmørk Nat bandt Gemalen en Historie paa
Ærmet.

Den første Hilsen var da ogsaa fornøjet nok, og
man var paa begge Sider meget glad ved saa snart
som mulig at blive bænket ved Bordet og fordrive
forlegenheden med Spisen og Drikken. Seldwylerne
genvandt først deres naturlige Munterhed gennem
Beundring af det prægtige Dækketøj og Service.
Dette syntes Ruechensteinerne ikke ilde om og de rin-
kede sig netop op til at begynde paa en stiv Konver-
sation, da Sagen tog en Vending, som de mindst havde
drømt. Ti Seldwylerne, som forstod at bruge deres
Øjne, opdagede straks de livlige og opmuntrende
Scener, som vare fremstillede saavel i Dækketøjet som
paa Drikkekarrene; de lod deres straalende Øjne svæve
henover de frie og yppige Optrin, henledte gensidig
hinandens Opmærksomhed paa dette eller hint og vidste
spøgefuldt og sirligt at udtøde og drøfte disse
fremstillinger, hvorved Damerne lige saa lidt holdt sig

tilbage som Herrerne. Dette fandt dog Værterne og Værtinderne noget barnagtigt, og de begyndte nu selv at mønstre deres Dækketøj og Bordstel for at udfinde, hvad der kunde være at more sig saa særdeles over. Men hvor stirrede de ikke som himmelfaldne med aaben Mund! De havde i deres ophøjede Eigegyldighed endnu aldrig offret disse Herligheder en nærmere Betragtning, men ment, at Dækketøj var Dækketøj, der gjorde sin Tjeneste, uden at alvorlige folk behøvede at underkaste det et nærmere Eftersyn. Nu saa' de med forfærdelse, hvilke hedenske Afskyeligheder, der laa udbredte lige for deres ærværdige Øjne. Men de vare oprørte over den nysgerrige og uopdragne Maade, hvorpaa Seldmylerne havde fordybet sig i denne letfærdige Tant, i Stedet for paa sat og værdig Maade at lukke Øjnene derfor og indskrænke sig til at beundre Stoffets Kostbarhed. Herrerne satte et surt og misfornøjet Smil op, naar man opdagede en Leda her eller en Europa hist; men Damerne blev baade røde og blege af Harmen og var just i færd med at forlade Bordet i frænket Stemning, da den melankolske Lyd af en Klokke pludselig beroligede dem. Det var den Klokke, hvormed man ringede, naar en Henrettelse skulde finde Sted; og en dump Larm nedenfor paa Gaden tilkendegav, at den unge Dietegen nu blev ført ud til Galgen. Hele Selskabet rejste sig fra Bordet og skyndte sig hen til Vinduerne, hvor Ruechensteinerne med en spottende forekommenhed gjorde Plads for deres oprømte Gæster.

Det Optog, der drog forbi, aabnedes af en Præst, saa kom Bøddelen og hans Medhjælper, nogle Øvrigheds personer og Politibetjente, og foran dem gik

den gode Dietegen barfodet, kun iført en hvid for-
bryderskjorte, sømmet med sort Traad. Hænderne
vare bundne paa Ryggen og Bøddelen ledede ham i
en Strikke. Det smukke Haar faldt ham ned paa den
blottede hvide Hals, og ligesom om han søgte for-
barmelse og Hjælp, saa' han op ad Husene med for-
virrede og bønfoldende Blik. Under Raadhusets Por-
tal stod Seldwylernes festlig pyntede Smaadrenge og
Smaapiger, der i barnlig Nysgerrighed vare løbne
fra Bordet og havde skyndt sig udenfor for paa nært
Hold at overvære dette Optrin. Da den stakkels
Delinkvent fik Øje paa disse smukke og lykkelige Børn,
hvis Lige han endnu aldrig havde set, vilde han
stanse foran dem, og hede Taarer løb ned over hans
Kinder; men Bøddelen puffede ham fremad, saa at
Toget drog videre og var snart forsvundet. Men
Seldwylerinderne blev blege, og ogsaa deres Mænd
føjte en hemmelig Gysen, da de ikke fandt Behag i
slige festligheder. De følte sig uhyggelig til Mode
her i disse Menneskers Selskab. De gav derfor efter
for deres Kvinders indtrængende forestillinger, da
disse straks vilde hjem, og anbefalede sig saa høflig de
kunde. Ruechensteinerne derimod vare ikke lidet for-
nøjede over den Trumf, de havde spillet ud, og be-
gyndte igen at føle sig i deres Æs. De ledsagede
derfor atter deres „dyrebare Gæster“, som de kaldte
dem, ud ad Porten i det bedste Lune, og forsømte
intet for at Afskeden kunde være saa galant og fore-
kommende som muligt.

Men uden for Porten traf de paa det andet Tog
af Rettens folk, der fulgt af en nysgerrig Menneſkehob
nu i bistert Lune vendte tilbage fra Retterstedet og i

Tavshed passerede forbi dem. Strafs bag efter dem kom Bøddelfnægten, der skød en Karre foran sig, paa hvilken den henrettede laa i en slet høllet Kiste. Sky og ærbødig holdt den stakkels Djævel stille ved en Side af Vejen for at lade det glimrende Optog drage forbi, og han benyttede dette Pusterum til at lægge det løse Laag paa Kisten til Rette, da det stadig truede med at falde af og lade den hængte komme til Syne. Nu var der iblandt Børnene fra Seldwyla et syvaars Pigebarn, en fæk og smuk lille Krøltop, der havde grædt hele Tiden, siden hun saa Drengen blive ført ud til Retterstedet og vist sig uimodtagelig for enhver Trøstegrund. Da nu Toget passerede forbi Kærren, fór Barnet til som et Lyn, steg op paa et af Hjulene og puffede Laaget af, saa at den livløse Dietegen laa aaben for alles Blik. I samme Øjeblik slog han sine Øjne op og begyndte at aande svagt; ti han var paa Grund af den almindelige forvirring bleven hængt daarligt og taget for tidligt ned ad Galgen, fordi de medvirkende Øvrighedspersoner endnu haabede at kunne faa en Bid med ved festmaaltidet. Det heftige Barn udstødte et højt Raab: Han lever endnu! Han lever endnu! Strafs trængte Kvinderne fra Seldwyla sig sammen om Baaren, og da de saa, at der endnu var Liv i den smukke, blege Dreng, bemægtigede de sig ham straks, løftede ham ned fra Vognen og begyndte forskellige Oplivelsesforsøg, idet de gned ham, bestænkede ham med Vand, hældte Vin i Munden paa ham og forsøgte ethvert Middel, der kunde antages at tjene deres formaal. Og heri bleve de hjulpne af deres Mænd, medens de Herrer Ruechensteinerne stode ganske forbløffede og saa' til og vidste ikke,

hvad de skulde gøre. Men da Drengen omsider igen formaaede at staa paa sine Ben og saa' sig om med et Blik, som om han var vaagnet op i Paradis, fik han pludselig Øje paa Bøddelknægten, og i sin forførelse over at ogsaa denne, som han troede, var kommet med i Himmelen flygtede han igen ind blandt Kvinderne. Rørte over denne Udfærd bad nu disse de strenge Naboer om at skænke dem Drengen til Tegn paa godt Venskab, Mændene forenede deres Stemmer med Kvindernes, og efter at der var raadslaaet en Stund, erklærede Ruechensteinerne, at de ikke havde noget imod, at de tog den lille Misdæder med, og at han skulde være dem skænket, som han gif og stod med samt hans Liv. Derover blev de smukke Fruer og deres Børn saare fornøjede og Dietegen fulgte nu med dem, som han var, i sin forbryderdragt. Det var en smuk Sommeraften, og Seldwylerne besluttede derfor, da de havde naaet op paa Toppen af Bjergene og igen befandt sig paa deres egen Grund, at more sig en Smule for egen Regning her i den af Aftensolen oplyste Skov, og vederkvæge sig efter den udstandne Skræk, saa meget mere, som store Skarer fra deres egen By var draget ud imod dem, nysgerrige efter at erfare, hvorledes deres Besøg var spændt af. Saa maatte da Musikanterne spille op paany, og nu først vandrede de medbragte Bægere i den rette Stemning fra Haand til Haand.

Dietegen saa' sig om med saa lykkeligt, nysgerrigt og uskyldigt et Blik, at det selv i lang Afstand var umuligt at tage fejl af, at det var et uskyldigt Barn, hvad hans fortælling ogsaa bekræftede. Seldwylerinderne kunde slet ikke se sig møet paa ham, af Løb

og Skovblomster flettede de en Krans, som de satte paa hans Hoved, saa at han saa' helt sød ud i sin lange, hvide Skjorte, og til sidst kysede de ham paa Omgang hele Kredsen rundt, og da den sidste slap ham af sine Arme, tog den første ham igen om Hovedet.

Men den lille Pige, som egentlig havde frelst Dietegen, traadte nu pludselig frem af Klyngen og stillede sig vredt imellem Drengen og den af Fruerne, som just stod i Begreb med at kysse ham; hun greb ham ivrig ved Haanden for at føre ham hen i Børnenes Kreds, hvorover Selskabet paany udbrod i Munterhed og raabte: Det var Ret! Den lille Kængelt holder fast paa sin Erobring! Og Smag har hun ogsaa, se blot, hvor godt den lille Mand passer til hende! — Men Kængolts fader, Stadens forstmester, sagde: Jeg kan godt lide Drengen, han har meget gode Øjne! Hvis Herrerne ikke har noget imod det, vil jeg nok beholde ham hos mig, da jeg dog kun har ét Barn, og jeg vil se om jeg kan gøre ham til en brav Jæger!

Dette forslag vandt Seldwylernes Bifald, og dermed var Kængolt vel tilfreds; hun slap fra nu af ikke mere Dietegen af sin Haand, men førte ham omkring med sig. Det lille Par tog sig virkelig fortræffelig ud, ogsaa Pigebarnet bar en frisk Krans paa sit Hoved og var klædt i grønne og røde farver. Og saaledes vandrede de som et Billede fra Eventyrets gyldne Tid i Spidsen for de fornøjede folkeskarer, da disse i Aftenrødens sidste Glans begyndte Nedstigningen af Bjerget ad Hjemmet til. Snart skilte dog forstmesteren sig fra Toget og drejede tilligemed Børnene

ind paa en Sidevej, der førte til hans Bolig, som lå i Skoven ikke langt fra Staden. En mørk Allé førte hen til Huset, hvor forstmesterens Kone sad og ventede og med forbavselse saa' Børnene træde ind. Strafs samlede ogsaa folkene sig til, og medens Konen gav de trætte Børn noget at spise, fortalte Manden Eventyret med Drengen. Denne var imidlertid ganske træt og frøs desuden i sin altfor lette Dragt; der blev derfor nu spurgt, hvem der vilde indrømme den nysankomne en Plads i sin Seng den første Nat. Men Karlene saavel som Pigen vege sky tilbage og vogtede sig omhyggelig for at røre ved et Barn, der nylig havde hængt i Galgen. Da raabte Kungolt ivrig: Han skal sove i min Seng, den er stor nok til os begge! Da de alle lo ad dette, sagde Husmoderen: Det skal han, mit Barn! Og, idet hun venlig betragtede Drengen, tilføjede hun: Strafs da det stakkels Barn traadte ind over Dørtærsklen, paakom der mig en besynderlig Anelse, som om der kunde have vist sig en god Engel, der bragte os en eller anden Lykke. Saa meget siger min Følelse mig: Ulykke vil han ikke bringe os!

Dermed førte hun Børnene ind i det lille Kammer ved Siden af den store Stue og besørgede dem til Sengs. Dietegen, som næppe mere hørte eller saa', hvad der foregik omkring ham, gjorde de sædvanlige Bevægelser for at flæde sig af; men da han saa at sige allerede var i bar Skjorte, saa gjorde hans søvndrukne, forgæves Forsøg et saa komisk Indtryk paa Pigebarnet, der allerede var smuttet under Tæppet, at hun lo højt af Fornøjelse og udbød: O se mig til Skjortemanden! Han vil flæde sig af og har dog

hverken Dams eller Støvler paa! Ogsaa Moderen maatte smile og sagde: Gaa Du blot i Guds Navn i Seng i din forbryderskjorte, Du lille Skjelm! Den er jo ganske ny og oven i Købet af godt Lærred! Disse slemme Mennesker drive i al fald deres Grusomheder med en vis Beføstning!

Dermed dækkede hun Børnene godt til og kunde ikke nægte sig at kysse dem begge, saa at Dietegen nu saa' sig hævet til en langt skønnere Lod, end han havde drømt sig om Morgenens eller nogenfinde i sit Liv. Men hans Øjne vare allerede faldne til, og hans Sjæl overvældet af Sønnen. Men han fik jo slet ikke bedt sin Aftenbøn! sagde Kungolt halvhøjt og bekymret, hvortil Moderen svarede: Saa bed Du ogsaa for ham mit Barn! hvorpaa hun igen vendte tilbage til Stuen. Den lille Pige sagde nu virkelig to fadervor, et for sig selv og et for sin Sovestammerat, hvorpaa der blev Stilhed i det lille Kammer.

Noget over Midnat vaagnede Dietegen, fordi hans Hals først da begyndte at smerte efter den uvenlige Strikke. Værelset var fuldstændig opfyldt af Maanens Skin; men han kunde aldeles ikke blive flog paa, hvor han var, eller hvad der var blevet af ham. Kun saa meget vidste han, at han, bortset fra Smerten i sin Hals, befandt sig overmaade vel. Vinduet stod aabent; et Springvands Plasken lød saa fornøjeligt gennem den sølvklare Nat, og der hørtes en drømmeagtig sagte Hvisken i Trærnes Løv, over hvilke Maanen gled, alt dette syntes ham ubegribeligt og vidunderligt da han endnu aldrig havde set en Skov, hverken ved Dag eller ved Nat. Han saa' sig om, han lyttede, tilsidst rettede han sig op og saa' da Kungolt ligge

ved Siden af sig, hvem Maanen netop skinnede ind i
 Ansigtet paa. Hun laa stille, men lysvaagen, da hun
 ikke kunde sove for Glæde og Sindsbevægelse. Derfor
 straaede hendes vidtopspilede Øjne og hendes Mund
 smilede, da Dietegen nærmede sit Ansigt til hendes og
 begyndte at besinde sig paa, hvor han var. Hvorfor
 sover Du ikke, Du skal sove! sagde Künigolt; men nu
 flagede han over, at hans Hals gjorde ondt. Strafs
 slyngede Künigolt sine bløde, smaa Arme om hans
 Hals og strøg medlidende sine Kinder mod hans, og
 snart syntes han virkelig, at Smerten i hans Hals
 var helt gaaet over, saa velgørende fandt han denne
 forbindelse. Nu begyndte de at passjare halv højt;
 Dietegen maatte fortælle om sig selv; men det gik
 kun smaat, fordi han ikke havde meget lysteligt at
 fortælle om, og sine Trængsler faldt det ham heller
 ikke ind at tale om, fordi han ikke kendte nogen Mod-
 sætning dertil med Undtagelse af denne ene Aften.
 Da kom han pludselig til at tænke paa sin Morsskab
 med Flitsbuen, som han siden helt havde glemt, og
 han fortalte nu om den gamle Jøde, og hvorledes
 denne havde bragt ham i fedtesfadet, og hvor kostelig
 han havde moret sig med at skyde i over en Time, og
 han sluttede sin fortælling med Ønsket om, at han
 dog en Gang igen maatte faa fat i saadan en Flits-
 bue. — Flitsbuer og Skydevaaben har min fader
 nok af, sagde hun, og Du kan straks i Morgen be-
 gynde at skyde saa meget, Du vil! og nu begyndte
 hun at snakke op om alle de Herligheder, der var
 i Huset, hvilke Klenodier hun selv havde liggende i et
 lille Skrin, to forgyldte Regnbueskaale, et Halsbaand
 af Rav, en Legende bog med brogede Helgenbilleder

og desuden en smuk Muslingeskål, hvori der sad en lille, forgyldt Jomfru Maria paa et Underlag af rødt Silke og med et Glaslaag over. Endvidere var hun Ejer af en forgyldt Sølske med drejet Skaft, men den maatte hun først spise med, naar hun en Gang blev stor og havde faaet sig en Mand; da skulde hun ogsaa have sin Moders Brudesmykke til Brylluppet og hendes blaa Brokadeskjole, som var saa stiv, at den kunde staa alene, uden at der var nogen i den. Saa tav hun en lille Stund, og idet hun derpaa drog sin Sovesammerat fastere til sig, hviskede hun til ham: Du, Dietegen! — Hvad er det? spurgte Drengen, og hun svarede: Du skal være min Mand, naar vi blive store, Du tilhører mig! Vil Du med det gode? — Ja, gerne, sagde han. Saa giv mig din Haand paa det! sagde det lille gistesygge Pige barn; han gjorde, som hun forlangte, og efter at dette Ægteskabsløfte var givet, faldt de til sidst begge i Søvn og vaagnede ikke, før Solen stod højt paa Himlen. Ti for ikke at forstyrre Drengen, der nok kunde trænge til at hvile ud, havde den omhyggelige Moder heller ikke vækket sit eget Barn.

Men nu traadte hun stilfærdig ind i Børnenes Kammer og bar et helt Sæt Drengeskjæder over Armen. For to Aar siden havde hun mistet en Dreng, der var bleven slaaet ihjel af en omstyrtet Æg, og, skønt han havde været et Aartid ældre end Dietegen, vilde denne dog nok kunne passe hans Klæder, da han var ganske paa Størrelse med hin forulykkede Dreng. Det var en Søndagsklædning som hun havde gemt til sørgelig Umindelse; derfor var hun staaet op med Solen for at sprætte nogle fulørte Baand af, hvormed den var

smykket, og sy Splitterne til, hvorigennem man skimtede Silkefoderet. Hendes Taarer havde flydt rigelig under dette Arbejde, alt mens hun saa' den røde Silke, der glimtede frem som et tabt foraar, forsvinde bag det sorte Tøj af Trøjen og de smaa Pludderbukser. Og dog følte hun en mild Trøst ved Tanken om, at Skæbnen havde sendt hende et saadant smukt Barn, der saa at sige var frarevet Døden, som hun nu kunde flæde i sin egen Drengs sørgelige Efterladenskab, og ikke blot for Nemheds Skyld, men med velberaad. Hu gemte hun den lyse Silke derunder, som hendes eget Hjertes skjulte Ild; ti hun mente det langt bedre og hjærteligere med alle Mennesker, end hun i sit Væsens stille Enfold formaaede at lægge for Dagen. Naar nu fyren skiftede sig vel, saa vilde hun sprætte Splitterne op igen. Han skulde heller ikke gaa med denne Dragt om Hverdagen uden de første Dage, indtil en solidere Arbejdsdragt var skaffet til Veje. Medens hun nu anviste Drengen, hvorledes han skulde bære sig ad med at tage denne vidunderlige Stadsdragt paa, var Kungolt forlængst ude af Sengen og havde ubemærket snappet den aflagte forbryderskjorte og i Kaadhed trukket den over Hovedet og spaserede nu omkring i den, endskønt den var altfor lang til hende og slæbte henad Gulvet efter hende. Derhos holdt hun Hænderne paa Ryggen, som om de vare bundne, og sang:

Jeg er en stakkels Synder, jeg,
 en gudsforgaaen Stymper,
 til Galgen vandrer jeg min Vej
 foruden Sko og Strømper!

Derover blev forstmesterkonen dødelig forskrækket og helt bleg i Ansigtet. For Guds Skyld, sagde hun dog i en blid og sagtmodig Tone, hvem lærer Dig dog slige stygge Narrestreger! Og dermed traf hun den slemme Skjorte af det fornøjede Barn. Men Dietegen greb den harmfuld og rev den i faa Ryk i tyve Stykker.

Da Børnene nu omsider vare komne i Klæderne, ventede frokosten dem i Dagligstuen. Der var i den tidlige Morgen bleven bagt Brød, derfor fik de nu friske Kommenskringler til den varme Mælk og i Stedet for det lille Ekstrabrød, som altid blev bagt til Küngolt, og som havde ganske samme form som de store, var der i Dag bleven lavet to, og den lille Pige rastede nu ikke, før hun fik Dietegen til at vælge det pæneste. Han spiste uden forlegenhed alt, hvad man gav ham, som om han fra fremmede og slette Mennesker nu var vendt tilbage til sit eget Fædrehjem. Dog sad han ganske stille og tavs og betragtede ufravendt den milde, venlige Kone, den klare Stue og det stadselige Bohave; da han havde spist, fortsatte han disse Betragtninger; ti Væggene vare beklædte med tavlet fyrretræspanel og malede med brogede Blomsterbilleder, og i Vinduerne prangede to malede Ruder med Mandens og Konens Vaabener. Da han nu ogsaa med megen Opmærksomhed havde betragtet Buffeten med det blanke Tinstel, kom han pludselig til at tænke paa den snavsede Sølvkande, som havde bragt ham i fortræd, og paa fattigfogdens uhyggelige Hus, og i den Tro, at han nu straks maatte vende tilbage til dette, sagde han ængstlig: Skal jeg nu gaa hjem igen? Jeg kender ikke Vejen!

Den behøver Du heller ikke at kende, sagde Forstmesterfonen rørt og flappede ham paa Kinden; har Du endnu ikke forstaaet, at Du skal blive hos os? Gaa nu lidt omkring med ham Küngolt og vis ham Huset og Skoven og det hele; men gaa ikke for langt bort!

Da tog Küngolt ham ved Haanden og førte ham ind i Forstmesterens Kammer, hvor denne havde sine Vaaben staaende. Der hang seks eller syv smukke Armbroster, endvidere Jagtspyd, Hirschfængere, Jægerknive og Dolke; ogsaa Forstmesterens lange Sværd stod i en Krog. Dietegen betragtede det alt uden at sige et Ord, men med straalende Øjne.

Küngolt steg op paa en Stol for at tage Armbrosterne ned til ham, hvoraf nogle vare kunsthærdig forarbejdede med indlagt Arbejde. Han beundrede alt med ærbødige Blikke, omtrent som en talentfuld Elev ser sig om i en stor Malers Værksted, naar denne er ude. Küngolts Løfte om straks at anstille en Skydeøvelse, kunde ganske vist ikke udføres, da Pilene befandt sig i et aflaaaset Skrin; men til Gengæld gav hun ham et smukt, kort Spyd i Haanden, for at han ikke skulde være ubevæbnet, og førte ham nu ud i Skoven. Først førte hun ham igennem en indhegnet Dyrehave, hvor Byen holdt tamme Kron dyr paa Græs, for at de aldrig skulde mangle en Steg ved deres offentlige Maaltider. Pigebarnet loffede en Hjort og nogle Raadyr hen til sig; saadanne Dyr havde Dietegen aldrig set før undtagen i død Tilstand; han stod derfor aldeles betaget med sit Spyd over Skulderen og kunde ikke se sig mæt paa de smukke Dyr og deres gratiøse Gång. Han strakte graadig Haanden

ud efter den stolte Hjort for at flappe den, og da den nu gjorde et Spring til Siden og fór afsted i en jævn Luntetrav, løb han jublende og hujende efter den, og nu begyndte der et Kapløb i store Kredse. Det var maaske første Gang i sit Liv, at han brugte sine Lemmer paa denne Maade og blev sig sin Livslyst bevidst, og Hjorten syntes at finde Behag i at løkke den smidige Dreng til denne Leg, og idet den flygtede for ham, lagde den hele sin Kraft og Nnde i Løbet og gjorde sine smukkeste Spring.

Dog blev Dietegen atter stille og taktfuld, da de kom ind i Højskoven, hvor Granerne og Egene, fyrretræerne og Bøgene, Ahornen og Linden flettede deres Kroner tæt sammen højt op mod Himlen. Det røde Egern sprang lynsnart fra Gren til Gren, Spætterne hamrede, højt i Luften skreg Rovfuglene og tusinde Hemmeligheder susede usynlig i Træernes Kroner og i det tætte Buskads. Kungolt lo som forrykt, fordi den stakkels Dietegen ikke kendte det aller ringeste til noget af alt dette, endskønt han var opvokset i en Skov- og Bjærgstad, og hun var utrættelig i at vise og forklare ham alt. Hun viste ham Skovskaden, der sad højt i Grenene og den brogede Spætte, der netop flatrede omkring en Stamme, og han undrede sig højlig over alt og over at Træerne og Buskene havde saa mange Navne. Ikke en Gang Hasselnødden og Brombærranferne havde han kendt. De kom til en brusende Bæk, hvor netop en Snog, opskræmmet af deres Trin, fór ud i Vandet og svømmede bort eller gemte sig imellem Stenene. Hurtig rev hun ham Spydet ud af Haanden og vilde dermed rode om i Vandet for at jage Slangen op. Men da Dietegen

saa', at hun vilde mishandle det smukke, blankflebne Daaben, tog han det straks igen fra hende og forklarede hende, at den glinsende, skarpe Spids vilde ødelægges ved Berøringen med Stenene. Det er godt gjort af Dig; Du kan blive god, naar Du bliver gemt! sagde pludselig Forstmesteren, der stod bagved Børnene med en Karl. De havde paa Grund af Bækkens Larm ikke hørt ham komme. Karlen bar en skudt Tjur i Haanden; ti de vare gaaede ud ganske tidlig om Morgen. Dietegen fik Lov at bære den prægtige Fugl over sit Spyd og gik nu foran med den, saa at den smukke Fugl med sine udspilede Vinger dækkede hans slanke Hofter og Forstmesteren betragtede den kønne Dreng med stort Velbehag og lovede sig selv at gøre en rigtig Mand af ham.

foreløbig skulde han dog kun lære at læse og skrive til Husbehov og maatte i den Anledning hver Dag vandre ind til Staden med Küngolt, hvor Borgernes Børn erholdt nogen Undervisning i et Munkes- og Nonnekloster. Men Hovedsagen lærte Dietegen paa Hen- og Hjemvejen, naar den lille Pige oplukkede Verden for ham og gav ham forklaring over alt, hvad der stod ved Vejen eller løb hen over den. Og herved betjente den lille Lærerinde sig af en aparte Opdragelsesmethode, som hun havde sin egen Opfindsomhed at takke for. Først narrede hun den uvidende og lettroende Dreng og havde ham idelig til bedste, idet hun fyldte ham med allehaande Historier og bandt ham de frygteligste Taabeligheder paa Ærmet, og naar han da i al Godmodighed gik ind paa disse Opspind og Eventyr, og forundrede sig over dem, saa skammede hun ham ud med den forklaring, at der ikke

var et Ord deraf sandt; naar hun da spottende havde irettesat ham for hans blinde Tro, saa forklarede hun ham i al forstandighed Sagens virkelige Sammenhæng, saa vidt som hun forstod den med sin Barneforstand, og han beslittede sig rødmende paa for fremtiden at udvise større Dømmekraft, indtil hun stillede en ny Fælde for ham. Derved blev han udviklet til at bruge sin Forstand bedre, hvad en anden Dreng maatte erfare til sin For skrækkelse; ti, da han vilde tage Exempel af Pigebarnet, og binde ham en latterlig Historie paa Vermet, trafterede han ham pludselig med en Næsestyver. Kungolt blev derover forbløffet og nysgerrig efter at erfare, om en saadan Drede ogsaa kunde vende sig imod hende, og anstillede straks Forsøget, idet hun nok saa snedigt opvartede sin Elev med nye Kroniker. Men af hende lod han sig alting byde, og hun fortsatte ufortrøden sin besynderlige Undervisning, indtil hun opdagede, at han i al Godmodighed begyndte at drive Løjer med hendes „Kroniker“ og at benytte sig af en ganske lignende Taktik overfor hende, idet han frydsede hendes faade Opfindelser med saa sindrige Modtræk, at hun mange Gange selv blev ført paa Glatis. Da fandt hun, at det var paa Tide at afslutte dette Kursus og føre ham et Skridt videre. Hun begyndte nu at tyrannisere ham, saa at han nu kom i en Tjeneste, der næsten var værre end den han tidligere havde prøvet hos Fattigfogden. Han maatte bære, løfte, hente og bringe alt muligt; han maatte til enhver Tid være i hendes Nærhed, hente Vand til hende, ryste Frugttræerne for hende, knække Nødder til hende, holde hendes lille Kurv og binde hendes Sko; ja, hun vilde endog afrette ham til at rede

hendes Haar og flette det; men det afflog han. Saa muffedes hun og kysedes med ham, og, da hendes Moder gav ham Ret og skændte paa hende, blev hun endog uartig mod denne.

Dog efterlignede Dietegen ikke hendes Unoder, svarede hende ikke vredt, og var altid lige taalmodig og overbærende. Dette voldte Forstmesterens Kone stor Glæde, og til Belønning derfor opdrog hun Drengen som sit eget Barn, idet hun gav ham disse talrige smaa, fine Raad og Anvisninger, hvilke man ellers plejer at forbeholde sit eget Kød og Blod, og hvorved gode Sæder umærkelig indplantes. Ganske vist havde hun deraf den fordel, at hun opdrog Plejesønnen til et Eksempel for det faade Pigebarn, og det var pudsigt at se, hvordan den urolige Kuningolt snart skammede sig og tragtede efter at ligne sit forbillede, og snart blev skinsyg og vred paa dette. En Gang blev hun saa forbitret, at hun i sin Ophidselse stak efter ham med en Saks; Dietegen greb hende hurtig om Haandleddet, og uden at gøre hende den aller mindste fortræd eller blot saa meget som tilfaste hende et vredt Blik, bristede han Saksen blidt men sikkert ud af hendes Haand. Dette Optrin, som Moderen ubemærket havde været Tilskuer ved, rørte hende saa dybt, at hun traadte frem, greb Drengen i sine Arme og kysede ham kærligt. Stille og bleg af Ophidselse forlod Kuningolt Værelset. Gaa og forson Dig med hende og gør Brøstboret godt igen! sagde Moderen; Du er hendes gode Engel!

Dietegen søgte hende op og fandt hende bagved Huset under et Hylde træ; hun græd frampagtig vildt, rev sit Halsbaand itu, idet hun trak det sammen, som

om hun vilde kvæle sig og søndertraadte Glasperlerne, der trillede omkring paa Jorden. Da Dietegen nærmede sig til hende og vilde gribe hendes Hænder, raabte hun hulkende: Ingen maa kysse Dig uden jeg, for Du tilhører mig alene, Du er min Ejendom, jeg alene har befriet Dig fra Kisten, som Du ellers var bleven i for bestandig!

Da Drengen nu skød i Vejret og blev en køn Fyr, erklærede Forstmesteren en Dag, at det nu var paa Tide, at han gik med i Skoven og lærte Jægerkunsten. Han blev altsaa taget fra Kuningolts Side og tilbragte de fleste Dage fra Morgengry og indtil sent ud paa Aftenen i Mændenes Selskab omkring i Skovene, i Moser og paa Heder. Først nu voksede hans Lemmer rigtig ud, saa det var en Lyst; raske og smidig som en Hjort efterkom han ethvert Dink og løb straks derhen, hvor man sendte ham. Tavt og lør villig var han til Stede over alt, bar Redskaberne, hjalp til med at stille Nættene, sprang over Grøfter og Gjærder og udspejdede Vildtet. Snart kendte han Sporene af alle Dyr, forstod at efterligne fuglenes Løffetoner, og en skøn Dag spiddede han et ungt Vildsvin paa sit Spyd. Nu gav Forstmesteren ham ogsaa en Armbøst. Og nu øvede han sig uafsladelig i at skyde med denne saavel efter Skive som efter levende Maal, saa at Dietegen, da han havde fyldt seksten Aar, allerede var et hel flink Jægercæmne, som man kunde stille paa en hvilken som helst Post, og Forstmesteren sendte ham da ogsaa af og til ud paa

egen Haand for i Spidsen for Karlene at føre Opsyn over Byens Skove.

Man kunde da se Dietegen ikke blot med Armbrøsten paa Ryggen, men ogsaa med Skrifefagerne i Beltet, vandre omkring oppe i Bjergene, og med sit vagtsomme Øje og sin sikre Hukommelse ydede han Plejefaderen god Hjælp. Da han nu skiftede sig saa vel, vandt forstmesteren ham med hver Dag færere og sagde, at han nok med Tiden skulde faa en hel Mand ud af ham.

Det er en Selvfølge, at Dietegen hængte ved forstmesteren med Liv og Sjæl; ti intet kan lignedes ved en Unglings Hengivenhed for den Mand, om hvem han véd, at han vil lære og meddele ham sit bedste, og som han holder for sit ubedragelige forbillede.

Forstmesteren var en Mand paa omtrent fyrretyve Aar, stor og fast bygget, bred over Skuldrene og fjøn af Ndre. Hans guldblondede Haar var allerede spættet af en Mængde smaa Sølvstænk; men hans Ansigtssfarve var frisk og rødmosset, og de blaa Øjne vare store, aabne og fulde af Ild. I sine unge Dage havde han da ogsaa været den lystigste og vildeste af Seldmylerne og var altid gaaet i Spidsen med de utroligste Spilopper; men da han havde hjemført sin unge Kone, forandrede han sig øjeblikkelig og blev fra den Tid af den roligste og satteste Mand, man kunde tænke sig. Ti hans Kone var af en yderst sart Natur, af en værgeløs Hjertensgodhed, og, skønt det ikke skortede hende paa Forstand, vilde hun dog ikke have formaaet med noget skarpt Ord at værges sig imod en Krænkelser. En stridbar Kvinde vilde sagtens

have ægget den livlige Mand til større Heflighed, men overfor dette barnlige Gemyts hjælpeløse Blidhed viste han den rette Slags Styrke; han vogtede hende som sin Øjsten, gjorde, hvad der kunde glæde hende, og tilbragte efter fuldført Dagværk Aftenen i Ro ved den hjemlige Arne.

Kun ved de vigtigste Højtideligheder nede i Byen, en tre-fire Gange om Aaret, indfandt han sig blandt Borgerfabet og Raadet, gav Tonen an med frisk og kraftig Skæmt, og, naar han da havde druffet Hverdagspimperne dernede i Seldwyla under Bordet den ene efter den anden, rejste han sig selv som sidste Mand og vandrede fra Raadhusalen nok saa muntert op i Bjærgskoven.

Men den rigtige Lystighed kom først Dagen efter, naar han vaagnede den næste Morgen med Summen i Hovedet i et halvt fortrædeligt, halv spøgefuldt Bjørnehumør, der i Virkeligheden forholdt sig til vore Dages beskedne Katzenjammer som en Bjørn til en Kat. Tidlig ved den klare Morgensol indfandt han sig ved frokostbordet, og, idet han gjorde Vold paa sit Ildebefindende, aabnede han Maaltidet med en bedst Spøg eller et snurrigt Indfald, og hans Kone, for hvem disse Vittigheder af hendes ellers ordknappe Mand var en hel fest, lo med en saadan Kloffelatter, som man mindst skulde have ventet af hendes blide Væsen; saa lo ogsaa Børnene, Jægersvendene og Karlene. Og saaledes blev det nu ved; under almindelig Latter blev Arbejdet udført; forstmesteren stadig i Spidsen, svingende Øksen eller løftende de tungeste Byrder. Paa en saadan Dag var der en Gang udbrudt en Ildebrand nede i Byen. Ovenover

de brændende Tage saa' man i et af de øvre Støf-
værk i et Bindingsværkshus en gammel, glemt Kone,
som jamrede ynkelig, og paa hvis Skulder en tam
Stær sad og teede sig paa en ynkelig, og dog pudsig
Maade. Ingen vidste, hvordan man skulde komme
hende til Hjælp, da Forstmesteren viste sig paa Plad-
sen. Han flatrede op paa en Affsats paa en høj Mur
ligeoverfor, trak med Kæmpekræfter en Stige op efter
sig, svingede den i Luften og lagde den til ved det
Vindue, ved hvilket den ulykkelige gamle befandt sig.
Og ad denne Gyngebro naaede han derover og til-
bage igen med den gamle paa Armen, fuglen paa
Hovedet og de slukkende flammer under sig. Og alt
dette gjorde han som en Spøg, med lystigt Udtryk og
Bewægelser.

Naar da et dygtigt Stykke Arbejd var fuldendt,
saa beværtede han sit Hus paa det bedste og holdt
en fornøjelig lille Blaamandag i sin egen Kreds. Han
var derhos usædvanlig færlig mod sin Kone, tog
hende paa Skødet til stor fornøjelse for Børnene og
faldte hende sin Hvidkæls og sin Svale, og hun lagde
i selvforglemmende Velbehag Armene over Kors og
saa' ufravendt paa ham med straalende Øjne.

Paa en saadan Dag var det ogsaa, at han foran-
staltede en Dans, da det netop var den første Maj. Han
lod en Spillemand hente og lod nogle unge Mennesker
fra Staden indbyde. Og nu blev der danset nok saa
sirligt paa det jævne Grønsvær under de blomstrende
frugttræer udenfor Huset, og Forstmesteren aabnede
Dansen med sin Kone, der havde pyntet sig i al
Tarvelighed, og som nu drejede sin lille, slanke Skif-
felse nok saa smilende. Da saa' ogsaa Dietegen, som

i de sidste Aar havde holdt sig ivrig til Mandfolkene, at Küngolt begyndte at vofse op til en smuk Kvinde. Hendes fine og yndefulde Ansigtstræk mindede om Moderens; men i Væksten slægtede hun faderen paa; ti hun skød i Vejret som en ung Gran, Brystet var saa dristig hvælvet, at hun til Trods for sine fjorten Aar næsten syntes fuldbarmet. Et guldgult Lofkehaar faldt yppigt ned over Ryggen og skjulte de endnu kantede, men smukt og fastformede Skulderblade. Hun var klædt i en grøn Dragt og bar om den blottede Hals sit Ravperlehalsbaand og paa Hovedet havde hun ligesom de andre unge Piger efter Datidens Skik en lille Rosenfrans. Hun smilede med aabent og venligt Blik til alle Sider; men en Gang lod hun sine Øjne spille med et besynderligt udfordrende Udtryk og strejfe som Pile henover de unge Mænd, indtil de et Øjeblik hvilede paa Dietegen og derpaa gled videre. Dietegen saa' straks op, og hendes Blik traf ham endnu en Gang flygtigt, hvorpaa han rødmende slog Øjet ned og Küngolt gav sig til at pille ved sit Haar. Det var første Gang, at de blev forlegne ved at se paa hinanden; men kort efter var de igen i hinandens Nærhed og deltog snart Haand i Haand i en Runddans. En ukendt Følelse af Lykke gennemstrømmede ham og forlod ham heller ikke igen, da Kæden opløste sig. Men Küngolt skiltes fra ham som fra noget, der hørte hende til, og hvis Besiddelse hun kunde være sikker paa; kun nu og da strejfede hun ham med et Blik, og naar han tilfældig kom i Nærheden af andre unge Piger var hun straks til Stede og stillede sig imellem.

Og saaledes vedvarede Lystigheden til helt ud

paa Natten; de unge Mennesker blev saa muntre og forsløjne som unge Skovduer, og snart toge de Luven fra den lystige Forstmester, og denne spejlede sig nok saa fornøjet i den livlige Ungdom, men gjorde især al mulig Stads af sin Kone, hvis Opmærksomhed i høj Grad morede ham, især da hun begyndte at forsyne ham med allehaande lystige Øgenavne. Saa ærbar nu end al denne Lystighed var, saa vilde dog maaske en anden Bys Borgere have fundet den en lille Kende for varm; den Kryddervin, som blev drukkert, var af fortræffelig Tillavning; men i dem selv var der en lille Smule for meget Sukker og i deres Glæde et lille Gran for meget Sødme. De unge Pigers Hænder laa uafbrudt paa de unge Mænds Skuldre, og man tog hinanden paa Skødet og kysedes nu og da uden at benytte en Panteleg som Paaskud, som Nutidens Filistre. Der fattedes dem kort sagt en vis forbeholdenhed, hvormed Dietegen som en Ætling fra Ruchenstein, var i rigeligt Maal velsignet. Ti, endskønt han allerede var forelsket, flyede han dog som Ild den fælne Ganten, der nu var bleven temmelig almindelig og holdt sig udenfor den farlige Linie. Men saa meget kæffere og fortroligere blev Küngolt, som i barnlig Uvidenhed, paa halvvoxsne Pigers Vis, ikke kunde beherske sig, men opsogte den undseelige Dietegen, der havde sat sig i Skyggen af nogle mørke Træer. Hun satte sig ned ved Siden af ham, greb hans Haand og begyndte halv barnlig at lege med hans fingre. Da han fandt sig i dette og selv begyndte at stryge sin Haand gennem hendes Løkker paa en højtidelig, beskytteragtig Maade, næsten som om han kunde været hendes Gudsfader, lagde hun straks

Armen om hans Hals og begyndte at færte ham med et Barns Ugenerthed, men tillige med dettes hele Lidenstabelighed og ubeherskede Voldsomhed, skønt det dog allerede var Kvinden hos hende, der begyndte at røre sig. Dietegen, der ikke mere var noget Barn, vilde bruge sin Forstand for dem begge og lod sig det være magtpaaliggende saa snart som muligt at frigøre sig for hendes Arm, da den oplivede Forstmesterkone netop kom forbi og med Fornøjelse opdagede, at Børnene vare sammen.

Det er ret, at I ogsaa holde sammen, sagde hun, idet hun sluttede dem begge paa en Gang i sine Arme, vær kun rigtig god imod Dietegen, mit Barn, han fortjener at beholde et Hjem ikke blot i vort Hus, men ogsaa i dit Hjerte, og Du, Dietegen! vær altid min Kungolt en tro Døgtter og Beskytter, og slip hende aldrig af dine Øjne, som jeg tiltror alt godt!

Han tilhører mig alene og har allerede længe tilhørt mig! sagde Kungolt næsten trodsig og kysede ham fækt og flot paa Kinden, halvt som en Elskerinde og halvt som en Barn kysser en Kattefilling. Nu blev det den stakkels fyr lovlig hædt og genert mellem Datter og Moder; han frigjorde sig temmelig ublidt fra dem og traadte nogle Skridt tilbage, Kungolt forfulgte ham overgiven, og, da han paa sin Flugt igen nærmede sig til den kønne Moder, fangede denne ham i Spøg, holdt fast paa ham og raabte: Her har Du ham, Barn! Kom her og hold fast paa ham!

Da han saaledes var fangen paany, bankede hans Hjerte af stor Ophidselse, og nu, da han saa sig saa vel forserget, følte han først rigtig sin ensomme

Stilling i Verden. Han tyktes sig selv som en fortabt Sjæl, rystet af Livets Træ, som var bleven optaget og plejet af bløde Hænder, og som nu for bestandig var berøvet sin egen frie Tilværelse. Han stod derfor skælvende og tavs, medens den personlige frihedsfølelse kæmpede med hans inderlige Hengivenhed, halv oprørt over disse Kvinders paatvungne fortroligheder og halv fristet til at gribe den unge Pige om Hovedet og voldsomt drage hende til sig. Han var knyttet til Moderen ved den trofasteste og taknemmeligste Hengivenhed; men hendes ugenerte Opmuntring til Ganteri fyldte ham med en besynderlig Angst; han betragtede sig helt som tilhørende hendes Datter; men han var alvorlig bekymret for dennes gode Sæder, og da Küngolt nu vilde trykke et heftigt Kys paa hans Mund, holdt han pludselig Haanden imellem og sagde velvillig, men i en Tone, som han kunde været en gammel Skolemester: Du er endnu for ung til dette! Det er ikke passende for Dig!

Küngolt blev bleg af Vrede og Undseelse; hun gik pludselig sin Vej og blandede sig mellem det øvrige Selskab, hvor hun først med tungen Oprømted sprang en Smule omkring, hvorpaa hun i sort Humør trak sig tilbage og satte sig lidt borte fra Selskabet. Forstmesterens Kone flappede smilende den unge Moralprædikant paa Kinden: Se, se! Du er jo en hel streng Hovmester! Men saa meget troligere vil Du sørge for mit Barn! Lov mig, at Du aldrig vil forlade hende! Her er vi alle et muntert Folkesærd, og det kan være, at vi tænke for lidt paa Fremtiden!

Med vaade Øjne gav Dietegen hende Haanden og hun førte ham nu tilbage til Selskabet. Men

Küngolt vendte ham haanlig Ryggen og stirrede med oprigtig Sorg og Vrede ud i Nattatten.

Forunderligt! Nu var Barnet paa én Gang blevet stort nok til at volde den knibske Ugersvend Elskovskvaler. Han gik sørgmodig og forvirret til Side og var endnu mere skamfuld end den unge Pige. Hvad skal det betyde? Hvad er der nu at sørge over sagde den fornøjede Forstmester, da han bemærkede det, og nu brast Küngolt i en heftig Graad og raabte højt i alles Paahør: Han er bleven mig foræret af Dommeren den Gang, da han ikke var andet end et Lig, som jeg vakte til Live. Derfor har han ikke noget at befale over mig; men jeg alene at befale over ham, og han maa gøre alt, hvad jeg vil, og naar jeg gerne vil kysse ham, saa har han ikke noget at sige dertil, men har blot at staa stille!

Over denne besynderlige Udtalelse brast de alle i Latter; men forstmeresterens Kone tog Dietegen ved Haanden, førte ham hen til Barnet og sagde: Kom nu og forson Dig med hende og lad hende kysse Dig endnu denne Gang! Siden efter skal Du ogsaa faa din Villie og være hendes foresatte i slige Sager! — Rødmende, i Betragtning af de mange Tilskuere, strakte Dietegen halvt modstræbende Munden frem; hun greb ham myndig i Haaret og kyskede ham, og efterat hun endnu havde tilkastet ham et Blik fuldt af Vrede, gik hun raske og trodsig sin Vej, hvorved hendes gyldne Loffehaar bølgede for Nattens Vind og i forbigaaende strejfede Dietegens Ansigt. Men nu tændtes der ogsaa allehaande flammer i hans Indre; han forlod fort efter det lystige Selskab og søgte den vilde Küngolt med stigende Hast og Utaalmodighed, indtil han

fandt hende paa den anden Side af Huset, hvor hun sad drømmende ved Brønden og legede med sit Ravperle-Halsbaand. Han greb begge hendes Hænder og trykkede dem i sin højre Haand, den venstre slog han om hendes Skulder, saa at den yndefulde, men endnu ikke fuldt udviklede Skikkelse fór sammen under hans stærke Haand. Hør, Du Barn! sagde han hurtigt, jeg lader mig ikke lege med! fra i Dag af er Du lige saa vel min Ejendom, som jeg er din, og ingen anden Mand skal faa Dig i levende Live! Tænk paa det, naar Du en Gang bliver stor nok dertil!

O, Du store og gamle Mand! sagde Kungolt sagte og smilende, skønt hun blev en Smule bleg: Du er min og ikke omvendt! Men det skal Du ikke bryde Dig om; ti jeg vil neppe nogensinde give Slip paa Dig!

Dermed rejste hun sig og uden at kaste et Blik mere paa sin Legefammerat gik hun udenom Huset.

Men den gode Forstmesterske forkølede sig i den kølige Majnat og paadrog sig derved en dødelig Sygdom, som hun nogle Maaneder efter bukkede under for. Paa Dødslejet var hun meget bekymret for sin Mand og Barnet; hun nægtede ogsaa haardnakket den virkelige Aarsag til Sygdommen; ti hun følte ret vel, at det ikke var den rette Dødsarsag for en Husmoder at dø som følge af Uforsigtighed ved en festlig Lejlighed.

Da hun nu laa Lig i Skovhuset, vare alle meget bedrøvede, og hele Byen sørgede over hende; ti hun havde ikke nogen eneste Fjende. Forstmesteren selv græd om Natten i sin Seng; om Dagen talte han

intet Ord og gif kun nu og da hen til Kisten og betragtede det stille Lig, hvorpaa han hovedrystende gif sin Vej igen.

Han lod binde en tung Krans af friskt Grønt og lagde den paa Kisten; Kungolt hobede et helt Bjærg af Skovblomster ovenpaa, og saaledes blev Liget oppe fra Bjærgene baaret ned i Kirken, fulgt af Slægt og Venner og af Jægersvendene.

Da hun nu laa i den kolde Jord, førte forstmesteren Ligfølget ned i Herberget, hvor han havde ladet anrette et rigeligt Begravelsesmaaltid. Det fornødne Vildt, et Raadyr og to prægtige Aarfugle, havde han egenhændig nedlagt, fuld af Smerte over sit Tab, og da de smukt fjædrede fugle nu prangede paa Bordet, da tænkte han atter paa den høje Bjergskov, hvor hun havde siddet, og som han i deres Kærligheds unge Dage saa ofte havde gennemstrejft, bærende den afdødes Billede i sine Tanke. Dog turde forstmesteren ikke længe hengive sig til slige Tanke; ti da Rødvinen og Malvasieren nu bleve fredensede, og Bordene bleve overstrøede med en stor Kurofuld af alle Slags Bagværk, kom der Liv i Gæsterne, og Begravelsesgildet kunde snart ikke mere skelnes fra et Barselgilde.

Forstmesteren sad mellem Kungolt og Dietegen, som paa Grund af hans svære Korpus ikke kunde se hinanden uden ved at bøje sig frem over Bordet eller bagved hans Ryg, hvilket ikke faldt dem ind, da de alene sad sørgmodige og alvorlige under den begyndende Lystighed. Lige over for Dietegen sad der en

Dame, der vel kunde være henimod de tredive, et Søskendebarn til Forstmesteren, ved Navn Violande. Denne Dame gjorde sig bemærket ved sin udsøgte og afstikkende Dragt; ti den Maade, hvorpaa hun var klædt, vidnede ikke om Tilfredshed og Lykke, men røbede Uro og indre Tomhed. Hun var smuk og forstod at give sig et vindende Udtryk, naar ikke netop det paatagne og selvbehagelige tittede igennem hendes Væsen.

Allerede som fjortenaarig Tøs havde hun været forelsket i den nuværende Forstmester, fordi han tilfældigvis havde været den største og smukkeste af de unge Mænd, der var kommet hende for Øje. Men han havde intet mærket til denne tidlige Eidskab, da han overhovedet ikke havde givet stort Agt paa sine smaa Kusiner, men mere havde henvendt sin Opmærksomhed paa voksne Damer, der faldt i hans Smag. Opfyldt af forbitrelse og Skinsyge, og ikke mindre af Rænker, havde nu dette lille Væsen forstyrret to eller tre Kærlighedsforhold for Forstmesteren, idet hun ved fintspundne Kabaler forstod at bringe forstyrrelse og forvirring ind i forholdet. Naar han var godt paa Vej til at erobre en eller anden lille Skønhed, saa opfandt dette forslagne Væsen med største frækhed allehaande fortællinger og Smaatræk, hvoraf det syntes at fremgaa, at han egentlig slet ikke kunde lide den vedkommende Dame, men tværtimod havde en anden i Kikkerten og i det hele taget var en forslagen og beregnende Person. Og alle slige Krøniker og Opspind forstod hun prægtig at sætte i Omløb under Haanden, saaledes at ingen vidste, fra hvem de kom. Og saadan hændte det flere Gange, uden at han kunde for-

klare sig Sammenhængen, at den Dame, som han sværmede for, pludselig vendte sig fra ham i Mistro, medens en anden, som han aldrig havde skænket en Tanke, uventet bærede ham med sin Gunst, og, da hun først en Gang havde betraadt dette Spor, ikke helmede, før Rygtet havde faaet fat paa Sagen. Forvirret og utaalmelig over denne Skæbne, lod han nu de skønne sejle deres egen Sø og hengav sig en kort Tid til Nydelse af friheden. Og saaledes var alt mislykkedes for ham, endda han var en køn og dygtig fyr, saa længe til han kom til den nu afdøde Forstmesterinde. Hun holdt ham fast, da hun var lige saa ærlig som han selv, og alle den lille Højses Kunster vare omsonst, ja hun bemærkede dem ikke en Gang, fordi hun kun saa' paa den elskedes Øjne. Men derfor havde han ogsaa været hende taknemlig og tro alle hendes Livs Dage og havde agtet hende som et dyreføbt Klendie.

Men da Violande omsider saa' Skovrideren forsoget, anvendte hun sine erhvervede færdigheder paa andre Steder, da hun ikke nænnede at lade dem ligge brast, og jo ældre hun blev, med desto større Indsigt og Held, men stadig uden Lykke for sig selv; ti hun forblev ugift, og de Mænd, som det lykkedes hende at fravinde deres Veninder, vendte sig ikke derfor til hende selv, da de snarere følte Had og foragt for hende. Da vendte hun sig mod Himlen og sagde, at hun vilde være Nonne; dog overvejede hun Sagen endnu en Gang i den ellefte Time, og i Stedet for at indtræde i et Kloster, indtraadte hun i et Ordenshus, hvorfra hun kunde træde ud igen, hvis det syntes hende tilraadeligt, ja endog gifte sig. Hun forsvandt

nu fra Verdens Øjne, da hun flyttede omkring fra et Hus til et andet i forskellige Byer og ingensteds fandt Ro. Pludselig, da det var rygtedes, at forstmesterens Kone laa paa Sygelejet, duffede hun igen op i Seldwyla i verdslig Dragt, og saaledes gif det til, at hun ved Begravelsesgildet kom til at sidde lige over for den sørgende Enkemand.

Hun betvang sin Uro og saa' af og til helt beskeden og barnlig ud, og da Kvinderne rejste sig fra Maaltidet og blandede sig mellem hverandre, medens Mændene nu først satte sig rigtig til Rette ved Bordet for at drikke, gif hun hen til Künigolt, kysede hende og sluttede Venskab med hende. Den unge Pige følte sig smigret ved denne Tilnærmelse af en halvgejstlig Dame, der havde været vidt omkring og var rig paa Verdenserfaring; de førte straks en lang og fortrolig Samtale, som om de havde kendt hinanden i Aar og Dag, og da man brød op og skiltes, bad Künigolt sin fader om at tage Violande i Huset til sig til at styre og forestaa Husvæsenet; ti hun selv følte sig endnu for ung og uerfaren dertil. Forstmesteren, hvis Stemning i dette Øjeblik bestod i en vidunderlig Blanding af Sorg og halvdrukken Munterhed, og hvis Tanker vare langt borte hos den afdøde, gav uden videre Eftertanke sit Minde dertil, endskønt han ikke havde noget videre til overs for Sødskendebarnet, hvem han ansaa' for en løjerlig Snørestøvle.

Hun installerede sig altsaa en af de første Dage efter i forstmesterboligen og indtog med god Anstand og ikke uden Rørelse sin Plads ved den huslige Urne, hvor saaledes efter lang Tids Vildfarelse hendes tidligste Ungdoms Ønsker syntes at gaa en rolig Op-

fyldelse i Møde. Hun aabnede besteden sin for-
gængerstes Skabe og Kister og saa' Linnedet og Gang-
flæderne ligge dér, omhyggelig ordnede og i den
dybeste fred. Hun fandt Gryder og Kedler, Krukker
og Kander opstillede i sirlige Rækker, og Hørbundterne
hang nok saa hyggelig under Taget. I denne fred
lod hun alting blive staaende et Par Uger; men da
begyndte hun saa smaat med at stille de smaa Krukker
imellem de store, at fæste Linnedet Hulter til Bulter
og at spæge Hørrer, og før hun var bleven færdig
med dette, havde hun ogsaa allerede begyndt at bringe
Uorden i de personlige forhold i Huset.

Da det var hendes Hensigt nu endelig en Gang
at blive Forstmesterens Kone, for dog i al fald at
skaffe sig en forsørgelse, saa gjaldt det først og fremmest
om at fjærne de unge Mennesker, Dietegen og Forst-
mesterens Datter, hvis forhold hun snart var kommet
under Vejr med, fra hinanden og at adskille dem for
bestandig. Ti hun tænkte ganske rigtig som saa, at
Dietegen, hvis han fik Datteren til Kone, vilde blive
i Huset som Forstmesterens Efterfølger; og at denne
da af Hengivenhed for sin afdøde Kone ikke mere
vilde gifte sig, hvilket derimod lettere vilde ske, naar
Børnene kom bort og han blev alene i Huset.

Da Kungolt nu øjensynlig for hver Dag, der
gik, voksede sig kønnere, forstod hun at vække hos
hende en tidligmoden Bevidsthed om denne Skønhed og
indgive hende en selvtilfreds, hvorvel endnu noget
barnlig Behagelyst, idet hun, uden at nogen mærkede
det, med saa Ord forstod at bringe Pigebarnet i et
interesseret forhold til alle unge Mennesker, saa at
Barnet vænnede sig til at vurdere enhver efter, om

han følte og bøjede sig for hendes Skønhed, og paa den anden Side bibragte enhver af disse den Tro, at han særlig var falden den unge Pige i Øje.

Saa drog Violande andre unge Pigeborn til Huset, saa at der ofte blev et artigt Selskab, hvor der da under hendes forfæde og Ledelse blev kurtiseret vakkert.

Og saadan gik det til, at Küngolt, før hun endnu havde fyldt seksten Aar, allerede saa' en Kreds af urolige Gemytter forsamlede omkring sig.

Der blev arrangeret allehaande større og mindre festligheder, Smaahistorier, Smaafævlerier, Sang og Basseraller, og, som det plejer at gaa, gjorde næs-vise eller taabelige Personer sig ubehagelige og op-naaede derved at gøre størst Lykke.

Derover blev Dietegen ikke lykkelig. I Begyndelsen saa' han til med en vis sky Demod, der ikke flæder en opvoksende ung Mand videre godt; men, da Selskabet snarere syntes at more sig derover, end at blive rørt derved, og, da Küngolt selv betragtede det koldt, vilde han hævnne sig paa dem ved barnagtig Trods og Surmuleri. Men dette bragte ham endnu mindre paa den grønne Gren, og det endte med, at han en Dag troede at bemærke, hvordan Küngolt, der sad alene midt i en Kreds af haanlig udseende unge Mænd, med Velbehag hørte paa fortællinger, hvori de øjensynlig gjorde sig lystige over ham.

Da vendte han sig bort og undgik fra nu af Selskabet i Tavshed. Han havde desuden nu naaet den Alder, i hvilken de kraftige Drenge begyndte at blive vaabenføre. Der paahvilede fra ældgammel Tid førsteboligen en forpligtelse til i paafommende

Tilfælde at kunne stille tre eller fire væbnede Mænd, og forstmesteren havde altid ladet sig det være magtpaaliggende at kunne stille af sine egne folk. Og nu saa' han med Tilfredsstillelse, at Dietegen, der var slank og velbygget og skød rask i Vejret, snart vilde du til at stikkes i et sirligt Harnisk, som han i sin Tid havde haabet at kunne udfylde med sin egen Søn.

Nu begyndte Dietegen da at gaa i fægteskole de lange Vinteraftener, sammen med andre jævnaldrende, der skulde oplæres i Vaabenbrug. Han lærte at bruge de kortere Vaaben efter Landsens Skik og Brug, og om foraaet og Sommeren tilbragte han mangan en Søn- og festdag ude paa Marken eller ved en Lysning i Skoven som Tilskuer ved Ungdommens feltmanøvrer, naar de øvede sig i en rask Marsch i sluttet Trop, eller naar de ved Hjælp af deres lange Spyd satte over brede Grøfter eller paa anden Maade udviklede Legemets Kraft og Smidighed. Ogsaa Skydeøvelserne havde i ham en andægtig Tilskuer.

Da det daglige Liv i forstmesterboligen som følge af disse Omstændigheder var undergaaet en betydelig forandring, og da navnlig Kvindernes Rumsteren ofte var forstmesteren til Besvær, uden at han ret gav Agt paa, hvorledes det hang sammen dermed, saa tog forstmesteren nu oftere, end det var sket i hans første Kones Tid, Vejen ned til Vinstuerne i Staden, hvor han blandede sig mellem sine Byesbørn. Ked af al den pjattede Uskik derhjemme foretrak han Mændenes modnere Daarligheder og vendte mangan Gang med tungt, men altid med oprejst Hoved hjem til forstmesterboligen, naar Midnatsklokkens sidste Slag døde hen.

Og saaledes gik Tingene deres Gang, og Tiden

randt, indtil endelig en solklar St. Hansdag indfandt sig med allehaande mærkelige Bebudelser.

Forstmesteren var vandret ned til Byen til sit Lav, der i skøn Troskab mod sine Love fejrede sin Aarsdag med et stort Knald, og det var hans Hensigt at deltage i Driftegildet til et godt Stykke ud paa Natten.

Dietegen var tidlig gaaet hen i Skyttehuset, da han en Gang vilde øve sig i at skyde en hel, lang Sommerdag. Det andet Mandskab havde ogsaa taget Orlov, den ene var spaseret ud paa Landet til sin familie, den anden var gaaet til Dans med Kæresten, den tredie var draget til Marked for at købe Tøj til en Dragt eller et Par nye Sko.

Nu sad altsaa Kvinderne alene derhjemme i Forstmesterhuset, lidt mutte over den ugenerte Maade, hvorpaa hele Husets mandlige Besætning havde ladet dem i Stikken paa denne festdag, uden at bekymre sig om hvorledes de skulde fordrive Tiden. De fastede lange Blik ud gennem de skinnende Ruder, som om de spejdede efter, om der ikke ogsaa skulde vise sig et eller andet, der kunde give dem Anledning til en munter Dag.

Først gav de sig til at bage Kager og tilberede allehaande søde Sager; dernæst bryggede de en kraftig, frydret Vin for mulige Tilfælde og for om Aftenen at kunne byde de hjemvendende Mænd en forfriskningsdrik. Derpaa flædte de sig i deres Puds og smykkede sig med Blomster, medens andre Jomfruer, som de havde ladet indbyde til et lille Dameselskab, indfandt sig én efter én, ligeledes i høj Puds, og selv den sidste af Tjenestepigerne havde indfundet sig, pyntet og straalende.

Da Aftenen nærmede sig og bredte sit gyldne Lys over Byen og Dalen, stod Bordet dækket under de smukke Lindetræer udenfor Huset.

Da nu Damerne havde bænket sig i Kreds om Bordet, gjorde de sig ret til Gode og sang med velklingende Stemmer mangestrofede Sange med længselsfuldt flagende Melodier, om Elskovslykke og Hjertesorg, om de to Kongebørn eller „Der gik en Svend og hans Pigelil“ og lignende Viser. Sangen lød saa loffende langt ud i Landet. Fuglene i Lindene og i den nære Skov, som i forstningen havde lyttet en Smule til, sang nu med om Kaps. Men snart lod endnu et tredje Kor sig høre, idet der ned fra Bjerget trængte Musik af fløjter og fioler, blandet med Mandsstemmer. En flok unge Mennesker vare komne herover fra Ruechenstein og kom nu ud af Skoven og slog ind paa den Vej, der løb tæt forbi Forstmesterhuset ned ad Dalen til; Toget førtes af nogle Spille-mænd. Det var Byfogdens Søn fra Ruechenstein, en halv lystig Kumpan, der for saa vidt vanslægtede fra de fædrene Sæder. Han var just kommet hjem for at holde ferie og havde medbragt nogle vilde Kammerater, hvoriblandt et Par gejstlige Skolarer, blandt hvilke befandt sig en ung Munk; desuden Hans Schafürli, Raadstueskriver i Ruechenstein, en puflet og sammenkrøben Skikkelse med en lang Kaarde; han sluttede Toget, da de paa den smalle Vej vare nødte til at gaa Gaasegang.

Saa snart de bleve opmærksomme paa de syngende Damer, lode de straks deres egne Musikantere holde op, og syntes at ville vente, til Sangen var endt. Imidlertid forstummede Damerne ligeledes; de vare

overraskede, men smilede paa samme Tid betydningsfuldt i forventning af, hvad der nu maatte komme. Violande lod sig ikke i mindste Maade bringe ud af fatningen, men gik hen til Byfogdens Søn, som hilsende hende ærbødigt og forklarede, at han med sine Kammerater havde villet aflægge et lille Besøg i den muntre Naboby, for ikke at tilbringe St. Hansdagen altfor trist; men nu syntes der jo her at tilbyde sig en skønnere Rast, for saa vidt det var tilladt at byde Jomfruerne op til en ærbar Dans.

I mindre end tre Minutter var Sagen ordnet, og de dansede nu alle paa Dænge udenfor Forstmesterhuset, Kungolt med Byfogdens Søn, Violande med Munken og de øvrige med Skolarerne; men mest lidenskabeligt tumlede Raadhus skriveren sig, der til Trods for sin Puffel slog noget vældigt om sig med sine Ben, der syntes at spalte sig straks nedenfor Hagen.

Kungolt var ikke i Stemning og vidste ikke, hvad der fejlede hende. Da derfor Violande hviskede til hende, at hun skulde lægge an paa Byfogdens Søn, for at hun kunde blive Byfogedfrue i Ruechenstein, viste hun sig kold og ligegyldig; men da hun pludselig saa' den puffelryggede springe omkring med nogle vældige Bevægelser, brast hun i en høj Latter. Hun forlangte straks at danse med ham, og det saa' ud som et Eventyr, da hendes smukke, smidige Skikkelse i den grønne Dragt og med mørkerøde Roser i Haaret fløj afsted ved den forkrøblede Skrivers Arm, der bar sin Puffel hyllet i Skjirlagen.

Snart skiftede hun imidlertid Lune, hun gav Skriveren Løbepas, og Raden kom nu til Munken, fra denne til én af Studenterne, og inden en halv

Times forløb havde hun danset med alle de tilstedeværende unge Mænd, saa at de alle fæstede deres Blik paa hende i en besynderlig beruset Tilstand, medens de øvrige Kvinder anstrængte sig for at genvinde deres Del af Herredømmet. For at disse Bestræbelser kunde lykkes, kaldte Violande Selskabet til Bords under Lindetræerne for dér at hvile ud og forfriske sig, saaledes at hver af de unge Ruechensteinere fik en Dame ved Siden og Küngolt fik Plads hos Byfogdens Søn.

Men Küngolt var plaget af et hæftigt Begær efter at underkaste sig alle disse unge Mænd. Hun raabte, at hun vilde være deres Mundskænk og skyndte sig ind i Huset for at hente mere Vin. Dér listede hun sig hurtig ind i Violandes Kammer og søgte noget i dennes Klædeskrin. Violande havde en Gang i al Hemmelighed vist hende en lille Flaske og betroet hende, at det var en Elixir eller Elskovsdrif, som kaldtes for: følg mit Spor. Hvo, der fik noget af den at drikke af Kvindehaand, han var hjemfalden til hende paa Naade og Unaade og maatte følge hende, hvor hun gik og stod. Distnok var der i denne Flaske ikke den stærke og farlige Gift Hippomanes, brygget af Hjernen af et førstefødt Føl, men denne Drif var tilberedt af Benene af en grøn Frø, som havde ligget i en Myretue og var bleven søndergnavet og særlig præpareret af dem. Men den var dog altid stærk nok til at fordreje Hovederne paa en halv Snes genstridige Mandfolk. Hun havde faaet den lille Flaske forærende af en Nonne, hvis Elsker var død af Pesten, før Trylledrikken var kommet til Anvendelse, hvorpaa hun havde slaaet sig fra Verden og var gaaet i Kloster.

Diolande selv kunde hverken bekvemme sig til at bruge den eller til at kaste den bort, fordi der let derved kunde afstedkommes en eller anden uforudset Ulykke.

Denne lille Flaske tog K ngolt nu frem og heldte hurtig dens Indhold i en frisk Kande Vin, hvorpaa hun med bankende Hjerte skyndte sig ud med denne. Hun opfordrede alle de unge Ruechensteinere til at t mme deres Glas, da hun vilde skænke for dem af en ny, s d Vin, og hun forstod at indrette det saaledes, at der intet blev tilbage i Kruset, da hun havde fyldt alle de unge M ends Glas og derpaa givet enhver af dem endnu en lille Draabe i Tilgift, hvorhos hun betragtede dem med et underlig sk lmsk og gaadefuldt Blik.

I disse ligelig og upartisk fordelte Blik laa Trylle-
giften, som nu i Forening med den stærke Vin bedaarede de unge Mennesker, saa at de alle blændede af Eiden-
skab omsv rmede den straalende Jomfru med det egen-
kærlige Instinkt, der straks bliver lækket af et Gode, der ønskes eller tilstræbes af andre. De lode de andre Damer være for det de var, og blege af V rgrelse saa' disse ned for sig, eller de søgte at skjule deres for-
legenhed under højrøstet Pasjar. Selv Munken slap pludselig en lille, solbrændt Tjenestepige, som han hid-
til havde karesseret, og Schafürli, Raadhuskriveren, trængte sig med lange Skridt hen foran Byfogdens Søn, der kurtiserende holdt K ngolt i Haanden.

Men denne vidste at holde dem alle Stangen; hendes Hjerte var koldt som Is, og hun forstod at sno sig som en Slange imellem dem, og da hun saa', at hun havde dem alle i sit Garn, lykkedes det hende

ogsaa igen at stemme de andre Damer venligt imod sig og at drage dem til.

Det var nu blevet mørkt. Stjærnerne funkede paa Himlen og Maanens Segl stod over Skoven, dog blegnede den snart bag det klare Skin af et St. Hans-blus, som den muntre Ungdom fra Landsbyen havde tændt paa en nærliggende Høj.

Lad os gaa derhen! raabte Kuningolt. Der er ikke langt og Vejen er saa smuk gennem Skoven! Men, som det sig hør og bør, Kvinderne foran og Mændene bagefter! Man fulgte denne Opfordring og begav sig paa Vej gennem Skoven med antændte fyrretræesfafler og høj Sang.

Kun Violande blev tilbage for at tage Vare paa Huset og tage mod forstmesteren, hvis han skulde komme hjem imens; ti ogsaa hun tænkte i Dag at gøre en god Fangst. Det varede heller ikke længe, før han kom i høj Stemning og med omtaagede Sanser. Da han opdagede Bordet under Lindetræerne, slog han sig straks ned dér og forlangte i bedste Humør en Sovedrik af Violande, der skyndte sig bort for at tilberede den til ham.

Men ogsaa hun smuttede først ind paa sit Kammer for at hente den længe ubenyttede Flaske med den vidunderlige Trylledrik; men, da hun kom og søgte den, fandt hun den ikke. Hun fandt den heller ikke paa Vejen, da hun forlegen og taktfuld vendte tilbage, ti der, hvor Kuningolt hurtig og uagtsom havde smidt den, var den allerede fundet af den solbrændte Tjenestepige, der var ladet i Stikken af Munken, den Gang da hun fortrædelig havde trukket sig tilbage i Huset.

Violande var dog ikke længe raadvild. Hun til-

beredte Drikken saa meget sødere og stærkere og satte sig tæt hen til Forstmesteren, medens han drak. Der var en overstrømmende Blidhed og Huldsalighed over hendes Væsen; desuden bar hun en lysegul Dragt, der overalt var kantet med rødt og stod smukt til en ulastelig hvid Teint. Hun havde taget Blomsterne af Haaret for ikke at synes barnagtig og vundet sine fyldige, mørke fletninger om Hovedet.

Ej, ej, Nièce, sagde Forstmesteren, da han over Bægeret havde tilkastet hende et Blik og set hende sidde ganske tæt ved sig: Hvor I ser godt ud!

Da smilede hun sødt og betragtede ham med et saligt Blik, medens hun sagde: finder jeg endelig Naade for eders Øjne og saa sent! Hvis I blot vidste, hvor før I var mig, allerede mens jeg var Barn!

Det gik den gode Mand til Marv og Ben, stærkere end en Trylledrik af Frøben; vidunderlige forestillinger, en dunkel Erindring om et smukt Pigebarn før igennem hans Hoved, og nu havde dette Barn allerede for længst omsvævet hans Urne som en moden, endnu ungdommelig Kvinde, der af en velvillig Skæbne var ført i Havn hos ham. Hans højmodige Hjerte steg helt op i hans ophidsede Hjerne og begyndte dér at udfaste allehaande Billeder. Violande stod paa én Gang for ham som en Kvinde, der var prøvet og lutret i Erfaringens og Lidelsernes Skole, med hvem man erholdt et betydningsfuldt og hemmelighedsfuldt Stykke Menneskeliv i Medgift, og som derfor var vel værd at slutte til sit Bryst og give et Hjem i sit Hus og sit Hjerte.

Han tog hendes Haand, flappede hendes Kind og

sagde: Vi ere ikke gamle, Violande, kære Nièce! Vil I endnu blive min Kone? Og da hun lod ham beholde Haanden og bøjede sig nærmere til ham, straalende af oprigtig Henrykkelse, tog han sin første Kones Bryllupsring, som han siden hendes Død havde baaret paa en forsiring paa sit Dolkegreb, og stak det dyrebare Klenodie paa Violandes finger. Hun trykkede sit Ansigt mod hans brede, graabrune Løveansigt, de omfavnedes og kysledes ømt under Lindene, der raslede svagt i Nettevinden, og den fløge Mand troede at have fundet de vises Sten.

I dette Øjeblik vendte Dietegen hjem med sine Vaaben. Da han kom tværs over Vænget, hørte det faresserende Par intet til hans Komme, og han blev nu højst bestyrtet Vidne til, hvad der her gik for sig. Skamfuld og rødmende trak han sig saa stille som muligt tilbage og gik udenom Huset for at naa Bagdøren. Men dér hørte han paa én Gang en højroftet Skrigen og Raaben som af Mennesker, der vare i Strid eller i overhængende fare. Ufortøvet gik Dietegen efter Larmen, og snart fandt han det før saa muntre Selskab i en skræffelig Tilstand. Under Paavirkning af Vinen og den indbyrdes Skinsyge vare de unge Mænd blevene grebne af et almindeligt Raseri, saa at de paa Vejen hjem fra St. Hansblusset, aller bedst som de gik midt iblandt Kvinderne, havde angrebet hinanden med deres Dolke, hvorved flere af dem havde faaet forsvarlige Rifter. Men, netop som Dietegen kom til, havde den frumme Raadstueskriver rasende gennemboret Byfogdens Søn med sin Kaarde, saa at denne, ligeledes med sit Sværd i Haanden, var tumlet om i Græsset og netop i dette Øjeblik opgav

Alanden, medens de øvrige endnu 'o og to holdt hinanden i Struberne og Kvinderne i forfærdelse skreg paa Hjælp med Undtagelse af Küngolt, der stod nysgerrig med aaben Mund som Tilskuer ved det skræffelige Skuespil.

Küngolt, hvad er det, der her gaar for sig? sagde Dietegen til hende, efter at han havde mønstret hende med et hurtigt Blik. Det var det første Ord, han i lange Tider havde henvendt til hende. Hun fór sammen; dog syntes det, som hans Stemme virkede velgørende paa hende. Da sprang han uopholdelig ind blandt de kæmpende, og det lykkedes ham med nogle faa kraftige Anstrængelser at rive de rasende Unglinge fra hinanden og at vise dem, hvad der var sket, og nu lode de straks Armene synke og stirrede som tilintetgjorte snart paa Liget og snart paa den vilde Schafürli, der stirrede omkring sig som en vanvittig.

Imidlertid vare Bønderne og ligeledes de hjemvendte Jægersvende komne til, hvilke foreløbig toge Ruechensteinerne til fange og bandt Schafürli.

Det blev en trist Morgen, der nu fulgte paa. Forstmesteren var forlovet med den onde Violande, det summede og hamrede i hans Hoved, en død Ruechensteiner laa i Huset, de andre vare forvarede bag Laas og Slaa, og førend Middag indfandt der sig en Udsending fra Ruechenstein og den gamle Byfoged selv for at erkyndige sig om Ulykken og dens Aarsager og dernæst fordre alle vedkommende til Regnskab.

Men allerede i Taarnet havde den fangne Raadstueskriver, som vidste, at han let kunde miste sin Hals for Mordet paa Byfogdens Søn, rejst en frygtelig Anklage mod Kvinderne fra Seldwyla, og navnlig mod

Küngolt, hvem han beskyldte for at have øvet Hekseri og Trolddomskonster.

Den fortørnede Tjenestepige havde siden tilgivet sin Munk og. ved samme Lejlighed stukket den lille Flaske til ham og hvisket ham nogle Ord i Øret, og denne havde igen givet den til Schafürli.

Til Seldwylernes forfærdelse blev der endnu samme Dag rejst Anklage mod Forstmesterens Barn og mod hans Hus; ti enhver saavel i Seldwyla som i Ruechenstein troede paa Virkningen af Trylledrikke, og de tilstedeværende Ruechensteinere optraadte saa truende, at Forstmesterens Ndest og Anseelse ikke formaaede at hindre, at Küngolt blev ført i fængsel, og det saa meget mindre som han for Øjeblikket følte sig ligesom lammet i sine Bevægelser.

Halv bevidstløs af Skræk tilstod hun straks sin Brøde, og Schafürli og hans Kammerater bleve satte paa fri fod. Ruechensteinerne forlangte nu, at Heksekvinden, som havde drevet sit onde Spil med deres Byesbørn og forarsaget en Ruechensteiners Død, skulde udleveres dem til Afstraffelse. Dette blev afslaaet, og de droge knurrende bort med Liget af Byfogdens Søn. Men, da det siden efter kom dem for Øre, at Seldwylerne kun havde dømt den unge Pige til et Aars mild fængselsstraf, vaagnede det gamle Fjendskab, der havde sovnet i en Del Aar, med ny Styrke, og det blev nu en farlig Sag for enhver Seldwyler at overskride deres Territorium.

Staden Seldwyla havde nu intet fængsel for forseelser, som de i følge deres Livsanskuelse regnede til de lettere og ønskede at straffe med Skaansomhed, men plejede at tinge de domfældte i Kost og Pleje hos én

eller anden dertil skiftet Borgerfamilie. Og nu maatte da den stakkels Künigolt vandre op paa Raadhuset for dér at lade sig udbyde ved offentlig Auktion.

Forstmesteren, hvis Munterhed var borte, sagde med et Suk til Dietegen, at det vilde blive en sur Gang for ham at følge hende op paa Raadhuset og vaage over hende; ti der maatte være nogen af hendes egne hos hende i denne bitre Time. Da svarede Dietegen: Jeg vil gerne gaa, hvis jeg kun er god nok dertil! Forstmesteren gav ham Haanden. Gør det, sagde han, Du skal have Tak derfor!

Dietegen gik da hen paa Raadhuset, hvor et Udvalg af Raadsherrerne vare forsamlede tilligemed nogle købelystne og en flok nysgerrige. Han havde spændt sit Sværd om sig og saa' hen for sig med et mandigt, men mørkt Udtryk.

Da nu Künigolt blev ført ind, bleg og forgræmt, og hun skulde staa foran Bordet, traf Dietegen hurtig en Stol derhen og lod hende sidde paa den; selv stillede han sig bagved Stolen og hvilede sin Haand paa Rygstødet. Hun tilfæstede ham et forundret Blik, og saa' atter paa ham med et smerteligt Smil; men han saa' tilsyneladende rolig og streng bort over Hovedet paa hende.

Den første, der gjorde et Bud paa Arrestanten, var Stadstrompeteren, en Drukkenboldt, der gik sin Kones Verinde for ved en saadan Handel at hjælpe en Smule paa deres ødelagte finanser, og navnlig fordi det var at vente, at fangen fra sit fædrehjem vilde modtage rigelige Sendinger af allehaande gode Sager, som man da kunde bemægtige sig eller dog i det mindste faa Del i.

Vil Du til Stadstrompeteren? spurgte Dietegen K ngolt fort, og hun sagde nej efter at have fastet et Bli  paa Musikanterens opdunstede, r dblissede Ansigt. Denne raabte leende: Mig er det ogsaa lige meget! og spinglede ud.

Derpaa b d en gammel Sadelmager og Pelsfabrikant paa K ngolt i den Tanke, at han skulde drage god Gavn af hende ved at lade hende sy for sig i forretningen. Men han havde et aabent Saar paa Benet, som han salvede og plastererede den hele Dag, og paa Hovedet havde han en Gev kst af Størrelse som et H nse g, som K ngolt altid havde været bange for som Barn, naar hun gik til Skole og maatte forbi hans Værksted. Da nu Dietegen spurgte hende, om hun vilde til ham, svarede hun derfor atter nej, og han gik brummende sin Vej.

Nu kom en Pengegevsler frem, der var berygtet dels for sine Uagerforretninger og sin smudsige Pengegridskhed og dels for sin lystne Sandselighed. Men næppe havde han fæstet sine røde Øjne paa K ngolt og aabnet sin skæve Mund for at gøre et Bud, saa vinkede Dietegen ham bort med en Haandbevægelse, ledsaget af et truende Bli  uden først at have adspurgt den forfærdede, unge Pige.

Der blev nu kun nogle ordentlige folk tilbage, som der ikke var noget videre at indvende imod, og disse blev nu stedte til den egenlige Auktion. Mindste Bud blev gjort af Graveren ved Kirken, en stils rdig og skikkelig Mand, der havde en vakker Kone og, efter sin egen Mening, ogsaa et passende Lokale, og som allerede havde haft adskillige Straffefanger i Kost.

Ham blev da K ngolt tilslaaet af Rettens for-

valtere, og hun blev straks ført hen i hans Hus, der laa mellem Kirkegaarden og en Sidegade. Dietegen gik med for at se, hvor hun blev indstalleret. Hun blev anbragt i en lille, aaben forhal i Huset, der stødte umiddelbart op til Kirkegaarden, men var adskilt fra denne ved et Jerngitter. Der plejede nemlig Graveren at indespærre sine fanger i den varmere Nærstid, hvorimod han om Vinteren brugte at tage dem ind i Stuen til sig og at fast-børe dem til Kaffel-ovnen ved en let Jernlænke om Benet.

Da nu Kungolt befandt sig i sit fængsel og kun ved et Jerngitter saa' sig adskilt fra de dødes Grave og desuden i sin umiddelbare Nærhed fik Øje paa det gamle Benhus, der var fyldt med Hjærneskaller og andre Ben af de døde, kom hun til at ryste og bad saa bønlig, at man ikke maatte lade hende være alene dér, naar det blev Nat. Men Graverens Kone, som netop kom slæbende med en Straasæk og et Tæppe, og gav sig til at anbringe en Slags forhæng for Gitteret, sagde, at det kunde ikke blive anderledes, og at den første Tids Ophold derinde kunde være en gavnlig Bod for hendes syndige Hjerte.

Da sagde Dietegen: Vær rolig, jeg frygter ikke for døde folk eller Spøgelseser, og jeg vil komme her om Natten og holde Vagt uden for Gitteret, saa længe til Du har vænnet Dig til Stedet.

Men dette sagde han til hende saaledes, at Graverens Kone ikke kunde høre det, og begav sig derpaa hjem. Der fandt han den nedslaaede Forstmester, der netop var kommet overens med Violande om, at de først vilde holde deres Bryllup, naar Kungolt havde udstaaet sin Straf og denne fedelige Historie var begyndt

at gaa i Glemmebogen. Violande forholdt sig imidlertid saa stille som en Mus, glad over at hun selv, der var det egentlige Ophav til det ulykkelige Hefseri og dets følger, var sluppet saa helskindet derfra. Ved det strenge forhør, som ogsaa hun havde været underkastet, havde hun forklaret, at hun kun havde gemt denne Elfskovsdrif for at den ikke skulde komme i de urette Hænder, og man havde kun halvt om halvt fæstet Lid til denne forklaring og sluppet hende fri.

Da nu Dæmringen var forbi og Midnat nærmede sig, stod Dietegen stille op, tog sit Sværd og en lille Flaske med god Vin og begav sig igen ned til Staden, hvor han uden et Øjeblik's Betænkning svang sig over Kirkegaardsmuren og uforfærdet skred over Gravene hen til Küngolts uhyggelige Opholdssted. Hun sad lydløs bag ved forhængen, sammensunken paa sin Straaseng og lyttede skælvende efter den mindste Larm; ti hun havde allerede, før Mandetimens Komme, oplevet adskillige Rædsler. Inde i Benhuset var en Kat smuttet hen over Knoglerne, hvorved der var frembragt en flaprende Lyd. Dernæst vare Bussene paa Gravene satte i Bevægelse af Nattervinden, saa at det raslede og susede saa besynderligt i Bladene, og Vejrhænen paa Kirketårnet havde drejet sig med en langtrukken Knirken, som man aldrig lagde Mærke til under Dagens Travlhed.

Da nu Küngolt hørte fodtrin, der nærmede sig, blev hun atter bange og fór sammen; men da en Haand greb igennem Gitteret og trak forhængen rast til Side, saa at fuldmaanen skinnede klart ind i Rummet, og en dæmpet Stemme kaldte hende ved Navn,

da stod hun skyndsomt op, løb ham i Møde og strakte begge Hænder ud gennem Gitteret.

Dietegen! udbød hun og brast i Taarer, de første hun havde kunnet græde siden hin Ulykkesdag; ti hun havde været som lammet af en Bedøvelse.

Dietegen gav hende imidlertid ikke Haanden, men den lille Vinflaske og sagde: Tag en Slurk Vin, det vil gøre Dig godt. Hun drak og spiste ogsaa af det gode Brød fra det fædrene Bord, som han havde bragt med til hende. Og alt imens følte hun sig bedre til Møde, og, da hun saa', at han ikke vilde tale mere med hende, trak hun sig i Stilhed tilbage til sit Leje og græd sagte, indtil hun til sidst faldt i en rolig Søvn.

Men Dietegen holdt hende i ungdommelig Uerfarenhed og Uforstand for besat af en ond Aand, saa at hun ikke kunde handle ret, og han vaagede hos hende, idet han satte sig paa en gammel Gravsten, der lænede sig op mod Muren, af Hengivenhed mod hendes afdøde Moder, og fordi han skyldte hende sit eget Liv.

Kiingolt sov indtil Solens Opgang, og da hun vaagnede, saa' hun, at Dietegen var gaaet bort i Stilhed.

Og saaledes kom han den ene Nat efter den anden for at vaage hos hende; ti, efter hans Tro, maatte det være et farligt Sted for én, der ikke havde nogen god Samvittighed og var fuld af frygt. Hver Gang bragte han hende en eller anden forfriskning med, spurgte hende ogsaa nu og da om, hvad hun ønskede sig, og bragte hende alt, hvad der syntes ham ret. Han kom ogsaa naar det regnede og stormede, og lod ingen Nat gaa over, og, naar det var en efter

Datidens Tro særlig berygtet Nat med Hensyn til de døde og deres Fred, saa indfandt han sig saa meget punktligere.

Hvad Künigolt angik, indrettede hun sig efterhaanden ubemærkt saaledes, at hun traf sit forhæng for om Dagen, efter eget Sigende for at skjule sig for nysgerrige Blik, naar der kom folk paa Kirkegaarden, men i Virkeligheden var det for at sove; ti hun holdt af at være frisk og aarvaagen om Natten og intet Øjeblik vende sit Blik fra den mørke Døgtter derude og at fordybe sig i Grublerier angaaende ham og sig selv, og hvordan det altsammen var kommet, medens han troede, at hun sov.

Hun følte sig gennemstrømmet af en ny, hidtil ukendt Lykke, saa snart han kom og hun i hans Nærhed kunde hengive sig til sine stille Betragtninger og Drømme. Hun anede ikke den haarde Dom, han havde fældet over hende, og hun haabede igen at vinde ham tilbage, da han viste sig saa tro. Dette var ikke hendes faders Mening, der besøgte hende en Gang om Ugen; naar hun da næsten hver Gang ligesom ængstlig nævnede Dietegens Navn, saa at han vel mærkede, at hun igen havde vendt sin Hu til ham, da sukede han af Hjærtens Grund, ti det var hans inderligste Ønske, at det halvfortabte Barn maatte reddes gennem den brave Plejesøn, men han frygtede for, at denne neppe vilde binde an med en Pige, der havde hengivet sig til Heksekunster og allerede havde været arresteret som Heks.

Imidlertid indfandt der sig ogsaa andet Besøg hos Künigolt. Raadstueskriveren fra Ruechenstein, den vældige Puffeldrager, Schafürli, havde ikke funnet

glemme den skønne Skabning og følte, at hendes Billede levede og aandede i hans Blod, der strømmede med en vældig fart gennem Krumningerne paa hans Legeme, hvilket efter hans Tro maatte bero paa en virkelig Besættelse af samme Art, som den, der viderfares, naar man i en natlig Stund møder en Heks, der glider ensom ned ad Strømmen i sin dunkle Baad.

Han tænkte derfor, saasom han var en forvoven Karl, at han hellere end søge Trøst og Lægedom hos Kapucinerne maatte søge den hos sin Ulykkes Ophav, og nu vandrede han i en mørk Nat op over Bjerget, og hen paa Kirkegaarden, hvor hun sad fangen. Da det endnu ikke var paa den Tid, da Dietegen plejede at vise sig, og disse Skridt ogsaa lød fremmede, blev Kungolt forskrækket og duffede sig ned bagved sit forhæng. Men Schafürli tændte en Stump Lys, som han havde taget med, rev Tæppet til Side og lyste op i det lille Rum. indtil han opdagede hende.

Kom hid, Heksetøs! hviskede han heftig og halv højt; kom hid og giv mig begge dine Hænder og din Mund; ti Du maa helbrede mig, hvad Du har for-dærvet!

Hun kendte ham straks paa hans Skikkelse, og Erindringen om al hendes Ulykke saa vel som selve hans Nærværelse fyldte hende med en saadan Angst, at hun skælvede som Espeløv uden at udstøde en Lyd.

Da begyndte Raadstueskriveren at ruske i Gitte-ret, og da det ikke var overdrevent fast, men kun beregnet paa at tjene som Luffe for svagere fanger, vilde det ikke være saa vanskeligt ved en kraftig Anstrængelse at løfte det af dets Hængsler. Men i

samme Øjeblik kom Dietegen til og saa', hvad der gik for sig, og greb Schafürli i Skuldrene. Han skreg op og vilde trække sin Dolk. Men Dietegen holdt hans Hænder og brødes med ham, indtil han havde faaet Magt med ham. Han overvejede nu, om han skulde tage ham formelig til fange og melde ham, eller om han skulde nøjes med at jage ham bort, og da han endnu ikke kendte den nærmere Sammenhæng med Sagen, og ikke vilde hidføre en ny forvikling for Küngolt, lod han den puffelryggede løbe, men forbød ham, hvis han havde sit Liv kært, nogensinde at komme igen. Men, derefter begav han sig ind i Huset og bevægede Graveren til for fremtiden at tage fangen ind i Stuen til sig, saa meget mere, som det laffede ad Efteraar, og Nætterne begyndte at blive for kolde for hende i hendes hidtidige Opholdssted.

Küngolt blev da endnu samme Nat fastgjort til Kaffelovnen med den vedtagne, lette Lænke om foden. Det var en pyntelig Indretning af grønne fliser, som var prydet med en fremstilling af Menneskets Skabelse og Syndefaldet i ophøjet Arbejde; ved dens fire Hjørner vare de fire store Profeter anbragte paa fritstaaende, snoede Smaasøjler, og det hele udgjorde et ganske pynteligt, leddelt Monument, og lænket til det sad nu Küngolt henslængt paa Vognbænken.

Hun glædede sig over sin tryggere Stilling og over sin Redning, som hun havde Dietegen at takke for, og hun forklarede det hele ud af hans trofaste Hengivenhed, endskønt han intet Ord havde talt med hende den Nat, men straks havde fjærnet sig, efter at Sagen var ordnet med Værten.

Men, da nu den gode Küngolt var installeret

saaledes, indfandt der sig snart en ny Liebhaber til hendes Skønhed i form af en Kapellan, der besørgede allehaande geistlige Smaasforretninger ved Kirken, og hvem det ogsaa paahvilede at bringe de syge og fangerne Kirkens Trøst og formaning. Denne Velærværdighed indfandt sig nu, da Künigolt havde faaet Plads i den varme Stue, ret jævnlig hos hende for at tale hende formanende til og fordrive hendes Hang til Hefsefunster og Anvendelse af Ælskovsdrifke og derhos glæde sig ved hendes friske Skikkelse og indtagende Væsen. Ti, siden hendes Lidelser vare begyndte, var der kommet en ny Art Skønhed over hende; hun var bleven en moden, slank, skønt noget bleg Jomfrus-
skikkelse, hvis Øjne lyste med en blid og straalende flamme, let beskygget af en mild Sorgmodighed. Bortset fra fodelænen, blev hun behandlet som et Medlem af familien, der ogsaa ombefattede nogle Børn, og naar Kapellannen kom, saa blev han trafteret med et Glas Vin eller Æl, som maaske Forstmesteren sørgede for. Naar nu den geistlige havde holdt sin Bordtale og indtaget sin forfriskning og endnu blev siddende lidt, øjensynlig for at nyde Synet af den trøstede Synderinde eller i revillig Nedladdenhed flappe hendes Haand, saa kunde Künigolt faa smaa pludselige Anfald af en genopvaagnende Munterhed, naar hun betænkte, hvilken prægtig Ælster hun, efter sin Mening, besad i Dietegen i Sammenligning med denne Præstefrue.

Og saaledes gik det til, at den unge Pige, efter at hun i beskeden Munterhed havde tilbragt sin Dag med at drømme om en bedre Fremtid, om Aftenen havde vundet Graverfamiliens Hjerte, saa at de ryk-

fedde Bordet hen til hende ved Kaffelovnen. Og da nu Nytaaraften kom, gik det ligesaadan, og Præsten kom og sluttede sig til dem, og nu sad Graveren og hans Kone og Børnene og Kapellanen sammen om Bordet hos den lænkede Küngolt og legede med Nødder, og netop som Küngolt lo himmelhøjt over noget, som Pastoren havde sagt, medens han holdt hendes Haand, traadte Dietegen ind for at bringe sin Myndling og sin Herres Barn nogle af de gode Sager der hjemme fra. Et af Hjærtets ubevidste Luner, den indsovede Hjemme efter hende havde dog indgivet ham den Tanke at tilbringe en liden Stund hos Graverens, for at Küngolt dog kunde have nogen af sine egne hos sig den første Nytaarsaften i sit unge Liv; som hun tilbragte borte fra Hjemmet.

Men, da han nu uforvarende blev Vidne til det lystige Optrin og saa' Præsten flappe den leende Küngolts Haand, blev han grebet af en isnende Kulde, der næsten størkede hans Blod, og, efter at have givet den unge Pige de medbragte Sager med et Par Ord som Hilsen fra hendes fader, forlod han uopholdelig Huset, medens han uvilkaarlig mumlede mellem Tænderne: Tabt er tabt! Nu først anede Küngolt pludselig Betydningen af dette Øjeblik, og alt Blodet strømmede voldsomt til hendes Hjerte, og hun sank sønderknust sammen i sin Vankrog og Selskabet skiltes fra hinanden i forvirring; Lyset i Graverboligen sluffedes, endnu før det nye Aar havde overskredet Tærskelen.

Küngolt blev nu næsten som glemt af sine egne, saa meget mere som Edsforbundet stadig genlød højere af Krigslarm, og hine Begivenheder nu begyndte at

udvikle sig, som man kalder for Burgunderkrigen. Da foraaaret meldte sig, og Dagen ved Grandson nærmede sig, droge ogsaa Stæderne Seldwyla og Ruechenstein i forening med andre Nabobyer i Marken med deres faner, og det var en ren Løttelse for forstmesteren, saa vel som for Dietegen, at slippe ud af det forstyrrede Hus og aande den barske, ukrydrede Krigsluft.

Med faste Skridt rykkede de ud med deres fane, skønt mere tavse end de andre, og sluttede sig sammen med andre tililende Skarer til Edsforbundets Opbud, der nu ilede de allerede kæmpende til Undsætning. Som en Have af Jærn stod nu den lange firkant opstillet dér, og i dens Midte vajede Landskabernes og Byernes faner. Mand ved Mand stode disse tusinder, og hver af dem igen i frygtløs Tillidsfuldhed en Verden for sig selv, og alle til sammen dog kun en lille Haandfuld Menneskebørn.

Dér stod den letsjindige og Ødelanden ventende Side om Side med den gerrige eller den, hvem Maren havde gjort farrig; den trættekære og den fredelskende holdt med lige Taalmodighed deres Kraft beredt; den, der var kommet med et tungt Hjerte, stod ikke mere tavs end Storpraleren og den snakkelsalige. I tætsluttede Rader stod Naboer, der ellers levede i Riv og Splid, men Lid og Misundelse holdt Spydet eller Hellebarden lige saa fast som Højsind og Huldsalighed, og den uretfærdige saa vel som den retfærdige havde kun Øjet rettet paa den nærmeste Pligt. Hvo, der havde taget Afsked med sit Liv og havde en Rest af ubegrædt Kraft at ofre, gjaldt hverken mer eller mindre end den blomstrende Ungling, hvis Øje rummede en

Moders Haab og Løfterne om en hel fremtid. Den vemodig stemte fandt sig uden Knurren i Spasmagerens halv høje Indfald og Vittigheder, og denne paa sin Side hørte uden Latter de smaa hemmelige forhandlinger mellem de Spidsborgere, der havde faaet Plads ved hans Side.

Ved Siden af Banneret fra Seldwyla vajede Ruechensteinernes Banner, saa at Rækkerne fra de to fjendtlige Nabobyer stødte tæt sammen, og forstmesteren, der var fører for en Del af sine Medborgere, og havde Plads paa fløjen, var bleven Nabo til Raadstueskriveren fra Ruechenstein, der stod yderst i en af deres Roder; men ingen af dem syntes at tænke paa, hvad der var forefaldet. Dietegen gik med Skytterne og nogle andre Drenge udenfor Rækkerne og befandt sig allerede midt i en frygtelig Tummel, da disse pludselig satte sig i Bevægelse og rykkede frem i Kampen for at slaa en af de berømteste Krigsfyrster og hans skinnende og pragtfulde Hærfølge paa flugt som en fabelkonge.

I Stridens vilde Larm og Trængsel var forstmesteren med nogle af sine folk af det burgundiske Rytteri bleven skilt fra sit Banner og huggede sig Vej igennem Rytterne; men kun for at finde sig indesluttet midt blandt de fjendtlige fodfolk; dér udarbejdede han sig nu trolig et lidet Kammer som en flittig Bjergmand; men netop som han var i færd med at forsyne det med en liden Dør, kom gennem denne Åbning en af Karl den dristiges forsinkede og forvildede Kanonkugler og knuste hans brede Bryst, saa at han i et kort Øjeblik gik ind til den evige Hvile, hvor intet mere besværede ham.

Da Dietegen sund og frisk kom tilbage fra Kampen og fra Jagten paa de flygtende Burgundere, og efter kort Efterspørgsel fandt den faldne Ven og fader, begravede han ham selv tillige med hans Sværd mellem de armlignende Rødder af en mægtig Eg, der groede i Nærheden af Slagmarken ved Udkanten af et Dige.

Derpaa vendte han hjem med Hæren, og fik til Belønning for udvist Mod og Dygtighed indtil videre forstmesterens Hus overladt til Bolig for at føre Opsigt med Skovene. Ved forstmesterens Død var hans Husstand opløst. Hans formue var i de sidste Aar svunden ind som følge af Uorden og daarlig Husholdning, og Künigolt ejede nu ingen Trevl paa denne Jord undtagen sig selv og Dietegens Omsorg, for saa vidt han ellers kunde tage sig af hende, da han selv var en fattig Knøs.

Hun sad ubevægelig ved sin Kaffelovn med Kinderne lænede mod de grove Afbildninger paa dens Glader, hvilke fremstillede det tabte Paradis i fire eller fem Optrin, der giktog sig hele Kaffelovnen rundt; Adams Skabelse, Evas Skabelse, Kundskabens Træ og Uddrivelsen af Paradisets Have. Naar hendes Ansigt smertede af Trykket, saa traf hun det tilbage og vendte det mod de strenge fremstillinger, som hun atter og atter betragtede forfra, medens hendes Taarer randt, naar hun atter havde samlet Kraft nok dertil. Ja, naar hun undertiden kom til det Billed, der forestillede Uddrivelsen af Haven, saa følte hun endog en vis Husvælelse; ti ved Pottemagerens eller Kunstnerens forseelse havde Adam paa denne Plade i Stedet for Navle faaet en lille, ophøjet rund Knap midt paa

Maven, som regelmæssig vendte tilbage paa hver Uddrivelse.

Men, naar Künigolt var paa Vej til at le over denne naive fremstilling, saa sammensnørede strafs Elendigheden hendes Hjerte og Strube, saa at der ikke kom andet ud deraf end en frampagtig Anstrengelse og en legemlig Smerte, der varede et Øjeblik, til hendes Øjne fyldtes med Taarer og hendes Ansigt fortrak sig, som naar en skal nyse og ikke kan. Hun undgik derfor til sidst at se paa dette Billede.

Imidlertid var ogsaa Slaget ved Murten holdt og omtrent samtidig havde Künigolt udstaaet sin Straffetid. Dietegen havde ordnet det saadan, at hun skulde være i forstmesterboligen for dér at tage Haand i Hanke med Violande, som nu var bleven sørgmodig, skuffelig og ganske ordentlig; thi hun havde i sin sildige forlovelse med forstmesteren og dennes Død gjort nogle alvorlige Erfaringer, og hun havde ladet sig paavirke deraf. Dietegen kom derimod ikke hjem, men tumlede sig omkring derude i felten, indtil Krigen var forbi.

Men, at heller ikke han uden fejl og Dadel skulde gennemgaa disse Skæbnens Omskiftelser, saa havde Krigerlivet i forening med den stumme Smerte, som Plejefaderens Tab havde voldt ham, affødt en vis Vildhed hos ham. Han gik ind i den Trop af forforne Knægte, der under Navn af „den vilde Bande“ havde givet sig ud for paa egen Haand at inddrive den Brandskat, som i fredstraktaten var bleven paalagt Byen Genf, men som hidtil var bleven tilbageholdt af denne. Af det Bytte, han havde taget fra Burgunderne, havde han ladet sig gøre en Stads-

dragt; naar han drog ud bagved den fororne Vildsvinefane var han iført en Kjortel af blegrodt Burgunderdamask; Edsforbundets Kors paa Bryst og Ryg var i Sølvstof og broderet med Perler. Ud over Hatten bølgede et bredt Buskads af vajende Struds-fjer, som han havde taget fra de Ridderhatte, han havde fundet strøet omkring i de erobrede Lejre. Han bar Sværd og Dolk i et kostbart Daabengehæng, og foruden sin Bøsse bar han et langt Spyd, hvorved han dovent støttede sin granvorne, bredskuldrede Skiffelse eller vuggede sig, naar han truende stirrede frem under sin Hat for at forstrække en feig Skryder eller et flygtende Pige-barn. Han holdt nok af at gribe en skrigende Pige i hendes Haarsfletninger og stirre hende et Øjeblik prøvende ind i Øjnene for derpaa igen at lade det forbløffede eller leende Væsen løbe sin Vej.

I denne Dragt havde han, før han endnu sluttede sig til den vilde Bande, et Øjeblik vist sig hjemme paa Forstgaarden i Seldwyla, og han saa' da ud som en værdig Repræsentant for den ældgamle, rene Folkestamme, saa dristig, sikker, stærk og dertil smidig var han i sine Bevægelser.

Da Künigolt saa' ham saaledes, og han i forbigaaende sendte hende et koldt, vildt Smil, som man lægger sig det til i felten, vare hendes Øjne ligesom blændede. Medens han nu laa i Vælskland, var al hendes Digten og Tragten at grunde over den forbigangne Tid og at leve sin tabte Barndoms lykkelige Dage om igen. Navnlig fredsede hendes Tanter mangan Gang om hin Plet oppe i Bjærgskoven, hvor Kvinderne fra Seldwyla én Gang havde kysset og

flappet Dietegen som et lille Barn, der var frarevet Døden, og smykket ham med Blomster i hans forbryderskjorte, og, saa tidt hun kunde, ilede hun derop og saa' længselsfuld langt derud i sydvest, hvor man sagde, at de uovervindeliges truende Skare havde lejret sig.

Men i den samme Bjergegn, hvor Seldwylas Territorium grænsede op til Ruechensteins, fredsede Raadstuskriveren Schafürli omkring, da han stadig tørstede efter Helbredelse for den Skade, der var ham tilføjet, eller maaske efter Hævn; ti, til Trods for det formentlige Hefseri, herskede der i Ruechenstein saavel aabent som dulgt Had imod ham for Drabet paa Byfogdens Søn, og dette haabede han kunde forsones ved Küngolts Død, da hun hidtil efter Ruechensteinernes Begreber ikke var vederfarede nogen virkelig Straf. Og, da nu den stakkels Küngolt en Dag tankeløs havde sat sig paa en Grænsesten, saaledes at hendes fødder berørte Ruechensteins Grund, traadte Schafürli fulgt af en Raadstuetjener pludselig frem fra Træerne, tog hende til fange og førte hende bunden ned til deres Stad, hvor der nu straks blev aabnet en ny Retsforhandling i Anledning af det ved hendes Hefsefunster foranledigede Drab paa Byfogdens Søn, som endnu ikke var rettelig sonet.

I Seldwyla fandtes der i disse Forstyrrelsens Tider næppe nogen mere, der vilde have antaget sig hendes Sag, selv om der havde været Udsigt til et godt Udfald. Det hed sig derfor snart, at hun næppe vilde komme derfra med Livet. Nu var det den før saa onde Violande, der grebet af Anger og Medlidenhed tog sig sammen og søgte den eneste Hjælp, der

kunde være at tænke paa. Hun gav sig paa Vej og vandrede Dag og Nat mod Vest for at finde den vilde Bande og Dietegen. Rygtet om de vilde Svendes færde førte hende ogsaa snart paa det rette Spor, og hun fandt den, hun søgte, ligegyldig henslængt paa Bænken i en Kro, hvor han just var i færde med at spille Tærninger om Penge med nogle af sine Kammerater.

Hun meddelte ham den nye Ulykke, der var tilstødt Künigolt, og han hørte imod forventning opmærksom til; men, da hun havde sluttet sin Beretning, sagde han: Her kan jeg intet gøre! Det er en Rets-sag, og da Seldwylerne selv intet gøre i Sagen, vilde jeg ikke kunne finde ti Svende, der vilde følge mig for at befri Pigebarnet!

Men Violande, som fra sit tidligere Uvæsens Tid havde bevaret en grundig Indsigt i mulige Ægteskabsforhold, svarede: Magt er heller ikke nødvendig. Ruechensteinerne have fra Arilds Tid haft den Vedtægt, at en dødsdømt Kvinde kan frelses af en hvilken som helst Mand og overgives til ham, naar han begærer hende til Ægte og straks paa Stedet lader sig vie til hende!

Dietegen satte et forbavsset Ansigt op og stirrede med store Øjne paa Violande, hvorved han ikke kunde undertrykke et haanligt Soldatersmil.

Det er altsaa eders Mening, at jeg skulde gifte mig med en Taske? sagde han, medens han snoede sin lille, fremspirende Knevelsbart og saa' højst vantro ud, endskønt han følte nogle besynderlige Træfninger i sit Ansigt. Sig ikke Taske, sagde Violande, det er hun ikke!

Og pludselig brast hun i Taarer, greb Dietegens Haand og fortsatte: Hvad hun har fejlet, er min Skyld, ti jeg vilde skille eder ad og fjærne eder begge fra Hjemmet for at faa faderen! Derfor har jeg forledt Barnet til alle hendes Daarskaber!

Hun skulde ikke have ladet sig forlede, sagde Dietegen, hendes forældre vare brave folk; men hun er vanslægtet!

Og jeg sværger Dig til ved min Salighed udbrød Violande, det er alt som brændt væk af Ild, hvad der har skæmmet hende; hun er god og blid og elsker Dig saadan, at hun for længst vilde have gjort en Ulykke paa sig selv, hvis hun ikke havde ment, hun havde et sidste Tilhold hos Dig. Og tænk saa for Resten paa, hvad Du skylder hende! Vilde Du nu staa der i din Kraft og din Skønhed, hvis hun ikke havde taget sig af Dig, den Gang Du laa i Bøddelens Kiste. Og tænk ogsaa paa Küngolts Moder og hendes brave fader, der have opdraget Dig som deres eget Barn. Og er da Du den eneste Dommer over et svagt Barns fejl? Har Du selv aldrig begaaet nogen Uret? Har Du ikke slaaet noget Menneſke ihjel i dine Krige, hvis Død ikke var saa aldeles nødvendig? Har Du aldrig brændt fattiges og værgeløses Hytter? Og, selv om Du ikke har gjort noget af dette, har Du saa altid øvet Barmhertighed, hvor Du kunde?

Dietegen blev rød og sagde: Jeg vil ikke have noget til givende og ikke blive nogen noget skyldig! Naar det forholder sig saaledes, som I siger, med Ruechensteinernes Vedtægt, saa vil jeg begive mig derhen og antage mig det stakkels Barn. Saa saa

Gud at hjælpe mig og hende, om hun igen skulde komme paa nogen vild Vej!

Og dermed gav han den fuldstændig udmattede Kvinde, der ikke vilde have kunnet følge ham, nogle Penge til at pleje sig for og styrke sig til Hjemreisen. Han selv greb straks sine Vaaben og gav sig paa Vej tværs gennem Landet og rastede ikke, før han fik den mørke Stad, Ruechenstein, i Sigte.

Dér havde de ikke gjort lang Proces, men havde efter faa Dages forløb dømt Küngolt, der sad indespærret i et gammelt Taarn, til at lide Døden, og af Hensyn til hendes uplettede fader, der var faldet for Fædrelandet, havde man vist hende den særlige Begunstigelse at dømme hende til Døden ved Halshugning i Stedet for ved Ild eller Hjul eller en af deres andre almindelige Metoder.

Hun blev da nu ført ud af Stadens Port ad Retterstedet til, barbenet og uden noget andet Klædningsstykke paa end forbryderskjorten, Nakken og Ryggen vare skjulte af det tunge, flagreende Haar. Skridt for Skridt skred hun hen ad Dødens Sti, midt iblandt sine Bødler, stundom snublende, men med rolig fatning, da hun havde hengivet sig i sin Skæbne og forsaget alle videre Drømme om Liv og Lykke. Saaledes kan det gaa én! tænkte hun med et næsten umærkeligt Smil, og først, da hendes Tanker med ét vendte tilbage til Dietegen, randt varme Taarer ned over hendes Kinder; ti det kom hende i Tanke, at han havde hende at takke for sit blomstrende Liv, og hun fandt Trøst i denne Erindring, saa uselvisk og godt var hendes Hjerte blevet.

Allerede sad hun paa Stolen og var næsten glad

over blot at faa hvile fra den møjsommelige Vandring. Hun saa' for sidste Gang ud over Landet og ud mod den blaanende Synskreds. Da bandt Bøddelen hendes Øjne til og gjorde sine forberedelser til at afflippe hendes rige Haar, for saa vidt det naaede udenfor Bindet, da Dietegen kom til Syne i nogen Afstand og svingede sin Hat og sin Lanse, mens han raabte af sine Lingers fulde Kraft. Men paa samme Tid rev han for at stanse det stedfindende Optrin Bøssen fra sin Skulder og sendte en Kugle hen over Hovedet paa Bøddelen. Overraskede og forfærdede holdt Dommerne inde, og alle grebe til Vaaben, da den kæmpemæssige Ungling kom anstigende i lange Spring og sprang op paa Stilladset, saa at det nær var styrtet sammen under hans Legems Vægt. Han greb nu den siddende Kuningolt ved Skulderen, efterdi hendes Hænder vare bundne paa Ryggen, og gispede en Stund efter Vej, før han kunde komme til Orde. Men, da Ruechensteinerne saa' at han var alene, og at intet videre Overfald var at befrygte, ventede de rolig paa, hvad der vilde komme ud deraf, og da han endelig havde forklaret dem sin Begæring, traadte de sammen for at overveje Sagen.

Saa vel Ruechensteinernes Skif, strængelig at hævde alle gældende Retsbestemmelser, som den Anseelse, Dietegen nød i disse frigeriske Tider, hvilken og selve hans drabelige fremtræden var vel skikket til at forøge, bevirkede, at Sagen uden Vanskelighed blev ordnet, da først Vergrelsen over den ubetimelige Afbrydelse var forvundet. Selv Raadstuskriveren, der ikke havde undladt personlig at besørge sine funktioner ved denne Lejlighed for at faa Visshed om Hæksens Undergang,

gemte sig saa godt han kunde, for at ikke den vilde Krigsmand, hvis Haand han frygtede til Trods for sit Mod, skulde blive opmærksom paa ham.

Den samme Præst, der nylig havde holdt Bøn med den dødsdømte, maatte nu paa staaende fod og paa selve Skafottet besørge Vielsen. Kungolt blev løst og maatte rejse sig op paa sine vaflende fødder, mens man spurgte hende, om hun vilde følge denne Mand, der begærede hende til Ægte som hans rette Ægtehustru og give ham sin Haand derpaa.

Hun saa' ham tavs op i Ansigtet, og dette var det første af Verden, hun saa', efter at Bindet var taget fra hendes Øjne, og hun saa' ud som om hun befandt sig midt i en Drøm; men for ikke at gaa Glip af noget, selv om saa var, nikkede hun, da hun ikke kunde tale, med stor Mandsnærverelse, dog lige som mekanisk en tre eller fire Gange og straks derpaa et Par Gange til, saa at selv de mørke Raadsherrer bleve rørte derover og støttede den skælvende Pige, medens hun efter alle Lovens formler blev viet til Manden.

Først nu blev hun ham overleveret med Liv og Sjæl, som hun stod og gif, uden alt Efterkrav paa Gods eller Skadeserstatning af nogen Art, imod at han skulde erlægge Gebyret for Vielsesattesten til Præsten og udrede Betalingen for ti Maal Vin som Bryllupskænk til Skarpretteren og dennes Medhjælpere samt forsyne den førstnævnte med Stof til en ny Dams.

Da Dietegen havde betalt alt dette, tog han sin Kone ved Haanden og forlod Retterstedet med hende. Men, da han maatte tage hende, som hun gif og stod,

barbenet og uden noget som helst paa undtagen forbryderskjorten, og da det endnu var tidlig paa Aaret, og Luften var kølig, saa befandt hun sig ikke vel og kunde ikke vinde med sin Mand. Han løftede hende derfor op paa sin Arm, skød sin Hat tilbage over Skuldrene, hun slyngede straks sine Arme om hans Hals, lagde sit Hoved ovenpaa hans og sov ind, da han havde gaaet nogle Skridt med hende, som han tilbagelagde med Spydet i den anden Haand. Saa vandrede han ufortrødent videre henad ensomme Højder og følte, hvordan hun græd sagte i Søvn, og hvordan hendes Mandedræt under Graaden blev friere og lettere; og, da hendes Taarer vædede hans Pande, da blev han til Mode, som om han selv blev døbt med en salig Lykke, og den grove, simple Svend følte sine egne Taarer trille varmt ned over sine Kinder. Hans var det Liv, han bar, og han følte det, som om han bar Guds rige Verden paa sin Arm.

Da de naaede til det Sted, hvor han selv som Barn havde siddet blandt Kvinderne i sin korte forbryderskjorte, og hvor Kængolt for kort Tid siden var bleven fangen, skinnede Martsolen saa varm og klar, at den syntes at opfordre til en lille Hvile. Dietegen satte sig paa Grænsestenen og anbragte lempelig den rige fragt paa sine Knæ; det første Blik, hun sendte ham, da hun vaagnede, og de første, fattige Ord, som hun nu endelig fremstammede, forvissede ham om, at det ikke blot var en Pligt, han havde opfyldt, men at han ogsaa var indgaaet paa en ny, den nemlig at blive saa god og brav, at han altid kunde være den Lykke værd, som nu besjælede ham.

Jorden omkring Grænsestenen var allerede besaaet

med Tusindfryd og andre tidlige Blomster, Himlen vidt omkring var blaa, og ingen Lyd gennembrød Eftermiddagsstilheden undtagen Bogfinernes Sang i Skovene.

De talte nu ikke videre sammen; men aandede i fællesskab den milde, blaa Luft; og da Vejen nu kun førte over blød Mosgrund gennem Bøgeskoven ned til Forsthuset, saa gik de nu ved Siden af hinanden.

Pludselig greb Kuningolt op efter sit gyldne Haar; ti først nu faldt det hende ind, at det vist var affskaret, og da hun fandt, at hun havde det i Behold, saadan som det altid havde været, stansede hun og sagde til Dietegen, idet hun saa' ham trohjertig ind i Øjnene: Kan jeg ikke saa en lille Brudefrans endnu?

Han saa' sig om og fik Øje paa en glinsende grøn Kristtornbusk. Med et rask Snit skar han en kraftig Gren af Busken, lavede en Krans deraf og satte den varsomt paa hendes Hoved med de Ord: Det er en fattig Brudefrans, men væbnet, som vor Være til enhver Tid skal være det! Hvo, der vil krænke den med Ord eller Daad, skal saa Straffen at føle!

Derpaa kysede han hende et Par Gange fast under hendes Krans, og hun gik glad videre med ham.

Forsthuset stod tomt og forladt, da de naaede det. Folkene var paa Grund af den formentlige Henrettelse dels af Sorg, dels af utro Lætsind løbne fra hinanden, og ingen vendte mere tilbage denne Dag. Men, saa meget muntre og hyggeligere syntes det den unge Kone, der nu levede op med hvert Øjeblik. Hun fór omkring fra Skab til Skab, fra Værelse til

Værelse, og snart viste hun sig i sin Moders kostelige Brudedragt, som hun havde fortalt sin nuværende Mand om hin Nat, da de laa sammen i den samme lille Barneseng. Derpaa dækkede hun Bordet med festligt Dækketøj og bar frem, hvad hun havde kunnet finde eller tilberede af Mad og Drikke.

Og nu sad de ved Siden af hinanden i dyb Stilhed og Ensomhed, hun med sin Krans, hvorimod han havde befriet sig for sine Daaben, og, da de havde nydt et tarveligt Maaltid, gik de til Ro. Ja, saadan kan det gaa! sagde Künigolt for anden Gang og med lettere Hjerte, da hun glad og fornøjet laa ved sin Mands Side; ti der var endnu en Rest af Skælmen hos hende.

Dietegen blev ved sit Krigsvæsen en anset Mand, ikke bedre end andre i sin Tid, meget mere underkastet de samme Fejl. Han blev en feltherre, der tog Parti for eller imod de fremmede Herrer, der hvervede Lejetropper, vandt sig Guld og Bytte og saaledes tumlede sig fra Krig til Krig som de første i Landet, saa at han steg til Ære og Værdighed og øvede en mægtig Indflydelse. Men med sin Hustru levede han i uafbrudt Samdrægtighed og Ære og grundede med hende en talrig Slægt, der endnu blomstrer i flere Landskaber, hvorhen de frigerske Tiders Omskiftelser have forslaaet Forfædrene.

Violande derimod var kort Tid efter Dietegens og Künigolts Bryllup, der havde tjent hende til virkelig Trøst, gaaet i et rigtigt Kloster og bleven rigtig Nonne, som nu og da sendte Künigolts Børn allehaande Bagværk og Slifferi. Ogsaa indvilligede hun i, naar Hr. Dietegen af og til paa sin Berømmelses

Højde holdt stort Gæstebud og sad ved Bordet med langt Skæg og gylden Ridderkæde, at være til Stede som gejstlig Dame med et Guld Kors paa sit Bryst og føre en intrigant og artig Konversation med de friseriske Herrer.

Hvordan Küngolt saa' ud i Begyndelsen af det sekstende Aarhundrede, kan man endnu se af et Maleri af en god Maler, som hænger i et bekendt Galleri, og som i følge Indskriften er hendes Billede. Det er en skøn, slank Patricierinde, hvis Ansigtstræk vidne om en dyb Alvor, gennemskinneth af et mildt, fløgtigt Lune.

Ogsaa hun døde endnu i sine gode Aar af en forkølelse ligesom hendes Moder, Forstmesterens Kone. Da nemlig hendes Mand til sidst paa et af de majlandske felttog satte Livet til og blev begravet paa Kirkegaarden ved en lille lombardisk Kirke, ilede hun derned i den Hensigt at rejse ham et Gravminde, men i Virkeligheden for uset at tilbringe en lang, regnfuld Nat paa hans Grav, saa at en feber i Løbet af to Dage rev hende bort og hun fik sit Hvilested ved Dietegens Side.

1900

the first of the year, the weather was very cold and the snow was deep. The people were very busy and the work was very hard.

The second of the year, the weather was very warm and the snow was very little. The people were very happy and the work was very easy.

The third of the year, the weather was very cold and the snow was very deep. The people were very busy and the work was very hard.

The fourth of the year, the weather was very warm and the snow was very little. The people were very happy and the work was very easy.

The fifth of the year, the weather was very cold and the snow was very deep. The people were very busy and the work was very hard.

The sixth of the year, the weather was very warm and the snow was very little. The people were very happy and the work was very easy.

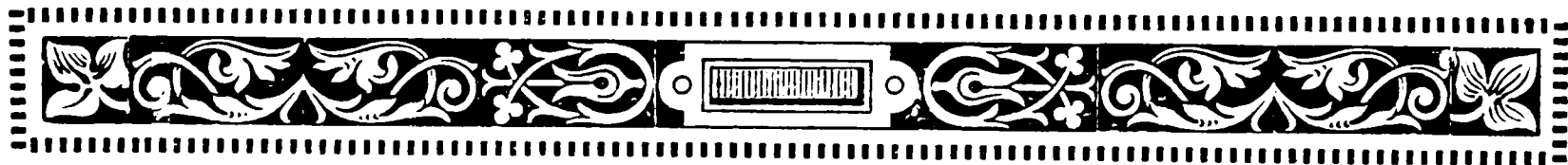
The seventh of the year, the weather was very cold and the snow was very deep. The people were very busy and the work was very hard.

The eighth of the year, the weather was very warm and the snow was very little. The people were very happy and the work was very easy.

The ninth of the year, the weather was very cold and the snow was very deep. The people were very busy and the work was very hard.

Iufundus.

enonitil

Første Kapitel.

Tre Alen Silke til et Banner,
en Haandfuld Mænd af prøvet Værd,
med muntert Sind, med klare Pander,
er alt, mit Hjærte det begjær'.
Naar Solens første Glimt os vækker
af Sommernattens korte Blund,
vi skride rast i muntre Rækker
til folkefest paa Hjemmets Grund.

Tæt vimle Baadene paa Doven,
rast rulle Vognene af Sted,
højt klinger Sangene i Skoven,
der hviler tavs i Sommerfred.
Lad nu til Talerstolen bringe
den sølvvertunge festpokal.
Held os! blandt frie Mænd tør klinge
et dristigt Ord fra fjeld og Dal!

Højt klinge da de grønne Sale
af mangan Sang fra Hjertets Grund,
og under Spøg og Alvorstale
bortiler festens korte Stund.

Til Dagens Arbejd den bereder,
den styrker ædle Hjærter Baand,
og trindt i Sindene den spreder
en gylden Sæd med garmild Haand.

Saa lad os samles, som vi plejer,
som Børn af samme fædrehus,
hvor Silkefanen hjemligt vajer,
højt over festens Sus og Brus.
I Skovens luftigfriske Haller
skal Hjærtet banke frit og let,
og dér, hvor fædrelandet falder,
er Glæden ren og uden Plet!

Denne Sang blev foredraget af fanebæreren for Mandskoret fra Seldwyla, der paa en straalende Sommermorgen vandrede afsted til Sangerfesten. Man havde begivet sig paa Vej foregaaende Aften; men efter at have tilbagelagt en Del af Vejen med Jernbanen, havde man nu besluttet sig til at vandre Resten Vejen til fods, saa meget mere som denne løb gennem skønne Skovstrækninger, og Morgenens var smuk og kølig.

Allerede laa den blinkende Sø udbredt foran dem, og flagsmykt og broget laa Staden ved dens Bred, da de tresindstyre til halvfjersindstyre yngre og ældre Medlemmer af Sangforeningen fordelte i mindre Grupper skrede ned gennem den prægtige Bøgeskov og ved høje Raab eller enkelte Strofer af Sange morede sig med at vække det Ekko, der bode bag de store Stammer, eller svare en af de Afdelinger, som vare foran.

Kun fanebæren, der gik lidt foran de Andre, en slanktbygget ung Mand med et friskt Ansigt, sang sin Sang helt til Ende med en velklingende, sønt dæmpet Baryton. Han var smykket med et bredt, rigtbroderet

Skærf og en stadselig Fjederhat, og bar den tunge, ligeledes rigt broderede Silkefane halv sammenfoldet over Skulderen, dens forgyldte Spids funkede nu og da i den grønne Skygge, naar Morgensolens Straaler trængte ned gennem det tætte Løvværk.

Da han havde sunget sin Vise til Ende, saa' han sig smilende om med et Ansigt der straaede af en Glæde, som ikke var ham misundt af nogen; thi han havde et ejendommelig indtagende Smil, som vandt enhver for ham.

Vor Jufundi, sagde de, der gif bagved ham, bliver formodentlig nok den smukkeste Fanebærer ved festen. Han bar nemlig det friskflingende Navn Jufundus Meyenthal, men, da han var alles erklærede Vindling, kaldte man ham simpelthen Jufundi. Den udtalte forhaabning gif ogsaa i Opfyldelse; thi, da Seldwylerne naaede festpladsen og indordnede sig i det lange Tog af Sangere, blev Jufundi Genstand for en smigrende Opmærksomhed, overalt hvor man kom frem.

De, der allerede havde overværet tidligere Folkefester, mindedes ham fra disse Lejligheder som en udmærket Selskabsbroder og Kammerat. Han var lutter Liv og Lyst fra først til sidst, og dog bevarede han derunder sit Væsens Ro og Sindighed; han var med overalt, hvor nogen Lystighed blev sat i Scene, overalt tog han Haand i med og hjalp til, og alt med det fortræffeligste Humør, uden dog at blive overstadig eller drukken. Han forstod, hvordan man skulde tage saa vel den gemytlige Skrighals som den, der havde overanstrengt sig, saa længe indtil han var kommet i det gnavne og trættekære Lune, og han forstod paa

den snedigste Maade af Verden at redde dem ud af en eller anden overhængende fare, naar den almindelige Taalmodighed truede med at slippe op og saaledes unddrage der fra et beskæmmende Skibbrud. Og, hvis nogen i opbrusende Vrede skulde glemme sig selv, havde han et uforligneligt Greb paa i al Stilhed at fjerne dem fra det farlige Sted og formilde de vrede Lidenstaber, hvorved han erhvervede sig deres Erfjendtlighed og Tak, naar de igjen kom til Fornuft.

Men selve dette Træk adskilte ham forøvrigt ikke fra hans Bysbørn; snarere viste han sig i saa Henseende som en god Repræsentant for Seldwylerne, saaledes som disse viste sig, naar det gjaldt en fest. Ti, skønt Seldwylerne til daglig Brug lode fem være lige og nød en ubunden og magelig Tilværelse, saa holdt de dog strengt paa Orden, flid og god Holdning ved slige Lejligheder. De mødte altid frem i en velmønstret og enig Skare og deres Holdning var fortræffelig, saa længe Lystigheden stod paa, medens de alt i deres stille Tanter foregreb den magelige Hvile, hvormed de agtede at holde sig skadesløse for disse alvorlige Anstrengelser, naar de igen kom hjem.

De havde med stor flid indstuderet den Sang, hvormed de agtede at konkurrere til Sangerprisen, og de skaanede nu med flid deres Stemmer til den forestaaende Kappestrid. De havde valgt en Tonedigtning, som kaldtes for „fiolens Opvaagnen“ og var bygget over en flov og indholdslos Tekst, men Musikken var saa kunstig og vanskelig at udføre, at denne Begivenhed flere Maaneder forud havde været almindeligt Samtaleemne i vide Kredse, da man mente, at Seldwylerne

havde taget sig for stor en Opgave paa, og formodenlig vilde knække Halsen paa dem.

Men, da Sangerdagen kom, og tusinder af Tilhørere sad lejrede i en vid Kreds omkring næsten lige saa mange tusinder af Sangere, da traadte den lille Skare af Seldwylere, saa snart Turen kom til dem, frejdigt frem med deres fane midt i dette Hav af Mennesker. De udførte den lige saa fine som vanskelige Komposition med alle dens indviklede Harmonier og Koloraturer uden mindste famlen og lode Sangen hende saa rent og blidt, at man troede at høre de blaa fiolknopper aabne sig og deres første, fine Duft bølge paa Lustens Vande.

Den aandeløse Stilhed blev afbrudt af et larmende, drønende Bifald, de ophøjede Kampdommere nikkede i folkets Paasyn til hinanden og smilte gensidig til hinanden, medens de greb til de gyldne Snustobaaksdaaser — Vresgaver fra fjærentboende fyrster og folk — og bød hinanden en Pris; ti nogle af de første Kapelmestre befandt sig i deres Midte.

Seldwylerne selv trak sig med god Anstand tilbage, og det lykkedes dem uden at volde synderlig forstyrrelse at slippe ud af den strenge Slagorden og ind i en skyggefuld Have, hvor de indtog en beskeden frokost med Champagne. Ingen af dem forlangte mer end sine tre Glas til Maden, saa at ingen kunde mærke det mindste paa dem, da de igen vendte tilbage og indtog deres Plads i Rækkerne.

Den samme værdige Holdning bevarede de under hele festen, til det højtidelige Øjeblik kom, da Præmierne skulde uddeles. Eftermiddagen bredte et gyldent Skær over den store Sal, der var fyldt indtil sidste Plads.

Væggene vare overtrukne med rødt Klæde og smykkede med grønne Guirlander og mange faner, hvilke udbredte en festlig Stemning over det hele. Paa en Tribune, hvor de talrige Præmier bestaaende af Drifkehorn og Bægre straaledede i Sølv og Guld, sadde nogle unge Piger, der vare udvalgte til at binde Kransene paa de kronede Sangerfaner.

Eller rettere sagt til at danne en Eskorte, en Vresvagt om den største og smukkeste af dem, den smukke Justine Glor fra Schwanau, som efter mange, indtrængende Anmodninger havde ladet sig bevæge til at overtage det ærefulde Hverv, at binde Kransene paa fanerne. Hun saa' ogsaa ud som en Muse; hun bar en frisk Rosenkrands paa det rigtkrøllede, brune Haar og et rødt Belte om sin hvide Dragt.

Alles Øjne hvilede paa hende, da hun rejste sig og greb den første af Kransene, som netop var bleven tilkendt Seldwylerne under Trompet- og Pavkeflang. Men paa samme Tid saa' man Jufundus, der havde nærmet sig hende med sin fane og nu stod dér og smilede af lutter Lykke. Men da Kransuddelersken bemærkede hans smukke, rolige Smil, der var ham saa ejendommeligt, straaledede ogsaa hendes Ansigt som med et Genfsin deraf, og det skønnedes, at disse to stammede fra det samme Hjem, hvorfra de Mennesker komme, der ere begavede med et saadant Smil. Da de begge vare sig denne Ejendommelighed mer eller mindre bevidst, og de opdagede, at folk forbavsset iagttog dem, saa rødmede de begge, men sendte dog hinanden adskillige Blik, medens Kransen blev hæftet fast.

En Time senere drog det sidste og mest højtidelige Optog under utallige Vimpler og Kranse igennem den

festlig smykkede By, der var opfyldt af en vrimlende Menneskemasse, der vilde se et Glimt af de vundne Præmier og kronede faner, som nu bleve førte afsted i Triumf. Da saas de to igen, idet Justine fra en Altan i sine Gæsteverners Have betragtede festtoget, og Jufundus i forbigaaende svingede sin fane. Og, da Lykken i Dag var i sit aller bedste Lune, saa traf det sig saa, at Jufundus ved Afskedsbanketten samme Aften fik Plads ved Bordet lige over for den smukke Pige, saa at de, førend man brød op, vare komne paa en helt venstabelig og fortrolig fod med hinanden.

Den følgende Morgen mødtes de igen som gode bekendte paa den store, flagsmykkede Dampbaad, der skulde befordre festkomiteen og et Antal særlig indbudne Væresgæster paa en Lystfart over Søen. En skyfri Himmel laa udbredt over Søen, Landet og Bjergene og gød sit straalende Lys lig en stor, harmonisk feststemning ud over alle Omgivelser. Hurtig gennemskar Skibet det mørkegrønne, krystalflare Vand, snart ligesom baaret af Musikens Toner, snart ombølget af kraftig Sang. Fra de smilende Landsbyer, som laa langs Søbredderne til højre og venstre, lød der Sang, og faner bleve svingede til Afskedshilsen, og med Stolthed viste man Gæsterne det velkendte Land, udpegede dem de stolte Gaarde og rige Landsbyer. Paa Skansedækket af Skibet sad en stadselig Kreds af Damer og iblandt dem Justine Glor i en smuk, moderne Dragt af et vist beskedent Snit og med Parasol i Haanden, saa at Jufundus, da han i sin fændrifdragt nærmede sig hende og hilse, blev ganske overrasket og halv forlegen over den forandring, der var

foregaaet i hendes Uldseende; ti det forekom ham, at hun saa' endnu finere ud end den foregaaende Dag. For Øjeblikket nøjedes de dog med saa Ord i Bevidstheden om at have en hel lang Sommerdag for sig.

Da Iufundus en Tid efter igen kom i hendes Nærhed, vinkede hun ham hen til sig og meddelte ham, at hendes forældre, der boede i Schwanau ved Søens øverste Ende havde indbudt hele Selskabet til at tilbringe Aftenen i deres Have, at Skibet derfor vilde lægge bi dér, og at hun haabede, at han ogsaa vilde tilbringe Aftenen hos dem. Denne fortrolige Meddelelse, som endnu kun var saa bekendt, indbragte ham straks allehaande Hentydninger og Lykønskninger af de omkringstaaende, hvilke han beskedent afviste, hvor lifligt de end flang for hans Øren.

Imidlertid blev det snart almindelig bekendt, at Skibet henimod Aften vilde kaste Anker i Schwanau, og at hele Selskabet var indbudt til at indtage en sidste forfriskning hos Familien Glor. Dette Arrangement var truffet til Ære for Datteren, for at man skulde se, hvor hun hørte hjemme, og at hun egentlig ikke behøvede at gaa til Gæstebud ude omkring, men selv kunde give en fest. Ti det var folk, der følte sig noget af deres Velstand, da den var erhvervet ved eget Arbejde.

For da uden Afkortning at kunne nyde den lovende Aften i Ro, blev Opholdet paa de øvrige Anløbssteder, hvor man ventede Skibet, nøje afmaalt og overholdt, saa at det syngende og klingende Skib hilset af Kanonskud i rette Tid satte Kursen tværs over den skinnende Sø og lagde til ved Schwanau, hvor de høje Træer i Familien Glors Haver spejlede

sig i det blanke Vand, medens Huset knejsede paa Toppen af en terrasseformig Bakke.

Medens nu Sangerne spredte sig omkring i de rummelige Haver, forsvandt Justine i Huset for at hjælpe til med Anretningen, medens hendes fader og Brødre gjorde deres bedste for at sørge for Gæsterne's Underholdning. I Lysthuse og paa Verandaer var der dækket for Damerne med passende forfriskninger; paa en nyflaaet Eng var der i Skyggen af nogle anseelige frugttræer dækket et langt Bord for Mændene. Men det varede ikke længe, saa kom ogsaa alle Kvinderne ud paa Engen, hidlokkede af den Lystighed og Kommers, som de unge Mænd satte i Scene for at vække en Smule Opsigt. Og der var nok at see paa og at more sig over, da den lystige Stemning gav sig Udslag i hundrede vittige Indfald og Smaapuds, og intet, selv ikke det naiveste, forfejlede sin Virkning, men blev af det overgivne Selskab modtaget med enstemmig Bifald. Selv en raskest udført Saltomortale fandt sit Publikum, ja endog den uheldige Virtuos, der i fuldt Alvor havde villet foredrage et Nummer paa Redekam, men var gaaet i Stykker med sin Præstation, kunde smigre sig med den uforstillede Munterhed, hans Forsøg havde fremkaldt og gik nok saa fornøjet omkring med den Straafrans paa Hovedet, hvormed man havde hædret hans Bestræbelser.

Kun Jufundus følte sig en lille Smule ensom midt i al denne Staahej, da det var en rum Tid, siden han havde set Justine, hvem han allerede syntes at have en vis Udkomst til, i al Fald for denne sidste Dag. Men den Sorg blev snart slukt, da han pludselig opdagede hende staaende tæt ved Siden af sig, uden

at han havde lagt Mærke til, hvorfra hun var kommet. Hun forestillede ham nu for sin fader og sine Brødre som Bannerherre for den første af de præmiebelønnede Sangforeninger. De hilsede ham og bød ham velkommen med al Høflighed og Forekommenhed, paa samme Tid, som de bevarede den sikre og folige Holdning, som saa rige Arbejdsherrer ikke turde slippe lige over for en sølle fattig fyr fra Seldwyla for det Tilfælde, at han skulde falde paa at ville agere andet end et ganske almindeligt Sangforeningsmedlem.

Den godmodige Sanger følte straks denne Afstandtagen og blev noget forlegen derover, det undgik heller ikke Justines Opmærksomhed, der som en Erstatning for denne Tilfidesættelse foreslog at vise ham omkring paa Gaarden, saa snart Herrerne havde trukket sig tilbage.

To ensartede Bygninger, der vare opførte i moderne Villastil og laa i det skyggesfulde Anlæg ud mod Søen, præsenterede hun ham som begge Brødrenes Boliger, hvor de vare flyttede ind, efter at de havde stiftet familie uden derfor at forlade den fælles Bedrift. Derpaa førte hun ham ad en Vej, der snoede sig i Zigzag ad en Mængde Trapper, op til forældrenes Vaaningshus, der ragede helt op over Toppen af de nedestaaende Træer, i hvilket hun ogsaa selv boede. Det var en statelig Herskabsbygning i noget forældet Stil, omgivet af Ladebygninger og Stalde; endvidere saa' man lange, høje Økonomibygninger med utallige Vinduer, som strakte sig langs med den støvede Landevej, der løb forbi Gaarden. Men paa den anden Side af Vejen, op ad den langsomt stigende Bjergsraaning, udbredte sig Agre, Vinbjerge

og Enge samt Smaaskove af Frugttræer, og højt over alt dette viste Justine ham Bedsteforældrenes Hus, der laa og knejsede deroppe i Højden som familiens Stamfæde og skinnede vidt ud over Landet i Aftenens Sol. Det var et anseeligt og firligt Bondehus bygget i en gammeldags Stil, med klare Ruder, hvide Vægge og brogede Udsfæringer i Tagets Træværk, med brede Stentrapper og kunstig smedede Jerngelændere. Her boede Bedstefader og Bedstemoder med deres folk, et Par gamle Landsbymennesker paa over firs, der endnu virkede og styrede hver Time paa Dagen. Det var et Par Mennesker af den rigtig gammeldags Slags, utrættelige i Arbejdet og af simple, strenge Sæder, der, efter Justines Beskrivelse, hurtig vare færdige med deres Dom om alle yngre. „Skal vi i al Hurtighed gaa op at hilse paa dem, siden de ikke værdiges at stige ned fra deres Højde for at tage Del i vor Lystighed? Der er en prægtig Udsigt deroppe fra,” sagde den unge Pige til sin ledsager. Men Infundus følte en hemmelig Angst for de gamle, og afflog derfor med høflig Tak sin Vejviserskes Tilbud og bad hende ikke ulejlige sig mere for hans Skyld; thi hele den storartede Bedrift, hun havde vist ham, gjorde ham snarere beflemt end let om Hjertet.

De vendte derfor tilbage til Selskabet og blandede sig mellem de andre Gæster, hvis Munterhed stadig var i Stigen, indtil fuldmaanen gik op i Øst og skuede hen mod Solens Nedgang, medens Himlen flædte sig i Roser og Sølv, der spejledes i Vandet, indtil man kort efter igen begav sig om Bord paa Skibet, der laa klart til Afsejling.

Der opstod herved en almindelig Trængsel, da

enhver vilde veksle Haandtryk med Værten, der stod paa Strandbredden, medens Skibsfolkene skyndte paa. Saaledes gik det til, at Jufundus Meyenthal blev hindret i sit Forsæt om at tage Afsked med den smukke Justine og maatte følge med Strømmen, da hun ikke var at se ved Vejen. Ganske vist rystede faderen og Brødrene hans Haand, idet de flygtig bemærkede: Det har glædet os; men den ene kaldte ham Hr. Thalmeyer, den anden Hr. Meienberg, den tredie endog Hr. Meierheim, og ingen af dem sagde: „Paa Gensyn!“

Og da Skibet nu dampede afsted ud i den gyldne Aftenrøde, saa' han hende heller ikke mere, da hun stod med de andre Kvinder i Skyggen af de mørke Træer.

I Hjemmet levede Jufundus sammen med sin Moder, hvis eneste Haab og Glæde han var. Da faderen var død tidlig, saa havde han kun naaet at faa sin Kones Medgift halvt fortæret, saa at hun nu havde den anden Halvdel til at opdrage Sønnen for; og der var endda lidt tilbage, hvorvel han endnu ikke havde gjort noget bestemt Tilløb til at blive til noget og endnu ikke havde tjent sig store Sager. Men han havde heller ikke ødslet noget bort, da han i det hele taget lod sig lede af sin Moder, efter hvem han havde arvet sin Skønhed og Sundhed, og som han hang ved med hele sin Hengivenhed.

Hidtil havde Stadigheden ikke trykket ham. Han havde flakket fra én Stilling til en anden. Først havde det syntes, som han havde Anlæg for det

tekniske, og han havde derfor længe gaaet paa et Ingeniørkontor. Men derpaa slog hans Stemning om til Gunst for Købmandsstanden, og han traadte nu ind i en forretning, som kort Tid efter opløstes som følge af forskellige Uheld, dog tabte han ikke stort ved falliten. Saa bestemte han sig for den militære Bane og havde netop for kort Tid siden begyndt at uddanne sig for en Stilling som Skole- og Stabsofficer. Da han følgelig maatte tilbringe den største Del af Aaret i Øvelseslejren og modtog sin Lønning derfor, saa havde han det som Blommen i et Æg, uden at han med sine beskedne fordringer til Livet behøvede at tage syndeligt op af sine egne Midler.

Da han nu, efter at være vendt hjem fra festen, viste sig til Hest i sin smukke Uniform og med Sabelen dinglende ved Siden, betragtede hans Moder ham med Velbehag og gjorde derhos den Jagttagelse, at hans venlige Smil havde faaet en lille Tilfætning af Melankoli eller noget af den Art. Han saa' ud som én, der led af en eller anden Længsel eller Hjemve. Hun overvejede Sagen og anstillede de fornødne Efterforskninger, og da hun havde faaet Nys om den lille Episode med den smukke Kranseuddelerske og hørte, hvorledes Kammeraterne drillede ham dermed, gik der et Lys op for hende, ved hvis Skin hun straks gik til Arbejdet for at skabe sin Sønns Lykke.

Da hun mere af Jukundis Miner og Væsen end af hans Uttringer var bleven forvisset om, at Sagen virkelig forholdt sig, som hun mente, men, at han som et beskedent Menneske, der flært gennemskuede Vanskelighederne, ikke følte syndelig foretagelseslyst, slog hun sig for Øjeblikket til Ro. Men, da man var

naaet et Stykke hen paa Sommeren, erklærede hun for første Gang i sit Liv, at hun i den Alder, hvori hun nu var, følte Trang til at gøre noget for sin Sundhed og kunde have Lyst til at tilbringe nogle Uger paa en eller anden smuktbeliggende Kuranstalt, hvis Jufundus bag efter ved Sparsommelighed vilde hjælpe hende med at dække Omkostningerne derved. Dertil erklærede han sig straks villig, og derpaa drog hun straks fornøjet adsted ved den fortræffeligste Helbred og medtagende sin bedste Stads.

Hun bestilte sin Søn til at hente sig hjem, saa snart hun sendte ham nærmere Besked, og da at indrette sig saaledes, at han kunde tilbringe nogle Dage paa Kuranstalten.

Kort efter dukkede hun op i en bekendt Kuranstalt, der ligger i en smuk Bjergegn, og satte sig i sin bedste Stads nok saa ugenert nederst ved Bordet, ved hvis øverste Ende den rige og ansete fru Gertrud Glor fra Schwanau sad og tronedes tilligemed sin smukke Datter Justine. Hun var ligesaa høj som Jufundis Moder, men betydelig fastere bygget, hun havde et flogt noget strengt Udtryk og holdt meget af at lade folk vide, at man kaldte hende for en „Stauffacherinde“ ikke blot i hendes familiefreds, men ogsaa i videre Kredse. Dette havde formodenlig sin Grund i, at hun hed Gertrud ligesom den raadsnare, stolte Kvinde i Schillers berømte Skuespil Wilhelm Tell.

Hun holdt ogsaa nok af at høre, at man forstod, hvad dette Navn betød, at det betegnede Idealet af en flog og modig Schweizerinde, en straalende Stjerne i Hjemmet og en Trøst for Fædrelandet.

Fru Meyenthal havde ikke opholdt sig en halv

Dag paa Stedet, før hun havde erfaret dette, hun holdt sig i al Beskedenhed tilbage, og først henimod den anden Dags Slutning, da fru Gertrud ikke længere kunde udholde, at en af Kurgæsterne skulde gaa om i fuldstændig Uvidenhed om hendes fortjenester, lod Jusfundis Moder sig fange af hende og indvifle i en kort, høflig Samtale. Dog fandt hun i Talens Løb en Lejlighed til at gribe den anseelige Dames Haand og udtalte nu i overstrømmende Hjærtelighed sin Glæde over at være truffet sammen med en saadan ægte Stauffacherindeskikkelse! Det var, som om man hvert Øjeblik ventede at se hende træde ud af et rigtig gammelt Schweizerhus med Vaabenmærker og Bibelinskriftioner over Vinduer og Døre for at lægge sin Haand trøstende paa sin bekymrede Ægtemands Skulder!

Medens fru Glor fra Schwanau rødmede af fornøjelse over denne smigrende Tiltale, blev fru Meyenthal paa sin Side helt bestyrtet, da hendes Blik under Samtalen faldt paa den smukke frøken Justine, der stod ved Siden af sin Moder; hun lagde straks Mærke til hendes indtagende Smil, der mindede hende saa levende om hendes egen Søn og netop havde det samme Anstrøg af en stille Længsel som hans.

Fru Meyenthal blev helt forstræffet over dette besynderlige Gæfkeri af Naturen, denne umiskendelige Villiesytring af Skæbnen, dette gaadefulde Sammen-træf i det ydre, og Justine, der straks havde troet at finde noget fortroligt og bekendt i fru Meyenthals Træf tvivlede intet Øjeblik om, hvem hun havde for sig, saa snart hun havde erfaret hendes Navn og

Hjemsted, og havde derfor en lille Stund, som hun troede ubemærket, betragtet hende med det hende egne Smil.

Da Solen gik ned, bestraaede den de tre høje Kvindeskikkelser, der stode tæt sammen paa Bjærgtoppen, sælsom bevægede af Kærlighed til sig selv eller af Kærlighed og Omsorg for andre, og som nu i en vis forvirring syntes at svæve fra hverandre.

Zufundis Moder genvandt imidlertid hurtig sin fatning og skrev endnu samme Aften til sin Søn, at han skulde komme i Løbet af en Uges Tid for efter nogle Dages Ophold paa Anstalten at tiltræde Hjemreisen sammen med hende. Overfor Kvinderne fra Schwanau anstillede hun sig fremdeles, som om hun ikke havde haft det fjærreste Kendskab til hint Møde ved Sangerfesten, og fru Gertrud havde ogsaa skrevet hine Begivenheder i Glemmebogen. Den smukke fanebærer havde hun slet ikke set den Gang, da hun havde tilbragt det meste af Tiden i et Havehus, hvorfra hun ledede Anretningen.

Kun Justine led af en synlig Uro; hun vovede ikke at spørge deres nye bekendt om hendes Søn, og dog vilde hun ikke gerne tro, at han slet ikke skulde have fortalt Moderen noget om sine Oplevelser under festen og om sit Møde med hende. Men fru Meyenthal vilde, at de unge skulde mødes ganske uventet og uforberedt og holdt sig derfor tilbage, hvorvel hun ikke forsømte nogen Lejlighed til ved fløg Optræden at styrke sin Position og erobre den gamle Stauffacherindes Underværker. Ti man kunde vel nok falde hende den gamle Stauffacherinde, for saa vidt som den gode

og smukke Justine allerede befandt sig midt i sit Livs Blomstring, og der intet andetattedes hende til Grundlæggelse af et selvstændigt Stauffacherregimente end en Mand til at røgte Landets Interesser og kæmpe for dets Vel.

At en saadan endnu ikke var fundet, havde sin Grund i det Lune af Skæbnen, der saa ofte lader de skønneste og ypperste iblandt de unge Piger gaa hen og blive til gamle Jomfruer, dels fordi deres ædle Ro bliver opfattet som Kulde, dels fordi de bevogtes med en skinsyg Narvaagenhed fra deres families Side, og fremfor alt fordi de benytte sig af den større Ret, som tilstaas dem, til kun at følge deres Hjertes Stemme.

Til siest indfandt der sig en smuk Aften og med den Jufundus, og da han kom fra en feltlejr for kort Tid efter at vende tilbage til en anden, var han i Uniform af mørkt Klæde pyntet med noget rødt og forgyldt Stads. Da han havde pustet ud efter Rejsen og slaaet en ordentlig Passiar af med Moderen, fulgte han hende uden derved at tænke paa nogen Verdens Ting ud paa en Spaseretur, men hun styrede deres Gang i den Retning, hvor hun vidste at begge Schwanauerinderne var at finde, gennem Krattet ud paa en fremspringende Klippealtan, der var forsynet med Rækværk og med Sæder og hvorfra man havde en smuk Udsigt over det blaanende Dalstrøg.

Den Lykke, som nu spejlede sig i begge de unge Menneskers Ansigter ved det overraskende Gensyn, den paafaldende Lighed, der var i deres hele Udtryk og i det ejendommelige, barnlige Smil, som det uventede Møde fremkaldte, overgik i den Grad al forventning,

selv fru Meyenthals, at hun ikke ofrede en Tanke mer paa Udførelsen af den sindrig udtænkte Plan, men lod Tingene gaa deres Gang og indskrænkede sig til at betragte dem som en tilfreds og tillidsfuld Tilskuer.

Men fru Gertrud slap i sin forbauselse intet Øjeblik Børnene af Syne, men lod uafbrudt sit Blik strejfe fra den enes Ansigt til den andens. Til sidst fortog den almindelige Overraskelse sig imidlertid og afdæmpedes lidt efter lidt til en fornøjelig kvidrende Passjar, hvorunder Maanen gik op og beskinne de Bække og Smaadamme, der hidtil havde ligget skjulte dybt nede i den mørke Dalbund, saa at de nu flammede op som gyldne Stjerner.

fru Gertrud følte en stille fryd, som om hun kunde levet et Stykke af sin egen Ungdomslykke om paany, hun tog fru Meyenthals Arm, medens de i langsom Gang slentrede hjem ad Kurhuset til. Bag efter fulgte Børnene, der afvekslende passjarede og tav. fru Meyenthal var helt rørt og betaget over denne vigtige Begivenhed, hun var ligelig forelsket i begge Børnene og dog paa samme Tid bekymret for, hvordan det altsammen skulde ende.

Ved Aftensbordet steg den glade Stemning om mulig endnu højere, som det plejer at ske, naar en eller anden glædelig Begivenhed opliver Gemytterne og indbyder til fri og fortrolig Meddelelse.

fru Gertrud Glor drak sig i fællesskab med Jusfundus en lille Rus af lutter Velbehag over hans gode og smukke Holdning. Og, da de nu skulde i Seng, og Datteren omfavnede sin Moder og kyskede hende til Godnat, og der randt nogle tunge Taarer fra hendes Kinder ned paa Moderens Krave som en

surt opsparet Rentepenge, da syntes dette slet ikke at volde hende nogen forundring, men hun flappede Barnet deltagende paa Kinden.

Men, neppe havde hun faaet Rusen udsøvet, hvilket allerede var besørget lidt over Midnat, da det kun havde været en ganske lille Perial, som det sømmer sig for en ægte Stauffacherinde, saa vaagnede hun i en forvirret og bekymret Stemning og tilbragte nu Resten af Natten med at gruble over den skete Skade, og Justine, der havde bemærket, at Moderen var vaagnet, fik heller ikke mere Søvn i sine Øjne. Hun laa nu hele Natten saa stille som en Mus og var kun lykkelig over, at hun uophørlig kunde overveje Sagen uden at spille et Øjeblik med at sove.

Med det tiltagende Dagslys blev det stedse tydeligere for Moderen, at det ikke gik an, at en Person fra Seldwyla, hin berygtede By, hvor ingen nogensinde var kommet paa en grøn Gren, og hvor ingen ejede noget, skulde gaa hen at gifte sig ind i hendes familie. Hun oppebiede derfor i bekymret, men fast besluttet Stemning den kommende Dag for at kvæle den overhængende Ulykke i fødslen, en Ulykke, der syntes hende endnu større, naar hun betænkte, hvilke strænge Anskuelser Mændene i hendes familie nærede angaaende dette Punkt.

Og hun blev yderligere bestyrket i dette Forsæt, da hun ved Solopgang hørte en Person, øjensynlig i beruset Tilstand, komme ravende op ad Trappen og af en af Opvarterne blive ført gennem Korridoren med de mange Døre paa begge Sider, hvorved han snublede over det fodtøj, som stod udenfor Familien Glors Dør, saa at de firlige Damestøvler fløj langt

hen ad Gulvet i Korridoren. Mama's Sko fór afsted i hele Gangens Længde, den ene paa tværs, den anden med Hælen foran, og Datterens Smaastøvler rutschede som følge af et tilbagegaaende Stød med en fart som to kapsejlende Baade henimod Trappen og ned ad denne.

Alha! raabte den vagtsomme Dame inde i Værelset, dér har vi Seldmyleren!

Og hun følte sig allerede lettere om Hjertet over disse betimelige Afsløringer.

Men ogsaa Justine sad nu oprejst i sin Seng og lyttede i ængstlig Spænding; men, neppe havde hun opfanget nogle faa Ord af Urostifteren derude, før hun udbrød kendelig lettet, ja næsten med syndig Glæde:

Det er ikke Hauptmanden! Det er jo vor Rudolf efter Stemmen af domme!

Moderen saa' overrasket om efter Datteren og sagde i en næsten harmfuld Tone: Er Du ved dine fulde fem? Hvordan skulde vor Rudolf være kommet her, og paa denne Tid? Og naar har han begyndt at stavre omkring paa Hoteller i beruset Tilstand? Desuden er han jo for Øjeblikket langt borte ved en feltmanøvre.

Men det var ikke desto mindre ganske rigtig fru Gertruds yngste Søn og Øjsten, der i dette Øjeblik havde begivet sig til Sengs her oppe paa dette høje Bjerg.

Han var kommet anstigende med sin fører langt hen paa Natten, aldeles udmattet og tilsyneladende betynget af en eller anden hemmelig Sorg. Ogsaa han var i Soldaterfrakken, men var flygtet hid fra

sin Lejr, fordi han var bleven udfordret af en anden Officer, hvem han havde fornærmet. Da han havde mere forstand paa Bogføring og Kursfedler end paa Dueller og havde en ung Kone og to Smaabørn hjemme, saa havde han udbedt sig Betænkningstid og var hurtig løbet herhen for at høre sin Moders Raad om, hvordan han havde at forholde sig.

I Spisesalen havde han truffet Jufundus, som, da han ikke havde følt den mindste Tilbøjelighed til at sove, var bleven siddende dér hensunket i stille Drømmerier.

Den Omstændighed, at de begge drev den samme frigeriske Haandtering, havde saa at sige nødt dem til at hilse paa hinanden og til at indlede en Samtale, da Løjtnant Glor satte sig hen til Bordet for at indtage endnu et let Aftensmaaltid. Da han vidste, at Kaptajn Meyenthal allerede nød stor Anseelse i militære Kredse, var det ham ingenlunde ubehageligt at forny Bekendtskabet med ham, og han følte sig straks tiltrukket af hans Væsen. Og, da han nu yderligere var bleven oplivet ved nogle Glas Vin, som han i sin ophidsede Tilstand hurtig skyllede ned, fortalte han uforbeholdent Jufundus om Anledningen til sin Rejse, og hvordan han nu var kommet hid for at høre sin Moders Mening om Sagen, da hun var en Stauffacherinde af det reneste Vand og aldrig manglede et godt Raad.

Men Jufundus gav ham det Raad ikke at spørge Moderen, hvis han ikke vilde forværre Sagen. Han udviklede for ham, hvordan han efter de Opfattelser, som nu én Gang herskede med Hensyn til slige Sager, stod fare for at blive umulig som Officer, hvis

det rygtedes, at han havde raadført sig med sin Moder i slige Duelsager og ladet sig bestemme af hendes Dom.

Da hensenf. Hr. Rudolf paany i melankolske Betragtninger; ti det vilde slet ikke gaa op for ham, at han for slige Dumheders Skyld skulde dø fra Kone og Børn.

Jufundus spurgte ham nu om den egenlige Aarsag til Striden, og hvordan denne videre havde udviklet sig.

Rudolf havde spillet et Slag Kort med tre andre militære Personer. Da Spillet var til Ende, gav Rudolf sig, medens Kortene bleve givne paany, til at kritisere sin Maffers Spil, da denne ikke havde spillet efter hans Hoved. Først spiller jeg den ud, og Du stikker den og spiller den igen. Nu maa han spille saadan og saadan og ikke saadan, jeg faster af, og nu maa Du nødvendigvis komme igen i den og den farve, det er da flart, hvis vi da ikke spiller for at gøre os selv bét! — Nej, det er ikke flart, havde Rudolfs Maffer svaret; men jeg stikker først hans Trumf og spiller saa den igen!

Saa spiller Du som en Dosmer! raabte Rudolf, og disse Ord vare bleve Signalet til almindeligt Opbrud, og den følgende Dag var Udfordringen arriveret i en saa formel og fræs form, at den betænkelige unge Mand ikke havde fundet nogen Lejlighed til at afgive en tilfredsstillende forklaring.

Jufundus smilede ad denne Historie, og efter at have forhørt sig om den udfordrendes Navn, sagde han: Sikken en fyr! Han maa da i Guds Navn lade en Udfordring løbe af Stabelen hvert Aar, for at hans Ære ikke skal blive skimlet. Men Deres Ære, Hr. Løjtnant, kræver ganske vist, at De ikke sætter

Deres Liv paa Spil for slige Narrestregers Skyld og derfor simpelthen beroliger Deres Modstander ved den Erklæring, at han ikke har spillet som en Dosmer, men i en hvilken som helst anden Egenskab, han selv maatte behage at foretrække! De kan deraf uddrage den Moral, at man altid, naar man er i Uniform, bør betjene sig af et vist Maadehold i sit Sprog, selv naar man er udenfor Tjenesten. Men nu maa det for ingen Pris se ud, som om Deres Erklæring var Resultatet af en forhandling med Deres fru Moder; ti i saa fald vilde den, som jeg allerede har gjort Dem opmærksom paa, kunne drage endnu værre følger efter sig. Men, hvis De synes om dette forslag, vil jeg gjerne optræde som Deres Raadgiver og Hjælper og nu straks i et Par Linier underrette Deres Modstander om, at De har talt med mig og efter mit Raad afgivet en tilfredsstillende Erklæring. I Morgen tidlig affende vi Brevet, og jeg indestaar Dem for, at Sagen dermed vil være ordnet til alle vedkommendes Tilfredshed!

Dermed var en tung Sten væltet fra den unge Krigers Hjerte og for at bevise sin Taknemlighed og samtidig rekreere sig efter de udstaaede Betyrninger, bestilte han i sit Overmod gode Drikkevarer i rigt Maal og fastholdt sin hjælpsomme Ven lige til den lyse Morgen. Denne havde da heller ikke gjort videre Indvendinger, men havde moret sig over at lytte til den unge Mands fortrolige Passjar, saa meget hellere som han var Justines Broder. Men, medens Vinen fuldstændig forfejlede sin Virkning paa Løjtnanten, der i forvejen var helt beruset af Aftenens Begivenheder og Nattens lyse Drømme, saa at han gik til Sengs

med flart Hoved og god Anstand, gif den den unge Mand til Hovedet, saa at han paa den larmende Maade, som vi ovenfor have beskrevet, søgte sit Leje.

Og saaledes var Sagen traadt ind i et nyt og vanskeligere Stadium for den triumferende Stauffacherinde, der just nu laa og fantaserede om, at hun havde flaret de sidste Skær. Ti ikke blot var det hendes eget Kød og Blod, der havde rumsteret saa skræffeligt udenfor paa Korridoren, men fjenden havde oven i Købet i samme Rudolfs. Person erobret sig en mægtig forbundsfælle.

Justine havde været saa snedig at falde paa Tjenestepigen gjennem Døren, der stod paa Klem, og af hende havde hun erfaret, at hendes Broder virkelig var arriveret og havde tilbragt Natten i Hr. Kaptejnens Selskab. Beroliget ved denne trøstelige Underretning var hun igen smuttet i Seng og var nu faldet i en rolig og velgørende Søvn.

Jufundus tog sig en god Morgensfraber, og Rudolf var ikke til at faa vaagen, før langt hen paa Formiddagen, da Moderen med Magt trængte sig ind paa hans Værelse og tog ham i forhør. Da han nu ansaa Duelspørgsmaalet for afgjort, saa betroede han uforbeholdent sin Moder Sagen og fortalte hende, hvorledes Seldwyler-Kaptejnen ved sit forstandige Raad havde hjulpet ham ud af Klemmen, ja, man kunde vel gerne sige, frelst hans Liv; ti han kunde aldeles ikke forestille sig, hvordan han skulde have baaret sig ad med at skyde paa et sundt og rasft Menneske med en virkelig Pistolfugle, hvorimod han selv havde været pænt nødt til at staa stille for dennes Skud. Og han lovpriiste i den oprørte og snakkesalige

Stemning, hvori han endnu stadig befandt sig, Seldwylers forstand og Bravhed i saa høje Toner, at hun ærgerlig og forvirret flygtede ind paa sit Værelse og indelukkede sig dér til videre.

Hun var desuden skinsyg paa sit Stauffacherskabs Vegne og følte sig krænkethed i sin moderlige Overhøjhed og Ret ved Tanken om, at en slet og ret Seldwyler skulde fortrænge hende som Raadgiver for hendes Søn. Hun stormede derfor fort efter atter frem fra sit Skjulested i den Hensigt at give den ukaldede Raadgiver en eftertryffelighed Overhaling og paa samme Tid gennem et lille fint arrangeret Klammeri at gjøre en brat Ende paa det venstkabelige forhold til ham. Men hun fandt hele Selskabet forsamlet i et Lysthus i den skønneste Samdrægtighed, hver især forsynet med en improviseret frokost af egen Opfindelse, hvormed de drev en lille Tuskhandel indbyrdes. Neppe havde hun faaet Øje paa det unge, smukke Par, der sad saa fornøjede ved hinandens Side, før hun straks glemte, i hvilket Verinde hun var kommen, og nu var hun endog med til at lægge Planen for en Eftermiddagsudflugt; ti hun var en munter Dame som alle Stauffacherinder, naar der da ikke netop hænger en Tordensky over Hovedet paa deres Mænd, som De skulle adsprede.

Hun lod dog ikke Jufundus gaa helt Ram forbi, men benyttede siden Lejligheden til at drage ham alvorligt til Ansvar; men, da han nu i høflige og overbevisende Ord fremstillede hende Duelanliggendet, indsaa hun ret vel, at han havde Ret, og at han havde ydet hendes Søn en god Tjeneste, hvilket fyldte hende med en taknemlig og tillidsfuld følelse.

Hun gav sig endnu samme Dag i Kast med Jufundi Moder og holdt et vakkert forhør over hende med allehaande udfrittende Spørgsmaal og Hentydninger til det unge Par.

Fru Meyenthal optog ufortøvet hendes Tales Traad, viklede den nok saa sirlig op paa en lille Spole, som hun raakte fjenden tilbage med den Trumf, at hun kun altfor godt kendte Uvæsenet i Seldwyla. Men, man maatte altid se hen til Omstændighederne. Hun havde heller ikke tilbragt alle sine Dage i Seldwyla, men var først ved sit Giftermaal kommet derhen og var den Gang bleven regnet for et godt Parti, og, bortset fra hendes Mands tidlige Død, var det slet ikke gaaet hende saa galt, saa at hendes Søn, troede hun nok at turde sige, Gud ske Lov var en flink og solid Fyr, der vilde føre et godt og ærbart Liv, hvilket Fru Glor ogsaa troede.

Hermed vare de indledende Underhandlinger afsluttede, og, hvad mægtige Naturstemmer ønskede, nærmede sig nu sin Virkeliggørelse. De Vanskeligheder, som endnu vare at overvinde hos den øvrige Del af Schwanauerfamilien bleve i al Stilhed besejrede og saa Maaneder efter blev Jufundus' og Justines Forlovelse fejret.

Forbindelsen mellem det smukke Par blev godkjendt af Folk som en Sag, der ikke var noget at sige til, og der blev ingen Ophævelser gjort derover. De forlovede beholdt ikke et eneste Smæde- eller Advarselsbrev, som det ellers plejer at ske ved Begivenheder, der fremkalde stor Misundelse. Den klareste Morgenhimmel straaede over deres forlovelsesdage, og Brylluppet selv blev til en straalende og flangfuld fest med

Sang og faner og havde noget af en gammel folkevises muntre Højtidelighed over sig.

Andet Kapitel.

De unge Ægtefolk tog Bolig i det fædrene Hus i Seldwyla. Det var en temmelig stor Bygning med høje Værelser og Sale, bygget i forrige Aarhundrede af en Borger, der havde samlet sig en Formue i Udlandet og nu vilde glimre med sin Rigdom der hjemme i sin fødeby. Men, før Huset endnu var bleven indrettet til Beboelse, havde Manden igen mistet hele sin Formue i Revolutions- og Krigsaarene, saa at han, i Stedet for at tage sin Bolig i Besiddelse igjen, var draget derhen, hvor han tidligere havde erhvervet sin Rigdom for at prøve, om det ikke lod sig gøre en Gang til. Fra den Tid af var Huset gaaet fra Haand til Haand saaledes, at den af Seldwylerne, der i sin Person samlede de fleste Betingelser og følte den stærkeste Drift til at føre en herskabelig Tilværelse, overtog det og beboede det en Tidlang, uden at dets indvendige Udsmykning dog nogensinde blev ganske fuldendt.

Familien Meyenthal havde nu besiddet det i lang Tid og havde fra Tid til anden ladet tapetsere lidt hist og male lidt her, og i Anledning af sit Bryllup havde Jufundus ladet hele Huset male op udvendig og Haven bringe i Orden, og, da nu Justine havde

holdt sit Indtog med et vældigt Udstyr af Møbler og Søsøre, som var bleven fordelt og anbragt paa det skønneste i de stadselige Væreser, syntes Lykken endelig at være knyttet til Huset for en rum Tid. Og dennes Ophav, fru Meyenthal, beboede ogsaa nok saa stolt og fornøjet sin Del af dette og følte sig dobbelt tillidsfuld og tryk, da hun bemærkede, at den smukke Justine viste en udviklet Sans for Ejendommen og dens Bevarelse, og at Jufundus ikke gjorde Mine til at ville fornægte sin godmodige Føjelighed overfor sin unge Kone.

Det var en Aftale, at han efter Brylluppet skulde opgive den militære Løbebane som Livsstilling, da den medførte en stadig fraværelse fra Hjemmet. For dog ikke at savne en regelmæssig Virksomhed og et anstændigt Erhverv, havde han oprettet en Handelsforretning, der var grundet paa Kommunens og det tilhørende Landdistrikts Overflod paa Savntømmer. Til de store Almindinger, der skrev sig fra den allemanniske Jordudskiftnings Tid, vare senere komne store Skovstrækninger fra den Borg, i Ly af hvis Mure Byen var vokset frem.

Hidtil havde Byen med en vis Borgerstolthed holdt Hævd over sine Skove, paa samme Maade som den vaagede over sine kostbare Drickekar og den gamle Vin i Raadhuskælderen. Men nu havde Fordærvelsen og Vindesygen faaet Indpas igennem én eller anden Sprække, og allerede før Ødelæggelsen og Døden ubemærket omkring i de vidtstrakte Skove, den listede sig langs med Skovbrynet og bankede med sine Knokkefinger paa de glatte Stammer. Da derfor Jufundus netop paa dette Tidspunkt begyndte med at opkøbe

Gavntæ og Brænde, saa tog hans forretning straks et stort Opsving; ti Seldwylerne vilde hellere handle med en velbekendt og hæderlig Medborger end med de paatrængende, fremmede Opkøbere, gennem hvem Ondet havde faaet Indpas.

Nu gik det løs paa den hundredaarige Højfok, hvorved der aabnedes mangen en bekvem Gennemgang for Hagelbygerne ned over Vinbjærge og Marker. Men Højfokkens Kæmper havde jo én Gang eller maaske flere Gange været unge og smaa, og der kunde vokse andre op i deres Sted, og Skoven kunde igen vokse sig høj og stærk. Men, da Øksen nu ogsaa kom til Ungskoven, da der blev fundet stedse skønnere formaal for de indstrømmende Penge, og Bjergskrænterne til Gengæld Dag for Dag bleve mere skaldede, løb det Jofundus koldt ned ad Ryggen, da han fra sin grønne Ungdom af havde været en stor Ven af Skoven. Og paa samme Tid, som han tog store Penge ind ved sin Tømmerhandel, begyndte han mer og mer at skamme sig over denne; han begyndte at betragte sig selv som en Fjende og Forstyrrer af al den grønne Pryd og Glæde, han tabte sin Munterhed, blev ofte helt melanfolsk og betroede sig til sin Kone, da hun havde lagt Mærke til, at hans glade Smil, der var ligesom en Twillingsøster til hendes eget, blev bestandig sjældnere og ængstlig spurgte ham om Grunden dertil. Men hun mente, at Tingene formodenlig vilde gaa deres Gang, om ogsaa hendes Mand traf sig tilbage, ja at Ødelæggelsen da vilde gribe dobbelt rivende om sig, og hun var fuldstændig betaget af Ønsket om, at hendes Mand saa snart som mulig skulde erobre sig en velhavende og uafhængig Stilling

gjennem sit eget Arbejde, for at hun ogsaa i dette Stykke kunde være stolt af ham. Hun bestyrkede derfor ikke sin Mand i hans Betænkeligheder, men opmuntrede ham til at blive ved, og han fulgte hendes Raad.

Nu blev der paa en fremspringende Klippefrænt, som kaldtes for Wolfhartsfrænten, fældet en god Del Ungskov. Midt i denne havde fra Arilds Tid en vældig Løvkuypel raget op, Toppen af en formodentlig tusindaarig Eg, der kaldtes for Wolfhartsegen. I ældre Dokumenter omtaltes den som et Vartegn under forskellige andre Navne, der syntes at antyde, at dens ungdommelige Top en Gang havde badet sig i germaniske Morgenluftninger. Da nu Smaaskoven rundt omkring den var fældet, stod Egen der som et stolt Monument, som ingen fyrste og intet folk paa Jorden med alle sine Skatte vilde formaaet at oprette eller at erstatte. Stammen kunde vel for neden være en halv Snes fod i Gjennemsnit, og de vandret løbende Grene, der for den fjerntskuende tegnede sig mod Ætheren som smaat Pindværk, saa' ved nærmere Betragtning selv ud som mægtige Træer. Milevidt ud i Landet saas den monumentale Eg, og folk kom vandrende langvejs fra for at se den nærved.

Medens man nu under Haanden erkyndigede sig om, hvilken Køber, der vilde give den højeste Pris, forbarmede Jofundus sig over Træet og søgte at redde det. Han udviklede, hvorledes det vilde være en Ære for Byen at bevare saadanne Repræsentanter for fortiden som en Pryd for Landet og paa offentlig Beføstning tilstaa dem Luft og Dug og den Smule Jord, de omspændte med deres Rødder, han fremhævede, hvor lidt den forholdsvis ringe Sum, der kunde ind-

komme ved Salget, vejede i Sammenligning med det uerstattelige, indre Værd, som et saadant Mindesmærke besad. Men hans Røst fandt ingen Genklang; den gamle Kæmpe skulde bøde med Livet netop for sin fortræffelige Sundhedstilstand, ti det var netop nu, hed det sig, det rette Tidspunkt til at opnaa det størst mulige Udbytte af den; naar Stammen en Gang blev angrebet, vilde dens Værdi straks synke betydeligt. Jufundus henvendte sig til Regeringen og henstillede til den, om det ikke maatte behage den som almindeligt Princip at paatage sig Bevarelsen af enkelte smukke Træer, hvor saadanne fandtes. Der blev svaret, at Staten besad Skovstrækninger til et Beløb af Millioner og kunde forøge dem efter forgodtbefindende, hvorimod den ikke ejede en eneste blank Daler og ikke havde den mindste Beføjelse til at købe og for sin Regning bevare et Træ, der var mærket til Øksen.

Han saa' nu nok, at han ingensteds vandt Indgang med sine Forestillinger, at han kun forskertsede sit Renommé som Forretningsmand og blev udlet bag sin Ryg. Da købte han selv Egen og det omgivende Stykke Jord, han lod Grunden rense og lod anbringe en Bænk under Træet, hvorfra der gaves en vid Udsigt, og nu roste alle ham for hans Handlemaade og valsefartede flittig til dette Udsigtspunkt. Men fra dette Øjeblik af søgte enhver at benytte sig af ham og bedrage ham som en stor Herre, hvem man ikke behøvede at vise nogen Skaansel.

Alf Uvillie mod Skovslagtingen forandrede Jufundus efterhaanden, men saa hurtig som mulig sin Forretnings Natur, idet han opgav Tømmer- og Brændehandelen og i Stedet for fastede sig over Om-

sætningen af de Skatte, som udvindes af Jordens Skød, og som erstatte Træet. Han oprettede Magasiner for Sten- og Brunful, indførte Rør af brændt Ler og Jern for at fortrænge Vandledningerne af Træ, forskrev Mursten til lettere Bygninger, hvortil man tidligere havde benyttet Tømmer, og Cement til alle Slags Beholdere, og han overtalte en rig Bonde- mand til at lade sig indrette et fast og køligt Mostfad af Cement. Da forsøget lykkedes, saa' han allerede i Aanden slige Vinbeholdere indførte i enhver Kælder i Stedet for de for Tiden brugelige Trækar — i Lighed med de gamles i Jorden nedgravede Vinkar — og han glædede sig over alt det gode Egetræ, som vilde spares ved en saadan Reform. Han opkøbte ogsaa Masser af udtjente Jernbaneskinner, som i hundreder af Tilfælde kunne erstatte Træbjælker.

Naturligvis fortsattes Træudførslen uden ham og saa at sige over Hovedet paa ham til de alt- fortærende Stæder; men han var nu paa det rene med sin Samvittighed, og uden denne stille Deltager følte han sig ikke i sit Es som Handelsmand. De nye Forretningsgrene, han havde kastet sig over, vilde uden Tvivl ogsaa have givet et smukt Udbytte, naar ikke den foretagne Forandring havde medført en Del forstyrrelse i hans forbindelser, og naar ikke hans Forretningsvenner havde forandret deres Udfærd mod ham og vist deres rette Ansigt, efter at han havde taget Træet under sin Beskyttelse og ladet det bevare paa sin Beføstning.

Jufundus sagde altid Sandheden, og troede derfor ogsaa alt, hvad andre sagde ham. Naar man spurgte ham om noget, gav han dem straks og uden

forbehold enhver Oplysning, de maatte ønske, og optog ogsaa i god Tro alt, hvad andre sagde ham om hans Købe- og Salgspriser og om Kvaliteten af hans Varer. I Begyndelsen ansaa man denne Godtroenhed for blot forstillelse og mente, at han nok for egen Regning vilde anstille en nærmere Undersøgelse af Sagen; men, da man mærkede, at han virkelig bed paa Krogen, benyttede man sig raskest af hans Godtroenhed. Og Erfaringen hjalp ikke, og Kvindernes formaninger om ikke at være saa lettroende var og blev frugtesløse. Ti straks næste Gang viste han samme Lettroenhed, fordi han ikke formaaede at bære sig anderledes ad, eller maaske det syntes ham foragteligt og smaalt at prutte og prange længe med folk. Dertil kom, at han var alt andet end en behændig Finansmand, der forstod at manøvrere med Kredit og Debet, og saaledes gik det til, at hans Midler en smuk Dag vare udtømte og en truende Katastrofe stod for Haanden. Det kom pludseligt, fordi han ikke forstod den Kunst at svømme paa Stumperne og ikke mente det Umagen værd at vedligeholde nogen Skinomsætning.

Han overvejede nu, om han først skulde gøre sin Moder eller sin Kone den bedrøvelige Tilstaaelse, at Pengene vare satte til, og at der maatte begyndes forfra paa bar Bund, hvor eller paa hvad vidste han endnu ikke. Han bestemte sig for Konen. Da han nu befandt sig i Enrum med hende paa sit Handelskontor og med tungt Hjerte begyndte at aabenbare hende Sammenhængen, traadte hun ganske tæt hen til ham, strøg ham med Haanden over hans bekymrede Pande og afbrød ham med det Spørgsmaal, om hans Bogføring var rigtig og fuldstændig. Da han besvarede

dette Spørgsmaal med ja, sendte hun ham et straalende Smil, saa at han blev helt forunderligt til Mode, og sagde, at i saa Fald kendte hun allerede Stillingen; hun havde nemlig været nysgerrig og for kort Tid siden benyttet sig af hans fraværelse til at kaste et Blik i Handelsbøgerne og sætte sig ind i hans, eller rettere sagt deres fælles forhold.

Da hun havde opdaget, at han bar paa én eller anden skjult Betyrning, havde hun, da han en stille Søndag skulde rejse bort, og efter Sædvane havde lagt Nøglerne paa hendes Arbejdsbord, taget disse og indeluffet sig paa hans Kontor; dér havde hun gennemgaaet hans Bøger og Papirer, som hun meget godt forstod. Det hele var klart og overskueligt, og ethvert Tal stod paa sin rette Plads. Hun saa', at det ikke kunde blive ved at gaa ret længe; men, at der dog ikke var nogen fare for en vanærende Fallit, naar der kun i rette Tid blev sat Streg under Regnskabet. Da hun var forvisset om, at hendes Mand med sin aabne Karakter ikke længe vilde opsætte sit Skriftemaal, havde hun allerede truffet sine forholdsregler og indviet sine forældre i Sagen. Allerede den Gang, da disse stolte Folk havde givet deres Minde til Brylluppet, var en saadan Tingenes Vending bleven forudset, og der var i al Hemmelighed bleven taget den Bestemmelse, at de unge Folk skulde flytte til Schwanau naar det, som det var at vente, gif galt i Seldwyla. Justines Forfærdelse over den gjorte Opdagelse var da slet ikke saa stor, snarere følte hun en forborgent Glæde over, at kunne føre sin kære, gode, smukke Mand med sig hjem til sit fædrehus, og dér vilde

ham ind i et Silkenæt af færlig Omhu, som om han kunde været en skrøbelig, lille Glasmand.

Men, da hun nu meddelte ham denne Plan og forestillede ham, at man kun behøvede i al Stilhed at foretage en Afvikling af Forretningerne og flytte til Schwanau, hvor Jufundus nok vilde kunne faa Anvendelse for sine Kræfter og finde en Mark for sin Arbejdslyst, saa blev han bleg og sagde: Da vilde det være forbi med min Frihed og Selvtillid! Jeg vil hellere fløve Brænde.

Naa, det kan jeg ogsaa være med til! svarede Justine. Naar Du saver, vil jeg have i den ene Ende af Saven, og naar vi da staa paa Gaden i Regnvejr og trække Saven frem og tilbage imellem os, saa skændes vi, saa at folk blive staaende og se efter os, saadan som vi saa' det paa vor Bryllupsrejse i den store By — Du husker nok!

Hun satte sig ned og fortsatte: Kan Du endnu huske, hvilket forunderligt Indtryk det gjorde paa os. Det regnede og regnede i et Væk, Brændet var vaadt og Saven var vaad, og Manden og Konen var begge gennemblødte, og mens de trak Saven frem og tilbage imellem sig, tvistedes de bitterlig med haarde Ord! Ved Du hvorfor? De fævledes af Nød, Elendighed og Sorg og skammede sig ikke i mindste Maade for de Tilskuere, som hørte derpaa —

Na, hold op, raabte Jufundus, hvor kan Du saadan misforstaa og fordreje Meningen af mine Ord; Du véd jo dog godt hvad jeg mener!

Der kan ligge alt det i dine Ord, som jeg her har sagt! svarede Justine. Kom, sagde hun, og lagde sin Haand paa hans Skulder, alle vil elske Dig

og hjælpe Dig, Du er en dygtig Mand, naar Du blot faar en fornuftig Grund under fødderne! Men her trives vi ikke!

Jufundus afbrød Samtalen for at sunde sig paa alt dette; ti han var forvirret og tvivlraadig, fordi han endnu ikke havde betragtet sin Stilling som saa mørk og haabløs som hans Kone saa' den, og han følte sig krænkert. Han gik til sin Moder; men hun gav sig straks til at græde, da hun erfarede, hvorledes Sagerne stod. Det syntes hende, at alt var tabt, hvis Sønnen ikke fulgte sin Kones Raad og holdt sig til hendes familie, og hun besvor ham ikke at forspilde hendes og sin egen Lykke.

Den gode Kone havde saa længe maattet slaas med fattigdommen, og nu troede hun just for bestandig at have sat den Stolen for Døren ved Sønnens fløgelig arrangerede Ægteskab; ti hun frygtede Armoden som et slebet Sværd.

Justine derimod hadede og foragtede fattigdom som noget i og for sig ondt og foragteligt, naar da ikke Talen var om vildfremmede Mennesker, hvem man i al Mågelighed kunde yde en Haandsræfning. Hun udøvede endog en regelmæssig og ordnet Gøgenhed, gik omkring i de fattiges Huse og opsogte Nøden. Men, naar Armoden gjorde Mine til at ville trænge sig ind i hendes nærmeste familie- eller Vennekreds, saa betragtede hun den med en følelse af uovervindelig Afsky, som kunde det være Pesten selv, og tog øjeblikkelig flugten. Det hjalp derfor lige meget, at Jufundus gik til hende og forestillede hende, at hun jo gerne først kunde prøve Lykken en Smule i forening med ham, og hvis forsøget da glippede, stod

hendes Hjem hende jo altid aabent, ligesom ogsaa hendes rigelige Arvelod var hende sikret. Hun vilde paa ingen Maade tillade, at hverken han eller hun selv en eneste Dag skulde risikere at lide Nød og Nødværdigelse, og da hendes fader nu indfandt sig og talte venlig med ham om Sagen som noget, der forstod sig af sig selv, og som let lod sig ordne paa en for alle Parter tilfredsstillende Maade, maatte han give Køb.

Jufundis Arbejdsfolk fik udbetalt deres Tilgodehavende og erholdt deres Afsked, Grundstykket blev solgt, da Moderen, der endnu ejede en Andel i samme, ikke vilde blive alene i Seldwyla, og alle fordringer bleve afgjorte. Da dette var sket, beholdt Jufundus ikke saa meget som en Daler imellem Hænder, hvilket forvoldte ham en ganske besynderlig følelse. Justine havde imidlertid i det bedste Humør af Verden, ja i en Stemning af vaagnende Munterhed, taget fat paa Indpakningen af Løseoret og foretaget andre forberedelser til Rejsen; snart var hun i Schwanau for at indrette deres Bolig, snart var hun atter i Seldwyla for at tage Vare paa Tingene dér. Hun var rigelig forsynet med Penge og glemte i sin glade Travlhed aldeles at tænke paa, om Jufundus ogsaa havde det nødvendige, eller om han muligvis var aldeles blank.

Da blev han til Mode, som om han var bleven hensat til et fjærnt Land blandt vildfremmede Mennesker, hvis Sprog han ikke forstod, uden at have en Tærepæning hos sig, og han saa' sig bekymret om, hvor han vel skulde skaffe sig en Haandskilling fra. Da kom han til at tænke paa det store Egetræ, som han med saa megen Omhu havde frelst og vaaget

over. Og nu folgte han med sørgmodigt Sind denne gamle Kæmpe tillige med det Jordstykke, paa hvilket den stod, og erholdt derfor nogle tusind francs, som han omhyggelig lagde til Side.

Køberen af Træet sendte straks en halv Snes Arbejdere derud, som skulde grave omkring det og gøre Rødderne fri, hvilket gav dem nok at bestille for en otte Dages Tid. Da man endelig var saa vidt, at Træet kunde trækkes omfuld, strømmede hele Seldwyla ud til Pladsen for at overvære denne Begivenhed, og tusinder af Mennesker lejrede sig i en Kreds omkring Træet og indtog et forsvarligt Maaltid af den medbragte Mad og Drikke.

Stærke Reb bleve nu fastgjorte ved Træets Krone, og lange Rækker af Mænd bleve anbragte ved disse, og paa given Kommando begyndte de at hale i dem. Egen vaklede, men kun ganske lidt, og hele Timer gik nu med til yderligere at løsne Rødderne eller save dem over. Seldwylerne, som sad rundt om, lod sig imidlertid ikke forstyrre i deres Madro, men spiste og drak af Hjertens Lyst og gjorde sig ret tilgode, medens dog en spændt forventning vedligeholdte sig under Maaltidet og virkede som et Slags Krydderi paa Maden.

Omsider blev Pladsen rømmet paany i en vid Omkreds, man tog igen fat paa Rebene, og efter at Træet havde vaklet et kort Minut, hvorunder der herskede en formelig Dødsstilhed, styrtede Egen til Jorden med knækkede Grene, saa at den hvide Ved tittede frem. Da det første, almindelige forundringsudraab var døet hen, strømmede man sammen om den uhyre Stamme. Hundreder af Mennesker flavede op paa

den og gemte sig i Løvværket af den vældige Top, der nu laa i Støvet. Andre krøb ned i den frembragte Hulning i Jorden og udforskede denne. De fandt imidlertid intet uden et lille, tykt Stykke Glas fra Romernes Tid, der glinsede af Alderdom som Perlemoder og en af Rust halv fortæret Pilespids.

Da Iufundus med sin familie netop paa samme Tid kom førende henad en anden Bjergsfraaning, blev han opmærksom paa nogle Markarbejdere, som stod og stirrede ud imod Horisonten, og i det samme begyndte en af dem pludselig at raabe: Se dog, hvor den gamle Wolfhartseg svajer. Mon det blæser derovre? Ti de kunde ikke se folkene, som halede i den. Iufundus saa' i samme Retning og opdagede nu, at Egen ikke mere var at se, men kun den tomme Luft paa det Sted, hvor den havde staaet.

Da blev han tung om Hjærtet, som om han alene havde været Skyld deri og alene maatte bære Landets Samvittighed.

Men Seldwylterne vare om Aftenen snarere befymrede end lystige ved Tanken om, at Træet og Iufundi begge vare borte.

Under den første Del af sit Ophold i Schwanau tilbragte Iufundus sin meste Tid oppe paa Bjerget hos Bedsteforældrene, som han én Gang halvt om halvt havde frygtet formedelst deres tilsyneladende uvenlige, butte og rastløse Væsen. Men i Tidens Løb var han kommet paa en god fod med dem, ja var endog blevet de gamles Kæledægge; ti man ser ikke saa sjelden, at slige gamle Landsbyfolk til Trods

for deres Væsens indgroede Sikkerhed nok holde af at have Selskab af en magelig Person, hvis Væsen er en fuldstændig Modsatning til deres eget, og hvis Munterhed kan live dem op. De fandt hos den unge Mand noget upraktisk, der var dem fremmed, og ansaa ham for en elskværdig fyr, der formodenlig ikke vilde spinde Silke i denne Verden, men som jo saa meget mere fortjente almindelig Medlidenhed og Deltagelse. Saaledes ræsonnerede disse gamle, der levede her i deres Ensomhed, fremmede for alle nye Moder. Det Snit, som Bedstemoder havde paa sin Kappe, var i det mindste et halvt Aarhundrede gammelt, og det samme gjaldt den store, brede Halskrave, og alt, hvad der omgav dem skrev sig fra hin Tid, da Goethe under et Besøg i denne Egn skrev, at dette Sted gav ham et næsten idealt Begreb om den skønneste og fuldkomneste Kultur, Bygningerne laa langt fra hinanden, og imellem dem var der Vinbjerger, Marker, Haver, frugttræplantninger osv., og den Opgave, man stadig stillede til Økonomerne, Tilvejebringelsen af den højeste Grad af Kultur i forening med et vist Jævnmaal af Velstand, den fandt man her løst i Praxis.

Og denne Tilstand var endnu bevaret heroppe i fjeldensomheden, uforandret stod Stuehuset, Nødde-træsmøblementet i Stuen og det gamle Spise- og Drickfestel i Skabene, medens dens nye Tid med sit forandrede Fysiognomi og sine voksende Krav aflejredes dernede ved Søbredden. Jufundus nød rigtig den rene Luft heroppe paa Højden og hjalp de gamle og Tjenestefolkene saa flittig ved deres Arbejde, at han snart blev hjemme i alle Grene af Forvaltningen

og tjente Patriarkerne som en Officer, som de ikke mere vilde afskedige.

Justine glædede sig over den Nndest, hendes Mand erhvervede sig hos Bedsteforældrene, og morede sig jævnlig ved at vandre op paa Bjerget for at hente ham ned om Aftenen. En ren ekstra Fornøjelse var det da, naar der undertiden ved Høstetid traf et Tordenvejr op, der tvang de unge folk til at tilbringe Natten deroppe. Da traf hun sit nymodens Overstykke af, slog et af Bedstemoderens hvide Tørflæder om Halsen og bandt Snipperne sammen paa Ryggen for at fuge en Skefuld Vælling, bage en lækker Æggekage eller stege en Medisterpølse, som hun i al Hemmelighed havde tilvendt sig fra de gamles Spisestue. Naar hun da, rød og varm i Kinderne, sad og stirrede hen for sig, og hun tilsidst hentede det skinnende Tinfus med den lette klare Vin, saa morede de gamle sig og sagde, at nu lignede hun rigtig en Landsbypige fra deres egne unge Dage, og dette gav undertiden Anledning til et lille, improviseret Tableau, idet Bedstemoderen gik for at hente sit gammeldags Granat Smykke, sit Søndagshovedtøj og sin Silketrøje, som hun havde baaret for tresindstyve Aar siden i sin blomstrende Ungdom. Og nu iførte Granddatteren sig til almindelig Morskab disse Klædningsstykker, men, i Stedet for at se sig i Spejlet, stirrede Justine med et lykksaligt Smil Jufundus ind i Øjnene, medens denne betragtede hende med et halvt drømmende Blik som et Billed fra en længst forsvunden Tid.

Om Søndagen plejede han ogsaa at ty op paa Bjerget, da han følte sig mere hjemme deroppe end

ved de snakkelsalige Sammenkomster af de selskabelige Mennesker der nede i Dalen.

Da fandtes Bibelen altid opslaaet paa et Bord deroppe for at Bedstemoderen bekvemt og uden vidtløftige forberedelser kunde læse i den af og til, naar det faldt hende ind, ligesom man paa Hviledagen sætter en Kande Vin eller en Skaal med Kirsebær frem til almindelig Afbenyttelse og Nederkvælgelse.

Hadde hun da efterladt sin Rosmaringren og sine Briller paa Bogen, naar hun var træt af at læse, saa plejede Jufundus gerne at sætte sig hen ved Bibelen og læse i den, ti det var en Bog, som ellers sjelden kom ham for Øje, som det plejer at være Tilfældet, naar man har nyere og nødvendigere Ting at læse, eller mener under Skolens Tvang at have til-egnet sig tilstrækkeligt af hine gamle Historier. Han indaandede da den lumre Tordenluft i det gamle Testamente, betragtede de lidenskabelige Skikkelser, som færdedes i denne, eller han standsede ved den hamletagtige Scene i Johannesevangeliet, hvor Jesus eftertænksomt skriver med sin finger i Sandet, før han siger, at hvo der er uden Synd, skal kaste den første Sten paa Synderinden, og skriver igen, og, da han ser op, ere alle Anflagerne gaaede deres Vej, og Kvinden staar ensom foran ham i Templet, hvor der er blevet stille.

Bedstemoderen glædede sig over dette Tegn; ti hun var en from, rettroende Sjæl af den gamle Skole, og ansaa Læsning i Bibelen for noget, der i og for sig og under alle Omstændigheder var gavnligt for et Menneske. For at dække over hans ukirkelige Tænke-maade havde Justine omtalt ham for de gamle som

en filosof; ti hun var selv fulgt med Tidsstrømmen, og var saa meget ivrigere i sit fritænkeri, som hendes forestillinger paa dette Punkt vare høist uflare og formløse.

En Gang, mens han læste i den store Bibel, satte den gamle Kone sig fortrolig hen til ham, saa at Kniplingerne paa hendes Hovedtøj strøjsede hans Kind. Hun flappede ham venlig paa Haanden, idet hun sagde: Naa, Hr. filosof, jeg tror dog, der er blevet en lille Smule Gudsfrugtighed tilbage hos Dig!

Jufundus blev overrasket af dette Spørgsmaal, og han faldt i Tanke. Egenlig kunde han jo godt svare hende; men, skulde han betro den gamle Kone, hvad hans egen Kone, naar han rigtig tænkte sig om, endnu aldrig havde spurgt ham om. Og hvorledes skulde det ogsaa være faldet hende ind at spørge om, hvad hun ikke kendte? Ti vistnok ejede hun varm, religiøs følelse, men hun var med Hensyn til de guddommelige Ting meget for nysgerrig og indiscret og havde ogsaa for megen personlig Selvtillid, til at hun skulde kunne have det, som man i strengere Forstand mener ved Gudsfrugt. At den gode Gud selv befandt sig i en kritisk Stilling, havde hun allerede erfaret gennem de mest yndede Prædikanters forkyndelse, da hun gerne rejste hen at høre dem prædike. Den følelse, hvormed hun omfattede Kristus, det smukkeste og fuldkomneste Menneske, som disse Præster plejede at kalde ham, lignede mest en søsterlig Beundring eller et sørmerisk Venjskab; hun havde gerne broderet ham de nysse- ligste Sofapuder og prægtigste Sko til Hvile for hans værdige Hoved og trætte fødder! Og, da de en Gang paa en Rejse havde set hint berømte Billede

af Correggio, hvorpaa Kristi Ansigt med magisk Virkning er fremstillet paa Veronikas Svededug, var hun bleven dybt betaget derover. Betragtningen af dette søvngængeragtig stive Udtryk af den højeste Lidelse havde afvunget hende et dybt Suk, derpaa havde hun med et blidt Smil søgt om Samstemning hos sin Mand, der stod ved Siden af hende, og fra den Tid af havde hint Øjeblik altid hørt til hendes kæreste Erindringer; men alt dette lignede dog ikke Gudsfrygt.

Da den gamle Kone imidlertid syntes at kræve et Svar, sagde Jufundus eftertænksomt:

I Grunden tror jeg ikke, at jeg ganske savner Gudsfrygt, da jeg aldrig har fordristet mig til at stille mig spottende eller frækt udfordrende over for Skæbnen eller Livet. Jeg mener ikke at kunne fordre, at alt skal løbe godt af og ligesom i følge en indre Nødvendighed, men gaar omkring med en ængstlig følelse af, at der godt nu og da kan ske en Ulykke, men haaber, at det dog til sidst skal vende sig til det gode. Og derhos har jeg, naar jeg foretager noget, som ingen ser eller erfarer, en følelse, som om hele Verden var tilstede, som alt til sidst skulde aabenbares for alle, og intet Menneske for bestandig formaa at holde sine Tanter og Handlinger skjulte eller at neddysse og fortie sine Daarskaber og fejltrin. Denne følelse er nogle af os medfødt, andre ikke, ganske bortset fra alle Religionens forskrifter. Ja, jeg tør endog paastaa, at de ivrigste Trosprædikanter og fanatikere i Reglen slet ingen Gudsfrygt have, ellers vilde de ikke leve og handle saaledes, som de i Virkeligheden gør.

Hvorledes det nu forholder sig med denne alle

Menneskers Indvielse i alt, det véd jeg ikke; men jeg tænker, det maa opfattes, som om Universet var en uhyre Republik, som lever efter en almengyldig og evig Lov, hvor alle til sidst skulle blive medvidende i alle Ting. Og allerede de smaa Indblik, som den nærværende Tid aabner os i Tilværelsens Sammenhæng, synes virkelig at pege hen paa noget saadant; ti endnu har aldrig Sandheden af det Ord, der staar i denne Bog, saaledes paatrængt sig: I min faders Hus ere mange Boliger!

Amen! sagde den gamle, der havde hørt opmærksomt til; det er dog noget og bedre end slet intet, det, Du dér prædiker. Læs Du kun flittig i min Bibel, saa vil Du ogsaa nok finde en Borgmester til din Republik!

Det er nok muligt, svarede Jufundus leende, at der undertiden bliver udvalgt en saadan, og at Vorherre paa en vis Maade er en Slags Valgfonge!

Den gamle Bedstemoder maatte ogsaa le over dette Indfald og udbrod: Saadan en rigtig majestætisk Amman*) over hele Verdensordenen, paa samme Maade som de have deres Landammaner derovre! Og i det samme pegede hun gennem det aabenstaaende Vindue over imod Bjerglandet, hvor de øverste Embedsmænd i de gamle Landdistrikter endnu benævnedes saaledes.

Og hun blev ved at smile; ti, da hun i sin høje Alder elskede altid at lade sine Tanker sysle med Gud og Evigheden, saa var selv denne uskyldige Spøg med

*) Amman, det danske Amtmand, Landamman kaldes i nogle Kantoner i Schweiz den højeste administrative Embedsmand, Regeringens Leder.

Guds Navn hende en velkommen Anledning til atter at vende sine Tanter til ham.

Medens de nu begge fornøjede sig og lo over denne ikke synderlig skolerette Religionsamtale, tittede Justine ind mellem de Nellikibuske, som stode i Vindueskarmen, og hendes Ansigt glødede om Kap med Nellikernes, da hun lige havde tilendebragt den lange og tunge Vandring op ad Bjerget for at hente sin Mand hjem. Men hendes friske, straalende Ansigt tog helt Luven fra Nellikernes, da hendes Bedstemoder i en munter Tone raabte til hende: Skynd Dig at komme herind, Barn! Jeg har en Nyhed at meddele Dig! Din Mand har dog en lille Smule Guds frygt i Livet, han har lige i dette Øjeblik selv tilstaaet mig det!

Hun blev straks grebet af en sælsom Ærbødighed ved Tanken om, at hendes Bedstemoder skulde vide bedre Besked med Jufundis Tanter end hun, hans egen Kone, og hun svarede: Saa er det formodenlig Grunden til, at han aldrig gør mig den Ære at følge med mig til Kirke!

Tys! sagde Jufundus. Lad os nu ikke trættes. Vi trættes jo dog ikke om det klare Vand, som enhver kan drikke, naar og hvor han lyster!

Denne Bemærkning tog Justine igen op, da hun Arm i Arm med sin Mand vandrede hen ad fjeldhøiden for ad en lille Omvej at vende tilbage til Dalen.

Vi trættes ikke om Vandet! Men vi maa sørge for, at vi heller ikke komme til at trættes om det daglige Brød, hverken med hinanden indbyrdes eller med andre! sagde hun og fortalte ham nu, at baade hun og hendes familie ønskede, at han paa en regel-

mæssigere Maade skulde indtræde som Deltager i Handelshusets og fabrikkens forretninger og modtage en fast Stilling som Assosie i dette. De landlige Sysler oppe paa Bjerget hos de gamle passede dog ikke rigtig for ham i Længden og førte heller ikke til noget, hvorimod de alle dernede i Dalen vare rede til at indføre ham i forretningerne og at dele saavel Arbejdet som Arbejdsudbyttet ærlig og redelig med ham.

Jufundus forstod nok, hvad Meningen var med dette forslag; man vilde ikke taale nogen i familien, der ikke havde baade Evne og Villie til at slaa sig op og erhverve sig Rigdom, og da han i Grunden ikke kunde have noget videre derimod at indvende, saa gik han uden videre Modstand ind derpaa, skønt ikke uden en hemmelig Mistillid til sig selv. Han lovede derfor Justine, at han straks næste Morgen, da det var en Mandag, vilde tage fat paa Værket og prøve paa at tjene en ordentlig Ugeløn.

Han blev derfor tidlig næste Morgen ført rundt i Kontorværelserne og Arbejdsstuerne for at gøre sig bekendt med forretningens forskellige Afdelinger og faa et Overblik over det hele. Huset Glor havde i over tredive Aar drevet et Silkevæveri, en forretning, der i Tidens Løb var vokset op til et betydeligt Omfang. I over hundrede landlige Smaahuse ned ad den solvarme Bjergskrænt saa' man gennem de flare Ruder Væverstole, ved hvilke unge Piger eller gifte Koner med let og flittig Haand vævede det skinnende Stof, og saaledes efter Haanden lagde Grunden til en beskedent formue for sig selv. Paa alle Veje mødte man kraftige Skikkelser, der skyndte sig afsted med Væverbomme over Skulderen for at aflevere det færdige

Stykke og hente Silken til et nyt. I de store Sale i fabriksbygningen var der ogsaa opstillet Maskiner, paa hvilke sværere og rigere Stoffer bleve forfærdigede, hvorved mandlige Arbejdere bleve benyttede.

Indkøbet af raa Silke, dettes Tilberedelse gennem de forskellige Stadier, Opsynet med Arbejdet og Bedømmelsen af samme, Salget af de ophobede Partier, Overblikket over de forhaandenværende Markedsforhold, Beregningen af det belejlige Øjeblik for enhver forretningstransaktion og endelig den fordelagtigste Anbringelse af indgaaende Pengesummer, alt dette udfrævede en opmærksom Ugtpaagivenhed og en energisk foretagelsesaaend støttet af en solid og mangesidig Indsigt i alle derhen hørende forhold.

Underhandlingerne med de fra alle Verdens Kanter tilstrømmende Agenter, som tilbøde dem deres Varer, den raa Silke, og Udfordringen med de Kommissionærer, der besørgede Udførelsen af det færdige Produkt til de andre Verdensdele, og som derved eftertragtede den størst mulige Gevinst for sig selv, udfrævede stadig Narvaagenhed og raske Beslutningsdygtighed. Den daglig tiltagende Konfurrence nødvendiggjorde den mest nøjeregnende Kontrol og Indskrænkning af Driftsomkostningerne og tillige den omhyggeligste Prøvelse af det leverede Arbejde med Hensyn til dettes Godhed og Renhed, medens de samme Arbejdere, som man maatte underkaste en saa streng Kontrol, bleve ivrig søgte og efterstræbte fra andre Sider, saa snart der viste sig Opsving i forretningerne; men, naar Konjekturene vare nedadgaaende, saa maatte man dog beskæftige dem, selv med pekuniært

Offer, i Haab om bedre Dage med stigende Efter-
spørgsel.

Saa maatte man ogsaa have et vaagent Øje med den vekslende Smag og Mode i de forskellige Himmelftrøg. Her forlangte man de omhyggelig behandlede og solide Stoffer, der bæres som Selskabsdragt af Damerne i vore gamle, aristokratiske Samfund her i den gamle Verden; hist spurgte man kun det billige Godtkøbsstads, hvormed de kaliforniske eller australske Eventyreres Hustruer udstaffere sig nogle faa Dage for derpaa at smide det i Pulterkammeret. Og ogsaa de store Farverier maatte have deres forskellige Instruktioner alt efter Stoffernes forskellige Bestemmelse, og man maatte parlamentere med dem for at erholde snart de smukkeste og ægteste Farver, hvor det gjaldt en Vare, der var bestemt for de fræsne og solide Damefunder i de europæiske Storstæder, snart det hurtig falmende og bedragerske Skin til de farvede Skønheder i det fjærne Vesten.

Jufundus blev nu fastet midt ind i denne Malstrøm af Betragtninger og Hensyn for at lære at svømme; men han kom ikke godt fra Prøven. I Begyndelsen, og saa længe det drejede sig om enkelte, mindre indviklede Sager, gik det ret ordenligt, da han udførte sit Arbejde med flid og Omhu. Men snart anfede man over hans Langsomhed, ti han ejede ikke længere den første Ungdoms lette Bevægelighed, og det hed sig, at han ikke kom synderlig af Stedet. For nu med Vold og Magt at lære ham at svømme blev han styrtet paa Hovedet ud i Svælget, og han fór nu med en vis paatagen Munterhed rundt i dette eller vel snarere med en vis Angst, saa at Syn og Hørelse

rent forgif ham. Nogle af Arbejderne narrede ham for den betroede Silke, idet de gjorde Vævningen altfor let og løs og bandt ham en Historie paa Vermet, naar han spurgte dem om Grunden dertil. Andre forstod at fraliste ham forretningshemmeligheder for paa egen Haand at aabne en skadelig Konkurrence. Og til Trods for alle sine gode Forsætter var han altid rede til paany at tro Mellemhandlerne og Agenterne paa deres Ord og var allerede indgaaet paa deres Tilbud paa det Punkt, hvor andre først begyndte at laane dem et halvt Ore og give dem et trevent Svar. Og det var næsten, som om han arbejdede sig dybere og dybere ind i al denne Udygtighed, mere end det egentlig syntes at ligge til hans Karakter; en Slags unaturlig Dumhed bemægtigede sig hans Forstand og omtaagede hans Tanker, saa snart det drejede sig om forretninger, og, førend der var gaaet et halvt Aar, havde han allerede ved sine forskjellige Fejlgreb bibragt forretningen et føleligt Tab i form af en reel Mindreindtægt, som man nu tog sig for at efterforske Grunden til.

> Da Justine lagde Mærke til, at fremmede folk og folkene i forretningen ikke længere betragtede hendes Mand som noget Kirkelys, men smilede medlidende ad ham, græd hun hemmelig sine modige Taarer af Uro og Sorg, og hun blev grebet af en knugende Angst ved Tanken om at kunne blive nødt til at betragte ham som et uheldigt og indskrænket Menneske. Faderens og Brødrenes Udtalelser, naar man i et hemmeligt familieraad drøftede dette Anliggende, vare heller ikke skikkede til at hæve hendes Mod eller Selvfølelse, og selv den gamle Stauffacherindes beroligende for-

fikring, at man i et saadant Hus nok kunde lade en blind Passager rejse med, naar han for Resten var en brav Fyr, formaaede ikke at genopmuntre hende.

Gik hun til Jufundi's Moder for at spørge hende til Raads og flage hende sin Nød, saa græd denne med hende og besvor hende dog blot at give Tid og have Taalmodighed, Jufundus var ganske vist ikke nogen Dumrian, han vilde nok tage sig sammen osv.

Jufundus havde ingen Anelse om alle disse Konferencer, og dog var han alt andet end hyggelig til Mode under alt dette. Skønt enhver var overbevist om, at det ikke længe vilde kunne blive ved at gaa saaledes, og at det snart maatte komme til en forklaring, saa vilde dog ingen være den første, der bedrøvede ham ved at gøre ham denne Meddelelse; men der udbredte sig dog ligesom en let Taage omkring ham, der syntes at skjule ham for de omstaaendes Blik og dæmpe deres Stemmer.

Men, da han en Dag igen havde købt et Parti Raasilke til en Notering, som havde været god for tolv Timer siden, men som nu allerede var faldet noget, og han blev anmodet om hellere at træffe sig tilbage fra denne Del af Forretningen, og da denne Bøn i Løbet af nogle Dage gentog sig paa et andet Omraade, hørte han i en Slags forundring helt op med sit Arbejde. Da nu ingen spurgte ham om Aarsagen til denne selvtagne Orlov, og alt gik sin Gang, som om der slet intet var passeret, blev Jufundus til sidst klar over sin Stilling og dens fuldstændige Umulighed.

Og han erholdt endnu samme Dag Bekræftelse paa denne sin Opfattelse.

Justine var om Aftenen inviteret hen i Præste-

gaarden, hvor Præsten vilde forelæse en Afhandling over Kirkens tidsvarende Genoplivelse og fornyelse gennem Kunsten, et Tema, der tiltalte hende i høj Grad, og hvormed hun ogsaa allerede i al Beskedenhed havde syset. Infundus for sit Vedkommende forholdt sig kølig i denne Sag og foretrak saa vidt mulig at holde sig udenfor Pastorens Omraade. Dog, havde han, da det var en mørk Efteraarsdag, lovet at afhente sin Kone.

Præsten stod paa den yderste fløj af det Parti, der kæmpede for en Reformation af Kirken og for fremtidens Religion. I sine unge Dage havde han prædikeret i en meget friskindet Aand, saa at de Menigheder, i hvilke han havde virket, havde følt sig meget opbyggede deraf, om de end ikke havde opnaaet fuldstændig Klarhed over, hvilken Grund de egentlig stod paa. Under Beskyttelse af den verdslige Magt og under Ledelse af gamle, prøvede førere havde den yngre Generation ført en friere Verdensanskuelse frem saa vel paa Prædikestolen som i Livets øvrige forhold. Den strengt rettroende Retning var umærkelig bleven tvungen tilbage i en rent defensiv Stilling, uden at dog dette Omslag i forholdene havde efterladt sig noget synderligt Spor i Gudstjenestens ydre form. De gamle Salmer, de gamle Bønneformler, de gamle Bibeltekster herskede endnu, og kun ved given Lejlighed blev det overmenneskelige behandlet som menneskeligt. For øvrigt beholdt Kristus sin Stilling som Verdens forløser og Herre, og der blev ikke røkket ved

Troen paa Verdensstyrelsens Enhed og Personlighed eller ved Sjælens Udødelighed. Theologien gjaldt endnu for en lukket Videnskab, selv der, hvor dens Dyrkere for længst i Stilhed havde hengivet sig til allehaande tvivlende Betragtninger og reduceret Kristus til et godt Menneske eller maaske endog med lønlige Suk imødesaa Tilintetgørelsen af deres personlige Jeg.

Og dog saa man med Ringeagt ned paa en tidligere Tids Rationalister, hvis tørre Tapperhed dog havde forberedt den nærværende Tid, og man traf medlidende paa Skuldrene ad disse filistrøse Mirakelfortolkere, medens man stadig selv pillede et eller andet Under ud, som man forklarede paa halv naturlig, halv overnaturlig Maade.

Men denne lykkelige Tid, hvor alting gik saa glat og nemt for enhver, der var udrustet med en Smule Talegaver, og hvem det for Resten ikke skortede paa Mod, fik en Ende, som alt i denne Verden faar.

Den frie Retnings forøgede Udbredelse og Magt fremkaldte lidt efter lidt Tanken om en nøjere Sammenlutning og Organisation og nærede Ønsket om en mere dominerende Stilling, hvorved det da blev nødvendigt at udtale sig tydeligere om, hvad man egentlig befendte sig til og lærte.

Men, nu befandt man sig netop i en Periode, hvor Fysikerne havde gjort en Række mærkværdige Eksperimenter og Opdagelser, og hvor Tilbøjeligheden til at forveksle den udvortes Jagttagelse med forstaaelsen tog stærkt Overhaand, og man var derfor meget raske til at slutte fra stykkevisse Erfaringer til Helheden, men som oftest kun ikke paa de Punkter, hvor en saadan Slutning var mest nødvendig.

Nye filosofer, der manøvrerede med deres Slagord, som man flytter gamle Hatte fra et Søm til et andet, satte ondt Blod og udbredte allehaande løs og ondskabsfuld Snak, og der opstod en stor Ufordragelighed og Tvang overfor upopulære Meninger og Standpunkter.

De roligere og beskednere blandt Præsterne tænkte nu som saa, at det kom ikke saa nøje an paa en Smule Uklarhed mer eller mindre, og holdt sig klogelig i Ro paa det en Gang indtagne Standpunkt og viste sig kun fjendtlige overfor deres gamle Fjender og Undertrykkere. Andre derimod vilde for ingen Pris have den Plet paa sig, at det skulde se ud, som om de ikke vare paa Højde med deres Tid, ikke vare hjemme i alt og paa alle Punkter gik i Spidsen for Bevægelsen. Disse rustede sig med tunge Vaaben og satte sig ud paa Træets yderste Grene, hvorfra det let lod sig forudsige, at de en Gang maatte falde ned med stort Rabalder.

Præsten i Schwanau havde sluttet sig til denne Skare, fordi det heller ikke var ham muligt at leve paa en Modsætning til sin Tids Aand og Dannelses, saaledes som han opfattede dem.

> Han lærte derfor, at man maatte indrømme Videnskaben, at det ikke længere lod sig gøre at holde paa en personlig Verdensstyrer og en paa en saadan bygget Theologi. Men dér, hvor Videnskaben hørte op, dér begyndte Anelsen om og Troen paa det uforflarlige og ubestemte, som alene kunde møtte Menneskehjertets Trang, og denne Mættelse var netop Religionen, der nu saa vel som før behøvede sin egen forvaltning, og forvaltningen paa dette Omraade var lagt i Hæn-

derne paa Theologien, paa Kirke- og Præstedømmet. Det guddommelige Ord var derfor uforgængeligt og helligt, og ogsaa Forvalterens Embede var helligt og ufrænkelt. Endnu stod det Tabernakel ufrænket, hvorum alle de skulde flokke sig, der ikke vilde forhungre midt i deres egne Hjerters trøstesløse Tomhed. Og til denne Tabernaklets hemmelighedsfulde Udfyldning behøvedes nu mere end nogensinde den indviede Præst med sit Røgelsekar som Styrer og Vogter for den raadvilde Hjord. Ingen turde selv ad Bagveje snige sig ind i Tabernaklet, men enhver skulde tillidsfuld vende sig til Offertjenestens og Tabernaklets Forvaltere. Derfor turde Præsterne heller ikke længere agte noget menneskeligt for fremmed, da dog de besad den bedste forstaaelse deraf, og de vare nu som altid skyldige at hjælpe med Raad og Daad overalt, saa at Pølsen blev skaaret paa den rette Led. Kun forlangte de til Gengæld Ærbødighed for det ubekendtes Tabernakel og almindelig Opmærksomhed under forkyndelsen og Beskrivelsen af dette.

Derhos anfede Præsten i gribende Udtryk over den Usandfærdighed paa Prædikestolen, der ikke vilde nævne Tingene ved deres rette Navn og ikkeovede at skænke ren Vin for folket, som om man frygtede, at det ikke kunde taale den, og han malede denne Usandfærdighedens og forstillelsens Kunst med saa levende farver, at hans Tilhørere paany bleve henrevne og udbød: Hvor dybt, hvor skønt, hvor sandt har han nu atter sagt os dette!

Derpaa lagde han igen forsamlingen paa Hjerte at udrense alle Slagger og at indvie sig til Udødelighedens Tanke igennem en fuldkommen Livsvandel.

Vel maatte man indrømme Videnskaben, at Sjælens personlige Udødelighed var en forældet og overlevet forestilling. Følte en eller anden det imidlertid endnu nødvendigt for sig at haabe derpaa, saa skulde dette være ham uforment; for øvrigt var Udødeligheden jo allerede nu til Stede i ethvert givet Øjeblik. Den ytrede sig i de uophørige Virkninger, som ethvert Moment medførte for alle følgende Tider, hvori der laa en Borgen for en evig Eksistens. Den gamle Kvinde, der var forblevet ugift alle sit Livs Dage, funde da af hans Prædiken øse den Trøst, at vi fortsætte vort Liv i vore Børn og Børnebørn; den fattige i Landen funde glæde sig ved Bevidstheden om, at Virkningerne af hans Tanker og Gerninger fortsatte sig ned igennem evige Tider; den altfor smaalige, hvis havesyge Begærighed til sidst var blevet ham selv en Svøbe, funde slaa sig til Ro med, at ikke et Atom af hans jordiske Hylster skulde gaa helt tabt, men skulde komme til Være og Nytte i Naturens store Husholdning og bestandige Vækseldrift og paa frugtbar Maade bidrage til frembringelsen af tusind nye Livspirer. Den trætte og besværede endelig turde haabe paa en forsvarlig Hvile efter alle sine Besværligheder.

Og selve sin Tales Bygning tapetserede han paa det skønneste med tusinde smaa Vers og Billeder fra alle Tiders og alle folkeslags Digtere, som man aldrig havde set det før, saa at man blev til Mode, som om man befandt sig i en Toldkontrollørs beskedne Bolig, der har dekoreret sine fire fattige Vægge med udflippede Billeder og Plaka'er, med frimærker og Vækselvignetter fra alle Verdens Kanter og i Vinduet har

staaende en lille Kapuziner, der trækker Hætten op og ned over Hovedet.

Men, det gjaldt ikke alene om at udsmykke Ordets Tempel, ogsaa det virkelige murede Tempel trængte haardt til en Reparation, naar det skulde svare til Nutidens Krav. Kirken i Schwanau var opført et Par Aarhundreder før Reformationen, men stod for Øjeblikket i den øde og fattige Tilstand, hvori Billedstormerne og den efterfølgende strengt aandelige Retning havde efterladt den. I flere hundrede Aar havde det graa, gammeldags Murværk udvendig været overspundet med et Dæv af Ejev og vilde Ranke, men indvendig vare Væggene falkede hvide, og gennem de klare Ruder, der altid vare omhyggelig polerede, strømmede Himlens Lys frit og uhindret hen over Menigheden. Der var intet Billedværk mere at se uden maaske hist og her en indmuret Gravsten over tidligere Slægter, og Præstens Ord virkede her uden al Bistand af sandkelige og udvortes Midler i det lyse, simple og dog ærværdige Rum. Menigheden havde i tre Aarhundreder ment sig stærk nok til at kunne undvære alle udvortes Smykker for saa meget inderligere at kunne hengive sig til Betragtningen af forløsningshistoriens aandelige Billedværk. Nu, da ogsaa dette var faldet for Tidens barske Lustninger, maatte man igen ty til de udvortes Midler til Hjælp ved Udsmykningen af det ubestemtes Tempel.

Det var navnlig denne Tanke, der havde vundet Justines Hjerte, og for at bøde saa meget som mulig paa sin Mands Lunkenhed, havde hun med dobbelt Iver deltaget i dette skønne Reformarbejde og var gaaet i Spidsen saavel med egne, rigelige Bidrag som

ved Indsamling af Gaver fra andre. Først maatte da de hvide Vægge, hvis venlige Hygge hist og her blev afbrudt af det grønne Løv, der kom til Syne igennem Vinduerne og nu og da gjorde sig et Svinkeærinde indvendig, finde sig i en Overmaling med en broget Ornamentering i gothisk Stil, foretaget af en plump og ufyndig Haand. Loftshvælvingerne bleve malede blaa og besaaet med gyldne Stjerner. Derpaa blev der foretaget en Indsamling for at kunne lade Ruderne forskønne med Glasmalerier, og i Stedet for som før at tjene som Ramme for det venlige, lyse Løv, blev de nu snart udfyldte med svagmatiske Evangelist- og Apostelskikkelser, og den tynde Maling paa de store nymodens flader gemte ikke nogen dyb Glød, men kun et sygeligt Taageskin.

Og nu maatte der igen skaffes et tæppesmykt Alterbord og en Altertavle til Veje, saa at Billeddyrkelsen umærkelig syntes at begynde sit Kredslob paany med de „æsthetiske Opbyggelsesmidler“ for utvivlsomt en Gang i fremtiden at ende med de undergørende, blod- eller taaresvedende Billeder, ja tilsidst med selve Afgudsbilledet for ikke at lade kommende Reformationer uden Opgaver.

Sluttelig blev Alterbægeret, der var af hvidt Ahorntræ, den hvide, venlige Tallerken til Alterbrødet, og Vinkanden, der var af Tin, aldeles banlyste, og ved enhver familiefest i rige Huse blev der skænket Sølvkander, Tallerkener og Bægre til Kirken. Dette skyldtes Justines Tilskyndelse, ti hendes pragtlystne Gemyt glædede sig over al denne ydre Glans uden at betænke, at hun saaledes let kunde velsigne Kirken med en ny Skat, der kunde vokse umærkelig fra Dag

til Dag og stjæle en antagelig Del af Udbyttet af Marker og Vinbjerger og kræve sin Tiende af enhver Haands Arbejde, saa meget mere, som et tomt Tabernakel altid har mere Plads end et fuldt.

Allerede vare alle Kunster repræsenterede indenfor Kirken, endog Billedhuggerkunsten i nogle malede Gipsfigurer, kun Musikken dannede en Undtagelse, et forhold, der snarest mulig maatte raades Bod paa. Da man endnu ikke havde faaet samlet tilstrækkeligt til Anskaffelsen af et Orgel, var en Mæcen foreløbig saa god at afhjælpe dette Savn ved en Spilledaase med trompetagtige Toner; et blandet Kor gav sig paa staaende fod til at indstudere gamle katholske Messestykker, som man sang paa Latin for at gøre det endnu mere højtideligt, og i Betragtning af, at ingen alligevel kunde forstaa Teksten. Dette Kor var delt i forskellige Underafdelinger, og der blev ogsaa dannet og indøvet flere Kor af Børn, og under Navn af en ny Liturgi, der skulde tjene til at bringe nyt Liv i Gudstjenesten, blev der forsøgsvis indstuderet en smuk lille Komædie, hvoraf den pompøse fremstilling af et Verdensmysterium saa i Tidens fylde kunde udvikle sig paany.

Men alt dette vilde endnu have været som en Anretning uden Salt, naar ikke dermed var bleven forbundet Udøvelsen af en heldbringende Kirketugt. For at fylde det rensede Tempel, tordnede Præsten mod alle dem, der ikke vilde gaa derind. Han vendte altsaa først og fremmest Spydet mod alle dem, som holdt sig i ærbødig Afstand fra Kirken og formastede sig til af sig selv at vide det, som han forkyndte dem.

Ikke Jesuiterne og de overtroiske, raabte han med

høj Stemme fra Prædikestolen, ere nu Kirkens farligste fjender; men hine ligegyldige og kolde, som i indbildsk Selvgodhed, sørgelig i Selvflogskab og Overmod tro at kunne undvære Kirken og Menighedens Samfund og foragte vor Ære, medens de i deres Hjertes Daarlighed have vendt sig mod denne Verden og kun eftertragte deres materielle Interesser og Nydelser. Hvorfor se vi ikke N. N. i vort Samfund, naar vi forsamle os her i vort Tempel for at hæve vore Tanter fra det verdslige og søge at finde det guddommelige og uforgængelige. Fordi han indbilder sig, at naar vi gennem en hundredaarig Kamp have befriet Kirken for dens stive Dogmepanser, saa har han intet andet at haabe, end hvad han kan sige sig selv bedre end nogen Præst! Fordi han er uvidende om, at al forbigangen og nærværende Tro paa og Viden om de guddommelige Ting danner én eneste sammenhængende, stor og dyb Videnskab, der endnu fortsætter sit Liv, og som maa forvaltes af dem, der have lært den og forstaa sig derpaa. Og endelig, fordi han ikke véd, at han i sin Dødsstund vil smægte efter vor Bistand og føle en dyb Længsel efter Tabernaklets hemmelighedsfulde Trøst.

Men endnu er han forblindet af Egenfærlighed og Hovmod. Og, endskønt han kan takke os for, at han gaar frit og uhindret om, saa forsmaar han dog i sin Utafnemlighed at slutte sig til vort Samfund i Kampen mod Mørket og Løgnen, at deltage i Livets Kamp ved vor Side, at gøre vor Glæde til sin og, idet han lader sig kalde en Kristen, at pryde Alteret sammen med os. Og saaledes vandrer han ubekymret og sorgløs hen ad sin Bane, den ligegyldige, den hov-

modige, Indifferentisten. Og han aner kun lidet, hvor sørgelig og medynkvækkende han forekommer os i sin Sikkerhed, som vi ganske vist ikke mere kunne eller ville fratage ham, endskønt det er os, han har den fra! Ganske vist véd han ikke, hvor øde den Sti er, paa hvilken han saaledes vandrer, paa hvilken ingen Søndagsflokker ringe, paa hvilken der ikke venter ham nogen Paaske og ingen Opstandelse, jeg taler ikke om Kødets Omstandelse, men om Aandens, om Hjertets evige Paaskefest! Men det gaar ham ogsaa derefter. Ingen Velsignelse ledsager ham, hans Sind forbitres, og han vender sig i sit Hjertes Forhærdelse mod os, os, der glæde os ved vor Sejr og ved vor Herre Jesu Kristi Dærk og æde vort Paaskelam nu og alle Dage. Naar da Bækkene og Strømmene ere befriede fra Isen, og naar vor sidste Baad er ladet, saa den er nær ved at synke og fjærner sig under Jubel og Lovsang, da vil han nedslaaet blive staaende paa Bredden og trodsig stirre efter os som den, der har udelukket sig selv og fordømt sig selv; ti vi udelukke ingen, vi fordomme ingen.

Nej, vi unde ethvert Menneske sin Frihed, ihukommende dette Ord, der ganske vist er frygteligt som et tvægget Sværd: Skælv for Slaven, naar han sønderbryder sin Lænke, men ikke for frie Mennesker!

Men lad Du ham ikke undslippe af din gyldne Lænke, som Du har givet os i din evige Sædelighedslov, o alfkærlige Skaber og Herre, Du, der dannede det faste Land og det ombølgende Hav, Du, der udspændte dit evige Himmeltelt! Før ham tilbage i din beskyttende Helligdom, som vi have oprejst efter dit Bud, som Du forkynder os gennem Moses' Mund.

Og, hvo iblandt eder, der er forstandig, han komme og gøre hvad Herren har budet:

Nemlig Boligen med dens Pavlun og Tæppe, Stænger, Sjæle, Hager, Tappe og fødder;

Pagtens Arf med dens Stænger, Naadestolen og forhænget;

Bordet med dets Stænger og alle dets Kar og Skuebrødene;

Armstagen til at lyse og dens Lamper og Olien til at lyse;

Røgalteret med dets Stænger, Salven og Kryderiet til Røgelse, forhænget foran Husets Dør;

Kobberfedelen og dens fod;

de hellige Klæder til Præsteembedets Tjeneste, Arons, Præstens, hellige Klæder og hans Sønners Klæder til Præstedømmet."

før ham herind i din Bolig, at han maa bede med os:

Store Verdenssjæl, Du Aand, som grant fornemmer
hver en Røst blandt Millioners Stemmer.

Taffesangen snor sig, blomstrer som en Kæde
om det Tempel, hvor din Aand den er til Stede.

Taffesangen snor sig, blomstrer som en Kæde
om det Tempel, hvor din Aand den er til Stede.

Gid at og din Aand i vore Hjerters Kammer
hver en Stund maa tænde sine klare flammer.

Gid, at han maa søge Uforfrænkighedens Land
med samme Længsel som hin præstelige Jomfru i Goethes Digt:

Og ved Bredden staar jeg tyft og længe;
ti mod Græferlandet gaar min Længsel!

at han en Gang med hin døende Blomst hos Dig-
teren maa kunne synge:

Verdens store flammehjerte,
lad hos Dig mig slukkes ud,
synke langsomt som en Kerte,
falme som et Blomsterskrud.

Vaaren vugger nu i Skove
mangt et nyfødt Blad og Knop.
Uden Kummer vil jeg sove
for ej mer at vaagne op.

og erholde det Spar:

Trøst Dig, o beskedne Hjerte,
hvad der blomstrer kan ej dø,
lever fort i sine frø.
Lad da Dødens Storm kun larme,
hvirvle Støvet hen i Støv,
frøet skal ved Solens Varme
bære hundredfoldigt Løv.

Amen!

Naar han saaledes havde fuldendt sin Prædiken
med velklingende Stemme og ikke sjældent med fugtige
Øjne, rørt over sit eget Gallimathias, saa skete det
ofte, at Tilhørerne paa Hjemvejen fra Kirken strøm-
mede sammen om ham og taknemmelig trykkede hans
Haand, og ved det velforsynede Middagsbord blev
han lovprist i høje Toner af skønne Læber og rost af
fornuftige Mænd, fordi man dog nu igen en Gang
kunde være kirkelig og kristelig uden at paadrage sig
Mistanke for at være en indskrænket eller daarlig be-
gavet Person.

Til dem, der saaledes bleve stemplede og udfældte for ligegyldige og indifferente, hørte ogsaa Jufundus. Han var ingeniunde fjendtlig findet mod den nye Kirke, og ønskede ikke at lægge den et Halmstraa i Vejen, da han vel vidste, at alt i Verden maa have sit forløb. Men med hans naive Sandhedskærlighed var det ham umuligt at anlægge en saadan i al fald for flarttænkende Mænd usand Kirkeligheds Skin, og han gjorde uden Larm og Pral Brug af den Ret, hans personlige Frihed gav ham. Og han viste sig saa meget mere haardnakket paa dette Punkt, som det næsten var det eneste, paa hvilket han havde bevaret sin fuldstændige Uafhængighed saavel af sin Sorg som af sin Kærlighed.

Men Præsten, som regnede fru Justine til sine Hodvedstøtter, da hun med sin Anseelse godt kunde have gældt for en Kirkeværge, holdt ikke af, at hendes Mand ved sin fraværelse syntes at tilkendegive sin Misbilligelse af Sagen eller at ville hæve sig over den. Han opfattede altid enhver saadan Tilbageholdenhed og Udeblivelse fra Kirken som en stille Bebrejdelse mod sig selv og en tavs Kritik af sin Virksomhed, og han havde derfor fattet et Nag mod Jufundus og prædikede imod ham. Ti ogsaa denne Ufsik havde nogle af de nye Præster taget i Arv fra de gamle, at de benyttede Prædikestolen, hvor de alene førte Ordet, og ingen turde svare dem, til at give deres personlige Følelser Lust og efter forgodtbefindende anklage og udpege folk. Men Jufundus vidste intet af dette, fordi han ikke lagde synderlig Mærke til folkesnak og ikke havde forstaaet de enkelte, forblommede Hentydninger, som nu og da kom ham for Øre.

Da Iufundus nu sent ud paa Aftenen kom hen i Præstegaarden for efter givet Løfte at hente sin Kone, havde Præsten netop endt sit foredrag om Kirkens og de skønne Kunsters gensidige fornyelse for den lille Kreds af Venner, som var samlet der. Iufundus maatte sætte sig lidt ned.

Hvis De havde forundt mig at beære mit lille foredrag med Deres Nærværelse, sagde Præsten, saa vilde De maaske have fundet et Berøringspunkt med os i den Tanke, at vi nu befinde os ved Tærsklen til en Periode, hvor Kunsten maa takke Religionen for sin Tilværelse, og kan gengælde sin gode, rige og dog saa fattige Moder hendes Omhu og Pleje! De vilde maaske endog finde en vis Tilfredsstillelse i Udsigten til i det mindste i en betydningsfuld Tonedigtning en Gang at kunne udsynge deres dybeste følelser i fællesskab med os. De fik saa selv at tænke derved, hvad De vilde, og overlade til os at gøre det samme!

Ved disse Ord tilfæstede Justine sin Mand et forventningsfuldt Blik. Det var hendes Livs skønneste Erindring, at hun en Gang i deres Ægteskabs første Aar sammen med ham havde medvirket ved en musikalisk Underholdning i en større By. Under Udførelsen af et større bibelsk Oratorium havde Mands- og Kvindeforet staaet hinanden saa nær, at de i Pauserne kunde række hinanden Haanden. Om Aftenen havde Iufundus omfavnet hende kærligt og tilstaaet hende, at han under alle sit Livs Oplevelser endnu aldrig havde følt sig saa lykkelig som i Dag, da han havde blandet sin Stemme i Musikkens og Sangens brusende Kor og derhos hørt hendes kære Stemme smelte sammen med sin.

Men nu var han allerede blevet en Smule forstemt, og da Præstens fremstormende Voldsomhed ikke gjorde det bedre, svarede han lidt tørt:

> Jeg deler ikke Deres Mening, at Religionen skulde have frembragt Kunsten. Jeg tror tværtimod, at Kunsten fra Arilds Tid af har bestaaet ved sine egne Midler, og at det er den, som har taget Religionen med sig et Stykke paa Vej og befordret den et stort Skridt fremad!

Præsten blev ganske rød i Hovedet; han kunde ikke godt finde sig i en saadan Modsigelse i denne sin aller nærmeste Menigheds Kreds, sagde derfor: Naar, vi ville ikke trænge dybere ind i denne Materie; De er jo en Lægmand i enhver Betydning af dette Ord, ellers vilde det ikke være dem ubekendt, at vi Theologer nu om Stunder have inddraget mange af den menneskelige Videns Omraader i vor theologiske Videnskab, hvortil den ikke tidligere stod i noget forhold, og som De i Deres Livsstilling mangler Blik for!

> Jufundus svarede i en noget afvisende Tone: Maaske I Theologer føle denne Trang; men jeg tror ikke, at eders Theologi derved genvinder Karakter af en levende Videnskab, saa lidt som fortidens Kabbalistik, Alkymi eller Astrologi af vor Tid vil blive gensat i videnskabelig Værdighed!

Over denne Udtalelse blev Præsten dødelig fornærmet, og han udbrod harmfuld: Deres Had imod os gør Dem blind og døv! Men os skader det ikke, ti vi ere hævede over Dem og Deres lige, og De vil i deres forblindede Hovmod kun opnaa at løbe Panden imod vor faste Bygning.

Ja, det vilde ganske vist være slem! svarede

Jufundus, der imidlertid var bleven fuldstændig rolig; men vi agte ikke at løbe mod nogen Væg! Her er heller ikke Tale om Had eller Vrede! Hvad her er Tale om er simpelt hen det, at vi ikke til evig Tid tør blive ved med at oprette Læreembeder i det, som ingen formaar at belære andre om, naar han vil være ærlig og sand, og overdrage disse Embeder til dem, der begærlig strække Hænderne ud efter dem. Dette er indtil videre min personlige Opfattelse af Sagen, men imidlertid ønsker jeg Dem al mulig Held og fremgang; kun beder jeg Dem, at de lader mig fuldstændig i Ro; ti i dette Stykke forstaar jeg ingen Spøg!

Han havde udtalt disse sidste Ord med fast Stemme, og den isnende Betoning hvormed, han udtalte dem, føltes som et Knivstik af hans Kone, der netop havde lagt sin Arm i hans for at gaa. I den nye Kirkekultur, der syntes hende saa friskindet, saa dannet og saa rimelig havde hun fundet sin bedste Trøst for den Kummer, der tyngede hende; og nu havde hendes Mand aabent gjort front imod denne. Men hun ansaa ham i Sammenligning med Præsten for uvidende og ufyndig, og han spillede i hendes Øjne en hazarderet Rolle. Og pludselig viste sig midt i det omgivende Eldorado af virkelig Veltalenhed den truende Udsigt til en religiøs Spaltning i forbindelse med en begyndende, huslig Misforstaaelse.

De vare neppe komne ned paa Gaden, før Justine slap sin Mands Arm og tumlede afsted ved hans Side som i en Drøm, medens hun græd ganske stille. Da det var et rigtigt Efteraarsvejr med Storm og Regn, saa troede Jufundus, at det var af praktiske Hensyn, at hun vilde gaa alene, for bedre at vinde

fremad og gav ikke synderlig Agt derpaa. Da de vare naaede hjem, havde hun genvundet sin ydre fatning; men i sit Indre skælvede hun endnu af forbitrelse og Harme.

Justundus, som snart havde glemt det lille Optrin, og som var opfyldt af helt andre Betyrninger, vilde nu drøfte deres fælles forhold med hende og meddele hende den Opdagelse, han mente at have gjort, nemlig at hans rette Plads ikke var i dette Hus, og at der vel endnu var Tid til at gøre et Forsøg paa at staa paa egne Ben, og at hun skulde følge ham til Hovedstaden, hvor han havde gode forbindelser og Venner. Hvis hun kunde skaffe nogle Midler fra de gamle til at hjælpe dem over den første Tids Vanskeligheder, blot saa meget, som hun havde spenderet paa den nye Kirkefultus og sine andre Liebhaberier, saa vilde han uden Angstlighed gaa fremtiden i Møde.

Denne sidste Bemærkning fremsatte han i en yderst spagfærdig Tone, da han ikke for sin egen Person mente at trænge til noget og kun fremsatte dette Forslag af Hensyn til Justines bekendte Frygt for at begynde paa bar Bund.

Men han havde neppe berørt denne Streng, før hun brusede op. Det ubeherskede Overmod, der er ejendommeligt for Folk, der selv have tjent deres Formue, hvilket undertiden kom til Orde hos Mændene i Familien, brød nu ogsaa paa en Gang frem hos hende, og med en ubehersket Voldsomhed og et lidenskabeligt Oprør, der røvede hende al Besindelse, udbrød hun, at han kunde rejse, hvorhen han vilde, hun vilde ikke følge ham, naar han ikke kunde trives dér i Huset, hvor det dog ikke havde manglet ham paa noget, heller ikke paa

Imødefommenhed. Det kunde hverken falde hende eller nogen af hendes ind at resifere flere Ofre paa saadan en mislykket Eksistens og at kaste Penge til saadan en

Hun betjente sig her af et Udtryk, som maaske neppe nogensinde før var undsluppet hendes Læber, et Ord, som, om det end ikke er noget egentligt Skældsord, dog ingen ærefær Mand finder sig i at høre af sin Kone.

Aldrig saa snart var dette Ord sluppet Justine ud af Munden, før hun blev bleg og saa' med store Øjne paa sin Mand, der allerede, før hun udtalte disse Ord, var blevet bleg, og som nu i Tavshed forlod Stuen.

Justine ilede ud for at søge sin Moder, men denne var gaaet hen til én af hendes Brødre og var endnu ikke vendt hjem derfra, og Justine skyndte sig nu derhen for at hente Raad og Hjælp hos hende.

Men Jufundus vækkede straks sin egen Moder, som allerede var gaaet til Sengs, da hun havde følt sig træt. Han bød hende staa op og klæde sig paa, pakkede derpaa det nødvendigeste sammen, hentede selv i Mulm og Mørke en Hvreovogn og førte ubemærket med sin Moder bort i den stormfulde Nat, kun forsynet med den Smule Skilling, som han endnu havde beholdt til overs og gjemt fra Salget af det store Egetræ.

Fra dette Øjeblik af var hint indtagende og lykkelige Smil saa fuldstændig forsvundet fra begge Ægtefællers Ansigt, som om de aldrig havde ejet noget saadant.

Og, som han nu sad der i den mørke Vogn ved

Siden af sin gamle Moder, der søvndrukken og modstandslos over for Skæbnens Villie igen var faldet i Søvn, saa' Jufundus Justines smukke Ansigt for sig, saaledes som det havde set ud, da hun første Gang smilede til ham. Dette Smil, tænkte han ved sig selv, er kun Virkningen af et Musfespil, der nu tilfældigvis en Gang er blevet saaledes; skærer man Muskelen over med et lille, let Snit, saa er det hele forbi for bestandig!

I Morgendæmringen stod Justine, der ikke var gaaet til Sengs, foran et Spejl og betragtede sine stive, blege Læber; hun forsøgte et smerteligt Smil ved Tanken om sin svundne Lykkes skønne, men falske Drøm. Men hendes Læber og hendes Kinder vare stive og ubevægelige som Marmor, og hendes Mund var fra nu af lukket fra Morgen til Aften, den ene Dag som den anden.

Tredie Kapitel.

Jufundus havde begivet sig til Kantonnets Hovedstad, hvor det var hans første Betyrning at pleje sin Moder, der var blevet syg af Angst og Græmmelse, og derpaa sørge for hendes Begravelse; ti hun kom sig ikke mere, da hun ikke længer havde noget Haab for Sønnens fremtid, efter at de Planer, som hun havde smeddet for hans Vel, vare saa ynkkelig mislykkede.

Paa Hjemvejen fra hendes Grav mødte han en

af sine tidligere militære foresatte, som havde kendt ham godt tidligere, men som han ikke havde set i lang Tid. Denne udsurgte ham om hans nuværende forhold, og da han havde givet ham et Indblik i disse, saa vidt det lod sig gøre, sagde han til Jufundus, at han var netop den Mand han havde Brug for til at udfylde et bestemt Hul i sin vidtudstrakte Handels- og Agenturforretning. Han trængte netop til en paa- lidelig og rolig Mand, som han kunde stole paa paa- siede sine Pligter med Orden og Bestemthed, som hver- ken saa' til Højre eller Venstre, og dog havde et vaa- gent Øje med alt, og som først og fremmest ikke drev Spekulationer paa egen Haand.

Jufundus gik straks ind paa Mandens forslag, og modtog den tilbudte Plads, og nu gik det ham fra første Øjeblik godt. Hans nye Stilling var af den Art, at den hverken tilskyndede ham selv til Løgn og Omsvøb, eller gav andre Anledning til at lyve ham noget for. Han havde ikke Behov hverken at over- eller underbyde andre, at prange eller prutte, at over- liste andre eller selv at vogte sig for andres fløgtig ud- stillede Snarer. Hvad der forøvrigt behøvedes af Men- neskefundskab og Evne til at anvende denne, erhvervede han sig snart, ti med den tilbagevendende Selvtillid faldt ogsaa Dumheden som Skæl fra hans Øjne.

Og saaledes forløb Tiden stille og alvorligt, og ikke den mindste Glæde opflarede hans Blik. Med Justine havde han ikke den ringeste forbindelse, han ventede forgæves paa et Tegn fra hende paa, at hun fortrød den fornærmelse, hun havde tilføjet ham og ønskede at tage den tilbage. Men heri blev hun hindret af sin familie, som fandt, at det var bedre

foreløbig at lade Tingene gaa deres Gang, og se hvordan det videre vilde gaa Jufundus, og om det vilde have Bestandighed med hans Lykke. De havde ikke Uret i at kalde det for Lykke; ti at finde sig selv i mørke Dage er langt mere et Lykketræf, end Menneskene i Reglen ville indrømme, og i dette Tilfælde skyldtes det formodenlig ene og alene det heldige Møde med den erfarne og forstandige fremmede.

Men Jufundus' kolde og bitre Ro varede ikke længe. Medens han for hver Dag gjorde bedre og bedre fyldest i sin Stilling, saa at han snart i Kraft af selve forholdene og den Dygtighed, han udfoldede, kom til at indtage en mere fremragende Plads, saa at den Vinding, han tidligere med saa megen Besvær havde efterstræbt uden Held, nu indfandt sig umærkelig og ligesom af sig selv med Udsigter til stadig fremgang og Stigen, begyndte der en Bevægelse i det offentlige Liv, som han kom til at tage levende Del i, mere paa Grund af en opsparet Bitterhed, end fordi han følte nogen egenlig Tilbøjelighed dertil.

Der var nu forløbet fyrretyve Aar siden Republikken havde været Vidne til den sidste af hine politiske Omvæltninger, gennem hvilke folket havde tilbageerobret sine tabte politiske Rettigheder eller udvidet bestaaende friheder, og der var hos den opvoksende Generation modnet en ny Tids Aand, uden at Repræsentanterne og Bærerne af den bestaaende Tilstand endnu vilde indrømme dens Tilværelse, end sige bøje sig for den. De ansaa Statsordenen og det borgerlige Liv, saaledes som de nu en Gang vare ordnede, for noget fuldkomment og afsluttet og nægtede haardnakket og gnavent deres Medvirkning til enhver betydelig Reform

og indskrænkede sig til en fortsat, men ikke synderlig livlig Udvikling af forholdene paa dette en Gang saa lovpriiste Grundlag. Ved denne Stædighed fik de Karakter af Stilstandsmænd, ja det syntes endog, som de vare ligefremme Fjender af Fremskridtet, og de vakte en stadig stigende forbitrelse imod sig. Da de imidlertid ledede Sagerne med Upartiskhed og Dygtighed og med stor Omhu arbejdede paa en Mangfoldighed af Sager, der ingenlunde syntes at betegne et Tilbagefald, saa var det vanskeligt at finde det rette Ugangspunkt for en stor Aktion imod dem. Ti, naar folket ikke paa udvortes og voldsom Maade bliver tvunget til Handling, hvoraf de ønskede Reformer en skøn Dag med indre Nødvendighed kunne fremgaa, saa maa der en uhyre moralsk Ophidselse til for at den lovlige Ordens Vej at naa Maalet og omstyrte en Forfatning, som man selv har givet og fordrive Repræsentanter, som man selv har valgt, og sætte en ny Tingenes Orden i deres Sted.

Denne Ophidselse, som under en voldsom Omvæltning frembringes ved nogle rygende Blodsdraaber, denne afgørende Tilskyndelse opnaar folket ad fredelig Vej kun derved, at det selv paa Grundlag af en falsk Beskyldning begaar den første Uret, og derpaa — i Henhold til den gamle Erfaring, at den, der har begaaet forurettelsen forfølger den forurettede Part med et stadig voksende Had — ikke mere hviler, før den sidste Anstødssten er fjernet, og det har erobret den nye Retsgrund, som er Maalet for dets Higen.

Men heller ikke til en saadan Hovedanklage, der under Gemytternes forhaandenværende, almindelige Ophidselse vilde have været tilstrækkelig, kunde man

finde nogen passende Grund. Ti der laa i al denne gærende Misfornøjelse, bag alle disse utilfredsstillede Ønsker intet Spørgsmaal om Uærlighed eller Bedrag over for Folket, men kun et Spørgsmaal om Reformer, hvis Betimelighed og Hensigtsmæssighed man bestred.

Men, da nu et Folk, eller en Republik, naar den med Vold og Magt vil sine førere og Ledere til Livs, aldrig i Længden er i forlegenhed for en Grund og altid forstaar at finde nye Midler, saa tog man slutelig sin Position overfor selve de forhadte Personer og sagde: Eders Ansigter behage os ikke længere.

Dette skete i Kraft af en sælsom, dæmonisk Bevægelse, der gemte mere Angst og forfølgelseskvæl i sit Skød end mangan blodig Revolution, endskønt der ikke blev frummet et Haar paa nogens Hoved og ikke vankede saa meget som en Ørefigen.

Først begyndte man med at haane nogle temmelig ubetydelige Personer for deres Optræden paa et eller andet Punkt, gif derpaa over til at angribe og prisgive andre, der spillede en betydningsfuldere Rolle, paa Grund af nogle halv latterlige, halv uskyldige Smaaspagheder, som man karikerede. Man blev grebet af en almindelig Spotte- og forfølgelsesyge, som stadig antog større og større Dimensioner, der uddannede sig formelige Anførere og Virtuosser i denne fordrejelsens og Latterliggjørelsens Kunst, og snart forvandlede den lystige Spot til den sorteste Bagtalelse, der rasede Landet over, udpegede visse familier til sine Ofre, og som snart slæbte Privatlivets forhold ud paa Torve og Gader.

Naar nu disse Ofre vare æltede ind i en Dejs

af alskens Opspind og Latterliggjørelse af legemlige Lyder og Særheder ved deres Personer, oftest blit nogle fejtede Manerer, og naar deres Autoritet saaledes var omstødt, saa tillagde man dem pludselig visse hemmelige, for længst begaaede forbrydelser, en affkyelig Livsførelse, en Tavhed i Tænke- og Handlemaade, der fik sit rette Relief fra den Anseelse, de hidtil havde nydt, og saaledes fremtraadte dobbelt grelt og frastødende. Og ganske vist maatte disse Sigtelser for bestemte forbrydelser, der strax fremkaldte en sand Syndflod af Kriminalprocesser, opgives ved det første Ansøgning af de paagældende, hvorved man dog ikke undertrykte et betydningsfuldt Smil; men den fremkaldte Uvillie blev dog ved at flæbe ved de udpegede Personer og allehaande løse og ansvarsløse Rygter vedbleve at summe i Luften og vandt yderligere i Styrke ved de angrebnes Raadvildhed, og der opstod under den almindelige Skræk og Uvillie en formelig Straffefrihed, især da enhver Proces begyndte at blive en fest for forfølgerne og blev hilset af dem med de frygteligste Trusler.

Og saaledes samledes Deltagerne i denne Bagvaskelsens og Mistænkeliggørelsens Rigsdag sammen fra alle Smuthuller og Kroge. Folk, hvis egen physiognomiske Bæskaffenhed, Handel og Vandel havde været vel skikket til at gøre dem selv til Genstand for Denunciation, Uvillie og offentlig Spot, skubbede sig frem i forreste Række og gebærdede sig som formelige Hertuger i Bagtalelse og Smædefunst, og jo mere dette Spektakel tog til, desto tavsere og spagfærdigere blev de forhaanede. En forslidt Trivialitet blev af disse Ordgydere udslynget som et frygteligt Projektil imod

Modstanderne. Hvis blot en Hundrededel af disse Beskyldninger var Sandhed, sagde man, saa vilde det være nok til at fælde dem! Men derved tænkte man intet Øjeblik paa, at enhver af dem jo maatte bære en saadan Hundrededel paa sine Skuldre, hvis Ansvar det skulde maales rigtig ud.

Foruden de store og ansete blev ogsaa mangen unavnkundig sølle fyr overfaldet og tilintetgjort i sin beskedne Afkrog, hvorved der opstod en ynkkelig Skrigen og Skraalen som af en Høne, der i Nattens Mulm og Mørke bliver overfaldet og fortæret af en blodtørstig Maar. Eller et Par af Hertugerne blandt disse vilde Dyr overfaldt til en Afveksling hinanden indbyrdes i et affides Rencontre, og vendte med sønderreven Pels og blodige Snuder tilbage til den almindelige Rigsdag, uden at dette Mellemspil i nogen Maade havde skadet deres Anseelse dér. De slukkede hinandens forrevne Skind og begyndte frækt forfra med de gamle Historier.

Hele denne Trafik var saa ny og af en saa ejendommelig Beskaffenhed, at Historiedyrkeren ikke formaaede at finde noget at sammenligne den med, skønt dog Historien ikke mangler Exempler paa, at en Statsforandring eller Udvidelse af Friheden er fremgaaet af en uretfærdig Anledning og usandsfærdige Paaskud.

Mænd, der i deres aflædte Tilstand, befandt sig midt i Tumulten og Forfølgelsen, saa' sig pludselig blive forladt af gamle Venner, der mistænksomt og tvivlende lyttede til deres Uskyldsforsikringer, uden at det derfor gik dem selv et Haar bedre.

Andre, der havde kunnet tale et myndigt Ord, tav

stille for ikke at udsætte sig for en infam Bagvaskelse overfor deres forlovede eller Hustruer, og andre tav af Betyrning for deres umyndige Børns Fred og Ulykkelighed. Mangen en følte sig inderlig taknemlig mod Forsynet, naar han betænkte, at denne eller hin menneskelige Skrøbelighed, som han vidste sig i Besiddelse af, netop kunde have afgivet et udmærket Angrebspunkt for Ulykken og holdt sig saa stille som en Mus. Og tæt ved ham stod en notorisk Skurk, der dog var for berøgtet til at kunne slutte sig til Korshæren, og afventede i dybeste Stilhed med stikkende Øjne, hvordan det vel vilde gaa ham. Ogsaa han blev skaanet, ikke blot fordi han som en durkdreven Kæltring var frygtet af de professionelle Bagtalere, men ogsaa fordi denne mærkværdige Bevægelse, al dens tilsyneladende Hensynsløshed til Trods, dog respekterede en vis Økonomiens Lov og ikke forlangte noget Offer, der ikke strengt taget var den i Vejen.

For øvrigt var der ingen Mangel paa saadanne Tegn, hvoraf det lod sig slutte, at man ikke ganske manglede Bevidstheden om, at det hele blot var en eneste stor, lidt grovkornet Spas. Ti, medens disse Samfundsrevsere ikke tog i Betænkning at fremstille Landet for hele Verden som undergravet i Bund og Grund og fordærvet af moralsk Slethed, saa fik det egentlige, underjordiske Lag af Nederdrægtighed, som ikke fattes i noget Land, uhindret Lov til at brede sig og fortsætte sin skjulte Tilværelse, hvor det ikke selv trængte sig frem for Lyset for ogsaa at komme med til Rigsdagen og hjælpe med til at udplyndre den forhadte Verbarhed. De aktive Løgnfabrikanter lignede Landsbyernes traditionsmæssige Sladdertaske deri, at de i deres

Humor ansaa det for en Selvfølge, at enhver troede saa lidt eller meget deraf som han vilde, og at de, som de valgte til Skive, heller ikke tog dem Spøgen altfor ilde op.

Men denne Opfattelse laa ikke for Jufundus. I den Sindsstemning, hvori han befandt sig, var han dobbelt oplagt til at tro alt, selv om han ikke allerede ved selve sin Naturs ejendommelige forudsætninger havde været anlagt derpaa. Medens han nu allerede var blevet noget forsigtigere i forretningsforhold, traf denne Bevægelse ham saa uforberedt som et Barn, og han troede enhver Skændighed, man fortalte ham, som det kunde været et Evangelium, højst forundret over, at slikt havde fundet lade sig gjøre, og over alt, hvad der kunde foregaa i en Republik.

Hans nærmeste Medborgere, Seldwylerne, havde fra første Begyndelse af hilset disse Begivenheder som Indledningen til en ny Guldalder. De kunde ikke tænke sig nogen større Plads end at være med til at gøre Kaal paa og udle saa mange Storheder, der nu saa længe havde villet gøre sig bedre end andre folk, og at se dem blive dygtig lange i Ansigtet var en ny velkommen Anledning til en hjertelig Latter. De deltog ganske vist ikke i Opdigtelsen af alle de Afstyreligheder, man tillagde sine Modstandere, men vare saa meget virksomme, hvor det gjaldt om en Klapjagt paa allehaande Latterligheder. Der kom stadig saa vel Enkeltmænd som hele Selskaber af dem til Hovedstaden for at se, hvad nyt der var paa færde, og deltage i Bevægelsen, hvis Bølger med hver Dag gik højere. Da Jufundus var deres første Mand, saa gjorde de ham til deres Anfører, og han skred nu i

dyb Alvor foran de leende og uafsladelig pimpende Seldwylere, sørgmodig og bekymret, men samtidig besluttet og hæventørstig.

Ti han havde aldrig før set Verden i dette Lys, og han var til Mode, som om Foraaret for bestandig var flygtet fra Jorden, og kun en graa, hed, trøstesløs Sandørken blevet tilbage, og det syntes ham, som om han fjernt ude i Horisontens Dis saa' sin Kones Skygge langsomt blegne hen og forsvinde. Og, naar han i Klubberne og ved folkemøderne, foruden de haandfaste og bekendte Agitatorer traf sammen med alle Slags fyre, der var krøbne frem af mørke Kroge og Smuthuller, og som nu med snavsede Hænder søgte at aftvætte deres mangeaarige fornedrelse i den almindelige Syndflod eller bestræbte sig for at rive alt, hvad der ragede en Smule op i Samfundet, ned til sig ligesom med Brandhager, saa mærkede han nok, at det ikke var Konsistorialraader, der trykkede ham i Haanden. Men han var mest tilbøjelig til at føle en dyb Medlidenhed med slige Helgener, som han ansaa for Ofre for en Verdensorden, som han heller ikke selv mente at staa i nogen synderlig Taknemlighedsgæld til. Ligesom den hellige Elisabeth viste en afgjort forfærlighed for urenlige, syge Stafler, ja endog lagde sig i en Seng, hvori en spedalsk havde ligget, saaledes følte ogsaa Jufundus en vis Omhed for sine skurvede Brødre og saas daglig sammen med folk, som han tidligere neppe vilde have rørt ved med en Ildtang.

Og alt dette gjorde han paa et Tidspunkt, da Bevægelsen allerede var naaet ud over den første faotistiske Gæring, da folket allerede havde begyndt at ud-

skille dette Bundfald af Bevægelsen for at styre lige løs paa Maalet og fæstne sine nyindvundne Rettigheder, ligesom man frembringer straalende farver og Dellugt af mørke Stoffer og Smuds, som derpaa fastes paa Møddingen. Han lagde neppe Mærke til, at disse stakkels Plebejere allerede bleve skubbede til Side, og, da det gik op for ham, blev han paany grebet af Medlidenhed med disse stakkels Profeter, der nu igen skulde bedrages for deres Andel i Byttet. Og det hjalp intet, at nogle mere drevne Seldwylere gav ham et Vink om, at Bagvasjerne og Vreskænderne ikke mere vare i Mode, at man nu skulde holde sig til det rent politiske og statsmandsmæssige, og advarede ham mod at kompromittere sig. Man vilde nu igen behøve en Stat med fast Organisation og Vresposter, hvor man ikke kunde mænge sig med Løgnere og Sjöfeli-ster. Han troede paa sine fattige og tilfidesatte Sandhedsvidner og ikke paa hine fløge Raadgivere.

For at give sit Mod et offentligt Vidnesbyrd og vise, at han beskyttede dem, indbød han en Dag et smukt Udvalg af disse Venner til et festmaaltid, som han havde bestilt i et offentligt Lokale, og beværtede dem saa flot, at de kom i et rigtigt Perlehumør.

Forulykkede Kommeprofuratorer, utro eller straffede Bestillingsmænd, bedrageriske Agenter, forsømmelige Købmænd og Fallenter, misfendte Spasmagere og Humbugister, fort sagt Svindlere af alle Slags, sad bænkedede omkring ham og jubilerede og sang, som om Tusindaarsriget allerede var kommet. Men, jo lystigere de blev, desto alvorligere blev Zufundus, og der var ikke den fjerneste Antydning af et Smil paa hans sorgmodige Ansigt. Han mindedes hine Dage, da han

ogsaa havde været glad og fornøjet og uden videre Reflection havde glædet sig ved Livet, og alt det var nu forbi! Da nu Vinen mere og mere løsenede de glade Bordfællers Tunger og gjorde det af med den sidste Rest af Omtanke, begyndte de at drøfte deres Oplevelser og Bedrifter og at fortælle hver især om den Uret, der var ham vederfaret. Men, snart begyndte den ene at modsiges den anden, en tredie blandede sig i Sagen, en fjerde udbad sig nærmere forklaring og en femte faldt ham i flanken, hvorved der opstod en forvirret Larm med gensidige Bebrejdelser og Udfordringer, og det viste sig nu for den uhildede Tilhører, at det hele drejede sig om et vidtløftigt og højt indviklet Sammensurium af smaalige og lidet glørværdige Mellemværender. Og formedelst disse udfældte de hinanden gensidig for de største Lømler og Æsler og alt dette i en saa broget forvirring, at hvis man i Lighed med Principet for de Chladniske Klangfigurer havde kunnet frembringe et synligt Billede deraf, saa vilde dette være blevet det skønneste Brüsseler Kniplingsmønster eller det nyseligste Genueser Sølvfiligransarbejde, saa vidunderlige og mangfoldige ere Guds Værker.

Jufundus bestræbte sig for at forstaa og oprede dette Væv, tilskyndet dertil først af Kærlighed og derpaa af Forundring, og hans Ansigt blev stadig alvorligere, jo mere han blev overbevist om sin hidtidige Lettroenhed. Men, da al denne Hurlumhej og dette Skænderi paa Kryds og paa Tværs stadig antog en mere højroftet og truende Karakter og allerede hist og begyndte at gaa over til Haandgribeligheder, idet flere Par havde faaet hinanden i Kraven eller traf hinanden i Skæget uden dog derfor at rejse sig fra deres

Plads ved Bordet, saa valgte den fløge feltherre et sikkert Middel til at besværges det overhængende Uvej. Han lod hurtig Bordet dække med et nyt Maaltid, som var bleven holdt i Beredskab, bestaaende af en simpel men rigelig Salat, tilberedt af Væfædder, af Bønner, Kartofler, Løg, Sild og Ost. Neppe opdagede de stridende Parter disse Kariteter, før de beroligede sig og beredte sig til et fælles Angreb paa Maden, et Angreb, der foregik i den dybeste Tavshed, en Tavshed, der først blev brudt, da alt var fortæret til sidste Bid.

Men derpaa fulgte en almindelig festlig forsoningsaft, som efter et religiøst Kærlighedsmaaltid, og alle udtømte sig i bitre Beflagelser over det Vanvid, der havde forledt dem til at angribe hinanden indbyrdes, og det paa en Tid, da Enighed netop var i saa høj Grad nødvendig.

Man blev snart enig om, at det var langt bedre igen en Gang at holde Dom over en af folkets fjender og Undertrykkere og at aabne en lystig Jagt paa en saadan. Ti endnu gik manges saadan fræk og ustraffet omkring, medens andre dukkede Hovedet i den Indbildning, at Uvejret da nok vilde træffe over. Men det var nu paa Tide at drage saadanne frem for Lyset, og det var paa Tide paany at jage dem en gavnlig Skræk i Blodet.

Man enedes da om Grundprinciperne for en saadan samlet Optræden og gik derpaa over til at udpege de enkelte Vfre, som man vilde skille ved deres Lykke og borgerlig Væ. Man havde snart vedtaget Navnene paa to eller tre saadanne Personer, som ved en eller anden Lejlighed vare komne en af Selskabet i

Dejen og derfor var Genstand for hans Had. Men, da man nu skulde til at aftale, hvorledes Angrebet skulde iværksættes, og hvilke svage Sider og Forbrydelser man særlig skulde udpege hos de paagældende, førte forhandlingerne fuldstændig fast, enten fordi Opfindsomheden ikke længere var tilstrækkelig livlig, eller fordi de forsamledes naturlige Klogskab paa dette langt fremskredne Tidspunkt var en Smule omtaaget. Efter at en Mængde urimelige og intetsigende forslag vare blevene fremsatte og forkastede, var der tilsidst én, der udbrød: Der bliver ikke andet for, end at vi igen maa ty til Oliemutter!

Jufundus, der lyttede med stadig voksende Opmærksomhed spurgte om, hvem eller hvad Oliemutter var. Man forklarede ham, at det var en gammel Kone, som man havde opkaldt efter den bibelske Enke med den uudtømmelige Oliekrusse, fordi hun lige saa lidt blev læns paa gode Raad og ondskabsfulde Historier, som hin paa Olie. Naar man troede, at der ikke var det aller mindste at udsætte paa et Menneske, saa kunde denne Kone, der boede i en afsidesliggende Hytte, dog altid presse en lille Draabe fed Olie frem, der var nok til at tilføle hans gode Navn med, og hun forstod den Kunst i saa Dage at sprede et Rygte over hele Landet.

Jufundus tilbød at paatage sig denne Mission og at gaa til den gamle Oliemutter, hvilket med Afklamation blev ham tilstaaet. Han lod sig tydelig opgive Navnene paa de Ofre, som skulde falde. De var, efter hvad der var ham bekendt, skikkelige Folk, som ikke havde givet synderligt Stof til folkesnak, og han optegnede dem omhyggelig i sin Lommebog.

Derpaa bestilte han en ny Ladning Vin for at opildne Selskabet til fortsat Meddelsomhed og lænede sig sukende tilbage for at høre til.

Men Herrerne vare nu trætte af det alvorlige Arbejde og mere oplagte til at synge, og de sang nu meget højroftet første Vers af alle mulige Sange, som de kendte.

Den Sal, i hvilken de befandt sig, var stor, men meget lav, havde kun sparsomt Lys og var udsmykket paa en besynderlig Maade. Ti Værten havde ved en Auktion i et større Hus købt et aflagt Tapet og be-
truffet sin Sal dermed.

Dette Tapet forestillede et storflaet og sammenhængende Sveitserlandskab, der løb rundt om alle fire Vægge, og frembød et Bjergparti med Snetinder, Alper, Vandfald og Søer. Men, da den Sal, for hvilken dette prægtige Tapet oprindelig var bestemt, havde været en halv Gang saa høj, som det Lokale, i hvilket det nu var anbragt, saa havde man ogsaa kunnet betræffe Loftet dermed, saaledes, at de vældige Bjergkolosser, nemlig Jomfruen, Munkén, Eigeren, Wetterhorn, Schreckhorn og Finsterarhorn vare bøjede om paa Midten og nu stak deres snehvide Hoveder sammen paa Midten af det lave Loft, hvor de dog var blevet noget spærte af Lampeos og Tobaksrøg. Paa Væggene derimod tronedes de grønne Alper, oversaaede med røde og hvide Køer og dybere nede straaede de blaa Bjergsøer, hvorpaa sejlede Skibe med brogede Vimpler, paa Hotellernes Altaner saa' man Herrer og Damer spadserere i blaa frakker og gule Kjoler og med høje, gammeldags Hatte. Man saa' ogsaa hele Kompagnier af Soldater med hvide Buksker og smukke Cha-

foer. Paa fløjmanden i en af de snorlige Rækker var den venstre, rødmussede Kind af Tapettrykkeren bleven anbragt lidt udenfor sin rette Plads, hvorover den kommanderende Oberst med sin trefantede Hat og udstrakte Arm netop syntes at udtale sin sin Misbilligelse. Ti den lille, røde Plet, der svævede halvvejs udenfor den tomme Kindflade, saa' ud som Jordskyggen, der ved en begyndende Maaneformørkelse træder ud af Maaneskiven.

Og rundt om hele dette malede Landskab, i Højde med Hovedet af en siddende Mand, drog der sig et mørkt Belte af Stamgæsternes fedtede Hoveder, som i Tidens Løb havde gnubbet sig mod Væggen.

Paa en Gang opdagede en bleg Fyr, der fortrinsvis blev betegnet som Idealisten i denne Kreds, det malede fædreland paa Tapetet, der for Øjeblikket laa i et natligt Halvlys, og benyttede straks sin Opdagelse til en ildfuld Skaaltale for det herlige, dyrebare, skønne fædreland, der her som et snævrere Hjem omsluttede dette vakre Samlag af edsforbundne. Og, da ogsaa disse fattige — fattige i Manden saa vel som paa Lykke — elskede fædrelandet, saa fandt denne Udtalelse højroftet Genklang, og man istemte straks alle mulige be kendte fædrelandsfange. Kun nogle faa Tværdrivere lode sig ikke anfægte af den almindelige Begejstring, og da de netop sad og spiste Sild, saa slyngede de behændig Sildefjælene op mod de evige Gletschere der hang over Hovedet paa dem, saa at de flæbede sig fast og blev hængende der.

Derover bleve nogle af de tilstedeværende i høj Grad forargede, og den idealistiske Taler foreholdt Urostifterne deres uværdige Tænkemaade og lave Op-

førsel og udraabte, at de havde kastet fædrelandet deres Sildesjæle i Ansigtet og besmudset de rene Alpetinder. Men det lo de kun ad og raabte: Selv Sildesjæl! saa at der tilsidst blev en frygtelig Larm og Spektakel.

Jufundus sænkede Hovedet mod sine Arme, som han havde lagt paa Bordet, og sukede dybt.

Men, nu hørte man midt i Larmen en forhenværende Rodemesters tynde fistelstemme, idet han gjorde et forgæves forsøg paa at synge hin Sang, som Jufundus havde sunget paa Vejen gennem Skoven, den Gang de drog til Sangfesten. Tilsidst erindrede Sangeren sig Slutningsordene og stemmede nu i med hvinnende Stemme:

I Skovens luftigfriske Haller
skal Hjærtet banke frit og let,
og dér hvor fædrelandet falder,
er Glæden ren og uden Plet!

Da kom Jufundus til at tænke paa sin skønne og lykkelige Dag, da han havde set Justine for første Gang, og han skjulte sit Ansigt endnu dybere i sine Hænder og holdt kun med Møje sine Taarer tilbage.

Imidlertid tænkte ogsaa Justine med voksende Længsel paa den Dag, da hun først havde mødt Jufundus, og hun havde gerne opsogt ham og gjort sin Uret god, naar kun ikke forholdene altid havde stillet sig hindrende i Vejen. Først og fremmest var hans Tilslutning til folkebevægelsen og hans besynderlige

Kammeratskab med de mest forlorne Subjekter en uoverstigelig Hindring; ti hele hendes familie og Befendtskabskreds stod paa den modsatte Side og nærede den dybeste Foragt for folkebevægelsen.

Hun havde derfor, for at sysselfætte sine Tanker og berolige sit Sind, med fornyet Iver kastet sig over en Mængde Velgørenhedsanliggender, for hvilke Præsten stod i Spidsen, og havde endog udstrakt sin Virksomhed til rent verdslige formaal. Hun blev Bestyrer for en Mængde forskellige Selskaber og sled nu en Masse godt fodtøj, som hun lod sy af et solidere Materiale, end hun tidligere havde brugt, da hun stadig maatte færdes paa Gaden fra Skole til Skole, fra Hus til Hus og fra Møde til Møde. Ved alle Ceremonier og forhandlinger, offentlige foredrag og Aars- eller Stiftelsesfester kunde man se hende paa en af de forreste Bænke, og dog bragte alt dette hende ingen Ro, og man saa' ikke det svageste Spor af et Smil paa hendes blege Ansigt. Ja, hendes Rastløshed drev hende endog til at indmelde sig paany i en musikalsk Forening, hvor hun ikke havde sat sin fod i mange Aar, og hun deltog i Sangen med alvorligt Ansigt, og velklingende Stemme, men uden selv at føle den ringeste Opmuntring derved. Lægen begyndte endog at blive betænkelig, og mente af hendes Stemmes melodisk vibrerende Klang at kunne slutte til en begyndende Brystsyge og anbefalede hendes Omgivelser den yderste Forsigtighed.

De indsaa nok, hvad der fejlede hende, men vidste ikke, hvordan de skulde hjælpe derpaa og skulde snart selv komme til at trænge til Hjælp; ti en af hine skæbnesvangre Kriserovre hinsides Atlanterhavet brød

ind over Handelsverdenen og gav ogsaa det Glorske Hus, der syntes at være saa grundmuret, saa voldsomt et Stød, at det nær var styrtet omkuld, og kun med yderste Nød holdt sig paa Benene. I Løbet af fire Uger faldt Ulykkesbudskaberne Slag i Slag og fyldte familiens Nætter med Søvnløshed, Morgenerne med frygt og de lange Dage med uafbrudt Betyrning. Store Op- lag af Varer laa nu værdiløse hinsides Oceanet, alle Fordringer vare saa godt som tabte, og den opsam- lede Formue svandt fra Time til Time sammen med de Værdipapirer, hvori den var anlagt, saa at der tilsidst ikke var andet tilbage end Grundbesiddelsen og en lille familiekapital, der var anbragt i Landejen- domme. Men ogsaa disse Rester maatte ofres for at efterkomme deres egne forpligtelser, som i selve det kritiske Øjeblik meldte sig med fuldt Eftertryk fra alle mulige Sider.

Mændene regnede og regnede og førte uophørlig Nat og Dag lange dæmpede Samtaler, og Ordenen i Huset var helt forstyrret. Tjenestefolkene arbejdede uden Anvisning og tilberedte Maden, som de plejede; men ingen spiste noget deraf eller vidste, hvad han spiste. Uhrene løb ud og bleve med Sorg truene op efter at have staaet hele Dage. Man maatte da stykke sig en Tidsregning sammen, ligesom man i Mørke tæn- der et Lys ved et andet for at kunne se. Nogle Kattefillin- ger, som lige indtil den Dag, da Ulykken indtraf, havde leget i Huset og været saavel gamle som unge til stor Morskab, forsvandt nu pludselig fra Skuepladsen og trak sig ængstlig tilbage til en Krog med deres Spil- lopper og sirlige Krumspring, og, da der efter en rum Tids forløb igen begyndte at komme nogen Ro i

Gemytterne, og forholdene i Huset begyndte at vende tilbage til den gamle Orden, undredes alle over, at Kattene lige for deres Øjne paa en Gang vare blevene saa store.

Da det hed sig, at familien ikke vilde beholde en Daler tilbage, naar Husets Ære var reddet og al Gælden betalt, men vilde være henvist til at begynde forfra paa bar Bund, blev fru Gertrud, Stauffacherinden, overfaldet af en Skælven over hele Kroppen, saa at hun maatte sætte sig ned.

Justine derimod, som hele sit Liv havde næret en levende frygt for fattigdommen, greb strax Tanken om Selvhjælp. Hun vilde strax drage ud i Verden og ved Hjælp af sine Kundskaber sørge ikke blot for sig selv, men ogsaa for sin Fader og Moder, og hun udfastede i feberagtig Hast de eventyrligste Planer.

Men nu havde hendes Moder imidlertid faaet sig samlet og erklærede, at hun vilde gjøre fordring paa en betydelig Del af formuen som sin Medgift for saaledes at frelse Huset og muliggøre dets fremtidige Bestaaen. Mandfolkene skulde da affordere med Kreditorerne, som man næsten altid gjorde ved slige Lejligheder.

Men disse svarede med en mismodig Hovedrysten og erklærede, at det kunde og vilde de ikke gjøre; saa vilde de hellere finde sig i fattigdommen og udvandre til et andet Land, hvor de kunde arbejde Dag og Nat for at tjene sig op forfra.

Men Stauffacherinden havde nu faaet sin sædvanlige Selvtillid og Veltalenhed tilbage. Hun forsvarede sin Mening og viste ved flere Eksempler, hvordan slige Storme ofte vare flarede ved en saadan besindig Op-

træden. Huset kunde endnu reddes, og siden vilde man kunne klare enhver billig fordring.

Den hele Affære var jo dog endnu en familiehemmelighed. De talrige Arbejdere vedblev ganske som før at bringe deres vævede Tøjer og at erholde saa vel deres Løn som nyt Arbejde, fordi man ængstelig udsatte Afgørelsen fra Dag til Dag. Og for hver Dag, der gik, bleve Mændene mere væflende i deres samvittighedsfulde forfætter, hvorved de alene kunde bevare deres virkelige frihed og blive i Stand til at møde hele Verden med aaben Pande. Allerede var Stauffacherinden i Begreb med at trænge igennem med sit forslag, og hun nærede den faste Overbevisning, at hun var i sin gode Ret; ti hun ejede en privat formue. Men, da steg de gamle ned fra deres Bjerg for at give deres Ord med i Løget og hindre et saadant Arrangement. Den gamle Mand, der altid selv havde hængt meget ved ydre Besiddelse, var saa betaget af den Ulykke, der var vederfarede Børnene, at han næsten ikke kunde tale. Han satte sig hostende ned paa en Stol og gav Bedstemor et Tegn, at hun skulde gjøre det.

Hun lagde et lille Bunt Panteforskrivninger fra sig paa Bordet og sagde, at det var alt, hvad hun kunde bidrage til at redde deres gode Navn; men alle Gældsposter maatte betales, og der maatte ingen Hofuspokus foretages med Konens formue. Hun talte i saa veltalende og kraftige Udtryk, at hun selv med sit hvide Hovedtøj syntes at være den rette Stauffacherinde, og at denne grædende stillede sig hen ved Vinduet.

Den gamle skændte paa hende for hendes forsagthed; men, da hun tilfældig saa' sig om i det vel-

møblerede Værelse, hvor hele Familien just befandt sig, og blev vær, at Klaveret og Konsolbordet vare bedækkede med et tykt Læg Støv, gav hun sig straks til at tørre dem af med sit Lommestørklæde.

Familien bestemte sig da til denne forrekte, mod sig selv strænge Forholdsregel og bevarede saaledes sin Hjærtetfred og Ansæelse. Grundbesiddelsen blev pantsat, og der skete ingen Stansning i Forretningen; men for Øjeblikket vare alle Familiens Medlemmer saa fattige som Kirkerotter, og ingen af dem havde en Franc til overs at anvende til noget unødvendigt eller paa at tilfredsstille et Liebhaveri.

Dermed bortfaldt ogsaa Justines hele Glans og den overordnede Rolle, hun havde spillet i Kirken og Samfundet, og hun trak sig stille og ydmygt tilbage i Ubemærkethed. Men, hun kunde ikke finde sig i denne tomhændede Tilværelse og skaffede sig derfor, som fattige Damer have for Skik, alle Slags fine kvindelige Haandarbejder for den fine Dameverden for saaledes at tjene sig nogle Lommepenge. Hun tænkte mindst paa, at hun derved tog Brødet ud af Munden paa den fuldstændig ubemidlede Enke og den forældreløse unge Pige, der ernærede sig paa samme kummerlige Maade for saaledes at tilfredsstille sin egen Lyst til Vinding. Og jo mere de beskedne Pengesummer forøgedes, som hun saaledes tjente, desto ivrigere og flittigere blev hun ved Arbejdet, hvoraf hun med sin Energi og Dygtighed kunde overkomme en saadan Mængde, at de Folk, som bestilte og solgte disse Arbejder, havde Møje med at skaffe hende tilstrækkelig Beskæftigelse og maatte tage Arbejdet fra andre.

Den stadige Beskæftigelse var hende saa meget

kærere, som hun under Arbejdet kunde fordybe sig i eller adsprede sine tungsindige Tanter og overveje de svage Forhaabninger om en mulig Tilbagevenden af Sykken. Moderen, der var Medvider i hendes Hemmelighed, havde først i sin Stolthed befæmpet hendes Plan; men, da hun gennem Justines Erhverv ogsaa selv fik Midler til at bestride mange Smaaudgifter, som hun ikke længere turde dække af Mandfolkernes surt fortjente Skillinger, føjede hun sig villig i Datterens Villie.

Men hendes fader og Brødre bleve til sidst opmærksomme derpaa; de undrede sig over, hvad der egentlig blev af alle de hæflede og strikkede Arbejder, som Justine forfærdigede, og kom tilsidst paa Spor efter Hemmeligheden. Paa en Tid, da de selv underkastede sig alle mulige Afsavn, og havde solgt deres Vogne, Luksusheste og alt slikt, vilde de dog ikke have at det skulde hedde sig at de ikke mere formaaede at sørge for et Par Kvinder, og de fandt det usømmeligt, at disse selv gik ud og søgte Arbejde, paa samme Tid som fattige Arbejdersker søgte og fandt Arbejde i deres forretning.

Der blev derfor sat en Stopper for denne Justines Virksomhed, og hun fik Ordre til som tidligere at tilfredsstille sine fornødenheder af den fælles Kasse og ikke paalægge sig nogen Tvang; hun vidste jo, at der ikke var noget Kniberi i saa Henseende. Men Justine kunde i den febrilske Tilstand, hvori hun var, ikke ret berolige sig ved denne Afgjørelse. Hun blev mere og mere overvældet af et sygt Begær efter Selvstændighed, der som en feber har grebet Kvinderne i vor Tid, maaske som følge af den almindelige Usikkerhed,

Mændene have indført paa alle Omraader. Hun grundede længe og undfangede til sidst den Plan, at hun vilde søge sig et Erhverv som Lærerinde i en anden By. Og, naar hun derved tænkte paa Hovedstaden med dens talrige Skoler og Undervisningsanstalter, saa lededes hun ogsaa dertil af et stille Haab om snarere at gense sin Mand dér end i sine Forældres Hus, hvor man nu fældede en haardere Dom over ham end tidligere, omendskønt det var dem bekendt, at det nu gik ham godt.

Uldrig saa snart havde hun fattet denne Plan, før hun satte sig i Bevægelse for at udføre den, og begav sig til Præsten for at indhente hans Raad og Hjælp. Først paa Vejen til Præstegaarden faldt det hende pludselig ind, at Præsten, der tidligere havde været deres Husven, ikke mere havde vist sig hos dem, efter at Ulykken havde ramt dem, og at heller ingen havde savnet ham eller tænkt paa at henvende sig til ham og søge Trøst hos ham.

En kold Gysen gennemførte hende, da det nu yderligere gik op for hende, at det var flere Maaneder, siden hun selv havde været i den af hende smykkede Kirke. Først stansede hun uvilkaarlig et Øjeblik for at klare sig disse forhold; men det lod sig ikke gøre i en Hast. Saa gik hun videre med fordoblet fart, som om hun haabede paa den Maade at vinde Lys i Sagen.

I Præstegaardens Have traf hun Præstens Kone, en temmelig ubetydelig Dame, der i al Ro og Mag gik og plukkede Petersillie og hørte af hende, at Pastoren nylig var kommet hjem fra et Besøg hos en døende og ikke befandt sig ganske vel. Dog kunde Ju-

stine frit gaa ind, hendes Besøg vilde ganske sikkert glæde ham. Hun skyndte sig da ufortøvet at gaa ind, og efter først, som hun plejede, at have banket kraftig paa Døren til hans Studerekammer, traadte hun raske ind.

Han sad udmattet og bleg i sin Lænestol og støttede sit Hoved i den flade Haand. Da han drejede sig om og rejste sig fra Stolen, syntes det hende, at han var kommet til at se mager og lidende ud.

De ser, sagde Præsten, efter at han først havde hilst paa Justine, at det heller ikke er synderlig bevendt med mig, og det kan forklare Dem, hvorfor jeg ikke har ladet mig se saa længe. Jeg er i Virkeligheden havnet paa det samme Hospital som De og Deres!

Da Justine forundret udbad sig en nærmere forklaring, fortsatte han: Jeg har villet slaa Kapital og spidsede derfor Øre, naar jeg kom i Huset hos Dem og mærkede mig, paa hvilken Maade De anbragte Deres Pengesummer; jeg noterede de Handelspapirer op, af hvilke man ventede sig det største Udbytte, og har i al Hemmelighed efterabet de Operationer, som jeg saa' Deres Brødre foretage, idet jeg dertil benyttede min Kones beskedne formue, og fra det Øjeblik, da det anede mig, at Huset Glor var rystet, vidste jeg ogsaa, at jeg selv havde tabt alt og forødt og bortspillet min Hustrus og hendes Børns Arv. Hun véd det endnu ikke, og jeg tør ikke omtale det for nogen, naar jeg ikke vil vanære min Stand. Men overfor Dem, da De nu tilmed saa uventet trænger ind paa mig, maa jeg udtale mig!

Justine blev forfærdet. Dette nye Tab voldte hende oprigtig Ærgrelse og fortrydelse, og hun sagde

derfor lidt uvilligt: Men hvad i al Verden har dog tvunget Dem til at kaste Dem ind i Handelspekulationer, da De sidder i et Præsteembede med gode Indtægter?

Jeg sagde Dem, svarede Præsten sørgmodig, at jeg ikke tør kompromittere min Stand ved Tilstaaelsen af min lastværdige Daarskab. Og egentlig tilhører jeg ikke mere denne Stand, jeg har vendt mig fra den med mit Hjerte, og det var just Grunden til, at jeg vilde prøve paa at skabe mig en formue for at kunne leve uafhængig. Siden hin ulykkelige Aften, da jeg disputerede med Deres Mand, har jeg gaaet om med en Tvivl i Hjertet, som jeg forgæves søgte at snække mig fra og at overdøve. Jeg saa', hvordan Jufundus tog alle sine Ulykker og sin Modgang op med den rette religiøse Taalmodighed og blev ved at føre et pletfrit og ulasteligt Liv, og jeg kunde ikke undlade at overveje og prøve alt, hvad jeg selv med Hensyn til Sagens moralske Side i Aar og Dag havde undladt at gøre. Jeg indsaa da, at jeg ikke mere levede religiøst eller fristeligt og ikke mere var nogen ret Præst!

Jeg maatte tilstaa for mig selv, at jeg i mange Aar, naar jeg var i Enrum med mig selv, ikke havde følt den ringeste Lyst til at lade mine Tanke dvæle hos den forsfæstede Mand, hvis Navn mit Embede var opkaldt efter, og ved hvem jeg havde mit Livsophold, og at mit Hjerte og alle mine Tanke kun hængte ved denne Verden og dens Goder, i det højeste maaske ved dens Besværligheder og Pligter, men uden at en personlig Andagts svageste Gysen eller den mindste frygt for den, som vi haandværksmæssig for-

kyndte som vor Herre og frelser, nogensinde havde grebet mig ved Nat eller Dag.

Og naar jeg dog en enkelt Gang uden embedsmæssig foranledning i en ensom Time mindedes denne Kristus, hvis Hellighed jeg officielt lovpriste i de højeste Udtryk, saa var det mere som en naadig Beskytter, der tager sig af en sølle, fattig Djævel og i fortrolighed siger til ham: Du gør ingen Ulejlighed, fære!

Og endelig følte jeg, at jeg, uden selv ret at vide deraf, var bleven en behagesyg og blomstrende Ordgyder, at jeg, naar jeg ikke havde den gyldne Nøgle i form af et virkeligt aabenbaret Gudsord, ikke forstod mere af mine Medmenneskers Hemmeligheder, og ikke havde mere Magt over deres Sind end et Barn, ja at jeg paa Grund af Halvheden og Dobbeltheden i mine Ord selv over for et Barn befandt mig i en højst usikker og pinlig Stilling.

Jeg begyndte at skamme mig over det tankeløse Bifald, hvormed man omgav mig. Desuden var det mig paa Grund af Haandværket en Umulighed at komme til Klarhed over mit eget Indre og drage Om-
sorg for min egen Sjæls fred, fordi disse Interesser ikke vilde lade sig forene med al den højroastede, udvortes Travlhed og de Krav, min Stand stillede til mig, og derfor besluttede jeg at forlade den og hænge min falmede Reformatorfrakke paa Pulterkammeret.

Dette er nu blevet mig umuligt, i det mindste for Øjeblikket, fordi jeg under min Stræben efter at erhverve mig en formue, endog har tilsat den Smule jeg ejede og saaledes nu fuldstændig fattes Midler til med nogen Sikkerhed at kunne grunde mig en Eksistens.

> Justine sad som forstenet. Hun var kommet for at

hente Raad og Bistand, og saa' nu igen en af sine Støtter vakle og et formentligt Livsindhold opløse sig og forsvinde. Ti, nu faldt det pludselig som Skæl fra hendes Øjne, og hele Sammenhængen blev hende klar, og hun forstod, hvorfor hun i sin Ulykke ikke en eneste Gang var faldet paa at søge den Kirke, hvis brogede Udsmykning hun selv havde besørget. Hun følte ligesom en tung, smertelig Trykken for Brystet; men hun kunde dog ikke give sig hen til denne følelse, fordi der nu blev stillet et stærkere Krav til hendes Medlidenhed, da Præsten brast i Taarer og sagde:

I Dag har jeg haft den bittreste Skuffelse, jeg endnu har lidt, jeg er blevet vist bort fra et Dødsleje. Det var et sejglivet, gammelt fruentimmer, der i mange Timer har ligget og kæmpet med Døden, men i sin Egenfindighed haaber hun at skulle gense sine Børn, i Særdelshed sin ældste Søn, der er død i den yderste Elendighed. Jeg kommer derhen adspredt, fordybet i mine egne Betymringer, og staar just i Begreb med at fremsige en af mine af mig selv forfattede, og, som De véd, noget pantheistiske Bønner ved Dødslejet, da hun pludselig retter et Spørgsmaal til mig angaaende Vissheden af det evige Liv, og da jeg svarede hende med en meget ubestemt og svævende Udvikling, vender den døende mig Ryggen, og de omstaaende med Lægen i Spidsen føre mig sagte bort og anmode mig om at ophøre med min Sjælesørger-virksomhed i dette Tilfælde.

Denne Oplevelse berettede Præsten i afbrudte Ord, og ved Slutningen af sin fortælling skjulte han sit Ansigt i sit Lommetørklæde. Han var dybt rystet, fordi ingen — heller ikke Indehavere af et upopulært

Embedede — holde af at høre, at de ikke forstaa at uddøve deres Kald efter Kunstens Regler.

Paa den forfærdede Justine gjorde denne Beretning et Indtryk; som om hun havde set et Bjerg styrte sammen. Hvad der havde syntes hende at hvile paa flippefast Grund, saa' hun vakle og opløse sig i flygtende Taager sammen med Præstens Selvtillid og ved Synet af hans flugt fra Templet. Hun følte nok Trykket af dette uforklarlige og i sig selv ikke meget betydende Omslag, som snart kunde gentage sig her og der paa et hundrede forskellige Punkter; men hun opfattede det ikke i dets almene Betydning og følte kun en uklar Smerte derover.

Forvirret og raadvild gik hun sin Vej uden at omtale den Anledning, der havde ført hende derhen, og uden at berolige Præsten med Trøstegrunde. Først, da hun var kommet udenfor paa Gaden og gav sig til at tænke nærmere over Præstens Ord og at sammenholde dem med tidligere Ntringer og Begivenheder, begyndte hun ret at blive uhyggelig til Mode. Det blev hende klart, at hun nu ikke mere havde nogen Kirke, og idet hendes kvindelige Natur og Vanens Magt begge gjorde deres Ret gældende, følte hun sig saa forladt og ulykkelig som en vildfarende Bi, der i en kold Efteraarsnat svæver hen over det grænseløse Hav. Hendes Mand havde forladt hende, sin Ejendom havde hun mistet og nu havde hun ogsaa tabt sit kirkelige Samfund, og alt dette syntes hende næsten at veje lige saa tungt som en vancerende Banlysning.

Hvor udvortes hendes Kirkelighed end havde været, saa syntes Tabet af et kirkeligt Tilholdssted og Samfund hende Kronen og Seglet paa alle hendes andre

Ulykker, og mærkværdigvis troede hun nu ogsaa Præsten paa hans Ord, da han sagde hende, at det var Humbug med hans Tabernakel, medens hun aldrig havde villet lytte til sin Mands Anskuelser i saa Henseende, netop fordi han for hende ingen geistlig Autoritet besad.

Hun sneg sig stille hjem, og for at fordrive en Timestid tog hun et Strikketøj og satte sig dermed ned i Haven tæt ved den Laage, der førte ud til Gaden, ligesom for at vise, at hun levede endnu og ikke behøvede at frygte i Skjul. Men hun sad bleg og stille, talte ikke med nogen, men stirrede ned paa sit Arbejde, medens hendes Læber mekanisk talte Strikkemasjerne.

Det begyndte at blive Aften, ud over den stille glinsende Sø saas Sejlbaadene, der vendte hjem, og Arbejderne passerede forbi udenfor paa Gaden; men Justine saa' ikke en eneste Gang op, før en skindmager, lille, gammel Kone kom slentrende møjsommeligt hen ad Gaden og stansede tæt ved hende for at hvile ud og komme til Vejrs. Denne fremtoning havde en høj, gul Straahat paa Hovedet, bar et kort, rødt Skørt og Strømper af samme farve. Over sin bøjede Ryg bar hun en lille, hvid Pose, og i Haanden havde hun en Stof, hvoraf det fremgik, at hun var en Pilgrimsvandrer fra et eller andet Sted, der befandt sig undervejs til det berømte Valfartssted, der laa nogle faa Mil borte, oppe i Bjergene.

Da Justine saa', at den gamle Morlille neppe mere kunde staa paa sine trætte Ben, indbød hun hende at sætte sig ned paa en Bænk. Det vil jeg gerne, naar I tillader det, smukke Frue, sagde den gamle og tøvede ikke med at sætte sig ned hos hende. Hun be-

gyndte straks at rode om i sin Pose og trak et Stykke Brød frem, og nu begyndte hun at se sig om efter en Brønd, hvor hun kunde faa en Drif Vand til sit Maaltid. Da rejste Justine sig og hentede et Glas god, gammel Vin i Huset og gav hende det, og det var en Lyst at se den gamle vederkvæge sig derpaa.

> Hvorfor vandrer I i eders Alder saa ene paa den haarde, solhede Landevej, medens alle andre valfartende lade sig befordre med Jernbane og Dampskib og sidde nok saa mageligt ved Siden af hinanden? spurgte Justine.

Ih, det vilde jo ikke være nogen Fortjeneste og ikke noget Offer for mig stakkels Synder! svarede den gamle; de andre rejser jo nu om Stunder mere for deres Fornøjelse eller af Nyfgenhed og forretter maaske højst en gavnlig Bøn paa Valfartsstedet. Men jeg vandrer paa mine gamle Fødder til den aller saligste Guds Moder Maria, og saaledes er jeg ikke blot hos hende ved hendes hellige Alter, men hun følger mig paa hele den lange Vej hvert Skridt jeg gaar, og holder mig oprejst, naar jeg er nærved at segne om af Træthed, som en god Datter støtter sin gamle, svagelige Moder! Ja selv i dette Øjeblik har hun ved eders hvide Haand raft mig denne styrkende Drif! I skulde blot vide, hvor sød og god hun er, hvor smuk og straalende! Og hvilken Magt og Klogskab hun besidder! Hun véd Raad for alt og kan alt!

> Under denne Overprisning slap den gamle Morlille intet Øjeblik sin Rosenkrans af Haanden. Justine betragtede hende opmærksomt, medens hun uafbrudt blev ved at lege med sin Rosenkrans, og spurgte hende, hvordan man skulde bruge den og vifle den om Haan-

den. Den gamle viste hende det straks og viklede den tarvelige Kuglesnor om hendes Hænder. Justine holdt nogle Øjeblikke Hænderne foldede og sad hensunken i Tanker og stirrede hen for sig. Da rystede hun afvisende paa Hovedet og gav Pilgrimmen sin Rosenfrans tilbage uden at sige et Ord.

Den gamle vilde nu ikke tøve længere, men gaa endnu en god Mils Vej, før hun søgte sit Nattekvarter. Hun sagde derfor Tak og lovede at forrette en Bøn for den kønne, rare frue, enten hun ønskede det eller ikke, og derpaa vandrede hun afsted paa sine vaflende fødder i den dæmrende Aften, saa vel fornøjet og sikker, som om hun spadserede omkring hjemme i sin egen Stue.

Justine lænede sig tilbage paa Bænken og stirrede længe efter den røde, vaflende Skikkelse, indtil hun forsvandt i Aftenens blaa Skygger.

Katholsk! udbrod hun uden selv at vide deraf og hensank igen i dybe, søgende Tanker. Og atter rystede hun paa Hovedet.

Men hendes husvilde Sjæl blev ved at søge og søge, og hun gik til Sengs uden at have spist noget og tilbragte en søvnløs Nat. Hun kunde nu ikke en Gang sige at hun var saa fattig som en Kirkerotte; ti hun havde ikke mere nogen Kirke, intet Sted, hvor hun kunde søge Ly. I denne Nød kom hun til at tænke paa en lille, fattig Arbejderfamilie, en Enke med sin Datter, som stode i Ry for en ganske mærkelig fromhed, og som under de usleste Omstændigheder havde bevaret en fuldkommen Tilfredshed og Sjælsro, saa at endog Præsten, hvorvel hun tilhørte en efter hans Udsagn taabelig og uvidende Sekt, havde givet hende

det Lov, at hun gav et godt Begreb om de første Tiders Kristne. Disse to fattige Mennesker havde tidligere boet i Schwanau, og Datteren havde arbejdet i Værkstederne paa den Glor'ske Fabrik. Justine, der havde fattet en vis Godhed for disse Mennesker, havde oftere omgaaedes med den Tanke at ville omvende dem og vinde dem for sin smukt indrettede Kirke, men havde hver Gang opgivet det, saa snart det kom til Stykket. Siden havde Moder og Datter forladt Egnen og vare rejste hen i Nærheden af Hovedstaden, og nu besluttede den søvnløse Justine at opføre dem og at udforske dem angaaende Hemmeligheden ved deres Fred og Tro, og faa Del i deres Lykke, hvis dette var muligt. Hun besluttede allerede næste Dag at sætte dette i Værk.

Fjerde Kapitel.

Den næste Morgen bebudede en smuk Dag. Justine stod tidlig op og beredte sig til sin Vandring; ti skønt hun havde næsten tre Mil at gaa, vilde hun dog ydmyg tilbagelægge den til fods, hvortil hun formodentlig følte sig tilskyndet af den gamle Kones Eksempel, og fordi hun saaledes bedst kunde hengive sig til sine egne Tanker. Hun tog et Par af de stærke Sko paa fra sit offentlige Livs bevægede Tid, som nu kom hende fortræffelig til Pas. Over Armen tog hun en Kurv, hvori hun havde nedlagt forskellige Gaver

til disse gode Kristne, en Flaske med god, tyk Fløde, et friskbagt Hvedebrød, et lille Kræmmerhus med Snustobak til Moderen, der, som hun vidste, til trods for sin Verdensforsagelse holdt af en lille Pris, naar den lod sig faa, og et Par gode nye Strømper til Datteren. Saa hæftede hun sin Kjole op og begav sig paa Vejen. I Stedet for en Pilgrimsstav havde hun rigtignok en Parasol i Haanden, som i forening med den bredskyggede Straahat gav hende rigelig Skygge.

Paa Vejen gjennemgik hun i sine Tanke alt, hvad hun vidste om disse Kvinder og glædede sig mer og mer over det forsat hun havde fattet.

Mor Ursula var som fattig Tjenestepige kommet her til Egnen og havde levet stille og ærbart, kun bekymret for Udførelsen af sine Pligter. Men, som hun selv udtrykte sig, havde hun den Gang elsket denne Verden, og da en Søn af en velhavende Landmandsfamilie havde anholdt om hendes Haand, var hun blevet saa rørt over hans Trofasthed og Hjertensgodhed, at hun havde givet ham sit Ja, og, skønt de vare saa fattige som Markens Dyr, havde de dog slaaet deres Pjalter sammen og giftet sig. Manden var nemlig straks bleven opgivet og forstødt af sin familie, og de havde ikke givet ham saa meget som en tom Tørvekurv med. De førte nu en kummerlig Tilværelse som Daglejersfolk i en lille, afsides Kønne og levede mere forladt end Robinson paa sin Ø. Og, som Magneten tiltrækker Jærnet, saaledes paadrog de sig ved deres Hjerters Enfoldighed og deres Taalmodighed alle haardhjertede Menneskers Ondskab og Uvillie midt i et rigt og fristeligt godgørende Samfund. Alt, hvad der fandtes paa Egnen af pengestolt, verdsligt Hov-

mod og Uforstand syntes at have sammensvoret sig imod disse stakkels Mennesker, saa at den ene hindrede den anden i at hjælpe dem og oven i Købet spottede dem; og ingen vidste hvorfor, som det saa ofte gaar her i Verden.

Men den gode Kone var endnu bestandig opfyldt af verdslige Lyster. Hun loffede en fed Kat til sig, som sneg sig omkring paa Marken i Nærheden af hendes Hytte, flaaede Skindet af den og kogte den i en Gryde for at stille sin skrigende Sult paa den. Hun tog ogsaa fedtet omhyggelig ud af den for at koge en Vandsuppe derpaa, hvis de ved et gunstigt Tilfælde skulde faa en Smule Mel eller Brød i Huset. Men denne Voldsdaad blev opdaget, og den Pengebøde, som Konen derfor blev idømt, slugte Mandens Løn for en hel Maanedes Arbejde, som han endelig efter lang Tids forgæves Søgen, havde erholdt ved et Dejanlæg. Derfor havde denne i sin godmodige Enfoldighed, opmuntret dertil af andre, straks druffet sig en Kus af den næste Maanedes Løn, før man endnu kunde tage Pengene fra ham, og blev i denne Tilstand slaaet ihjel af en nedstyrtende Jordmasse, da han ikke flyttede sig i rette Tid, før Skredet fandt Sted. Men fra den Tid af havde Mor Ursula ganske slaaet sig fra Verden og dens syndige Lyster.

Der var paa den Tid optraadt nogle fattige, ringeagtede Lægprædikanter, som hvervede Tilhængere for en Sekt iblandt den laveste og fattigste Del af Befolkningen og døbte dem, saa snart Omvendelsen var foregaaet. De lærte den rene, oprindelige Kristendom, saaledes som den efter deres Mening var at finde i Bibelen, naar man kun tog ethvert Ord bogstaveligt

saaledes som det stod i den tyske Oversættelse, som de kendte. Hovedsagen var, at man i Ord og Gerning førte et nyt og helligt Levnet enhver Time paa Dagen og paa ethvert Sted og at fremdeles de troende holdt fast sammen i et Samfund af indbyrdes Kærlighed og Hengivenhed for at styrke sig og holde sig beredte til den store Time, da hele Verden skulde stedes for den store Dom, hvilket ikke vilde lade længe vente paa sig.

Disse Prædikanter samlede snart en Menighed om sig, bestaaende af uflare og sandhedsøgende Gemytter, af fødte Hængehoveder og opblæste Personer, som selv i deres ringe Stilling søgte et Standpunkt, hvorfra de kunde ophøje sig over deres Næste, af godhjertede Mennesker, som lode sig lede af deres Kærlighed, og af ulykkelige, der haabede her at finde en Trøst, som de andet Sted havde søgt forgæves. Nogle af dem, der havde tilhørt den katolske Religion, havde indmeldt sig i et Kloster, andre vare, naar deres Livsforhold havde ført det med sig, gaaede over til Frimurerne, atter andre, der havde besiddet nogle Midler og nogen Dannelselse, havde sluttet sig til et eller andet almennyttigt og velgørende Selskab eller vare gaaede ind i et videnskabeligt Selskab eller en Musikforening for saaledes at unddrage sig Hverdagslivets ensformige Tomhed. Og alt dette erstattede dem Savnet af de troendes stille Samfund. Ti ad disse Veje opnaaede de ikke blot Hellighed og det evige Liv, men ogsaa fuldt op af Underholdning og Udspredelse ved idelige foredrag, Diskussioner, Samtaler, Bøn og Sang.

Dog vare de ingenlunde afholdte eller velsete, men bleve fra alle Sider udlete og forfulgte, af Kir-

ken, af Indifferentisterne, af de orthodoxe, af de fornemme Kristne, af folket og af Øvrigheden. Især paa Landet forstyrrede og opløste man deres forsamlinger, og den Ufordragelighed, som tidlig havde faaet Indpas hos dem, blev ogsaa i rigelig Maal udøvet mod dem af andre.

Paa det Sted hvor den fattige Enke boede, vare Sektererne især Genstand for en heftig forfølgelse, og de turde ikke mere holde deres Møder paa Kommunens Territorium. De holdt derfor deres Gudstjeneste i en Udørk, blandt Ruinerne af en gammel, sammenstyrtet Tvangsborg, som i daglig Tale kaldtes for „Djævelens Køkken“. De agtede imidlertid ikke paa den Spot, som i den Anledning regnede ned over dem, men prædikede og sang i dybeste Andagt mellem det omgivende Tjørnekrat og Ukrudt.

En Søndag Aften hørte Ursula fra sin forfaldne Hytte de fromme Sange, som gennem den stille Luft naaede hendes Øre derovre fra, hvor de gyldne Skyer havde samlet sig over Skoven. Og denne Glans og disse Toner syntes hende at indeholde en Opmuntning til trøstigt at søge derhen, hvorfra Tonerne kom. Hun tog da sit lille toaars Pigebarn Agathe paa Armen og gik, indtil hun fandt den skjulte forsamling, satte sig der beskedent paa nogle Murstensbrokker i Baggrunden af Djævelskøkkenet med Barnet foran sig paa Skødet og lyttede opmærksomt til hvert Ord, der blev talt af forskellige Prædikanter, som ved Siden af deres Sjælesørgerembede hver især drev et ganske simpelt Haandværk, og som ogsaa haandterede deres Prædikeembede paa en ganske jævn og enfoldig Maade; ti de kendte ikke en Gang endnu den theologiske for-

skel mellem Peter og Paulus, og ingen af dem havde rigtig Rede paa, hvad det egentlig havde været for folk disse Romere, hvis Soldater havde forsfæstet Kristus.

I Begyndelsen sad den stakkels Enke fuldstændig skjult i Skyggen af en Hesselbusk; men, da Solen sank dybere, oversaaede den Enken og Barnet med et spillende Lysstær, og tilsidst satte den den lille Gruppe i en gylden Belysning indfattet af Hesselbuskens blankgrønne folie. Derved blev den Mand, der i Øjeblikket prædikede, opmærksom paa dem. Han stansede i sin Tale, da han fik Øje paa den fremmede Kvinde, der sad hensunken i lyttende Tavshed, og opfordrede hende med høj Røst til at komme nærmere og tage Plads i Kredsen af de troende, hvorved hele Menigheden vendte Hovedet om og blev opmærksom paa den fremmede.

Hun rørte sig imidlertid ikke ud af Pletten, men blev undseelig siddende, hvor hun sad. Da rejste sig en af de fem eller seks halvgamle Vaskerfoner, der sad saa højtidelige som seks Biskopper paa en mægtig Træstamme midt i forsamlingen, og hentede det tabte faar med dets Lam og førte hende frem ved Haanden.

Og saaledes var hun nu optaget i Menigheden og voksede tillige med sit Barn til et anset Medlem i denne, ejendommeligt og forskelligt fra alle andre, lige som der af det samme Jordsmon opvokser forskellige Planter hver efter sin Art.

Først og fremmest optog Vaskerfonerne hende i deres Samfund og skaffede hende fuldt op af Arbejde, saa at hun blev en Vaskerfone i Herren, der i fyrre-

tyve Aar vandrede om i Husene og vaskede og sled og slæbte Nat og Dag, indtil hendes sidste Kræfter vare fuldstændig opbrugte. I denne Tid havde Menigheden tilkæmpet sig en taalt Stilling, ja havde endog hævet sig til en vis udvortes Anseelse. Dens Medlemmer befandt sig alle paa Grund af den indbyrdes Hjælpsomhed og deres flid i ret anstændige Kaar. Præsterne begyndte at antage et vist geistligt Anstrøg, de havde lagt sig nogen Lærdom til og gik klædt i bedre frakker. Forsamlingerne afholdtes i en lys, venlig Bedesal, og man begyndte allerede at føre en Smule Politisk saa vel over for Folkekirken som over for andre tiltagende Sekter.

Men Ursula og hendes Datter Agathe blev altid sig selv lig, og holdt fast ved den første Tids fromme Enfold, saa at de, uden selv at vide det, bleve Mønstre paa menneskelig fromhed. Datteren var svag og sygelig af Helbred. Hun haspede i mange Aar Silke i Arbejdsstuerne i den Glorske Fabrik, og blev ved at bo sammen med sin Moder, der vaskede. Saa længe de saaledes kunde arbejde, erhvervede de tilstrækkeligt til deres beskedne fornødenheder, ja de kunde endog understøtte og hjælpe deres Trossfæller, hvor som helst det gjordes Behov uden at lade sig søge, og beholdt endda altid en Smule til overs til at hjælpe paa andre med, hvormed de kunde vise deres Taknemlighed over for Verden for enhver lille Tjeneste, enhver Venlighed, der blev vist dem. De forstod uden alt Skaberi den Kunst skønt fattige dog at være rige alene ved deres flittige Arbejde, deres Nøjsomhed og beskedne Tilfredshed. Den eneste Krig, som de førte indbyrdes, bestod i den daglige Kappestrid om at vise

hinanden lignende smaa Venligheder og Tjenester, som de viste over for fremmede, idet enhver af dem altid vægrede sig ved at modtage saadanne og paastod, at det var ganske unødvendigt og overdrevent.

Men ellers levede de i den dybeste Fred med hele Verden. De tilgav øjeblikkelig enhver Krænkelse, som tilføjedes dem, og gengældte aldrig et vredt eller ondt Ord med samme Mønt, da de af deres fromhed øste en Selvbeherfskelse, som ellers kun erhverves ved fødsel og Opdragelse. Og paa samme Maade undertrykte de uden nogen som helst Vanskelighed al utidig Nysgerrighed og Lyst til Sladder eller Bagtalelse, og hvad alle de hundrede og én smaa selskabelige Lyster og Unoder for Resten hedde. Overfor Verdensbørnene og de vantro viste de sig saa meget venligere og fordrageligere, jo sikrere de mente at vide, at disse vare højst ulykkelige i deres Hjerte og vandrede den visse Fordærvelse i Møde.

Hvad Uret, der faldt i deres Lod, fandt de sig i uden just at glæde sig derover, men lige saa fjærnt fra at skrige op af den Grund. Mor Ursulas afdøde Mands Brødre havde spunget sig i Vejret og levede tilsyneladende i Anselse og Velstand uden nogensinde at ville rykke ud med den lille Arv, der tilkom hans Kone og Barn, ja uden en Gang saa meget som at betale hende Renterne deraf. I Virkeligheden levede disse opblæste fyre i en bestandig Pungenød og kunde end ikke afse de ubetydeligste Pengesummer; men, altfor stolte til aabent at gøre en saadan Tilstaaelse, anstillede de sig, som om de ikke anerkendte hendes Fordring, saa klar den end var. Det vilde kun have kostet de to Kvinder et Ord at tvinge dem dertil og at kompro-

mittere dem offentlig; men ikke en Gang af deres Trosfæller vare de at formaa dertil, og, saa længe de levede, vedblev de at være de samme taalmodige og fattige Kreditorer lige over for deres uredelige og hovmodige Slægtninge, skønt det i Virkeligheden var dem, der var de rige og hine, der var de fattige.

Og alt som Tiden gik, og de ældedes, begyndte Arbejdet at falde dem besværligt, en daglig Plage, uden at de dog formaaede at opgive det, og den sygelige Datter maatte nu slide dobbelt og tredobbelt, for at Moderen kunde faa den fornødne Lættelse, og dog holdt de Modet og Tilfredsheden oppe og ydede snarere andre en Haandsræfning eller Trøst, end de selv gjorde fordring derpaa.

Paa denne Tid var det, at Ulykken brød ind over Huset Glor, hvis talrige Arbejdere bleve beskæftigede ud over, hvad der egentlig var Trang til, og hvad Huset kunde bære. Medens nu mange af Arbejderne, der havde Hus og Hjem, og som godt i al Hemmelighed vidste Besked med Husets virkelige Stilling, ganske rolig vedblev at hæve deres fulde Løn og, som om der slet intet var hændet, vedblev at udplyndre den ruinerede familie, var den stakkels svage Agathe den eneste, der gjorde sig en Samvittighed deraf.

Hun og hendes Moder indsaa nemlig godt, at deres ødelagde Principaler i enhver Dagløn, som de fremdeles udbetalte, bragte et nødtvungent Offer, som de ikke turde eller vilde modtage. De besluttede uden alt Praleri, af den reneste Hjertensgodhed, at de ikke længere vilde modtage et saadant Offer og forlod derfor virkelig Egnen. Den aldrende Agathe havde desuden derved den hemmelige Bitanke at fjærne Mo-

deren fra hendes Kunder, da hun begyndte at falde sammen under det anstrengende Arbejde, navnlig ved de store Vaskeseiltog, der begyndte om Morgenens Kloften tre og varede ved i tre samfulde Page.

Hun omgikkes med Tanken om at faa en Haspe eller Vindemaskine hjemme i Huset, saaledes at hun kunde pleje sin gamle Moder, der da kunde hengive sig til en vel fortjent Hvile, paa samme Tid som hun arbejdede for dem begge.

De fik Bolig i det lille Hus i Nærheden af Hovedstaden, som Silkefabrikanten overlod dem. Dette Hus var omgivet af en Have og indeholdt to smaa Værelser, af hvilke det ene vendte ud til Haven, men hvortil der kun var Udgang gennem det andet, der vendte ud til Landevejen. Det inderste af disse Værelser var et venligt Opholdssted med Udsigt til det grønne; ti bag Træerne saa' man ud over Marker og Enge. Det forreste derimod var et mørkt, uhyggeligt Rum med Udsigt til den støvede Landevej, som løb forbi Huset. For Resten havde det intet Vindue, men kun en lille, tilgittret Abning i Muren ved Siden af Døren.

I denne skumle Stue sad en misfornøjet og hæsleg gammel Kælling, der egentlig skulde have rømmet Huset, den Gang de fromme Kvinder flyttede ind, men paa deres forbøn havde hun faaet Lov til at blive. Selv beboede de den venlige Stue ud til Haven. De havde rigtignok en Gang givet efter for den gamles Plagerier og Arrigskab og havde overladt hende deres pæne og lyse Stue i Bytte for hendes mørke og flamme Hule; men heller ikke dette havde hun været fornøjet med, da hun nu ikke længer kunde have Opsigt med Gadedøren eller iagt-

tage, hvad der gik for sig paa Gaden. De taalmodige Mennesker fandt sig da i at flytte om igen, og den arrige gamle havde igen taget sin Hule i Besiddelse, hvor hun sad og skældte og smældte i et Dæf og udslyngede de frygteligste Trusler og Bebrejdelser mod sine Velgørerinder, belurede og udspurgte dem, der gik ud og ind, og søgte at indtage dem mod sine Naboerster. Ti de modtog jævnlig Besøg af Venner eller af folk, der følte Trang til trøstende og venlige Ord. Og alle de smaa Gaver, som de fik af folk, der besøgte dem, og hvilke de modtog med den oprigtigste Taknemlighed, delte de straks med dette Utykke, som tidt dog med Grovheder afviste deres Godhed, naar hun ikke fandt Delingen tilstrækkelig raske eller punktlig.

Dog frygtede de ikke dette Monstrum, men levede i hendes Nærhed paa samme Maade som fromme Eneboere bo i Nærheden af et vildt Dyr eller en frygtelig Dæmon.

Denne Kvinde var ingen anden end hin Bagtelens Sibylle, som man kaldte for Olie-mutter, hvem Jusundus Meyenthal havde besluttet sig til at opsoge under hint muntre, natlige Drickelag for at forme paa Spor efter Roden til Ondet.

Da Justine omsider havde spurgt sig frem til det lille Hus og nu kom gaaende hen ad Vejen, sad Olie-sonen ved Landevejen udenfor Døren og skurede i bistert Lune en lille Pande.

Sagnet fortæller, at paa den Tid da Attila med sine Hunner oversvømmede Tyskland, skal der i Nærheden af Augsburg have boet en gammel Heks, der var banlyst paa Grund af sin ulidelige Hæslighed. Da nu den tallose Hær vilde sætte over Lech, skal hun

muttersene i splitternøgen Tilstand være redet den i Møde paa en skindmager, snarset Hest og have raabt: Paa Dig, Attila! hvorover Attila skal være blevet saa forfærdet, at han straks skal være vendt om med hele sin Hær og have taget en anden Retning. Og paa denne Maade skal Staden være bleven reddet, af den udstødte Hefs, som for sine gode Tjenester blev belønnet med en god, ny Særk. Men denne Hefs havde neppe gjort sig fortjent af sit Fædreland til nogen ny Særk.

Justine havde ogsaa nær vendt om og taget flugten, da hun saa' Oliekonen sidde uden for Døren med sit store, firantede, gule Ansigt, paa hvilket Had, Hævngerrighed og Skadefryd havde aflejret sig over en knækket forfængelighed som Zigeunere paa en Hede omkring et udbrændt Baal.

Uglebilledet hvislede ad den smukke og stadselige Justine og spurgte hende, idet hun rejste sig fra sit Sæde, hvor hun vilde hen og, hvad hun havde hos disse folk at gjøre; men Justine tog Mod til sig og fór hende forbi gennem hendes mørke Hule og befandt sig pludselig i det sollyse Værelse hos de venlige Kvinder med den grønne Have udenfor.

Hvor her er smukt! udbød hun, idet hun satte sin Kurv og sit øvrige Rejsetøj fra sig, lagde sin Hat bort og tog Plads. Ursula og Agathe følte den hjerteligste Glæde over denne Overraskelse. Ursula sad gigtvag i en Lænestol og kunde ikke rejse sig fra Stedet; men Agathe lod det halve Dusin smaa Hasper, som drejede sig i Solen med rød Silke, stanse, saa snart hun saa' Justine træde ind. En fornem, rolig Hjertelighed udbredte sig som en festlig Glans over

Datterens Ansigt, endskønt hun ingenlunde havde nydt nogen fornem Opdragelse. Justine lagde Mærke til, at hun heller ikke stod ganske sikkert paa Benene. Agathe forklarede hende smilende, at hun ganske vist havde begyndt at faa nogle Smerter i fødderne, og at de undertiden hornede en Smule op. Men hun, saa lidt som Moderen beklagede sig med et eneste Ord. Derimod gav de med uskyldig Munterhed en Beskrivelse af den snurrige gamle Højs i den forreste Stue, da Justine spurgte dem ud om denne uhyggelige fremtoning. Man maatte have Medlidenhed med det stafkels Væsen, sagde de, da hun var besat af onde Aander og ganske vist led nok alligevel.

Men, hvor forbausedes de, da Justine begyndte at tage sine beskædne Gaver frem. Strømperne kunde umulig have været Agathe mere velkomne, end de var; ti hun maatte tilstaa, at hun nu næsten aldrig mer havde Tid til at strikke, især efter at hendes Syn var taget af, saa at hun ikke længere kunde se at strikke ved Lys. Og, hvad Moderen angik, saa havde hun allerede aabnet den lille Pakke med frisk Snustobak og med en næsten altfor verdslig Glæde fyldt sin lille Horndaase dermed. Dette var det eneste Punkt, paa hvilket Datteren holdt en lille Smule til Raade med Moderen, idet hun ikke lod hende faa slet saa meget af dette Verdslighedens sorte Smitstof, som hun maaske nu og da i et Tilbagefald til sine Ungdomsynder kunde have ønsket sig. Dog maatte selv Agathe smile til Justine, da hun iagttog Moderens Glæde over det friske Snus.

Og nu fyldte Agathe straks en Skaal med den gode fløde og skar et Stykke af det duftende, friskbagte

Hvedebrød for at bringe det til den stakkels gamle ude i den forreste Stue. Ikke saa rast, hvistede Moderen, Du kunde da let overrumple hende, hvis hun igen staar og lytter ved Døren! Træd lidt haardt i Gulvet!

Men det værker i mine Fødder, naar jeg træder haardt paa dem, svarede Datteren og smilede selv ved Tanken om det uskyldige Puds, hun stod i Begreb med at spille den gamle. Dog hostede hun lidt, før hun lukkede Døren op, og idet hun aabnede den saa' man ganske rigtig den gamles uformelige Skikkelse smutte tilbage i Mørket derude i det mørke Rum med en større Hurtighed, end man egentlig skulde have tiltroet hende.

Da der nu igen blev Stilhed, vilde Moder og Datter gerne vide, hvorledes den unge frue var kommet hertil, og hvor hun agtede sig hen; ti det faldt dem ikke ind med en Tanke, at hun skulde være gaaet den lange Vej blot for at opsoge dem.

Sollyset og de lette Skygger af de svajende Grene udenfor Vinduerne legede paa Gulvet og paa Væggene i den lille Stue. Udenfor de aabne Vinduer fløj Bierne summende forbi, og et grønt firben var flatret op i Vindueskarmen og tittede nysgerrig ind til dem, snart kom et andet til og gjorde det Selskab, og nu syntes de begge at vente paa, hvad der skulde gaa for sig. Justine saa' alt og indaandede ret den Fred, som herskede her; men hun følte ikke rigtig Mod til at bryde Tavsheden, og tilsidst brast hun ud i Graad, og i sin beflemte og ulykkelige Stemning begyndte hun at betro sig til de to Kvinder og at fortælle dem, at hun havde mistet sin Tro, og nu var tyet til dem om

Raad og Hjælp for at erfare, hvori deres Lykke bestod, og hvor de havde fundet fred for deres Sjæl. Hun haabede at opleve noget nyt, overmægtigt, noget, hun endnu aldrig havde kendt eller erfaret, og hvortil hun kunde hengive sig uden Tvivl eller Grublen. Strafs puttede Ursula sin Tobaksdaase bort, og Agathe lagde det Arbejde fra sig, som hun netop sad med i Hænderne. De saa' begge forskrækkede paa hinanden, foldede uvilkaarlig deres Hænder, og Justine saa', hvordan de begge hensank i en stille Bøn, hvorved de bevægede Læberne svagt. Agathes Taarer strømmede rigeligt; men Moderen bevarede den høje Alders roligere Fatning. Ingen af dem dristede sig til at sige et Ord; de vare fuldstændig overvældede af det Krav, der her var stillet til dem, at vinde en dannet og fornem Dame for frelsen, og dog kunde de intet Øjeblik tvivle om en Himlens Styrelse i alt dette.

Ursula begyndte først langsomt at holde en lille Tale, medens Agathe skød en Skammel hen til Justine og satte sig ved hendes fødder. Hun greb hendes Hænder og gav sig til at flappe dem. Ti Justine havde i lang Tid været hendes hemmelige Kjærlighed og Genstand for hendes højeste Velvillie og Beundring.

Efterhaanden kom Sagen i den rette Gænge, deres Tungebaand løsnedes, og nu fappedes disse to enfoldige Mennesker om at forklare dette fære Verdensbarn disse store Vidundere, idet de snart toge Ordet fra hinanden eller faldt hinanden i Talen med udfyldende og forklarende Bemærkninger som to Børn, der fortælle et fremmed Barn et smukt Eventyr, som de nylig havde hørt af Bedstemoder.

Dog var det ikke noget nyt eller uhørt, de fortalte, men den gamle haarde og træde Historie om Syndefaldet, om Guds forsoning ved hans Søns Blod, denne Søn, som skal komme igen og skal dømme levende og døde, om Kødets og Knoglernes Opstandelse, om Helvede og den evige fordømmelse og om den ubetingede Tro paa alle disse Ting. Alt dette fortalte de som noget, som ingen vidste saa god og tydelig Betsked med som de og deres Menighed, deres fremstilling havde heller ikke noget af den ejendommelige, blide Nønde, som ellers var dem ejendommelig i alt, hvad de sagde og gjorde, men der var over deres fortælling en vis Ensformighed og farveløs Tørhed, som over noget, man har tilegnet sig ved Udenadslæren. Paa intet Punkt af fortællingen fik deres Stemmer en mildere og blødere Klang, der var intet i denne Beretning, der meddelte deres Blif en varmere og livfuldere Glans, selv Jesu Lidelse og Død behandlede de som en Læregenstand og ikke som en Hjerte- og følelsessag. Den Verden, de talte om, var en Verden af indholdsløse Begreber, en Verden for sig, og de selv i deres enfoldige Hjertelighed vare en helt anden Verden.

Og i det de bestræbte sig for at efterligne deres Præst, fik deres Tale et Anstrøg af noget ubehjælpeligt og frastødende, ja vel endog af noget kommanderende, idet de for hvert andet Ord indskærpede den bydende Nødvendighed af at omvende sig og tro.

Da skønnede Justine, at disse gode Kvinder havde hentet deres fred andet Steds fra end fra Kirkelæren, og at de ikke formaaede ad Lærdommens Vej at meddele den til andre, at de tværtimod med deres Hjertes

barnlige Enfold kun havde kunnet trives paa denne tørre Grund, fordi de hentede Næring fra Himlens frie Luft. Hendes Gang havde altsaa været forgæves, og hendes Hjerte sammenkræmpedes saa smertelig ved denne bitre Vished, at det næsten truede med at stanse sit Slag og hun lænede sig tilbage paa sin Træstol for at komme til Kræfter, medens de to kvindelige Prædikanter endnu bestandig fortsatte deres Bordtale. Lidt efter lidt kom hun igen til sig selv, men var dog endnu saa hvid som Stuens falkede Vægge, medens hun i sit stille Sind overvejede, hvorledes hun uden at krænke disse gode Kvinder skulde gøre en Ende paa Sagen og komme afsted.

Da hørtes der pludselig et hæsligt Skrig udenfor Døren, som af en Kat, naar man træder den paa Halen. Agathe skyndte sig i stor forskrækkelse at aabne Døren, saa at det fulde Daglys faldt ind i Stuen ved Siden af, og man saa' da en høj, velvoksen Mand, som holdt Oliemutter i Struben og trykkede hende op imod Væggen. Men, da Lyset faldt ind i Stuen, slap han hende straks i et Anfald af Skamfuldhed og forelegenhed eller maaske snarere af Modbydelighed, da hun i sin Angst og sit afmægtige Raseri savlede paa hans Haand, som han nu skyndsomt astørrede. Men Justine, som i den drabelige Skikkelse genkendte sin Mand, Hr. Jufundus Meyenthal, udbrød nu i et jublende Skrig. Jufundus vendte sig om mod hende, og straks faldt de to Ægtefæller hinanden om Halsen og holdt længe hinanden tæt omfavnede. Derpaa betragtede de omhyggelig og opmærksomt hinandens sørgmodige Ansigter og gik til sidst ind i den anden Stue til Solskinnet og de venlige Kvinder.

Medens Justine havde erholdt sit Religionskursus, var Iufundus af en gunstig Skæbne bleven ført til den gamle Hekses Hule. Da hun saa' ham, smilede hun først forlegent og ondskabsfuldt, ti hun troede, at den smukke Mand og den kønne Dame skulde have et lønligt Stævnemøde hos de fromme Kvinder, og at disse saaledes omsider vilde give sig den længe ventede Blottelse, og hun smigrede sig allerede med Haabet om at skulle tjene en hel Krukke Rosenolie paa dette Eventyr.

Men, da Iufundus begyndte at trække Lysten frem paa de Godtsfolk, hvis Rygte man ønskede at give en grundig Afrafning, og gav sig til at forklare hende, hvorum det drejede sig, og i hvis Navn og Ærinde han var kommen, og derpaa fort og godt spurgte hende ud om, hvad hun vidste om enhver især, eller hvad der lod sig gøre imod hvert enkelt Offer for at paaføre ham hans vel fortjente Straf og overantvorde hans Rygte til den hævnende Retfærdighed, svarede Kællingen gnaven: Ham kender jeg ikke! Han har ikke fornærmet mig!

Dette Dyr har dog i det mindste det Instinkt kun at bide dem, der have tirret eller saaret det! tænkte Iufundus og spurgte hende, hvad da vel denne eller hin af de tidligere udpegede Ofre havde forset sig med.

Hun brød ud i en hæs Latter, da hun hørte Navnene paa hine Ofre og mindedes hvilken betydningsfuld Rolle det var faldet i hendes Lod at spille ved den muntre Klapjagt. Dog svarede hun ikke paa hans Spørgsmaal, men begyndte med en vidtløftig og noget ubehjælpelig Svada at udvifle, hvilket udmærket Greb hun havde paa at opdrive og udbrede alle-

haande onde Rygter og Skandalehistorier, Alt i alt behøvedes der til denne Kunst ikke andet end en bestemt i og for sig højst uskyldig Egenskab hos vedkommende, et eller andet lille Træk, af hans Liv eller Karakter, et Sammenstød af et Par tilfældige Omstændigheder, kort sagt et Kvint af noget, der i og for sig var sandt og utvivlsomt, som da kunde tjene som Virkelighedsfærne for de videre Opfindelser. Det var heller ikke altid nødvendigt at tage sin Tilflugt til Opspind, man kunde ogsaa overføre allehaande Skandaler og Nederdrægtigheder fra en til en anden med Benyttelse af en eller anden rent udbortes Tilfældighed, eller man kunde tillægge sine Fjender saadanne Udyder, som man selv følte Lyst til at begaa eller maaske allerede havde indladt sig en Smule paa. Paa denne Maade at raade Bod paa Skæbnens Uretfærdigheder eller bidrage til at udjævne Lyffens Ubillighed forskaffede én en næsten guddommelig Fornøjelse. Naar der for Eksempel var to Mennesker, af hvilke man godt kunde lide den ene, medens man derimod hadede den anden, og den første var et stakkels mislykket Subjekt, hvorimod den anden var et utaaleligt Dydsmønster, som det ikke var muligt at komme til Lids, da kunde man ret agere forsyn, naar man forstod at tage alle sine gode Venners Fadæser og Skurkestreger fra dem og bruge dem til at udsmykke forhadte Modstandere med. En stolt Bedrift var det, naar man ved en Udsørd af ondskabsfulde Rygter kunde styrte et stolt Hus i Skændsel og Nedværdigelse; større end naar en Trolldmand ved at rejse en Storm ødelægger mægtige Skibe paa Havet.

Ved saadan en Tale røbede Konen langt mere

Verdens- og Menneſkefundſkab, end man ſkulde have tiltroet hende efter hendes uanſeelige Ndre og ringe Stilling at dømme. Men al denne Kundſkab var for- kvælet og forkrøblet og fæſtnede ſig kun ved Tingenes Overflade ſom et Lag Mos. Og med al ſin forſla- genhed lignede hun dog undertiden et Barn, der i ſin Uvidenhed leger med Svovlstikker og derved kommer til at antænde en hel Stad.

Saa meget lod der ſig ſlutte af hendes ofte for- virrede Ord og Antydninger, at hun bebrejdede ſine forældre eller Bedſteforældre at have forødt fami- liens nedarvede Anſeelse og Velſtand og ſaaledes pris- givet hende til fattigdom og Ringhed; at hun en Gang havde været gift med en Skomager, med hvem hun længe havde ſtridt om Herredømmet, til han omſider havde faaet Overtaget og faſtet hende paa Døren, at hun derpaa havde ernæret ſig ſom omvandrende Sæl- gefone, idet hun ſnart ſlog ſig paa én, ſnart paa en anden Vare, hvormed hun da, naar hun var i godt Humør, ſtrejfedes om fra Hus til Hus, og gjorde alle Gader og Veje uſikre; ti hun forbandt med denne Omſlakken ſin anden og egenlige Miſſion, at udspejde og belure folk, hvor hun kom.

Pludſelig ſtansede Hekſen i ſin Tale og forlangte endnu en Gang at ſe Navnene paa dem, der havde været beſtemte til at ofres paa Bagtalelsens Altar; ti hun havde pludſelig, aller beſt ſom hun talte, faaet en vældig Lyst til endnu en Gang at ſpille Forſyn.

Zufundus overraktede hende Liſten for til Overflod at erfare, hvorledes hun gik til Værks i det enſelte, efter at han nu havde erhvervet ſig en paalidelig Ind-

figt i de almindelige Principer, der dannede Grundlaget for den offentlige Forfølgelse.

Strafs ved det første Navn, der tilhørte en skikkelig Borgermand, udbød hun: Vi lidt! Ham dér kender jeg jo! Hvordan kunde jeg dog overse ham? Det er jo den vakre Mand, som en Gang viste mig ud af sit Hus, fordi jeg passjarede med Tjenestefolkene i hans Køkken. Han har arvet flere Gange efter hinanden, medens hans fattige Slægtninge maa suge paa Labben. Han vilde vist vise sig som en nydelig Arvejæger, hvis man gik ham en Smule efter i Sømmene og fik bragt en fornuftig Sammenhæng til Veje. Han har jo arvet et Par gamle Tanter af sig, som døde pludselig. Ja, hvad snakker jeg. Hans egen Fader døde jo for et Par Aar siden uden at have været syg, og uagtet han ikke var nogen gammel Mand. Høist forunderligt!

Nu blev Iufundus alvorlig forskrækket over følgerne af sin Virksomhed og rev Sedlen ud af Haanden paa den gamle, idet han raabte: Ti stille, I nedrige gamle Olieheks! og understaa jeg ikke til at gentage et eneste Ord af alle disse Løgne, eller I skal faa med mig at bestille!

Med jer? stammede Sibyllen, idet hun pludselig gav sig til at glo paa ham med vidt opspilede Øjne. Hvad er det med Dig? hviskede hun. Hvad vil Du mig egentlig, Du Hund? Du forbandede Spion? Vil Du bestikke mig og misbruge mig til dine slette Streger. Vent Du blot lidt! Dig skal vi nok tage i Skole! Vi kende Dig allerede! Vi kende Dig allerede, Du afskyelige Karl!

Irriteret over Kællingens vanvittige Raseri og

det Ansigt, hun satte op, glemte Jufundus, der allerede havde vendt sig for at gaa, et Øjeblik sig selv og greb hende i Kardusen og fremfaldte derved det Skrig, der hidførte Gjensynet med Justine, hvorved han forbrød sig mod hint østerlandske Bud:

Ej med en Blomst en Gang Du maa
i Drede nogen Kvinde slaa!

hvilket siden faldt ham ind, uden at han dog i mindste Maade fortød sin Handling.

Ursula og hendes Datter vare højlig fornøjede og rørte over Gjensynet mellem de to længe adskilte Ægtefolk i deres Bolig. Ogsaa deri saa' de en Guds Styrelse, hvorimod det syntes dem noget tvivlsomt, om det paabegyndte Religionskursus vilde faa nogen ret fremgang; ti paa dette Punkt havde de ikke rigtig Tillid til Hr. Meyenthal. De lagde derfor denne Sag i en højere Magts Haand og tav i al Beskedenhed derom. Ursula benyttede Lejligheden til at faa sin lille Snutobakksdaase frem igen.

Jufundus og Justine havde endnu ikke talt meget sammen, de længtes efter at komme ud i det fri. Da de i al Korthed havde forflaret hinanden de Omstændigheder, som havde foranlediget dette Møde, tog de Afsked med de gode Kristne, som Jufundus endnu godt kunde huske, og lovede dem, at de snart skulde høre fra dem igen. Da de gik igennem Oliekonens Stue, lod denne sig ikke se, det var flart, at hun maatte

have skjult sig et eller andet Sted. Men, neppe vare de komne ud paa Gaden, før de opdagede hendes Ansigt bag Gittervinduet, hvorfra hun udslyngede grove Trusler og Skældsord efter dem. Dog hørte de intet deraf, da de vare altfor optagne af deres egne Anliggender, medens de i dyb Alvor, dog gennemstrømmede af en ny og ufendt Lykke, gik henad Vejen ved hinandens Side.

Jufundus havde sin Hest staaende paa en Gæstgivergaard, han var nemlig kommet ridende derhen, da Vejen var temmelig lang. Justine havde aftalt med en af sine Brødre, at de skulde mødes om Bord paa et lille Dampskib, der kom fra Kantonnets Hovedstad, og foretage Rejsen hjem i fællesskab fra den nærmeste Anløbsplads. Hun gjorde derfor nu den Aftale med Jufundus, at de skulde mødes igen næste Morgen i Schwanau oppe paa Bjerget hos Bedsteforældrene, og Jufundus sagde, at han vilde begive sig paa Vej ganske tidligt. Der vilde de da tilbringe hele Dagen og rigtig tale ud om alt det mellemliggende. Og dermed skiltes de saa for i Dag med et trohjertigt og inderligt Blik, dog endnu bestandig i dybeste Alvor.

Næste Dag var en Søndag og begyndte med den skønneste Junimorgen, man kunde tænke sig. Justine var oppe med Solen, hun smykkede sig som om det gjaldt en fest, idet hun i Modsatning til den Skik, hun havde fulgt i den sidste Tid, ordnede sit fyldige Haar i Løkker, iførte sig en duftende, lys Sommerdragt og ogsaa betænkte sin Hals med et skønt Smykke. Og saaledes begyndte hun, upaaagtet af hendes familie, der endnu sov, Opstigningen ad Bjerget med en svag Glædesrødme paa Kinderne og lette, hurtige

Skridt. Bedstemoderen blev ganske forundret over hendes ungdommelige og fortryllende Skikkelse, men helt fornøjet med den Vending, Tingene saaledes syntes at ville tage. Da man nu blev bænket ved frokostbordet, vilde Datterdatteren intet nyde, men Bedstemoderen nødte hende venligt til at drikke en Skaal Kaffe. Dog biede Justine ikke længe, men brød snart op paany for at gaa Jufundus i Møde ad den Bjergvej, ad hvilken han maatte komme. Og saaledes skred hun forventningsfuld, halv glad, halv bange hen ad Dejen i Søndagmorgenens dybe Stilhed. Hvor man vendte Øjet hen, var Jorden oversaaet med Blomster, og hver Gang der kom et lille Pust af en Lufthning fejede den Hundreder af hvide Blomsterblade ned af frugttræerne, der netop vare ved at blomstre af. Nu begyndte Kirkeklokkerne at ringe rundt omkring i de smaa, hvide Landsbyer, der omgav den langstrakte Sø; de dybe, malmfulde Toner af de mægtige Klokker flød sammen i et dirrende Kor og fyldte Luften vidt og bredt med et uendeligt Hav af Klang, der naaede Justines voldsomt bankende Hjerter og truede med at drage det tilbage i sit Dyb. Dog vendte hun ikke om, men ilede ligesom baaret af de flingende Bølger fremad mod sin Mand, som hun nu saa' komme sig i Møde med raske Skridt i Morgensolens Skin. Saa snart de bleve hinanden nær, vendte det tabte Smil tilbage i deres Ansigter og de mødtes med en hjertelig Omfavnelse og et langt Kys.

Uden at vide, hvor de gik, drev de ind paa en Skovsti og vandrede Arm i Arm op til Toppen af Bjerget, medens de i fortrolig Samtale meddelte hinanden alt, hvad der var hændet dem, og alt, hvad de

havde tænkt og oplevet i den Tid, de havde været adskilte. Klokkeflangen tabte sig efterhaanden i de Skovstrækninger, som laa bag dem, indtil den til sidst hørte helt op, og først da de sidste Klokkeslag døde hen med en kort Genklang, bleve de opmærksomme paa den dybe Stilhed, der herskede rundt om dem. De befandt sig i Udkanten af en rummelig Lysning inde i Skoven, som var omgivet af en vel plejet Planteskole. Her stod i velordnede Rækker tusinder af smaa Hvid- og Rødgraner, Fyr og Lærketræer, neppe tre til fire Tommer høje, som strakte deres lysgrønne Hoveder i Vejret og lignede en festlig forsamling af en Mængde Pugeskoler. Bag dem stode velordnede Rækker af knæhøje Smaatræer og bag disse atter andre, der naaede en til Brystet som en Samling af større Drengeskoler. Saa fulgte en Hær af mands høje Bøge-, Ege- og Alhorntræer, indtil endelig Højskovens Kæmper som en beskyttende Sikkerhedsvagt slog deres Ring om al denne Ungdom og afsluttede forsamlingen. Hele denne Planteskole var holdt saa pynteligt og net som en rig Godsejers Have, hvorvel det hele tilhørte en Bondefommune. Den højtidelige Stilhed, som herskede paa dette Sted, forhøjede det velgørende Indtryk, som frembragtes ved Synet af den omhyggelige Røgt, der ikke syntes at bekymre sig om sit eget, men at være gaaet op i Om sorgen for et kommende Aarhundrede, for Børn og Børnebørns Børn.

I den lette, gennemsigtige Skygge af nogle unge Alhorntræer var der af forstbetjentene blevet anbragt en Bænk. Paa denne satte Jufundus og Justine sig, og hengav sig en Tid i Tavshed til deres lykkelige

Tanker og til Betragtningen af de opmuntrende Omgivelser.

Ser Du, sagde Jufundus til sidst, idet han greb Justines Hænder, nu, da vi have fundet hinanden igen, indse vi straks, at Verden i Grunden slet ikke er saa slem, som den sommetider giver sig Udseende af. Alle disse haarde og forstøffede Egoister ase og slide kun for deres Børns Skyld, ja paatage sig endog forsørgerpligter overfor kommende Slægter, som de aldrig skulle faa at se!

Og holder Du virkelig endnu en Smule af mig? svarede Justine, som i dette Øjeblik kun kunde tænke paa sin egen Lykke. Jufundus lod sit Blik svæve langt ud i det fjærne, hvor han mellem et Par Grantoppe fik Øje paa en Strimmel blaa Horison, hvor man skimtede en skinnende hvid Bygning, mere anede end egentlig saa' den.

Kan Du se den hvide Mur som blinker der langt borte? sagde han; det har en Gang været et Kloster, som en Riddersmand for syv hundrede Aar siden stiftede til Minde om sin Kone, da Døden tog hende fra ham. Han selv gik ind i Klostret og forlod det ikke mere, saa længe han levede. Som denne Ridder elskede sin Kone, saa højt elsker jeg Dig, uagtet jeg ikke vilde gaa i noget Kloster, hvis jeg mistede Dig. Men hele dette stille, straalende Verdensrum vilde være mig som et indviet Gudshus til din Jhusommelse, som en Gravkirke over Dig! Men lad os nu udjævne det lille Mellemværende, vi har haft imellem os. Til Bod og Sone skal Du endnu en Gang sige mig det slemme Ord, som den Gang skilte os ad, Du slemme, lille Kæreste, men med smilende Mund, saa at det

kan tabe sin Braad. Naa hurtig, hvad var det Du sagde?

Han lagde Armen om hendes Skulder og med den anden Haand tog han hende om Hagen. Men hun rystede paa Hovedet og flemte Læberne sammen det bedste, hun kunde. Da slog han hende blidt paa Kinden og søgte at lufte hendes Mund op og gentog: Naa hurtig! Ud med Sproget! Luf den lille velsignede Mund op! indtil hun til sidst i et Anfald af Overgivenhed med den blideste Stemme af Verden udtalte Ordet: Døgenicht! Og da kyskede Iufundus hende.

Da de nu en Stund havde holdt hinanden omfavnede i Tavshed, udbød Justine pludselig:

Hvad skulle vi nu gøre med Religionen og med Kirken, Iufundus?

Intet, svarede han. Efter at have tænkt sig lidt om, fortsatte han:

Naar det evige og uendelige holder sig saa godt gemt i sin Stilhed, hvorfor skulde vi da ikke ogsaa holde os i Ro og leve stille og fornøjet en Tid? Jeg er træt af al denne Paatrængenhed og disse Platheder af alle disse ufaldede Hyrder, der vide lige saa lidt Bessed som jeg, og som dog stadig skulle hovmesterere og lede mig. Naar de personlige Væsener ere forsvundne af en Religion, saa forfalde ogsaa deres Templer, og der bliver kun Tavshed tilbage. Men den Ro og Stilhed, som da opstaar, er ikke Døden, men Livet, der bliver ved at blomstre og straale som selve denne Søndagmorgen, og vi vandre fremad med god Samvittighed, afventende de Ting, som skulle komme eller ikke komme. Med god Samvittighed og i

Harmoni med vort eget Væsen vandre vi fremad; vi lade ikke Hoved og Hjerte, ikke Viden og Gemyt skille ad af denne fortærskede Godtkøbslære; ti som helstøbte, udelelige Menneskevæesener skulle vi møde den Dom, vi alle gaa i Møde!

Medens Jufundus talte saaledes, saa' Justine ufravendt paa ham og rødmede; fordi det faldt hende ind, at hun for længe siden vilde have kunnet høre denne aabenhjertige Udtalelse af hans Mund, hvis hun havde betroet sig til ham i Stedet for til Præsten.

Og, hvad enten nu Jufundus' Ord vare vise eller taabelige, saa behagede de hende særdeles vel som et Vidnesbyrd om, at hun nu tilhørte ham fuldstændig.

Amen! sagde Jufundus, jeg tror næsten, jeg begynder at prædike!

Nej, sig ikke Amen endnu! udbrød Justine, tal videre. Bild Dig ind, at denne Planteskole er din Menighed og hold saa din Prædiken for den, som hine gamle Helgene, der talte til Stenene eller Fiskene.

Nej, med Kirken er det forbi! Hører Du ikke Slutningssignalet? svarede Jufundus smilende, da virkelig Klokkerne rundt omkring i Landet i det samme begyndte at ringe til Gudstjenestens Slutning.

De rejste sig og gik langsomt hjemad til Bedsteforældrenes Hus, saa at det blev Middag, før de naaede det. Imidlertid havde de gamle arrangeret en formelig forsoningsfest, de havde ladet gaa Bud efter hele familien fra Schwanau og tilberedt et beskedent, men kraftigt Maaltid efter landlig Skik. Da det smukke, genforenede Par ankom, vare de alle samlede. I Begyndelsen herskede der en vis Spænding og

forlegenhed; men, da man saa', at det tabte Smil var vendt tilbage paa Ægtefolkens Ansigter, udbredte den sundne Lykkes Solskin igen sin Glans over Huset. Stauffacherinden straaede som en Stjerne af første Rang og greb nu igen Roret med sikker Haand for at styre det udbedrede Lykkeskib.

Derpaa fulgte Justine med sin Mand tilbage til Staden, hvor han fremdeles trivedes vel og efterhaanden forvandt sin Lettroenhed i Handels- og forretningsager uden dog derfor selv at blive mistroisk eller smaalig.

De fik en Søn og en Datter, som de kaldte Justus og Jufunde, gennem hvem forældrenes sunde, smilende Skønhed vil gaa i Arv til følgende Slægter.

Naar de gik en Spaseretur, besøgte de jævnlig de fromme Kvinder, Ursula og Agathe, og drog Om-
sorg for, at de ikke manglede noget. Oliekonen var rejst sin Vej, da hun ikke kunde udholde Naboskabet med saa megen uskyldig Godhed.

Præsten, som Justine havde set i hans svage Time, kom nu og da til dem og betroede dem sine Betyr-
ringer. Han fortsatte endnu længe med tungt Hjerte sin betænkelige Dans paa Slaplinien, indtil det ved Jufundus' Hjælp lykkedes ham at slippe ind i en verdslig Stilling, hvor han viste sig langt mere dreven og brugbar end Jufundus nogensinde havde været, i den Tid han var i Seldwyla og Schwanau; ti han, Præsten, troede ikke let, hvad folk snakkede ham for.

